။နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝိနယပိဋကေ

ပါစိတ္တိယ-အဋ္ဌကထာ

၅. ပါစိတ္တိယကဏ္ဍံ

၁. မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ

၁. မုသာဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

ယေသံ နဝဟိ ဝဂ္ဂေဟိ, သင်္ဂဟော သုပ္ပတိဋ္ဌိတော။
ခုဒ္ဒကာနံ အယံ ဒါနိ, တေသံ ဘဝတိ ဝဏ္ဏနာ။

၁. တတ္ထ မုသာဝါဒဝဂ္ဂဿ တာဝ ပဌမသိက္ခာပဒေ **ဟတ္ထကော**တိ တဿ ထေရဿ နာမံ။ သက္ယာနံ ပုတ္တောတိ **သက္ယပုတ္တော**။ ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရ သက္ယကုလတော အသီတိ ပုရိသသဟဿာနိ ပဗ္ဗဇိံသု, တေသံ သော အညတရောတိ။ **ဝါဒက္ခိတ္တော**တိ “ဝါဒံ ကရိဿာမီ”တိ ဧဝံ ပရိဝိတက္ကိတေန ဝါဒေန ပရဝါဒိသန္တိကံ ခိတ္တော ပက္ခိတ္တော ပဟိတော ပေသိတောတိ အတ္ထော။ ဝါဒမှိ ဝါ သကေန စိတ္တေန ခိတ္တော။ ယတ္ထ ယတ္ထ ဝါဒော ဝတ္တတိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ သန္ဒိဿတီတိပိ ဝါဒက္ခိတ္တော။ **အဝဇာနိတွာ အဝဇာနာတီ**တိ အတ္တနော ဝါဒေ ကဉ္စိ ဒောသံ သလ္လက္ခေန္တော “နာယံ မမ ဝါဒော”တိ အဝဇာနိတွာ ပုန ကထေန္တော ကထေန္တော နိဒ္ဒောသတံ သလ္လက္ခေတွာ “မမေဝ အယံ ဝါဒော”တိ ပဋိဇာနာတိ။ **ပဋိဇာနိတွာ အဝဇာနာတီ**တိ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ဝစနေ အာနိသံသံ သလ္လက္ခေန္တော “အယံ မမ ဝါဒော”တိ ပဋိဇာနိတွာ ပုန ကထေန္တော ကထေန္တော တတ္ထ ဒောသံ သလ္လက္ခေတွာ “နာယံ မမ ဝါဒော”တိ အဝဇာနာတိ။ **အညေနညံ ပဋိစရတီ**တိ အညေန ကာရဏေန အညံ ကာရဏံ ပဋိစရတိ ပဋိစ္ဆာဒေတိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ, “ရူပံ အနိစ္စံ ဇာနိတဗ္ဗတော”တိ ဝတွာ ပုန “ဇာတိဓမ္မတော”တိအာဒီနိ ဝဒတိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန “ဧတဿ ပဋိစ္ဆာဒနဟေတုံ အညံ ဗဟုံ ကထေတီ”တိ ဝုတ္တံ။ တတြာယံ အဓိပ္ပာယော – ယံ တံ ပဋိဇာနနဉ္စ အဝဇာနနဉ္စ, တဿ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ “ကော အာဟ , ကိံ အာဟ, ကိသ္မိံ အာဟာ”တိ ဧဝမာဒိ ဗဟုံ ဘာသတီတိ။ ပုန မဟာအဋ္ဌကထာယံ “အဝဇာနိတွာ ပဋိဇာနန္တော ပဋိဇာနိတွာ အဝဇာနန္တော ဧဝ စ အညေနညံ ပဋိစရတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသတီ**တိ ဇာနန္တော မုသာ ဘာသတိ။ **သင်္ကေတံ ကတွာ ဝိသံဝါဒေတီ**တိ ပုရေဘတ္တာဒီသု “အသုကသ္မိံ နာမ ကာလေ အသုကသ္မိံ နာမ ပဒေသေ ဝါဒော ဟောတူ”တိ သင်္ကေတံ ကတွာ သင်္ကေတတော ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ ဂန္တွာ “ပဿထ ဘော, တိတ္ထိယာ န အာဂတာ ပရာဇိတာ”တိ ပက္ကမတိ။

၂. သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေတိ ဇာနိတွာ ဇာနန္တဿ စ မုသာ ဘဏနေ။

၃. ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရဿာတိ ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ ပုရတော ကတွာ ဝဒန္တဿ။ **ဝါစာ**တိ မိစ္ဆာဝါစာပရိယာပန္နဝစနသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ။ **ဂိရာ**တိ တာယ စေတနာယ သမုဋ္ဌာပိတသဒ္ဒံ ဒဿေတိ။ **ဗျပ္ပထော**တိ ဝစနပထော; ဝါစာ ဧဝ ဟိ အညေသမ္ပိ ဒိဋ္ဌာနုဂတိမာပဇ္ဇန္တာနံ ပထဘူတတော ဗျပ္ပထောတိ ဝုစ္စတိ။ **ဝစီဘေဒေါ**တိ ဝစီသညိတာယ ဝါစာယ ဘေဒေါ; ပဘေဒဂတာ ဝါစာ ဧဝ ဧဝံ ဝုစ္စတိ။ ဝါစသိကာ ဝိညတ္တီတိ **ဝစီဝိညတ္တိ**။ ဧဝံ ပဌမပဒေန သုဒ္ဓစေတနာ, မဇ္ဈေ တီဟိ တံသမုဋ္ဌာပိတသဒ္ဒသဟိတာ စေတနာ, အန္တေ ဧကေန ဝိညတ္တိသဟိတာ စေတနာ “ကထိတာ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အနရိယဝေါဟာရာ**တိ အနရိယာနံ ဗာလပုထုဇ္ဇနာနံ ဝေါဟာရာ။

ဧဝံ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အဋ္ဌ ဝုတ္တာနံ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒသင်္ခါတာနံ အနရိယဝေါဟာရာနံ လက္ခဏံ ဒဿေန္တော **“အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ မေ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ မေတိ ဧဝံ ဝါဒော ဝစနံ တံသမုဋ္ဌ

ဌာပိကာ တ စေတနာ ဧကော အနရိယဝေါဟာရောတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစေတ္ထ စက္ခုဝသေန အဂ္ဂဟိတာရမ္မဏံ အဒိဋ္ဌံ, သောတဝသေန အဂ္ဂဟိတံ အသုတံ, ဃာနာဒိဝသေန မုတွာ တီဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ ဧကာဗဒ္ဓံ ဝိယ ကတွာ ပတွာ အဂ္ဂဟိတံ အမုတံ, အညတြ ပဉ္စဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ သုဒ္ဓေန ဝိညာဏေနေဝ အဂ္ဂဟိတံ အဝိညာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန **"အဒိဋ္ဌံ နာမ န စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌ"** န္တိ ဧဝံ ဩဠာရိကေနေဝ နယေန ဒေသနာ ကတာတိ။ ဒိဋ္ဌာဒီသု စ အတ္တနာပိ ပရေနပိ ဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌမေဝ။ ဧဝံ သုတမုတဝိညာတာနီတိ အယမေကော ပရိယာယော။ အပရော နယော ယံ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌမေဝ တံ။ ဧသ နယော သုတာဒီသု။ ယံ ပန ပရေန ဒိဋ္ဌံ, တံ အတ္တနာ သုတဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ။ ဧဝံ မုတာဒီနိပိ။

၄. ဣဒါနိ တေသံ အနရိယဝေါဟာရာနံ ဝသေန အာပတ္တိံ အာရောပေတွာ ဒဿေန္တော **"တီဟာကာရေဟီ"**တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ တေ "တီဟိ အာကာရေဟိ ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိန္တိ သမ္ပဇာနမုသာ ဘဏန္တဿ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ"တိ ဧဝမာဒိစတုတ္ထပါရာဇိကပဋ္ဌဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေဝလဉှိ တတ္ထ "ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ"န္တိ ဣဓ "အဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ မေ"တိ, တတ္ထ စ "အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာ"တိ "ဣဓ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ"တိ ဧဝံ ဝတ္ထုမတ္တေ အာပတ္တိမတ္တေ စ ဝိသေသော, သေသံ ဧကလက္ခဏမေဝါတိ။

၉. **တီဟာကာရေဟိ ဒိဋ္ဌေ ဝေမတိကော** တိအာဒီနမ္ပိ အတ္ထော "ဒိဋ္ဌဿ ဟောတိ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော ဒိဋ္ဌေ ဝေမတိကော"တိ ဧဝမာဒိဒုဋ္ဌဒောသပဋ္ဌဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဋ္ဌမတ္တမေဝ ဟိ တတ္ထ ဝိသေသော, အတ္ထေ ပန သဒေဝတာဒေ ကိဉ္စိ နာနာကရဏံ နတ္ထိ။

၁၁. **သဟသာ ဘဏတီ**တိ အဝီမံသိတွာ အနုပဓာရေတွာ ဝေဂေန ဒိဋ္ဌမ္ပိ "အဒိဋ္ဌံ မေ"တိ ဘဏတိ။ **အညံ ဘဏိဿာမီတိ အညံ ဘဏတီ**တိ မန္ဒတ္တာ ဇဠတ္တာ ပက္ခလန္တော "စီဝရ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ "စီရ"န္တိ အာဒိံ ဘဏတိ။ ယော ပန သာမဏေရေန "အပိ ဘန္တေ မယှံ ဥပဇ္ဈာယံ ပဿိတ္ထာ"တိ ဝုတ္တော ကေဠိံ ကုရုမာနော "တဝ ဥပဇ္ဈာယော အရုသကဋံ ယောဇေတွာ ဂတော ဘဝိဿတီ"တိ တ သိင်္ဂါလသဒ္ဒံ သုတွာ "ကဿာယံ ဘန္တေ သဒ္ဒော"တိ ဝုတ္တော "မာတုယာ တေ ယာနေန ဂစ္ဆန္တိယာ ကဒ္ဒမေ လဂ္ဂစက္ကံ ဥဒ္ဓရန္တာနံ အယံ သဒ္ဒော"တိ တ ဧဝံ နေဝ ဒတ န ရတ အညံ ဘဏတိ, သော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိယေဝ။ အညာ ပူရဏကထာ နာမ ဟောတိ, ဧကော ဂာမေ ထောကံ တေလံ လဘိတွာ ဝိဟာရံ အာဂတော သာမဏေရံ ဘဏတိ – "တွံ အဇ္ဇ ကုဟိံ ဂတော, ဂါမော ဧကတေလော အဟောသီ"တိ တ ပစ္ဆိကာယ ဌပိတံ ပူဝခဏ္ဍံ လဘိတွာ "အဇ္ဇ ဂါမေ ပစ္ဆိကာဟိ ပူဝေ စာရေသု"န္တိ တ, အယံ မုသာဝါဒောဝ ဟောတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော ဝါစာစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

မုသာဝါဒသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

၂. ဩမသဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒေ **ဩမသဝါဒေ**တိ ဩဝိဇ္ဈနေ။ **ခုံသေန္တိ** တိ အက္ကောသန္တိ။ **ဝမ္ဘေန္တီ** တိ ပဓံသေန္တိ။

၁၃. **ဘူတပုဗ္ဗ**န္တိ ဣဒံ ဝတ္ထုံ ဘဂဝါ ဩမသဝါဒဂရဟဏတ္ထံ အာဟရိ။ **နန္ဒိဝိသာလော နာမာ** တိ နန္ဒီတိ တဿ ဗလီဗဒ္ဒဿ နာမံ, ဝိသာဏာနိ ပနဿ ဝိသာလာနိ, တသ္မာ **"နန္ဒိဝိသာလော"** တိ ဝုစ္စတိ။ ဗောဓိသတ္တော တေန သမယေန နန္ဒိဝိသာလော နာမ ဟောတိ။ ဗြာဟ္မဏော တံ ယာဂုဘတ္တာဒီဟိ အတိဝိယ ပေါသေသိ။ အထ သော ဗြာဟ္မဏံ အနုကမ္ပမာနော **"ဂစ္ဆ တွံ"** န္တိအာဒိမာဟ။ **တေန ခေါ ဝ အဋ္ဌာသီ** တိ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကာလေပိ ပရခုံသနံ အမနာပတောယေဝ ပစ္စေသိ, တသ္မာ ဗြာဟ္မဏဿ ဒေါသံ ဒဿေတုကာမော အဋ္ဌာသိ။ **သကဋသတံ အတိဗဒ္ဓံ ပဝဋ္ဋေသီ**တိ ပဋိပာဋိယာ ဌပေတွာ ဟေဋ္ဌာရုက္ခေ ဒတွာ ဧကာဗဒ္ဓံ ကတွာ မုဂ္ဂမာသတလုကာဒီဟိ ပုဏ္ဏံ သကဋသတံ ပဝဋ္ဋေန္တော, ကိဉ္စာပိ ပုဗ္ဗေ ပတိဋ္ဌိတာရုပ္ပဒေသံ ပုန အရေ ပတ္တေ ပဝဋ္ဋိတံ ဟောတိ, ဗောဓိသတ္တော ပန ပုရိမသကဋေန ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနေ ပစ္ဆိမသကဋံ ပတိဋ္ဌာပေတုံ သကဋသတပ္ပမာဏံ ပဒေသံ ပဝဋ္ဋေသိ။ ဗောဓိသတ္တာနဉှိ သိထိ

လကရဏံ နာမ နတ္ထိ။ **တေန စတ္တမနော အဟူ** တိ တေန ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဓနလာဘေန အတ္တနော ကမ္မေန စ သော နန္ဒိဝိသာလော အတ္တမနော အဟောသိ။

၁၅. အဂ္ဂေါသေနပီ တိ ဧတ္ထ ပန ယသ္မာ ပရတော “ဒွေဝ အဂ္ဂေါသာ – ဟီနော စ အဂ္ဂေါသော ဥက္ကဋ္ဌော စ အဂ္ဂေါသော”တိ ဝိဘဇိတုကာမော, တသ္မာ ယထာ ပုဗ္ဗေ “ဟီနေနပိ အဂ္ဂေါသေန ခုံသေန္တိ”တိ ဝုတ္တံ; ဧဝံ အဝတွာ “အဂ္ဂေါသေန” ဣစ္စေဝမာဟ။ **ဝေနဇာတီ**တိ တစ္ဆကဇာတိ; ဝေဏုကာရဇာတီတိပိ ဝဒန္တိ။ **နေသာဒဇာတီ**တိ မိဂလုဒ္ဒကာဒိဇာတိ။

ရထကာရဇာတီတိ စမ္မကာရဇာတိ။ **ပုက္ကုသဇာတီ** တိ ပုပ္ဖဆဍ္ဍကဇာတိ။ **အဝကဏ္ဏကာဒိ** အသာနံ နာမံ ဟောတိ; တသ္မာ ဟီနံ။ **ဩညာတ**န္တိ အဝညာတံ; “ဥညာတ”န္တိပိ ပဌန္တိ။ **အဝညာတ**န္တိ ဝမ္ဘေတွာ ဉာတံ။ **ဟီဠိတ**န္တိ ဇိဂုစ္ဆိတံ ။ **ပရိဘူတ**န္တိ ကိမေတေနာတိတိ ပရိဘဝကတံ။ **အစိတ္တီကတ** န္တိ န ဂရုကတံ။

ကောဋ္ဋကကမ္မ န္တိ တစ္ဆကကမ္မံ။ **မုဒ္ဒာ** တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒာဂဏနာ။ **ဂဏနာ**တိ အစ္ဆိဒ္ဒကာဒိအဝသေသဂဏနာ။ **လေခာ**တိ အက္ခရလေခာ။ မဓုမေဟာဗာဓော ဝေဒနာယ အဘာဝတော “ဥက္ကဋ္ဌော”တိ ဝုတ္တော။ **ဟဋ္ဌိကဋ္ဌာ** တိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ **ယကာရေန တ ဘကာရေန တ**တိ ယကာရဘကာရေ ယောဇေတွာ ယော အဂ္ဂေါသော။ **ကာဋ္ဌကောဋ္ဌစိကာယ တ**တိ **“ကာဋ္ဌ”**န္တိ ပုရိသနိမိတ္တံ, **“ကောဋ္ဌစိကာ”**တိ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ; ဧတေဟိ တ ယော အဂ္ဂေါသော, ဧသော ဟီနော နာမ အဂ္ဂေါသောတိ။

၁၆. ဣအနိ တေသံ ဇာတိအာဒီနံ ပဘေဒဝသေန အာပတ္တိံ အာရောပေတွာ ဒဿေန္တော **“ဥပသမ္ပန္နော ဥပသမ္ပန္န”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ခုံသေတုကာမော ဝမ္ဘေတုကာမော မင္ကုကတ္တုကာမော** တိ အဂ္ဂေါသိတုကာမော ပရိဘဝိတုကာမော ဂရဟိတုကာမော နိတ္တေဇံ ကတ္တုကာမောတိ အတ္ထော။ **ဟီနေန ဟီန**န္တိ ဟီနေန ဇာတိဝစနေန ဟီနဇာတိကံ။ ဧတေန ဥပာယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ ဟီနေန ဟီနံ ဝဒန္တော ကိဉ္စာပိ သစ္စံ ဝဒတိ, ဩမသိတုကာမတာယ ပနဿ တစာယ တစာယ ဟာစိတ္တိယံ။ ဥက္ကဋ္ဌေန ဟီနံ ဝဒန္တော စ ကိဉ္စာပိ အလိကံ ဘဏတိ, ဩမသိတုကာမတာယ ပန ဣမိနာဝ သိက္ခာပဒေန ဟာစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတိ, န ပုရိမေန။ ယောပိ “အတိစဏ္ဍာလောသိ, အတိဗ္ရာဟ္မဏောသိ, ဒုဋ္ဌစဏ္ဍာလောသိ, ဒုဋ္ဌဗ္ရာဟ္မဏောသီ”တိအာဒိနိ ဝဒတိ, သောပိ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော။

၂၆. သန္တိ ဣဓေကေစ္စေ တိ တရေ ပန ပရိဟရိတွာ ဝုတ္တဘာဝေန ဒုက္ကဋံ။ ဧသေဝ နယော **ယေ နူန။ပေ.။ န မယ**န္တိ တရေသုပိ။ အနုပသမ္ပန္နေ ပန စတူသုပိ တရေသု ဒုက္ကဋမေဝ။ စောရောသိ ဂဏ္ဌိဘေဒကောသီတိအာဒိဝစနေဟိ ပန ဥပသမ္ပန္နေပိ အနုပမ္ပန္နေပိ သဗ္ဗတရေသု ဒုက္ကဋမေဝ။ ဒဝကမျတာယ ပန ဥပသမ္ပန္နေပိ အနုပသမ္ပန္နေပိ သဗ္ဗတရေသု ဒုဗ္ဘာသိတံ။ ဒဝကမျတာ နာမ ကေဠိဟသာဓိပ္ပာယတာ။ ဣမသ္မိဉ္စ သိက္ခာပဒေ ဌပေတွာ ဘိက္ခုံ ဘိက္ခုနိအာဒယော သဗ္ဗသတ္တာ အနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ ဌိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၅. အတ္ထပုရေက္ခာရဿာ တိအာဒီသု ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တော **အတ္ထပုရေက္ခာရော;** ဟဋ္ဌိံ တစေန္တော **ဓမ္မပုရေက္ခာရော;** အနုသိဋ္ဌိယံ ဌတွာ “ဣဒာနိပိ စဏ္ဍာလောသိ, ဟပံ မာ အကာသိ, မာ တမော တမပရာယဏော အဟောသီ”တိအာဒိနာ နယေန ကထေန္တော **အနုသာသနီပုရေက္ခာရော** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော တစာစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ။ ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။ **ဒုဗ္ဘာသိတာပတ္တိ** ပနေတ္ထ တစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒွိဝေဒနံ သုခာ စ မဇ္ဈတ္တာ စာတိ။

ဩမသတဒသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

၃. ပေသုညသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆. တတိယသိက္ခာပဒေ – **ဘဏ္ဍနဇာတာန** န္တိ သဉ္ဇာတဘဏ္ဍနာနံ။ **ဘဏ္ဍန** န္တိ ကလဟဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ, ''ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ဣဒံ ကတံ; ဧဝံ ဝုတ္တေ ဧဝံ ဝက္ခာမာ''တိအာဒိကံ သကသကပက္ခေ သမ္မန္တနံ။ **ကလဟော**တိ အာပတ္တိဂါမိကော ကာယဝစာဝီတိက္ကမော။ **ဝိဝာဒော**တိ ဝိဂ္ဂါဟိကကထာ။ တံ ဝိဝာဒံ အာပန္နာနံ **ဝိဝာဒာပန္နာနံ** ။ **ပေသုည** န္တိ ပိသုဏာဝါစံ, ပိယဘာဝဿ သုညကရဏဝါစန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၇. **ဘိက္ခုပေသုညေ**တိ ဘိက္ခူနံ ပေသုညေ; ဘိက္ခုတော သုတွာ ဘိက္ခုနာ ဘိက္ခုဿ ဥပသံဟဋပေသုညေတိ အတ္ထော။

၃၈. **ဒ္ဝီဟာကာရေဟီ**တိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ။ **ပိယကမျဿ တ** တိ ''ဧဝံ အဟံ ဧတဿ ပိယော ဘဝိဿာမီ''တိ အတ္တနော ပိယဘာဝံ ပတ္ထယမာနဿ တ။ **ဘေဒါဓိပ္ပာယဿ တ** တိ ''ဧဝမယံ ဧတေန သဒ္ဓိံ ဘိဇ္ဇိဿတီ''တိ ပရဿ ပရေန ဘေဒံ ဣစ္ဆန္တဿ တ။ **ဇာတိတောပီ**တိအာဒိ သဗ္ဗံ ပုရိမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣဓာပိ ဘိက္ခုနိံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေ အနုပသမ္ပန္နာ နာမ။

န ပိယကမျဿ န ဘေဒါဓိပ္ပာယဿာ တိ ဧကံ အက္ကောသန္တံ ဧကစ္စ ခမန္တံ ဒိသွာ ''အဟော နိလ္လဇ္ဇော, ဤဒိသမ္ပိ နာမ ဘဝန္တံ ပုန ဝတ္တဗ္ဗံ မညိဿတီ''တိ ဧဝံ ကေဝလံ ပာပဂရဟိတာယ ဘဏန္တဿ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော ဝါစာစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ , ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပေသုညသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

၄. ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ – **အပ္ပတိဿာ** တိ အပ္ပတိဿဝါ။ ဥပာသကာတိ ဝုတ္တေ ဝစနမ္ပိ န သောတုကာမာ; အနာဒရာတိ အတ္ထော။ အပ္ပတိဿယာ တ အနီစဝုတ္တိနောတိ အတ္ထော။ **အသဘာဂဝုတ္တိကာ** တိ ဝိသဘာဂဇီဝိကာ, ယထာ ဘိက္ခူသု ဝတ္တိတဗ္ဗံ; ဧဝံ အပ္ပဝတ္တဝုတ္တိနောတိ အတ္ထော။

၄၅. **ပဒသော ဓမ္မံ တစေယ္ယာ** တိ ဧကတော ပဒံ ပဒံ ဓမ္မံ တစေယ္ယ; ကောဋ္ဌာသံ ကောဋ္ဌာသံ တစေယ္ယာတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ ပန တံ ကောဋ္ဌာသနာမကံ ပဒံ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ, တသ္မာ တံ ဒဿေတုံ ''ပဒံ အနုပဒံ အန္ဝက္ခရံ အနုဗျဉ္ဇန''န္တိ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပဒ**န္တိ ဧကော ဂါထာပါဒော အဓိပ္ပေတော။ **အနုပဒ**န္တိ ဒုတိယပါဒော။ **အန္ဝက္ခရ**န္တိ ဧကေကမက္ခရံ။ **အနုဗျဉ္ဇန** န္တိ ပုရိမဗျဉ္ဇနေန သဒိသံ ပစ္ဆာဗျဉ္ဇနံ။ ယံ ကိဉ္စိ တ ဧကမက္ခရံ အန္ဝက္ခရံ, အက္ခရသမူဟော အနုဗျဉ္ဇနံ, အက္ခရာနုဗျဉ္ဇနသမူဟော ပဒံ။ ပဌမပဒံ ပဒမေဝ, ဒုတိယံ အနုပဒန္တိ ဧဝမေတ္ထ နာနာကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ **ပဒံ နာမ ဧကတော ပဋ္ဌပေတွာ ဧကတော ဩသာပေန္တိ** တိ ကထာဗန္ဓံ ဓမ္မံ တစေန္တော ''မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ''တိ ဧကမေကံ ပဒံ သာမဏေရေန သဒ္ဓိံ ဧကတော အာရဘိတွာ ဧကတောယေဝ နိဋ္ဌာပေတိ။ ဧဝံ တစေန္တဿ ပဒဂဏနာယ ပာစိတ္တိယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အနုပဒံ နာမ ပာဋေက္ကံ ပဋ္ဌပေတွာ ဧကတော ဩသာပေန္တိ** တိ ထေရေန ''မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ''တိ ဝုတ္တေ သာမဏေရော တံ ပဒံ အပာပုဏိတွာ ''မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ''တိ ဒုတိယပဒံ ဧကတော ဘဏတိ, ဣမေ ပာဋေက္ကံ ပဋ္ဌပေတွာ ဧကတော ဩသာပေန္တိ နာမ။ ဧဝံ တစေန္တဿာပိ အနုပဒဂဏနာယ ပာစိတ္တိယာ။ **အန္ဝက္ခရံ နာမ ရူပံ အနိစ္စန္တိ ဝုစ္စမာနော ''ရူ''တိ ဩပာတေတီ** တိ ''ရူပံ အနိစ္စန္တိ ဘဏ သာမဏေရာ''တိ ဝုစ္စမာနော ရူကာရမတ္တမေဝ ဧကတော ဝတွာ တိဋ္ဌတိ။ ဧဝံ တစေန္တဿာပိ အန္ဝက္ခရဂဏနာယ ပာစိတ္တိယာ။ ကထာဗန္ဓေပိ စ သေ နယော လဗ္ဘတိယေဝ။ **အနုဗျဉ္ဇနံ နာမ ရူပံ အနိစ္စန္တိ ဝုစ္စမာနော ဝေဒနာ အနိစ္စာတိ သဒ္ဒံ နိစ္ဆာရေတီ**တိ ''ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္စံ, ဝေဒနာ အနိစ္စာ''တိ ဣမံ သုတ္တံ တစယမာနော ထေရေန ''ရူပံ အနိစ္စ''န္တိ ဝုစ္စမာနော သာမဏေရော သီဃပညတာယ ''ဝေဒနာ အနိစ္စာ''တိ ဣမံ အနိစ္စပဒံ ထေရဿ ''ရူပံ အနိစ္စ''န္တိ

တိ ဧတေန အနိစ္စပဒေန သဒ္ဓိံ ကေတော ဘဏန္တော တစံ နိဿာရေတိ။ ဧဝံ တစေန္တဿာပိ အနုဗ္ယဉ္ဇနဂဏနာယ ဟာ စိတ္တိယာ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ – ကမေသု ပအာဒီသု ယံ ယံ ကေတော ဘဏတိ တေန တေန အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ။

ဗုဒ္ဓဘာသိတောတိ သကလံ ဝိနယပိဋကံ အဘိဓမ္မပိဋကံ ဓမ္မပဒံ စရိယာပိဋကံ ဥဒါနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဇာတကံ သုတ္တနိပါတော ဝိမာနဝတ္ထု ပေတဝတ္ထု ဗုဒ္ဓဝံသာဒီနိ စ သုတ္တာနိ။ **သာဝကဘာသိတော**တိ စတုပရိသပရိယာပန္နေဟိ သာဝကေဟိ ဘာသိတော အနင်္ဂဏသမ္မာဒိဋ္ဌိအနုမာနသုတ္တစူဠဝေဒလ္လမဟာဝေဒလ္လာဒိကော။ **ဣသိဘာသိတော**တိ ဗာဟိရပရိဗ္ဗာဇကေဟိ ဘာသိတော သကလော ပရိဗ္ဗာဇကဝဂ္ဂေါ, ဗာဝရိယဿ အန္တေဝာသိကာနံ သောဠသန္နံ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုစ္ဆာတိ ဧဝမာဒိ။ **ဒေဝတာဘာသိတော**တိ ဒေဝတာဟိ ဘာသိတော; သော ဒေဝတာသံယုတ္တဒေဝပုတ္တသံယုတ္တမာရသံယုတ္တဗြဟ္မသံယုတ္တသက္ကသံယုတ္တာဒိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

အတ္ထူပသဉ္ဟိတော တိ အဋ္ဌကထာနိဿိတော။ **ဓမ္မူပသဉ္ဟိတော** တိ ပါဠိနိဿိတော; ဥဘယေနာပိ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတမေဝ ဝဒတိ။ ကိဉ္စာပိ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတံ ဝဒတိ, တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရုဠှဓမ္မံယေဝ ပန ပဒသော တစေန္တဿ အာပတ္တိ ။ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတေပိ နာနာဘာသာဝသေန ကထာသိလောကဗန္ဓာဒီဟိ အဘိသင်္ခတေ အနာပတ္တိ။ တိဿော သင်္ဂီတိယော အနာရုဠှေဟာပိ ကုလုမ္ဗသုတ္တံ ရာဇောဝါဒသုတ္တံ တိက္ခိန္ဒြိယံ စတုပရိဝဋ္ဋံ နန္ဒောပနန္ဒန္တိ ဤဒိသေ အာပတ္တိယေဝ။ အပလာလဒမနမ္ပိ ဝုတ္တံ, မဟာပစ္စရိယမ္ပန ပဋိသိဒ္ဓံ။ မေဏ္ဍကမိလိန္ဒပဥှေဟာသု ထေရဿ သကပဋိဘာနေ အနာပတ္တိ, ယံ ရညော သညာပနတ္ထံ အာဟရိတွာ ဝုတ္တံ, တတ္ထ အာပတ္တိ။ ဝဏ္ဏပိဋကအင်္ဂုလိမာလပိဋကရဋ္ဌပါလဂဇ္ဇိတအာဠဝကဂဇ္ဇိတဂုဠှမဂ္ဂဂုဠှဝေဿန္တရဂုဠှဝိနယဝေဒလ္လပိဋကာနိ ပန အဗုဒ္ဓဝစနာနိယေဝါတိ ဝုတ္တံ။ သီလူပဒေသော နာမ ဓမ္မသေနာပတိနာ ဝုတ္တောတိ ဝဒန္တိ, တသ္မိံ အာပတ္တိယေဝ။ အညာနိပိ မဂ္ဂကထာအာရမ္မဏကထာဗုဒ္ဓိကဒဏ္ဍက ဉာဏဝတ္ထုအသုဘကထာဒီနိ အတ္ထိ, တေသု သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ ဝိဘတ္တာ, ဓုတင်္ဂပဥှေဟာ ပဋိပဒါ ဝိဘတ္တာ; တသ္မာ တေသု အာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ။ မဟာပစ္စရိယာဒီသု ပန သင်္ဂီတိံ အနာရုဠှေဟာသု ရာဇောဝါဒတိက္ခိန္ဒြိယစတုပရိဝဋ္ဋနန္ဒောပနန္ဒကုလုမ္ဗသုတ္တေသုယေဝ အာပတ္တီတိ ဝတွာ အဝသေသေသု ယံ ဗုဒ္ဓဝစနတော အာဟရိတွာ ဝုတ္တံ, တဒေဝ အာပတ္တိဝတ္ထု ဟောတိ, န ဣတရန္တိ အယမတ္ထော ပရိဂ္ဂဟိတော။

၄၈. ကေတော ဥဒ္ဒိသာပေန္တော တိ အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ ကေတော ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှန္တောပိ ကေတော ဝဒတိ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။

တတြာယံ ဝိနိစ္ဆယော – ဥပသမ္ပန္နော စ အနုပသမ္ပန္နော စ နိသီဒိတွာ ဥဒ္ဒိသာပေန္တိ။ အာစရိယော နိသိန္နာနံ ဘဏာမီတိ တေဟိ သဒ္ဓိံ ကေတော ဝဒတိ, အာစရိယဿ အာပတ္တိ။ အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ ဂဏှန္တဿ အနာပတ္တိ။ ဒွေပိ ဌိတာ ဂဏှန္တိ, ဧသေဝ နယော။ ဒဟရဘိက္ခု နိသိန္နော, သာမဏေရော ဌိတော, နိသိန္နဿ ဘဏာမီတိ ဘဏတော အနာပတ္တိ။ သစေ ဒဟရော တိဋ္ဌတိ, ဣတရော နိသီဒတိ, ဌိတဿ ဘဏာမီတိ ဘဏတောပိ အနာပတ္တိ။ သစေ ဗဟူနံ ဘိက္ခူနံ အန္တရေ ဧကော သာမဏေရော နိသိန္နော ဟောတိ, တသ္မိံ နိသိန္နေ ပဒသော ဓမ္မံ တစေန္တဿ အာစရိယဿ အစိတ္တကာပတ္တိ။ သစေ သာမဏေရော ဥပစာရံ မုဉ္စိတွာ ဌိတော ဝါ နိသိန္နော ဝါ ဟောတိ, ယေသံ တစေတိ, တေသု အပရိယာပန္နတ္တာ ဧကေန ဒိသာဘာဂေန ပလာယနကဂန္ထံ နာမ ဂဏှာတီတိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ အနာပတ္တိ။ ကေတော သဇ္ဈာယံ ကရောန္တောပိ အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ ဥပသမ္ပန္နော ကေတော သဇ္ဈာယံ ကရောန္တော တေန သဒ္ဓိံယေဝ ဘဏတိ, အနာပတ္တိ။ အနုပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှန္တဿပိ တေန သဒ္ဓိံ ကေတော ဘဏန္တဿ အနာပတ္တိ။ အယမ္ပိ ဟိ ကေတော သဇ္ဈာယံ ကရောတိစ္စေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

ယေဘုယျေန ပဂုဏံ ဂန္ထံ ဘဏန္တံ ဩပတတီ တိ သစေ ဧကကထာယ ဧကော ဟာအော န အာဂစ္ဆတိ, သေသံ အာဂစ္ဆတိ, အယံ ယေဘုယျေန ပဂုဏဂန္ထော နာမ။ ဧတေန နယေန သုတ္တေပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တံ ဩပတန္တဿ ဝံ ဘဏာဟီတိ ကေတောပိ ဘဏန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ဩသာရေန္တံ ဩပတတီ** တိ သုတ္တံ ဥစ္စာရေန္တံ ပရိသမဇ္ဈေ ပရိသင်္ကမာနံ ဧဝံ ဝဒေဟီတိ တေန သဒ္ဓိံ ကေတောပိ ဝဒန္တဿ အနာပတ္တိ။ ယံ ပန မဟာပစ္စရိယာဒီသု "မယာ သဒ္ဓိံ မာ ဝဒ"တိ ဝုတ္တော ယဒိ ဝဒတိ, "အနာပတ္တီ"တိ ဝုတ္တံ, တံ မဟာအဋ္ဌကထာယံ နတ္ထိ, နတ္ထိဘာဝေယေဝ စသ္

သ ယုတ္တော။ ကသ္မာ? ကိရိယသမုဋ္ဌာနတ္တာ။ ႀကတရထာ ဟိ ကိရိယာကိရိယံ ဘဝေယ္ယ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေ
ဝ။

ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနံ – တစတော စ တစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပ
ဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

၅. သဟသေယ္ယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၉. ပဌမသိက္ခာပဒေ – **မုဋ္ဌဿတီ အသမ္ပဇာနာ** တိ ပုဗ္ဗဘာဂေ သတိသမ္ပဇညဿ အကရဏဝသေနေတံ ဝုတ္တံ, ဘဝင်္ဂောတိဏ္ဏကာလေ ပန ကုတော သတိသမ္ပဇညန္တိ! **ဝိကူဇမာနာ**တိ ဝိပ္ပလပမာနာ ။ **ကာကစ္ဆမာနာ** တိ နာသာယ ကာကသဒ္ဒံ ဝိယ နိရတ္ထကသဒ္ဒံ မုဉ္စမာနာ။ **ဥဟသကာ**တိ ပဌမတရံ ဥဋ္ဌိတဥပာသကာ။

၅၀. **တေဒတေစုန္တိ** ''ဘဂဝတာ အာဝုသော ရာဟုလ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တ''န္တိ ဘိက္ခူ သိက္ခာပဒကရဝေနေဝ တေံ အတေစုံ။ ပကတိယာ ပန တေ ဘဂဝတိ စ ကရဝေန အာယသ္မတော စ ရာဟုလဿ သိက္ခာကာမတာယ တဿ အာယသ္မတော ဝသနဋ္ဌာနံ အာဂတဿ စူဠမဉ္စကံ တ အပဿေနံ တ ယံ အတ္ထိ တံ ပညပေတ္တ စီဝရံ တ ဥတ္တရာသင်္ဂံ တ ဉဿီသကရဏတ္ထာယ ဒေန္တိ ။ တတ္ရိဒံ တဿာယသ္မတော သိက္ခာကာမတာယ – ဘိက္ခူ ကိရ တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွတ မုဋ္ဌိသမ္မုဥ္စိနိဥ္စ ကစဝရဆဍ္ဍနကဥ္စ ဗဟိ ခိပန္တိ။ အထညေဟိ ''အာဝုသော ကေနိဒံ ဟတိတ''န္တိ ဝုတ္တေ အညေ ဇဝံ ဝဒန္တိ – ''ဘန္တေ, ရာဟုလော ႀကမသ္မိ ပဒေသေ သဥ္စရိ, တေန နု ခေါ ဟတိတ''န္တိ။ သော ပနာယသ္မာ ''န မယှံ ဘန္တေ ႀကဒံ ကမ္မ''န္တိ ကေဒိဝသမ္ပိ အဝတ္တတ တံ ပဋိသာမေတ္တတ ဘိက္ခူ ခမာပေတ္တတ ဂစ္ဆတိ။ **ဝစ္စကုဋိယာ သေယ္ယံ ကပ္ပေသီ**တိ တံယေဝ သိက္ခာကာမတံ အနုဗြူဟန္တော ဓမ္မသေနာပတိမဟာမောဂ္ဂလ္လာနအာနန္ဒတ္ထေရာဒီနံ သန္တိကံ အဂန္တွာ ဘဂဝတော ဝဠဉ္စနကဝစ္စကုဋိယံ သေယ္ယံ ကပ္ပေသိ။ သာ ကိရ ကုဋိ ကတဋ္ဌဗဒ္ဓာ ဂန္ဓပရိဘဏ္ဍကတာ သမောသရိတပုပ္ဖအမာ စေတိယဋ္ဌာနမိဝ တိဋ္ဌတိ, အပရိဘောဂ အညေသံ။

၅၁. **ဥတ္တရိဒိရတ္တတိရတ္တ** န္တိ ဘဂဝတာ သာမဏေရာနံ သင်္ဂဟကရဏတ္ထာယ တိရတ္တံ ပရိဟာရံ အဒာသိ။ န ဟိ ယုတ္တံ ကုလအရကေ ပဗ္ဗာဇေတ္တတ နာနုဂ္ဂဟေတုန္တိ။ **သဟသေယ္ယ** န္တိ ဧကတော သေယ္ယံ။ **သေယ္ယာ** တိ ကာယပ္ပသာရဏသင်္ခာတံ သယနမ္ပိ ဝုစ္စတိ, ယသ္မိံ သေနာသနေ သယန္တိ, တမ္ပိ။ တတ္ထ သေနာသနံ တာဝ ဒဿေတုံ **''သေယ္ယာ နာမ သဗ္ဗစ္ဆန္နာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကာယပ္ပသာရဏံ ဒဿေတုံ **အနုပသမ္ပန္နေ နိပန္နေ ဘိက္ခု နိပဇ္ဇတီ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ အယမေတ္ထ အတ္ထော – ''သေနာသနသင်္ခာတံ သေယ္ယံ ပဝိသိတ္တတ ကာယပ္ပသာရဏသင်္ခာတံ သေယ္ယံ ကပ္ပေယ္ယ ဝိဒဟေယ္ယ သမ္ပာဒေယ္ယာ''တိ။ **သဗ္ဗစ္ဆန္နာ** တိအာဒိနာ ပန တဿာ သေနာသနသင်္ခာတာယ သေယ္ယာယ လက္ခဏံ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ယံ သေနာသနံ ဥပရိ ပဉ္စဟိ ဆဒနေဟိ အညေန တ ကေနစိ သဗ္ဗမေဝ ပဋိစ္ဆန္နံ, အယံ သဗ္ဗစ္ဆန္နာ နာမ သေယ္ယာ။ အဋ္ဌကထာသု ပန ဟကဋ္ဌတေဟာရံ ဂဟေတ္တတ တစုဂ္ဂတဝသေန ''သဗ္ဗစ္ဆန္နာ နာမ ပဉ္စဟိ ဆဒနေဟိ ဆန္နာ''တိ ဝုတ္တံ။ ကိဥ္စာပိ ဝုတ္တံ? အထ ခေါ ဒုဿကုဋိယံ ဝသန္တဿာပိ န သက္ကာ အနာပတ္တိ ကာတုံ, တသ္မာ ယံ ကိဉ္စိ ပဋိစ္ဆာဒနသမတ္ထံ ႀကဓ ဆဒနဥ္စ ပရိစ္ဆန္နဥ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပဉ္စဝိစ္ဆဒနေယေဝ ဟိ ဂယှမာနေ ပဒရစ္ဆန္နေပိ သဟသေယ္ယာ န ဘဝေယ္ယ။ ယံ ပန သေနာသနံ ဘူမိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဆဒနံ အာဟစ္စ ပါကာရေန တ အညေန တ ကေနစိ အန္တမသော ဝတ္ထေနာပိ ပရိက္ခိတ္တံ, အယံ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နာ နာမ သေယ္ယာ။ ဆဒနံ အနာဟစ္စ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိယာယေန ဒိယမုပတ္တုဗ္ဗေဓေန ပါကာရာဒိနာ ပရိက္ခိတ္တတာပိ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နာယေတတိ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ ယဿာ ပန ဥပရိ ဗဟုတရံ ဌာနံ ဆန္နံ, အပ္ပံ အစ္ဆန္နံ, သမန္တတော တ ဗဟုတရံ ပရိက္ခိတ္တံ, အပ္ပံ အပရိက္ခိတ္တံ, အယံ **ယေဘုယ္ယေန ဆန္နာ ယေဘုယ္ယေန ပရိစ္ဆန္နာ** နာမ။ ႀကမိနာ ဟိ လက္ခဏေန သမန္နာဂတော သစေပိ သတ္တဘူမကော ဟာသာဒေါ ဧကူပစာရော ဟောတိ, သတဂဗ္ဘံ တ စ တုဿာလံ တ, ဧကသေယ္ယာႀကစ္စေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **''စတုဿာလံ ဒိဝသေ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ အနုပသမ္ပန္နေ နိပန္နေ ဘိက္ခု နိပဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ''**တိအာဒိ။

တတ္ထ စ နိပဇ္ဇနမတ္တေနေဝ ပါစိတ္တိယံ။ သစေ ပန သမ္ဗဟုလာ သာမဏေရာ, ဧကော ဘိက္ခု, သာမဏေရဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာ။ တေ စေ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ နိပဇ္ဇန္တိ, တေသံ ပယောဂေ ပယောဂေ ဘိက္ခုဿ အာပတ္တိ။ ဘိက္ခုဿ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ နိပဇ္ဇနေ ပန ဘိက္ခုဿေဝ ပယောဂေန ဘိက္ခုဿ အာပတ္တိ။ သစေ ပန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ဧကော သာမဏေရော သဗ္ဗေသံ အာပတ္တိံ ကရောတိ, တဿ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ နိပဇ္ဇနေနပိ ဘိက္ခူနံ အာပတ္တိယေဝ။ ဥဘယေသံ သမ္ဗဟုလဘာဝေပိ ဧသေဝ နယော။

အပိစေတ္ထ ဧကာဝါသာဒိကမ္ပိ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယော ဟိ ဧကသ္မိံ အာဝါသေ ဧကေနေဝ အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ တိရတ္တံ သဟသေယျံ ကပ္ပေတိ, တဿ စတုတ္ထဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝသိကာ အာပတ္တိ။ ယောပိ ဧကသ္မိံယေဝ အာဝါသေ နာနာအနုပသမ္ပန္နေဟိ သဒ္ဓိံ တိရတ္တံ သဟသေယျံ ကပ္ပေတိ, တဿပိ။ ယောပိ နာနာအာဝါသေသု ဧကေနေဝ အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ တိရတ္တံ သဟသေယျံ ကပ္ပေတိ, တဿပိ။ ယောပိ နာနာအာဝါသေသု နာနာအနုပသမ္ပန္နေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇနသတမ္ပိ ဂန္တွာ သဟသေယျံ ကပ္ပေတိ, တဿပိ စတုတ္ထဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝသိကာ အာပတ္တိ။

အယဉ္စ သဟသေယျာပတ္တိ နာမ “ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ အဝသေသော အနုပသမ္ပန္နော နာမာ”တိ ဝစနတော တိရစ္ဆာနဂတေနပိ သဒ္ဓိံ ဟောတိ, တတြ တိရစ္ဆာနဂတဿ ပရိစ္ဆေဒေါ မေထုနဓမ္မာပတ္တိယာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တသ္မာ သစေပိ ဂေါဓာဗိဠာလမင်္ဂုသာဒီသု ကောစိ ပဝိသိတွာ ဘိက္ခုနော ဝသနသေနာသနေ ဧကူပစာရဋ္ဌာနေ သယတိ, သဟသေယျာဝ ဟောတိ။

ယဒိ ပန ထမ္ဘာနံ ဥပရိ ကတပါသာဒဿ ဥပရိမတလေန သဒ္ဓိံ အသမ္ဗဒ္ဓဘိတ္တိကဿ ဘိတ္တိယာ ဥပရိ ဌိတ သုသိရတုလာသီသဿ သုသိရေန ပဝိသိတွာ တုလာယ အဗ္ဘန္တရေ သယိတွာ တေနေဝ သုသိရေန နိက္ခမိတွာ ဂစ္ဆတိ, ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ သယိတဘိက္ခုဿ အနာပတ္တိ။ သစေ ဆဒနေ ဆိဒ္ဒံ ဟောတိ, တေန ပဝိသိတွာ အန္တောဆဒနေ ဝသိတွာ တေနေဝ ပက္ကမတိ, နာနူပစာရေ ဥပရိမတလေ ဆဒနဗ္ဘန္တရေ သယိတဿ အာပတ္တိ, ဟေဋ္ဌိမတလေ သယိတဿ အနာပတ္တိ။ သစေ အန္တောပါသာဒေနေဝ အာရောဟိတွာ သဗ္ဗတလာနိ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, ဧကူပစာရာနိ ဟောန္တိ, တေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ သယိတဿ အာပတ္တိ။

သဘာသင်္ခေပေန ကတေ အဍ္ဎကုဋ္ဋကသေနာသနေ သယိတဿ တဋ္ဌသင်္ဃာဋာဒီသု ကပေါတာဒယော ပဝိသိတွာ သယန္တိ, အာပတ္တိယေဝ။ ပရိက္ခေပဿ ဗဟိဂတေ နိဗ္ဗကောသဗ္ဘန္တရေ သယန္တိ, အနာပတ္တိ။ ပရိမဏ္ဍလံ ဝါ စတုရဿံ ဝါ ဧကစ္ဆဒနာယ ဂဗ္ဘမာလာယ သတဂဗ္ဘံ စေပိ သေနာသနံ ဟောတိ, တတြ စေ ဧကေန သာဓာရဏဒွါရေန ပဝိသိတွာ ဝိသုံ ပါကာရေန အပရိစ္ဆိန္နဂဗ္ဘူပစာရေ သဗ္ဗဂဗ္ဘေ ပဝိသန္တိ, ဧကဂဗ္ဘေပိ အနုပသမ္ပန္နေ နိပန္နေ သဗ္ဗဂဗ္ဘေသု နိပန္နာနံ အာပတ္တိ။ သစေ သပမုခါ ဂဗ္ဘာ ဟောန္တိ, ပမုခဿ ဥပရိ အစ္ဆန္နံ ဥစ္စဝတ္ထုကံ စေပိ ဟောတိ, ပမုခေ သယိတော ဂဗ္ဘေ သယိတာနံ အာပတ္တိံ န ကရောတိ။ သစေ ပန ဂဗ္ဘစ္ဆဒနေနေဝ သဒ္ဓိံ သမ္ဗဒ္ဓစ္ဆဒနံ ဟောတိ, တတြ သယိတော သဗ္ဗေသံ အာပတ္တိံ ကရောတိ။ ကသ္မာ? သဗ္ဗစ္ဆန္နတ္တာ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နတ္တာ စ, ဂဗ္ဘပရိက္ခေပေါယေဝ ဟိဿ ပရိက္ခေပေါတိ။ ဧတေနေဝ ဟိ နယေန အဋ္ဌကထာသု လောဟပါသာဒပရိက္ခေပဿ စတူသု ဒွါရကောဋ္ဌကေသု အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။

ယံ ပန အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ “အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တီတိ ဘူမိယံ ဝိနာ ဇဂတိယာ ပမုခံ သန္ဓာယ ကထိန”န္တိ ဝုတ္တံ, တံ အန္ဓကရဋ္ဌေ ပါဋေက္ကသန္နိဝေသာ ဧကစ္ဆဒနာ ဂဗ္ဘပါဠိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယဉ္စ တတ္ထ “ဘူမိယံ ဝိနာ ဇဂတိယာ”တိ ဝုတ္တံ, တံ နေဝ အဋ္ဌကထာသု အတ္ထိ; န ပါဠိယာ သမေတိ။ ဒသဟတ္ထုဗ္ဗေဓာပိ ဟိ ဇဂတိ ပရိက္ခေပသင်္ချံ န ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ယမ္ပိ တတ္ထ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ ဇဂတိယာ ပမာဏံ ဝတွာ “ဧတံ ဧကူပစာရံ ပရိစ္ဆန္နံ နာမ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယေပိ ဧကသာလဒွိသာလတိသာလစတုဿာလသန္နိဝေသာ မဟာပါသာဒါ ဧကသ္မိံ ဩကာသေ ပါဒေ ဓောဝိတွာ ပဝိဋ္ဌေန သက္ကာ ဟောန္တိ သဗ္ဗတ္ထ အနုပရိဂန္တုံ, တေသုပိ သဟသေယျာပတ္တိယာ န မုစ္စတိ။ သစေ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ဥပစာရံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ကတာ ဟောန္တိ, ဧကူပစာရဋ္ဌာနေယေဝ အာပတ္တိ။

ဒွီဟိ ဒွါရေဟိ ယုတ္တဿ သုဓာဆဒနမဏ္ဍပဿ မဇ္ဈေ ဟကာရံ ကရောန္တိ, ဧကေန ဒွါရေန ပဝိသိတွာ ဧကသ္မိံ ပရိက္ခေပေ အနုပသမ္ပန္နော သယတိ, ဧကသ္မိံ ဘိက္ခု, အနာပတ္တိ။ ဟကာရေ ဂေါဓာဒီနံ ပဝိသနမတ္တမ္ပိ ဆိဒ္ဒံ ဟောတိ, ဧကသ္မိဉ္စ ပရိက္ခေပေ ဂေါဓာ သယန္တိ, အနာပတ္တိယေဝ။ န ဟိ ဆိဒ္ဒေန ဂေဟံ ဧကူပစာရံ နာမ ဟောတိ။ သစေ ဟကာရမဇ္ဈေ ဆိန္ဒိတွာ ဒွါရံ ယောဇေန္တိ, ဧကူပစာရတာယ အာပတ္တိ။ တံ ဒွါရံ ကဝါဋေန ပိဒဟိတွာ သယန္တိ, အာပတ္တိယေဝ။ န ဟိ ဒွါရပိဒဟနေန ဂေဟံ နာနူပစာရံ နာမ ဟောတိ, ဒွါရံ ဝါ အဒွါရံ။ ကဝါဋဉှိ သံဝရဏဝိဝရဏေဟိ ယထာသုခံ ဝဠဉ္ဇနတ္ထာယ ကတံ, န ဝဠဉ္ဇနုပစ္ဆေဒနတ္ထာယ။ သစေ ပန တံ ဒွါရံ ပုန ဣဋ္ဌကာဟိ ပိဒဟန္တိ, အဒွါရံ ဟောတိ, ပုရိမေ နာနူပစာရဘာဝေယေဝ တိဋ္ဌတိ။ ဒီဃပမုခံ စေတိယဃရံ ဟောတိ။ ဧကံ ကဝါဋံ အန္တော, ဧကံ ဗဟိ, ဒွိန္နံ ကဝါဋာနံ အန္တရေ အနုပသမ္ပန္နော အန္တောစေတိယဃရေ သယန္တဿ အာပတ္တိံ ကရောတိ, ဧကူပစာရတ္တာ။

တတြ ယဿ "သိယာ အယံ ဧကူပစာရနာနူပစာရတာ နာမ ဥဒ္ဒေသိတသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တာ, ဣဓ ပန 'သေယျာ နာမ သဗ္ဗစ္ဆန္နာ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နာ ယေဘုယျေန ဆန္နာ ယေဘုယျေန ပရိစ္ဆန္နာ'တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, ပိဟိတဒွါရော စ ဂဗ္ဘော သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နော ဟောတိ။ တသ္မာ တတ္ထ အန္တော သယိတေနေဝ သဒ္ဓိံ အာပတ္တိ, ဗဟိ သယိတေန အနာပတ္တီ"တိ။ သော ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗော – "အပိဟိတဒွါရေ ပန ကသ္မာ ဗဟိ သယိတေန အာပတ္တီ"တိ? ပမုခဿ ဂဗ္ဘေန သဒ္ဓိံ သဗ္ဗစ္ဆန္နတ္တာ။ "ကိံ ပန ဂဗ္ဘေ ပိဟိတေ ဆဒနံ ဝိဒ္ဓသ္တံ ဟောတီ"တိ? န ဝိဒ္ဓသ္တံ, ဂဗ္ဘေန သဒ္ဓိံ ပမုခဿ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နတာ န ဟောတိ။ "ကိံ ပရိက္ခေပေါ ဝိဒ္ဓသ္တော"တိ? အဒ္ဓါ ဝက္ခတိ "န ဝိဒ္ဓသ္တော, ကဝါဋေန ဥပစာရော ပရိစ္ဆိန္နော"တိ။ ဧဝံ ဒူရမ္ပိ ဂန္တွာ ပုန ဧကူပစာရနာနူပစာရတံယေဝ ပစ္စာဂမိဿတိ။

အပိစ ယဒိ ဗျဉ္ဇနမတ္တေယေဝ အတ္ထော သုဝိညေယျော သိယာ, သဗ္ဗစ္ဆန္နာတိ ဝစနတော ပဉ္စန္နံ အညတရေန ဆဒနေန ဆန္နာ ဧဝ သေယျာ သိယာ, န အညေန။ ဧဝဉ္စ သတိ ပဒရစ္ဆန္နာဒီသု အနာပတ္တိ သိယာ။ တတော ယဒတ္ထံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, သွေဝ အတ္ထော ပရိဟာယေယျ။ ပရိဟာယတု ဝါ မာ ဝါ, ကထံ အဝုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ; ကော ဝါ ဝဒတိ "အဝုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ? ဝုတ္တဉှေတံ အနိယတေသု – "ပဋိစ္ဆန္နံ နာမ အာသနံ ကုဋ္ဋေန ဝါ ကဝါဋေန ဝါ ကိလဉ္ဇေန ဝါ သာဏိပါကာရေန ဝါ ရုက္ခေန ဝါ ထမ္ဘေန ဝါ ကောဋ္ဌလိကာယ ဝါ ယေန ကေနစိ ပဋိစ္ဆန္နံ ဟောတီ"တိ။ တသ္မာ ယထာ တတ္ထ ယေန ကေနစိ ပဋိစ္ဆန္နံ ပဋိစ္ဆန္နမေဝ, ဧဝမိဓာပိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တသ္မာ သေနာသနံ ခုဒ္ဒကံ ဝါ ဟောတု မဟန္တံ ဝါ အညေန သဒ္ဓိံ သမ္ဗဒ္ဓံ ဝါ အသမ္ဗဒ္ဓံ ဝါ ဒီဃံ ဝါ ဝဋ္ဋံ ဝါ စတုရဿံ ဝါ ဧကဘူမကံ ဝါ အနေကဘူမကံ ဝါ, ယံ ယံ ဧကူပစာရံ သဗ္ဗတ္ထ ယေန ကေနစိ ပဋိစ္ဆာဒနေန သဗ္ဗစ္ဆန္နေ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နေ ယေဘုယျေန ဝါ ဆန္နေ ယေဘုယျေန ဝါ ပရိစ္ဆန္နေ သဟသေယျာပတ္တိ ဟောတီတိ။

၅၃. ဥပဍ္ဎစ္ဆန္နေ ဥပဍ္ဎပရိစ္ဆန္နေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဧတ္ထ သဗ္ဗစ္ဆန္နေ ဥပဍ္ဎပရိစ္ဆန္နေတိ ဧဝမာဒီသုပိ မဟာပစ္စရိယံ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ဝုတ္တံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန "သဗ္ဗစ္ဆန္နေ ယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နေ ပါစိတ္တိယံ, သဗ္ဗစ္ဆန္နေ ဥပဍ္ဎပရိစ္ဆန္နေ ပါစိတ္တိယံ, ယေဘုယျေနဆန္နေ ဥပဍ္ဎပရိစ္ဆန္နေ ပါစိတ္တိယံ, သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နေ ယေဘုယျေနဆန္နေ ပါစိတ္တိယံ, သဗ္ဗပရိဆန္နေ ဥပဍ္ဎစ္ဆန္နေ ပါစိတ္တိယံ, ယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နေ ဥပဍ္ဎစ္ဆန္နေ ပါစိတ္တိယံ, ဟေဋ္ဌိမံ ဝုတ္တပါစိတ္တိယေန သဒ္ဓိံ သတ္တ ပါစိတ္တိယာနီ"တိ ဝုတ္တံ။ "သဗ္ဗစ္ဆန္နေ စူဠကပရိစ္ဆန္နေ ဒုက္ကဋံ, ယေဘုယျေနဆန္နေ စူဠကပရိစ္ဆန္နေ ဒုက္ကဋံ, သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နေ စူဠကစ္ဆန္နေ ဒုက္ကဋံ, ယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နေ စူဠကစ္ဆန္နေ ဒုက္ကဋံ, ဟေဋ္ဌိမံ ဒုက္ကဋေန သဟ ပဉ္စ ဒုက္ကဋာနီ"တိ ဝုတ္တံ။

"ဥပဍ္ဎစ္ဆန္နေ စူဠကပရိစ္ဆန္နေ အနာပတ္တိ, ဥပဍ္ဎပရိစ္ဆန္နေ စူဠကစ္ဆန္နေ အနာပတ္တိ, စူဠကစ္ဆန္နေ စူဠကပရိစ္ဆန္နေ အနာပတ္တိ, သဗ္ဗစ္ဆန္နေ သဗ္ဗအပရိစ္ဆန္နေတိ စ ဧတ္ထ သေနမ္ဗမဏ္ဍပဝဏ္ဏံ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာပေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – "ယထာ ဇဂတိ ပရိက္ခေပသင်္ခယ န ဂစ္ဆတီ"တိ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော စ ကာယစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

သဟသေယျသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

၆. ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅. ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပဒေ – **အာဝသထာကရန္တိ** အာဂန္တုကာနံ ဝသနာကရံ။ **ပညတ္တံ ဟောတီ** တိ ပုည ကာမတာယ ကတ္တတ ဌပိတံ ဟောတိ။ **ယေန သာ ဣတ္ထီ တေနုပသင်္ကမီ** တိ အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ အာဝသထာကရံ ပ ညတ္တံ အတ္ထီတိ မနုဿာနံ သုတ္တတ ဥပသင်္ကမိ။ **ဂန္ဓဂန္ဓိနီ** တိ အဂရုကုင်္ကုမာဒီနံ ဂန္ဓာနံ ဂန္ဓော ဂန္ဓဂန္ဓော, သော အဿာ အတ္ထီတိ ဂန္ဓဂန္ဓိနီ။ **သာဋကံ နိက္ခိပိတ္တတ** တိ အပေ့ဝ နာမဿ ဣမမ္ပိ ဝိပ္ပကာရံ ပဿန္တဿ ရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ စိန္တေတွတ ဧဝမကာသိ။ **ဩက္ခိပိတ္တတ** တိ အဓော ခိပိတ္တတ။ **အစ္စယော** တိ အပရာဓော။ **မံ အစ္စဂမာ** တိ မံ အတိက္ကမ္မ အဘိဘဝိတွတ ပဝတ္တော။ သေသံ ပဌမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယမေဝ ဟိ ဝိသေ သော – ပဌမသိက္ခာပဒေ စတုတ္ထဒိဝသေ အာပတ္တိ ဣဓ ပဌမဒိဝသေပိ။ ယက္ခီပေတီဟိ ဒိဿမာနကရူပဟိ တိရစ္ဆာနဂ တိတ္ထိယာ စ မေထုနဓမ္မဝတ္ထုဘူတာယ ဧဝ ဒုက္ကဋံ။ သေသာဟိ အနာပတ္တိ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ ပဌမသဒိသာနေဝတတိ။

ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၀. သတ္တမသိက္ခာပဒေ – **ဃရဏီ**တိ ဃရသာမိနီ။ **နိဝေသနဒွတရေ**တိ နိဝေသနဿ မဟာဒွတရေ။ **ဃရသုဏှာ**တိ တသ္မိံ ဃရေ သုဏှာ။ **အာဝသထဒွတရေ**တိ ဩဝရကဒွတရေ။ **ဝိသ္သင္ဇေန္တာ** တိ သုနိဂ္ဂတေန သဒ္ဒေန။ **ဝိဝင္ဇေန္တာ**တိ သုဝဋ္ဋ ပကာသေန အသံဝုတေန။ **ဓမ္မော ဒေသေတဗ္ဗော** တိ အယံ သရဏသီလာဒိဘေဒော ဓမ္မော ကထေတဗ္ဗော။ **အညာတုန္တိ** အာဇာနိတုံ။ **ဝိညုနာ ပုရိသဝိဂ္ဂဟေနာ** တိ ဝိညုနာ ပုရိသေန, ပုရိသဝိဂ္ဂဟံ ဂဟေတွတပိ ဌိတေန န ယက္ခေန န ပေတေန န တိရစ္ဆာနဂတေန။

၆၄. **အနာပတ္တိ ဝိညုနာ ပုရိသဝိဂ္ဂဟေနာ** တိ ဝိညုနာ ပုရိသဝိဂ္ဂဟေန သဒ္ဓိံ ဌိတာယ ဗဟုမ္ပိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ သ အနာပတ္တိ။ **ဆပ္ပဉ္စဝါစာဟီ** တိ ဆဟိ ပဉ္စဟိ ဝါစာဟိ ယော ဒေသေတိ, တဿပိ အနာပတ္တိ။ တတ္ထ ဧကော က ထာပဒေါ ဧကာ ဝါစာတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ဝါစာပမာဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သစေ အဋ္ဌကထံ ဓမ္မပဒံ ဇာတကာဒိဝတ္ထုံ ဝါ ကထေ တုကာမော ဟောတိ, ဆပ္ပဉ္စပဒမတ္တမေဝ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဟဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံ ကထေန္တေန ဧကပဒံ ဟဋ္ဌိတော ပဉ္စ အဋ္ဌကထာတောတိ ဧဝံ ဆ ပအနိ အနတိက္ကာမေတွတဝ ကထေတဗ္ဗော။ ပဒသောဓမ္မေ ဝုတ္တပ္ပဘေဒော ဟိ ဣဓာပိ သဗ္ဗော ဓမ္မောယေဝ။ **တသ္မိံ ဒေသေတီ** တိ တသ္မိံ ခဏေ ဒေသေတိ။ သမ္ဗန္ဓနတ္တော တ ဧတံ ဘုမ္မဝစနံ။ တဿာ ဒေသေတီတိ အတ္ထော။ **အညိဿာ မာတုကမဿာ** တိ ဧကိဿာ ဒေသေတွတ ပုန အာဂတာဂတာယ အညိဿာပိ ဒေသေတီတိ ဧဝံ ဧကာသနေ နိသိန္နေ မာတုကမသတသဟဿန္နမ္ပိ ဒေသေတီတိ အတ္ထော။ မဟာပစ္စရိယဋ္ဌကထာ ယံ ဝုတ္တံ သမံ နိသိန္နာနံ မာတုကမာနံ "တုမှ္ဟာကံ ဧကေကိဿာ ဧကေကံ ကထံ ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထာတိ ဒေ သေတိ, အနာပတ္တိ။ ပဌမံ ဧကေကိဿာ ဧကေကံ ကထံ ကထေဿာမီတိ အာဘောဂံ ကတွတ ဇာနာပေတွတ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ပန္ဟာတိ။ **ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆတိ ပဉ္ဟံ ပုဋ္ဌော ကထေတီ** တိ မာတုကမော "ဒီဃနိကာယော နာမ ဘန္တေ ကိမတ္ထံ ဒီပေတီ"တိ ပုစ္ဆတိ။ ဧဝံ ပဉ္ဟံ ပုဋ္ဌော ဘိက္ခု သဗ္ဗံ စေပိ ဒီဃနိကာယံ ကထေတိ, အနာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာ နတ္ထမေဝ။

ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနံ – တစတော စ တစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တ တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၈. ဘူတာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၇. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ – ဝတ္ထုကထာယ တာဝ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ စတုတ္ထပာရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တန ယမေဝ။ အယမေဝ ဟိ ဝိသေသော – တတ္ထ အဘူတံ အာရောစေသုံ, ဣဓ ဘူတံ။ ဘူတမ္ပိ ပုထုဇ္ဇနာ အာရောစေသုံ, န

အရိယာ။ အရိယာနဥ္ဟိ ပယုတ္တတစာ နာမ နတ္ထိ, အတ္တနော ဂုဏေ အာရောစယမာနေ ပန အညေ န ပဋိသေဓေသုံ, တထာဥ ပ္ပန္နေ စ ပစ္စယေ သာဒိယိံသု, တထာဥပ္ပန္နဘာဝံ အဇာနန္တာ။

“အထ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော တေမတ္ထံ အာရောစေသုံ” န္တိအာဒိမှဟိ ပန ယေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသိံသု, တေ အာရောစေသုန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **“ကစ္စိ ပန ဝေ ဘိက္ခဝေ ဘူတ”** န္တိ ပုစ္ဆိတေ ပန သဗ္ဗေပိ **“ဘူတံ ဘဂဝါ”**တိ ပဋိဇာနိံသု။ အရိယာနမ္ပိ ဟိ အဗ္ဘန္တရေ ဘူတော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မောတိ။ အထ ဘဂဝါ အရိယမိဿကတ္တာ ‘‘မောဃပုရိသာ’’တိ အဝတွာ **“ကထဥ္ဟိ နာမ တုမှေဟ ဘိက္ခဝေ”** တိ ဝတွာ **“ဥဒရဿ ကာရဏာ”** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယသ္မာ အရိယာ အညေသံ သုတွာ ‘‘အယ္ယော ကိရ, ဘန္တေ, သောတာပန္နော’’တိအာဒိနာ နယေန ပသန္နေဟိ မနုဿေဟိ ပုစ္ဆိယမာနာ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ အနာဒီနဝဒဿိနော သုဒ္ဓစိတ္တတာယ အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ ဝိသေသာဓိဂမံ ပဋိဇာနိံသု။ ဧဝံ ပဋိဇာနန္တေဟိ စ တေဟိ ယံ အညေ ဥဒရဿ ကာရဏာ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသိတွာ ပိဏ္ဍပာတံ ဥပ္ပာဒေသုံ, တံ သုဒ္ဓစိတ္တတာယ သာဒိယန္တေဟိပိ ဥဒရဿ ကာရဏာ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဝဏ္ဏော ဘာသိတော ဝိယ ဟောတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကေနေဝ နယေန ‘‘ကထဥ္ဟိ နာမ တုမှေ ဟေ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒရဿ ကာရဏာ ဂိဟီနံ အညမညဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသိဿထာ’’တိ အာဟ။ သေသံ စတုတ္ထပာရာဇိကဝတ္ထုသဒိသမေဝ။ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေပိ ကေဝလံ တတ္ထ ပာရာဇိကန္တေ့ဝ ထုလ္လစ္စယဉ္စ ဣဓ ဘူတတ္တာ ပာစိတ္တိယဉ္စေဝ ဒုက္ကဋဉ္စ အယံ ဝိသေသော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

၇၇. **“ဥပသမ္ပန္နဿ ဘူတံ အာရောစေတီ”** တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ဟိ အန္တရာ တ အတိကမိုယမာနေန ဥပသမ္ပန္နဿ ဘူတံ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သုတပရိယတ္တိသီလဂုဏံ ပန အနုပသမ္ပန္နဿာပိ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အာဒိကမ္မိကဿ အနာပတ္တိ။ ‘‘ဥမ္မတ္တကဿာ’’တိ ဣဒံ ပန ဣဓ န ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ? ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာနံ ဥမ္မာဒဿ တ စိတ္တက္ခေပဿ တ အဘာဝတော။ မဟာပစ္စရိယမ္ပိ ဟိ ဝိစာရိတံ ‘‘ဈာနလာဘီ ပန ပရိဟီနေ ဈာနေ ဥမ္မတ္တကော ဘဝေယျ, တဿပိ ဘူတာရောစနပစ္စယာ အနာပတ္တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ, ဘူတဿေဝ အဘာဝတော’’တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဘူတာရောစနံ နာမေတံ ပုဗ္ဗေ အဝုတ္တေဟိ တီဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာတိ – ကာယတော ဝါစတော ကာယဝါစတော စာတိ။ ကိရိယံ , နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, ကုသလာဗျာကတစိတ္တေဟိ ဒွိစိတ္တံ, သုခမဇ္ဈတ္တဝေဒနာဟိ ဒွိဝေဒနန္တိ။

ဘူတာရောစနသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉. ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၈. နဝမသိက္ခာပဒေ – **ဒုဋ္ဌုလ္လာ နာမ အာပတ္တိ စတ္တာရိ စ ပာရာဇိကာနိ တေရသ စ သင်္ဃာဒိသေသာ** တိ ဣမိဿာ ပာဠိယာ ‘‘ပာရာဇိကာနိ ဒုဋ္ဌုလ္လသဒ္ဒတ္ထဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ, သင်္ဃာဒိသေသံ ပန ဣဓ အဓိပ္ပေတ’’န္တိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ။ တတ္ရာယံ ဝိစာရဏာ – သစေ ပာရာဇိကံ အာရောစေန္တဿ ပာစိတ္တိယံ န ဘဝေယျ, ယထာ သမာနေပိ ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီနံ ဥပသမ္ပန္နသဒ္ဒေ ယတ္ထ ဘိက္ခုနီ အနဓိပ္ပေတာ ဟောတိ, တတ္ထ ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ အဝသေသော အနုပသမ္ပန္နောတိ ဝုစ္စတိ; ဧဝမိဓ သမာနေပိ ပာရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသာနံ ဒုဋ္ဌုလ္လသဒ္ဒေ ယဒိ ပာရာဇိကံ အနဓိပ္ပေတံ, ‘‘ဒုဋ္ဌုလ္လာ နာမ အာပတ္တိ တေရသ သင်္ဃာဒိသေသာ’’တိ တေဒေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ တတ္ထ ဘဝေယ့ ယ ‘‘ယော ပာရာဇိကံ အာပန္နော, သော ဘိက္ခုဘာဝတော စုတော, တသ္မာ တဿ အာပတ္တိံ အာရောစေန္တော ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတီ’’တိ။ ဧဝံ သတိ အက္ကောသန္တောပိ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇေယျ, ပာစိတ္တိယမေဝ စ အာပဇ္ဇတိ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ – ‘‘အသုဒ္ဓော ဟောတိ ပုဂ္ဂလော အညတရံ ပာရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော, တဉ္စေ အသုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ သမာနော ဩကာသံ ကာရာပေတွာ အက္ကောသာဓိပ္ပာယော ဝဒတိ, အာပတ္တိ ဩမသဝါဒဿာ’’တိ (ပာရာ. ၃၈၉)။ ဧဝံ ပာဠိယာ ဝိစာရိယမာနာယ ပာရာဇိကံ အာရောစေန္တဿာပိ ပာစိတ္တိယမေဝ ဒိဿတိ။ ကိဉ္စာပိ ဒိဿတိ, အထ ခေါ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တတ္တာ **အဋ္ဌကထာစရိယာဝ** တ္တေ ပမာဏံ, န အညာ ဝိစာရဏာ။ ပုဗ္ဗေပိ စ အဝောစုမှာ – ‘‘ဗုဒ္ဓေန

ဓမ္မော ဝိနယော စ ဝုတ္တော, ယော တသ္သ ပုတ္တောဟိ တထေဝ ဉာတော''တိအာဒိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.ဂန္ထာရမ္ဘက
ထာ)။ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဟိ ဗုဒ္ဓသ္သ အဓိပ္ပာယံ ဇာနန္တိ။

ဣမိနာပိ စေတံ ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အညတ္ရ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာတိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ စ အာရောစ
နံ အာယတိံ သံဝရတ္ထာယ ပုန တထာရူပံ အာပတ္တိံ အနာပဇ္ဇနတ္ထာယ ဘဂဝတာ အနုညာတံ, န တသ္သ ဘိက္ခုနော အ
ဝဏ္ဏမတ္တပ္ပကာသနတ္ထာယ, သာသနေ စသ္သ ပတိဋ္ဌာနိသေဓနတ္ထာယ , န စ ဟရာဇိကံ အာပန္နသ္သ ပုန တထာရူ
ပာယ အာပတ္တိယာ အနာပဇ္ဇနေန ဘိက္ခုဘာဝေ နာမ အတ္ထိ။ တသ္မာ ''ဟရာဇိကာနိ ဒုဋ္ဌုလ္လသဒ္ဒတ္ထဒဿနတ္
ထံ ဝုတ္တာနိ, သင်္ဃာဒိသေသံ ပန ဣဓာဓိပ္ပေတ''န္တိ ယံ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ, တံ သုဝုတ္တမေဝ။

၈၀. အတ္ထိ ဘိက္ခုသမ္မုတိ အာပတ္တိပရိယန္တာ တိအာဒီသု ပန ယာ အယံ ဘိက္ခုသမ္မုတိ ဝုတ္တာ, သာ န ကတ္ထ
စိ အာဂတာ, ဣမဓ ဝုတ္တတ္တာယေဝ ပန အဘိဏှာပတ္တိကံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ ဧဝမေသ ပရေသု ဟိရောတ္တပ္ပေနာပိ
အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇိဿတီတိ တဿ ဘိက္ခုနော ဟိတေသိတာယ တိက္ခတ္တုံ အပလောကေတွာ သင်္ဃေန ကာ
တဗ္ဗာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

၈၂. အဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိံ အာရောစေတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ တိ ပဉ္စပိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေ အာရောစေန္တ
ဿ ဒုက္ကဋံ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန ဟရာဇိကံ အာရောစေန္တဿာပိ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တံ။ **အနုပသမ္ပန္နဿ ဒုဋ္ဌုလ္လ
လံ ဝာ အဒုဋ္ဌုလ္လံ ဝာ အဇ္ဈာစာရ**န္တိ ဧတ္ထ အာဒိတော ပဉ္စ သိက္ခာပဒာနိ ဒုဋ္ဌုလ္လော နာမ အဇ္ဈာစာရော, သေသာနိ
အဒုဋ္ဌုလ္လော။ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိကာယသံသဂ္ဂဒုဋ္ဌုလ္လအတ္တကာမာ ပနဿ အဇ္ဈာစာရော နာမာတိ ဝုတ္တံ။

၈၃. ဝတ္ထုံ အာရောစေတီ တိ ''အယံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ အာပန္နော, ဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပန္နော, အတ္တကာမံ အာပန္နော''
ကာယသံသဂ္ဂံ အာပန္နောတိ ဧဝံ ဝဒန္တဿ အနာပတ္တိ။ **အာပတ္တိံ အာရောစေတီ** တိ ဧတ္ထ ''အယံ ဟရာဇိကံ အာပ
န္နော, သင်္ဃာဒိသေသံ ထုလ္လစ္စယံ ပာစိတ္တိယံ ပာဋိဒေသနီယံ ဒုက္ကဋံ ဒုဗ္ဘာသိတံ အာပန္နော''တိ ဝဒတိ အနာပတ္
တိ။ ''အယံ အသုစိံ မောစေတွာ သင်္ဃာဒိသေသံ အာပန္နော''တိအာဒိနာ ပန နယေန ဝတ္ထုနာ သဒ္ဓိံ အာပတ္တိံ ဃဋေတွာ
တ အာရောစေန္တဿေဝ အာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော ဝါစာစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမော
က္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀. ပထဝီခဏနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၆. ဒသမသိက္ခာပဒေ – **ဇာတာ စ ပထဝီ အဇာတာ စ ပထဝီ**တိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ဇာတပထဝိဉ္စ အဇာတပထဝိဉ္စ ဒ
ဿေတိ။ **အပ္ပပံသုကာ** ဒီသု အပ္ပာ ပံသုကာ ဧတ္ထာတိ အပ္ပပံသုကာတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တတ္ထ မုဋ္ဌိ
ပ္ပမာဏတော ဥပရိ ပံသုကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, မုဋ္ဌိပ္ပမာဏာ သက္ခရာ။ ကထလာတိ ကပာလခဏ္ဍာနိ။ မရုမ္ဗာတိ ကဋ္ဌ
သက္ခရာ။ ဝါလိကာတိ ဝါလုကာယေဝ။ **ယေဘုယျေန ပံသုကာ** တိ တီသု ကောဋ္ဌာသေသု ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ ပံသု, ဧ
ကော ပံသုကာဒီသု အညတရော။ **အဒဍ္ဎာပီ** တိ ဥဒ္ဓနပတ္တပစနကုမ္ဘကာရာဝာပါဒိဝသေန တထာ တထာ အဒဍ္ဎာ။
သာ ပန ဝိသုံ နတ္ထိ, သုဒ္ဓပံသုအာဒီသု အညတရာဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ယေဘုယျေနသက္ခရာ** တိ ဗဟုတရာ သက္ခရာ။ ဟတ္
ထိကုစ္ဆိယံ ကိရ ဧကပစ္ဆိပူရံ အာဟရာပေတွာ ဓောဝိတွာ ပထဝိယာ ယေဘုယျေန သက္ခရဘာဝံ ဉတွာ
သယံ ဘိက္ခူ ပေါက္ခရဏိံ ခဏိံသု။ ယာနိ ပန မဇ္ဈေ **''အပ္ပပံသု အပ္ပမတ္တိကာ''** တိ ဒွေ ပဒါနိ, တာနိ ယေဘုယျေန
ပံသုကာဒိပဉ္စကမေဝ ပဝိသန္တိ တေသံယေဝ ဟိ ဒွိန္နံ ပဘေဒဒဿနမေတံ။ **သယံ ခဏတိ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ
သာ**တိ ဧတ္ထ ပဟာရေ ပဟာရေ ပာစိတ္တိယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သကိံ အာဏတ္တော ဗဟုကမ္ပိ ခဏတီ** တိ သစေပိ သကလဒိဝ
သံ ခဏတိ, အာဏာပကဿ ဧကံယေဝ ပာစိတ္တိယံ။ သစေ ပန ကုသီတော ဟောတိ, ပုနပ္ပုနံ အာဏာပေတဗ္ဗော။ တံ
အာဏာပေတွာ ခဏာပေန္တဿ ဝါစာယ ဝါစာယ ပာစိတ္တိယံ။ အယံ တာဝ ပာဠိဝဏ္ဏနာ။

အယံ ပန ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော – “ပေါက္ခရဏိံ ခဏာ”တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ။ ခတာယေဝ ဟိ ပေါက္ခရဏီ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ အယံ ကပ္ပိယဝေါဟာရော။ ဧသ နယော “ဝါပိံ တဠာကံ အာဝါဋံ ခဏာ”တိအာဒီသုပိ။ “ဣမံ ဩကာသံ ခဏ, ဣမသ္မိံ ဩကာသေ ပေါက္ခရဏိံ ခဏာ”တိ ဝတ္တုံ ပန န ဝဋ္ဋတိ။ “ကန္ဒံ ခဏ, မူလံ ခဏာ”တိ အနိယာမေတွာ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ “ဣမံ ဝလ္လိံ ခဏ, ဣမသ္မိံ ဩကာသေ ကန္ဒံ ဝါ မူလံ ဝါ ခဏာ”တိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ပေါက္ခရဏိံ သောဓေန္တေဟိ ယော ကုဋေဟိ ဥဿိဉ္စိတုံ သက္ကာ ဟောတိ တနုကကဒ္ဒမော, တံ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဗဟလံ န ဝဋ္ဋတိ။ အာတပေန သုက္ခကဒ္ဒမော ဖလတိ, တတ္ထ ယော ဟေဋ္ဌာ ပထဝိယာ အသမ္ဗဒ္ဓော, တမေဝ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥဒကေန ဂတဋ္ဌာနေ ဥဒကပပ္ပဋကော နာမ ဟောတိ, ဝါတပ္ပဟာရေန စလတိ, တံ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပေါက္ခရဏီအာဒီနံ တဋံ ဘိဇ္ဇိတွာ ဥဒကသာမန္တာ ပတတိ, သစေ ဩမကစာတုမာသံ ဩဝဋ္ဌံ, ဆိန္ဒိတုံ ဝါ ဘိန္ဒိတုံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ, စာတုမာသတော ဥဒ္ဓံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန ဥဒကေယေဝ ပတတိ, ဒေဝေ အတိရေကစာတုမာသံ ဩဝဋ္ဌေပိ ဥဒကေယေဝ ဥဒကဿ ပတိတတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ ပါသာဏပိဋ္ဌိယံ သောဏ္ဍိံ ခဏန္တိ, သစေ တတ္ထ ပဌမမေဝ သုခုမရဇံ ပတတိ, တဉ္စေ ဒေဝေန ဩဝဋ္ဌံ ဟောတိ, စာတုမာသစ္စယေန အကပ္ပိယပထဝီသင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ ဥဒကေ ပရိယာဒိဏ္ဏေ သောဏ္ဍိံ သောဓေန္တေဟိ တံ ဝိကောပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပဌမမေဝ ဥဒကေန ပူရတိ, ပစ္ဆာ ရဇံ ပတတိ, တံ ဝိကောပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ ဟိ ဒေဝေ ဝဿန္တေပိ ဥဒကေယေဝ ဥဒကံ ပတတီတိ။ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ သုခုမရဇံ ဟောတိ, ဒေဝေ ဖုသာယန္တေ အလ္လီယတိ, တမ္ပိ စာတုမာသစ္စယေန ဝိကောပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန အကတပဗ္ဘာရေ ဝမ္မိကော ဥဋ္ဌိတော ဟောတိ, ယထာသုခံ ဝိကောပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ အဗ္ဘောကာသေ ဥဋ္ဌဟတိ, ဩမကစာတုမာသံ ဩဝဋ္ဌောယေဝ ဝဋ္ဋတိ။ ရုက္ခာဒီသု အာရုဠှဥပစိကာမတ္တိကာယပိ ဧသေဝ နယော။ ဂဏ္ဍုပ္ပာဒဂူထမူသိကုက္ကုရဂေါကဏ္ဍကာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဂေါကဏ္ဍကော နာမ ကဌိနံ ခုရစ္ဆိန္နကဒ္ဒမော ဝုစ္စတိ။ သစေ ပန ဟေဋ္ဌိမတလေန ဘူမိသမ္ဗန္ဓော ဟောတိ, ဧကဒိဝသမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ကသိတဋ္ဌာနေပိ နင်္ဂလစ္ဆိန္နမတ္တိကာပိဏ္ဍံ ဂဏှန္တဿ ဧသေဝ နယော။ ပုရာဏသေနာသနံ ဟောတိ အစ္ဆဒနံ ဝါ ဝိနဋ္ဌစ္ဆဒနံ ဝါ, အတိရေကစာတုမာသံ ဩဝဋ္ဌံ ဇာတပထဝီသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိ။ တတော အဝသေသံ ဆဒနိဋ္ဌကံ ဝါ ဂေါပါနသီအာဒိကံ ဥပကရဏံ ဝါ “ဣဋ္ဌကံ ဂဏှာမိ ဂေါပါနသိံ ဘိတ္တိပါဒံ ပဒရတ္ထရဏံ ပါသာဏတ္ထမ္ဘံ ဂဏှာမီ”တိ သညာယ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေန သဒ္ဓိံ မတ္တိကာ ပတတိ, အနာပတ္တိ။ ဘိတ္တိမတ္တိကံ ဂဏှန္တဿ ပန အာပတ္တိ။ သစေ ယာ ယာ အတိန္တာ တံ တံ ဂဏှာတိ, အနာပတ္တိ။

အန္တောဂေဟေ မတ္တိကာပုဉ္ဇော ဟောတိ, တသ္မိံ ဧကဒိဝသံ ဩဝဋ္ဌေ ဂေဟံ ဆာဒေန္တိ, သစေ သဗ္ဗော တိန္တော စာတုမာသစ္စယေန ဇာတပထဝီယေဝ။ အထဿ ဥပရိဘာဂေယေဝ တိန္တော, အန္တော အတိန္တော, ယတ္တကံ တိန္တံ, တံ ကပ္ပိယကာရကေဟိ ကပ္ပိယဝေါဟာရေန အပနာမေတွာ သေသံ ယထာသုခံ ဝဠဉ္ဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥဒကေန တေမေတွာ ဧကာဗဒ္ဓာယေဝ ဟိ ဇာတပထဝီ ဟောတိ, န ဣတရာတိ။

အဗ္ဘောကာသေ မတ္တိကာပါကာရော ဟောတိ, အတိရေကစာတုမာသံ စေ ဩဝဋ္ဌော ဇာတပထဝီသင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ လဂ္ဂပံသုံ ပန အလ္လဟတ္ထေန ဆုပိတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ဣဋ္ဌကပါကာရော ဟောတိ, ယေဘုယ္ယေန ကထလဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ, ယထာသုခံ ဝိကောပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဗ္ဘောကာသေ ဌိတမဏ္ဍပတ္ထမ္ဘံ ဣတော စိတော စ သဉ္စာလေတွာ ပထဝိံ ဝိကောပေန္တေန ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဥဇုကမေဝ ဥဒ္ဓရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အညမ္ပိ သုက္ခရုက္ခံ ဝါ သုက္ခခာဏုကံ ဝါ ဂဏှန္တဿ ဧသေဝ နယော။ နဝကမ္မတ္ထံ ပါသာဏံ ဝါ ရုက္ခံ ဝါ ဒဏ္ဍကေဟိ ဥစ္စာလေတွာ ပဝဋ္ဋေန္တာ ဂစ္ဆန္တိ, တတ္ထ ပထဝီ ဘိဇ္ဇတိ, သစေ သုဒ္ဓစိတ္တာ ပဝဋ္ဋေန္တိ, အနာပတ္တိ။ အထ ပန တေန အပဒေသေန ပထဝိံ ဘိန္ဒိတုကာမာယေဝ ဟောန္တိ, အာပတ္တိ။ သာခါဒီနိ ကဍ္ဎန္တာနမ္ပိ ပထဝိယံ အရူနိ ဖာလေန္တာနမ္ပိ ဧသေဝ နယော။

ပထဝိယံ အဋ္ဌိသူစိကဏ္ဍကာဒီသုပိ ယံကိဉ္စိ အာကောဋေတုံ ဝါ ပဝေသေတုံ ဝါ န ဝဋ္ဋတိ။ ပဿာဝဓာရာယ ဝေဂေန ပထဝိံ ဘိန္ဒိဿာမီတိ ဧဝံ ပဿာဝမ္ပိ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ကရောန္တဿ ဘိဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ။ ဝိသမဘူမိံ သမံ ကရိဿာမီတိ သမ္မုဉ္ဇနိယာ ဃံသိတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ, ဝတ္တသီသေနေဝ ဟိ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ကတ္တရယဋ္ဌိယာ ဘူမိံ ကောဋ္ဋေန္တိ, ပါဒင်္ဂုဋ္ဌကေန ဝိလိခန္တိ, “စင်္ကမိတဋ္ဌာနံ ဒဿေဿာမာ”တိ ပုနပ္ပုနံ ဘူမိံ ဘိန္ဒန္တာ စင်္ကမ

န္တိ, သဇ္ဇံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝီရိယသမုဂ္ဂဟတ္ထံ ပန သမဏာဓမ္မံ ကရောန္တေန သုဒ္ဓစိတ္တေန စင်္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ''ဟတ္ထံ ဓောဝိဿာမာ''တိ ပထဝိယံ ဃံသန္တိ, န ဝဋ္ဋတိ။ အဃံသန္တေန ပန အလ္လဟတ္ထံ ပထဝိယံ ဌပေတွာ ရဇံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကေစိ ကဏ္ဍုကစ္ဆုအာဒီဟိ အာဗာဓိကာ ဆိန္နတဋာဒီသု အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ ဃံသန္တိ န ဝဋ္ဋတိ။

၈၇. ခဏတိ တ ခဏာပေတိ တတိ အန္တမသော ဟဒင်္ဂုဋ္ဌကေနပိ သမ္မဒ္ဒနီသလာကာယပိ သယံ တ ခဏတိ, အညေန တ ခဏာပေတိ။ **ဘိန္ဒတိ တ ဘေဒာပေတိ တ** တိ အန္တမသော ဥဒကမ္ပိ ဆဍ္ဍေန္တော သယံ တ ဘိန္ဒတိ, အညေန တ ဘိန္ဒာပေတိ။ **ဒဟတိ တ ဒဟာပေတိ တ**တိ အန္တမသော ပတ္တမ္ပိ ပစန္တော သယံ တ ဒဟတိ, အညေန တ ဒဟာပေတိ။ ယတ္တကေသု ဌာနေသု အဂ္ဂိံ ဒေတိ တ အပေတိ တ တတ္တကာနိ ပာစိတ္တိယာနိ။ ပတ္တံ ပစန္တေနပိ ဟိ ပုဗ္ဗေ ပက္ကဋ္ဌာနေယေဝ ဟိ ပစိတဗ္ဗော။ အဒမ္မာယ ပထဝိယာ အဂ္ဂိံ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ပတ္တပစနကပာလဿ ပန ဥပရိ အဂ္ဂိံ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အရုနံ ဥပရိ ဌပေတိ , သော အဂ္ဂိ တာနိ ဒဟန္တော ဂန္တွာ ပထဝိံ ဒဟတိ, န ဝဋ္ဋတိ။ ဣဋ္ဌကကပာလာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ရာပိ ဟိ ဣဋ္ဌကာဒီနံယေဝ ဥပရိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ? တေသံ အနုပာဒာနတ္တာ။ န ဟိ တာနိ အဂ္ဂိဿ ဥပာဒာနသင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ သုက္ခခါဏုသုက္ခရုက္ခာဒီသုပိ အဂ္ဂိံ အတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန ပထဝိံ အပ္ပတ္တမေဝ နိဗ္ဗာပေတွာ ဂမိဿာမီတိ ဒေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ ပစ္ဆာ နိဗ္ဗာပေတုံ န သက္ကောတိ, အဝိသယတ္တာ အနာပတ္တိ။ တိဏုက္ကံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော ဟတ္ထေ ဥယှမာနေ ဘူမိယံ ပါတေတိ, အနာပတ္တိ။ ပတိတဋ္ဌာနေယေဝ ဥပာဒာနံ ဒတွာ အဂ္ဂိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ ဒမုပထဝိယာ စ ယတ္တကံ ဌာနံ ဥသုမာယ အနုဂတံ, သဗ္ဗံ ဝိကောပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ တတ္ထေဝ ဝုတ္တံ။ ယော ပန အဇာနနကော ဘိက္ခု အရဏိသဟိတေန အဂ္ဂိံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဟတ္ထေန ဥက္ခိပိတွာ ''ကိံ ကရောမီ''တိ ဝဒတိ, ''ဇာလေဟီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗော, ''ဟတ္ထော ဥယှတီ''တိ ဝဒတိ, ''ယထာ န ဥယှတိ တထာ ကရောဟီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ''ဘူမိယံ ပါတေဟီ''တိ ပန န ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ ဟတ္ထေ ဥယှမာနေ ပါတေတိ ''ပထဝိံ ဒဟိဿာမီ''တိ အပါတိတတ္တာ အနာပတ္တိ။ ပတိတဋ္ဌာနေ ပန အဂ္ဂိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။

၈၈. အနာပတ္တိ ဣမံ ဇာန တိအာဒီသု ''ဣမဿ ထမ္ဘဿ အာဝါဋံ ဇာန, မဟာမတ္တိကံ ဇာန, ထုသမတ္တိကံ ဇာန, မဟာမတ္တိကံ ဒေဟိ, ထုသမတ္တိကံ ဒေဟိ, မတ္တိကံ အာဟရ, ပံသုံ အာဟရ, မတ္တိကာယ အတ္ထော, ပံသုနာ အတ္ထော, ဣမဿ ထမ္ဘဿ အာဝါဋံ ကပ္ပိယံ ကရောဟိ, ဣမံ မတ္တိကံ ကပ္ပိယံ ကရောဟိ, ဣမံ ပံသုံ ကပ္ပိယံ ကရောဟီ''တိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အသဉ္စိစ္စာ တိ ဟသာဏရုက္ခာဒီနိ တ ပဝဋ္ဋေန္တဿ ကတ္တရဒဏ္ဍေန တ အာဟစ္စ အာဟစ္စ ဂစ္ဆန္တဿ ပထဝီ ဘိဇ္ဇတိ, သာ ''တေန ဘိန္ဒိဿာမီ''တိ ဧဝံ သဉ္စိစ္စ အဘိန္နတ္တာ အသဉ္စိစ္စ ဘိန္နာ နာမ ဟောတိ။ ဣတိ အသဉ္စိစ္စ ဘိန္ဒန္တဿ အနာပတ္တိ။ **အသတိယာ**တိ အညဝိဟိတော ကေနစိ သဒ္ဓိံ ကိဉ္စိ ကထေန္တော ဟဒင်္ဂုဋ္ဌကေန တ ကတ္တရယဋ္ဌိယာ တ ပထဝိံ ဝိလိခန္တော တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ အသတိယာ ဝိလိခန္တဿ တ ဘိန္ဒန္တဿ တ အနာပတ္တိ။ **အဇာနန္တဿာ** တိ အန္တောဂေဟေ ဩဝဋ္ဋံ ဆန္နံ ပထဝိံ ''အကပ္ပိယပထဝီ''တိ န ဇာနာတိ, ''ကပ္ပိယပထဝီ''တိ သညာယ ဝိကောပေတိ, ''ခဏာမိ ဘိန္ဒာမိ ဒဟာမီ''တိ တ န ဇာနာတိ , ကေဝလံ သင်္ဂောပနတ္ထာယ ခဏိတ္တာဒီနိ တ ဌပေတိ, ဥယှမာနဟတ္ထော တ အဂ္ဂိံ ပါတေတိ, ဧဝံ အဇာနန္တဿ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော တစာစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ။ ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပထဝီခဏနသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ဘူတဂါမဝဂ္ဂေါ

၁. ဘူတဂါမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၉. သေနာသနဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **အနာဒိယန္တော**တိ တဿာ ဝစနံ အဂဏှန္တော။ **အာရကဿ ဗာဟုံ အာကောဋေသီ**တိ ဥက္ခိတ္တံ ဖရသုံ နိဂ္ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော မနုဿာနံ စက္ခုဝိသယာတီတေ မဟာရာဇသန္တိကာ လဒ္ဓေ ရုက္ခဋ္ဌကဒိဗ္ဗဝိမာနေ နိပန္နဿ အာရကဿ ဗာဟုံ ထနမူလေယေဝ ဆိန္ဒိ။ **န ခော မေတံ ပတိရူပ**န္တိ အာဒိမှိ အယံ သင်္ခေပဝဏ္ဏနာ – ဟိမဝန္တေ ကိရ ပက္ခဒိဝသေသု ဒေဝတာသန္နိပါတော ဟောတိ, တတ္ထ ရုက္ခဓမ္မံ ပုစ္ဆန္တိ – “တွံ ရုက္ခဓမ္မေ ဌိတာ န ဌိတာ”တိ? ရုက္ခဓမ္မော နာမ ရုက္ခေ ဆိဇ္ဇမာနေ ရုက္ခဒေဝတာယ မနောပဒေါသဿ အကရဏံ။ တတ္ထ ယာ ဒေဝတာ ရုက္ခဓမ္မေ အဋ္ဌိတာ ဟောတိ, သာ ဒေဝတာသန္နိပါတံ ပဝိသိတုံ န လဘတိ။ ဣတိ သာ ဒေဝတာ ဣမဉ္စ ရုက္ခဓမ္မေ အဋ္ဌာနပစ္စယံ အာဒီနဝံ အဒ္ဒသ, ဘဂဝတော စ သမ္မုခါ သုတပုဗ္ဗဓမ္မဒေသနာနုသာရေန တထာဂတဿ ဆဒ္ဒန္တာဒိကာလေ ပုဗ္ဗစရိတံ အနုဿရိ။ တေနဿာ ဧတဒဟောသိ – “န ခော မေတံ ပတိရူပံ။ပေ.။ တေ ရောပေယျ”န္တိ။ **ယံနူနာဟံ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေယျ**န္တိ ဣဒံ ပနဿာ “အယံ ဘိက္ခု သပိတိကော ပုတ္တော, အဒ္ဓာ ဘဂဝါ ဣမံ ဣမဿ အဇ္ဈာစာရံ သုတွာ မရိယာဒံ ဗန္ဓိဿတိ, သိက္ခာပဒံ ပညပေဿတီ”တိ ပဋိသဉ္စိက္ခန္တိယာ အဟောသိ။ **သစဇ္ဇ တွံ ဒေဝတေ**တိ သစေ အဇ္ဇ တွံ ဒေဝတေ။ **ပသဝေယျာသီ**တိ ဇနေယျာသိ ဥပ္ပါဒေယျာသိ။ ဝဋ္ဋေ ပန ဝတွာ ဘဂဝါ တံ ဒေဝတံ သညာပေန္တော –

“ယော ဝေ ဥပ္ပတိတံ ကောဓံ, ရထံ ဘန္တံဝ ဓာရယေ။
တမဟံ သာရထိံ ဗြူမိ, ရသ္မိဂ္ဂါဟော ဣတရော ဇနော”တိ။ (ဓ. ပ. ၂၂၂)။

ဣမံ ဂါထမဘာသိ။ ဂါထာပရိယောသာနေ သာ ဒေဝတာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ပုန ဘဂဝါ သမ္ပတ္တပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော –

“ယော ဥပ္ပတိတံ ဝိနေတိ ကောဓံ, ဝိသဋံ သပ္ပဝိသံဝ ဩသဓေဟိ။
သော ဘိက္ခု ဇဟာတိ ဩရပါရံ, ဥရဂေါ ဇိဏ္ဏမိဝတ္တစံ ပုရာဏ”န္တိ။ (သု. နိ. ၁)။

ဣမံ ဂါထမဘာသိ။ တတ္ရ ပဌမဂါထာ ဓမ္မပဒေ သင်္ဂဟံ အာရုဠှာ, ဒုတိယာ သုတ္တနိပါတေ, ဝတ္ထု ပန ဝိနယေတိ။ အထ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေန္တောယေဝ တဿာ ဒေဝတာယ ဝသနဋ္ဌာနံ အာဝဇ္ဇန္တော ပတိရူပံ ဌာနံ ဒိသွာ “ဂစ္ဆ, ဒေဝတေ, အသုကသ္မိံ ဩကာသေ ရုက္ခော ဝိဝိတ္တော, တသ္မိံ ဥပဂစ္ဆာ”တိ အာဟ။ သော ကိရ ရုက္ခော န အာဠဝိရဋ္ဌေ, ဇေတဝနဿ အန္တောပရိက္ခေပေ, ယဿ ဒေဝပုတ္တဿ ပရိဂ္ဂဟော အဟောသိ, သော စုတော; တသ္မာ “ဝိဝိတ္တော”တိ ဝုတ္တော။ တတော ပဋ္ဌာယ စ ပန သာ ဒေဝတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတော လဒ္ဓပရိဟာရာ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာယိကာ အဟောသိ။ ယဒါ ဒေဝတာသမာဂမော ဟောတိ, တဒါ မဟေသက္ခဒေဝတာသု အာဂစ္ဆန္တီသု အညာ အပ္ပေသက္ခာ ဒေဝတာ ယာဝ မဟာသမုဒ္ဒစက္ကဝါဠပဗ္ဗတာ တာဝ ပဋိက္ကမန္တိ။ အယံ ပန အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာဝ ဓမ္မံ သုဏာတိ။ ယမ္ပိ ပဌမယာမေ ဘိက္ခူ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒေဝတာ, တံ သဗ္ဗံ တတ္ထေဝ နိသီဒိတွာ သုဏာတိ။ စတ္တာရော စ မဟာရာဇာနောပိ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ဂစ္ဆန္တာ တံ ဒေဝတံ ဒိသွာဝ ဂစ္ဆန္တိ။

၉၀. **ဘူတဂါမပါတဗျတာယာ**တိ ဧတ္ထ ဘဝန္တိ အဟုဝုဉ္စာတိ **ဘူတာ**; ဇာယန္တိ ဝဍ္ဎန္တိ ဇာတာ ဝဍ္ဎိတာ စာတိ အတ္ထော။ **ဂါမော**တိ ရာသိ; ဘူတာနံ ဂါမောတိ **ဘူတဂါမော**; ဘူတာ ဧဝ ဝါ ဂါမော **ဘူတဂါမော**; ပတိဋ္ဌိတဟရိတတိဏရုက္ခာဒီနမေတံ အဓိဝစနံ။ ပါတဗျဿ ဘာဝေါ **ပါတဗျတာ**; ဆေဒနဘေဒနာဒီဟိ ယထာရုစိ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတာတိ အတ္ထော။ တဿာ **ဘူတဂါမပါတဗျတာယ**; နိမိတ္တဘူတေ ဘုမ္မဝစနံ, ဘူတဂါမပါတဗျတာဟေတု, ဘူတဂါမဿ ဆေဒနာဒိပစ္စယာ ပါစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော။

၉၁. ဣဒါနိ တံ ဘူတဂါမံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေန္တော **ဘူတဂါမော နာမ ပဉ္စ ဗီဇဇာတာနီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဘူတဂါမော နာမာ**တိ ဘူတဂါမံ ဥဒ္ဓရိတွာ ယသ္မိံ သတိ ဘူတဂါမော ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ “ပဉ္စ ဗီဇဇာတာနီ”တိ အာဟာတိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သန္တေပိ “ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ မူလေ ဇာယန္တိ”တိအာဒီနိ န သမေန္တိ။ န ဟိ မူလဗီဇာဒီနိ မူလာဒီသု ဇာယန္တိ, မူလာဒီသု ဇာယမာနာနိ ပန တာနိ ဗီဇာကတာနိ, တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ ဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **ဘူတဂါမော နာမာ**တိ ဝိဘဇိတဗ္ဗပဒံ။ **ပဉ္စာ**တိ တဿ ဝိဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ။ **ဗီဇဇာတာနီ**တိ ပရိစ္ဆိန္နဓမ္မနိဒဿနံ။ တဿတ္ထော – ဗီဇေဟိ ဇာတာနိ ဗီဇဇာတာနိ; ရုက္ခာဒီနမေတံ အဓိဝစနံ။ အပရော နယော – ဗီဇာနိ စ တာနိ ဝိဇာတာနိ စ

ပသူတာနိ နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလာနီတိ ဗီဇဇာတာနိ။ တေန အလ္လတလိကာဒီသု ဌပိတာနံ နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလာနံ သိင်္ဂီဝေရာဒီနံ သင်္ဂဟော ကတော ဟောတိ။

ဣဒါနိ ယေဟိ ဗီဇေဟိ ဇာတတ္တာ ရုက္ခာဒီနိ ဗီဇဇာတာနီတိ ဝုတ္တာနိ, တာနိ ဒဿေန္တော **"မူလဗီဇ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တေသံ ဥဒ္ဒေသော ပာကဋောဝ။ နိဒ္ဒေသေ **ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ မူလေ ဇာယန္တိ မူလေ သဉ္ဇာယန္တီ**တိ ဧတ္ထ ဗီဇတော နိဗ္ဗတ္တေန ဗီဇံ ဒဿိတံ , တသ္မာ ဝေမတ္တ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ အာလုဝကသေရုကမလုပ္ပလပုဏ္ဍရီကကုဝလယကန္ဒဟဂ္ဂုလိမူလာဒိဘေဒေ မူလေ ဂစ္ဆဝလ္လိရုက္ခာဒီနိ ဇာယန္တိ သဉ္ဇာယန္တိ, တာနိ ယမှဟိ မူလေ ဇာယန္တိ စေဝ သဉ္ဇာယန္တိ စ တဉ္စ, ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တံ ဟလိဒ္ဒာဒိ စ သဗ္ဗမ္ပိ တေံ မူလဗီဇံ နာမ။ ဧသေဝ နယော ခန္ဓဗီဇာဒီသု။ ယေဟိပနကခန္ဓဗီဇေသု ပနေတ္ထ အမ္ဗာဋကကပ္ပိတ္ထသာလနုဟီဟဋ္ဌိဘဒ္ဒကဏိကာရာဒီနိ ခန္ဓဗီဇာနိ, အမ္ဗလဝလ္လိ စတုရဿဝလ္လိကဏဝီရာဒီနိ ဖဠုဗီဇာနိ မကစိသုမနဇယသုမနာဒီနိ အဂ္ဂဗီဇာနိ, အမ္ဗဇမ္ဗူပနသဋ္ဌိအာဒီနိ ဗီဇဗီဇာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။

၉၂. ဣဒါနိ ယံ ဝုတ္တံ "ဘူတဂါမပါတဗျတာယ ပာစိတ္တိယ"န္တိ တတ္ထ သညာဝသေန အာပတ္တာနာပတ္တိဘေဒံ ဟတဗ္ဗတာဘေဒဉ္စ ဒဿေန္တော **ဗီဇေ ဗီဇသညီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယထာ "သာလီနံ စေပိ ဩဒနံ ဘုဉ္ဇတီ"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၇၆) သာလိတဏ္ဍုလာနံ ဩဒနော "သာလီနံ ဩဒနော"တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဗီဇတော သမ္ဘူတော ဘူတဂါမော "ဗီဇ"န္တိ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယံ ပန "ဗီဇဂါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘာ ပဋိဝိရတော"တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၁၀) ဝုတ္တံ ဘူတဂါမပရိမောစနံ ကတွာ ဌပိတံ ဗီဇံ, တံ ဒုက္ကဋဝတ္ထု။ အထ ဝါ ယဒေတံ "ဘူတဂါမော နာမာ"တိ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂဿ အာဒိပဒံ, တေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ယံ ဗီဇံ ဘူတဂါမော နာမ ဟောတိ, တသ္မိံ ဗီဇေ ဗီဇသညီ သတ္တကာဒီနိ ဂဟေတွာ သယံ ဝါ ဆိန္ဒတိ အညေန ဝါ ဆေဒာပေတိ, ဟသာဏာဒီနိ ဂဟေတွာ သယံ ဝါ ဘိန္ဒတိ အညေန ဝါ ဘေဒာပေတိ, အဂ္ဂိံ ဥပသံဟရိတွာ သယံ ဝါ ပစတိ အညေန ဝါ ပစာပေတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာရုတံ ပန ဂဟေတွာ ဘူတဂါမဝိနိမုတ္တဿ ဗီဇဿ ဆိန္ဒနာဒိဘေဒအာယ ပာတဗျတာယ ပာစိတ္တိယံ န ဝတ္တဗ္ဗံ။

အယဉ္ဟေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယကထာ – ဘူတဂါမံ ဝိကောပေန္တဿ ပာစိတ္တိယံ ဘူတဂါမပရိမောစိတံ ပဉ္စဝိဓမ္ပိ ဗီဇဂါမံ ဝိကောပေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ ဗီဇဂါမဘူတဂါမော နာမေသ အတ္ထိ ဥဒကဋ္ဌော, အတ္ထိ ထလဋ္ဌော ။ တတ္ထ ဥဒကဋ္ဌော သာသပမတ္တိကာ တိလဗီဇကာဒိဘေဒာ သပဏ္ဏိကာ အပဏ္ဏိကာ စ သဗ္ဗာ သေဝာလဇာတိ အန္တမသော ဥဒကပပ္ပဋကံ ဥပာဒါယ "ဘူတဂါမော"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဥဒကပပ္ပဋကော နာမ ဥပရိ ထဒ္ဓော ဖရုသဝဏ္ဏော, ဟေဋ္ဌာ မုဒု နီလဝဏ္ဏော ဟောတိ။ တတ္ထ ယဿ သေဝာလဿ မူလံ ဩရူဟိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတံ, တဿ ပထဝီ ဌာနံ။ ယော ဥဒကေ သဉ္စရတိ, တဿ ဥဒကံ။ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝိကောပေန္တဿ ဥဒ္ဓရိတွာ တ ဌာန န္တရံ သင်္ကာမေန္တဿ ပာစိတ္တိယံ။ ဥဒကေ သဉ္စရန္တံ ဝိကောပေန္တဿေဝ ပာစိတ္တိယံ။ ဟတ္ထေဟိ ပန ဣတော စိတော စ ဝိယူဟိတွာ နှာယိတုံ ဝဋ္ဋတိ, သကလဉ္ဟိ ဥဒကံ တဿ ဌာနံ။ တသ္မာ န သော ဌာနာဝတာ ဌာနန္တရံ သင်္ကာမိတော ဟောတိ။ ဥဒကတော ပန ဥဒကေန ဝိနာ သဉ္စိစ္စ ဥက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဥဒကေန သဒ္ဓိံ ဥက္ခိပိတွာ ပုန ဥဒကေ ပက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပရိဿာဝနန္တရေန နိက္ခမတိ, ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာဝ ဥဒကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဥပ္ပလိနိပဒုမိနိအာဒီနိ ဇလဇဝလ္လိတိဏာနိ ဥဒကတော ဥဒ္ဓရန္တဿ တ တတ္ထေဝ ဝိကောပေန္တဿ တ ပာစိတ္တိယံ။ ပရေဟိ ဥပ္ပာဋိတာနိ ဝိကောပေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ တာနိ ဟိ ဗီဇဂါမေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ တိလဗီဇကသာသပမတ္တကသေဝာလောပိ ဥဒကတော ဥဒ္ဓဋော အမိလာတော အဂ္ဂဗီဇသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ မဟာပစ္စရိယာဒီသု "အနန္တကတိလဗီဇကဥဒကပပ္ပဋကာဒီနိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာနီ"တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ကာရဏံ န ဒိဿတိ။ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ "သမ္ပုဏ္ဏဘူတဂါမော န ဟောတိ, တသ္မာ ဒုက္ကဋ"န္တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ န သမေတိ, ဘူတဂါမေ ဟိ ပာစိတ္တိယံ, ဗီဇဂါမေ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ အသမ္ပုဏ္ဏဘူတဂါမော နာမ တတိယော ကောဋ္ဌာသော နေဝ ဟဋ္ဌိယံ န အဋ္ဌကထာသု အာဂတော။ အထ တေံ ဗီဇဂါမသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆိဿတီတိ , တမ္ပိ န ယုတ္တံ, အဘူတဂါမမူလတ္တာ တာဒိသဿ ဗီဇဂါမဿာတိ။ အပိစ "ဂရုကလဟုကေသု ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗ"န္တိ ဧတံ ဝိနယလက္ခဏံ။

ထလဋ္ဌေ – ဆိန္နရုက္ခာနံ အဝသိဋ္ဌော ဟရိတခါဏု နာမ ဟောတိ။ တတ္ထ ကကုဓကရဉ္ဇပိယင်္ဂုပနသာဒီနံ ခါဏု ဥဒ္ဓံ ဝဍ္ဎတိ, သော ဘူတဂါမေန သင်္ဂဟိတော။ တာလနာဠိကေရာဒီနံ ခါဏု ဥဒ္ဓံ န ဝဍ္ဎတိ, သော ဗီဇဂါမေန သင်္ဂဟိ

တော။ ကဒလိယာ ပန အဖလိတာယ ခါဏု ဘူတဂါမေန သင်္ဂဟိတော, ဖလိတာယ ဗီဇဂါမေန။ ကဒလီ ပန ဖလိတာ ယာဝ
နီလပဏ္ဏာ, တာဝ ဘူတဂါမေနေဝ သင်္ဂဟိတာ, တထာ ဖလိတော ဝေဠု။ ယဒါ ပန အဂ္ဂတော ပဋ္ဌာယ သုဿတိ, တဒါ
ဗီဇဂါမေန သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ကတရဗီဇဂါမေန? ဖဠုဗီဇဂါမေန။ ကိံ တတော နိဗ္ဗတ္တတိ? န ကိဉ္စိ။ ယဒိ ဟိ နိဗ္ဗတ္
တေယျ, ဘူတဂါမေနေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆေယျ။ ကုန္ဒသာလာဒိရုက္ခေ ဆိန္ဒိတွာ ရာသိံ ကရောန္တိ, ကိဉ္စာပိ ရာသိက
တဒဏ္ဍကေဟိ ရတနပ္ပမာဏာပိ သာခါ နိက္ခမန္တိ, ဗီဇဂါမေနေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ မဏ္ဍပတ္ထာယ ဝါ ဝ
တိအတ္ထာယ ဝါ ဝလ္လိအာရောပနတ္ထာယ ဝါ ဘူမိယံ နိခဏန္တိ, မူလေသု စေဝ ပဏ္ဏေသု စ နိဂ္ဂတေသု ပုန ဘူတဂါ
မသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ မူလမတ္တေသု ပန ပဏ္ဏမတ္တေသု ဝါ နိဂ္ဂတေသု ဗီဇဂါမေန သင်္ဂဟိတာ ဧဝ။

ယာနိ ကာနိစိ ဗီဇာနိ ပထဝိယံ ဝါ ဥဒကေန သိဉ္စိတွာ ဌပိတာနိ, ကပာလာဒီသု ဝါ အလ္လပံသုံ ပက္ခိပိတွာ နိက္ခိတ္
တာနိ ဟောန္တိ, သဗ္ဗာနိ မူလမတ္တေ ပဏ္ဏမတ္တေ ဝါ နိဂ္ဂတေပိ ဗီဇာနိယေဝ။ သစေပိ မူလာနိ စ ဥပရိ အင်္ကုရော စ
နိဂ္ဂစ္ဆတိ, ယာဝ အင်္ကုရော ဟရိတော န ဟောတိ, တာဝ ဗီဇာနိယေဝ။ မုဂ္ဂါဒီနံ ပန ပဏ္ဏေသု ဥဋ္ဌိတေသု ဝီဟိအာဒီနံ
ဝါ အင်္ကုရေ ဟရိတေ နီလပဏ္ဏဝဏ္ဏေ ဇာတေ ဘူတဂါမသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ တာလဋ္ဌီနံ ပဌမံ သူကရဒါဌာ ဝိယ မူလံ
နိဂ္ဂစ္ဆတိ။ နိဂ္ဂတေပိ ယာဝ ဥပရိ ပတ္တဝဋ္ဋိ န နိဂ္ဂစ္ဆတိ, တာဝ ဗီဇဂါမောယေဝ။ နာဠိကေရဿ တစံ ဘိန္ဒိတွာ ဒ
န္တသူစိ ဝိယ အင်္ကုရော နိဂ္ဂစ္ဆတိ , ယာဝ မိဂသိင်္ဂသဒိသာ နီလပတ္တဝဋ္ဋိ န ဟောတိ, တာဝ ဗီဇဂါမောယေဝ။ မူလေ
အနိဂ္ဂတေပိ တာဒိသာယ ပတ္တဝဋ္ဋိယာ ဇာတာယ အမူလကဘူတဂါမေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

အမ္ဗဋ္ဌိအာဒီနိ ဝီဟိအာဒီဟိ ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗာနိ။ ဝန္ဒာကာ ဝါ အညာ ဝါ ယာ ကာစိ ရုက္ခေ ဇာယိတွာ ရုက္ခံ ဩတ္
ထရတိ, ရုက္ခောဝ တဿာ ဌာနံ, တံ ဝိကောပေန္တဿ ဝါ တတော ဥဒ္ဓရန္တဿ ဝါ ပါစိတ္တိယံ။ ကော အမူလိကာ
လတာ ဟောတိ, အင်္ဂုလိဝေဌကော ဝိယ ဝနပ္ပဂုမ္ဗဒဏ္ဍကေ ဝေဌေတိ, တဿာပိ အယမေဝ ဝိနိစ္ဆယော။ ဂေဟမုခပ
ကာရဝေဒိကာစေတိယာဒီသု နီလဝဏ္ဏော သေဝါလော ဟောတိ, ယာဝ ဒွေ တီဏိ ပတ္တာနိ န သဉ္ဇာယန္တိ တာဝ အဂ္ဂဗီဇ
သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ ။ ပတ္တေသု ဇာတေသု ပါစိတ္တိယဝတ္ထု။ တသ္မာ တာဒိသေသု ဌာနေသု သုဓာလေပမ္ပိ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋ
တိ။ အနုပသမ္ပန္နေန လိတ္တဿ ဥပရိသ္နေဟလေပေါ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ နိဒါဃသမယေ သုက္ခသေဝါလော တိဋ္ဌ
တိ, တံ သမ္မုဉ္ဇနီအာဒီဟိ ဃံသိတွာ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပါနီယဃဋာဒီနံ ဗဟိ သေဝါလော ဒုက္ကဋဝတ္ထု, အန္တော အဗ္
ဗောဟာရိကော။ ဒန္တကဋ္ဌပူတိအာဒီသု ကဏ္ဏကမ္ပိ အဗ္ဗောဟာရိကမေဝ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ – “သစေ ဂေရုကပရိကမ္မက
တာ ဘိတ္တိ ကဏ္ဏကိတာ ဟောတိ, စောဠကံ တေမေတွာ ပီဠေတွာ ပမဇ္ဇိတဗ္ဗာ”တိ (မဟာဝ. ၆၆)။

ဟသာဏဇာတိဟသာဏဒဒ္ဒုသေတလသေလေယျကာဒီနိ အဟရိတဝဏ္ဏာနိ အပတ္တကာနိ စ ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာ
နိ။ အဟိစ္ဆတ္တကံ ယာဝ မကုဠံ ဟောတိ, တာဝ ဒုက္ကဋဝတ္ထု။ ပုပ္ဖိတကာလတော ပဋ္ဌာယ အဗ္ဗောဟာရိကံ။ အလ္လ
ရုက္ခတော ပန အဟိစ္ဆတ္တကံ ဂဏှန္တော ရုက္ခတ္တစံ ဝိကောပေတိ, တသ္မာ တတ္ထ ပါစိတ္တိယံ။ ရုက္ခပပ္ပဋိ
ကာယပိ ဧသေဝ နယော။ ယာ ပန ကုန္ဒသာလကကုဓာဒီနံ ပပ္ပဋိကာ ရုက္ခတော မုစ္စိတွာ တိဋ္ဌတိ, တံ ဂဏှန္တဿ
အနာပတ္တိ။ နိယျာသမ္ပိ ရုက္ခတော မုစ္စိတွာ ဌိတံ သုက္ခရုက္ခေ ဝါ လဂ္ဂံ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အလ္လရုက္ခတော န ဝ
ဋ္ဋတိ။ လာခါယပိ ဧသေဝ နယော။ ရုက္ခံ စာလေတွာ ပဏ္ဍုပလာသံ ဝါ ပရိဏတကဏိကာရာဒိပုပ္ဖံ ဝါ ပါတေန္တဿ
ပါစိတ္တိယမေဝ။ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စေန မုဒုကေသု ကုန္ဒသာလနုဟီခန္ဓာဒီသု ဝါ တတ္ထဇာတကတာလပဏ္ဏာဒီသု ဝါ အ
က္ခရံ ဆိန္ဒန္တဿာပိ ဧသေဝ နယော။

သာမဏေရာနံ ပုပ္ဖံ ဩစိနန္တာနံ သာခံ ဩနာမေတွာ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေဟိ ပန ပုပ္ဖေဟိ ပါနီယံ န ဝါသေတဗ္ဗံ။
ပါနီယဝါသတ္ထိကေန သာမဏေရံ ဥက္ခိပိတွာ ဩစိနာပေတဗ္ဗာနိ။ ဖလသာခာပိ အတ္တနာ ခါဒိတုကာမေန န ဩနာမေတ
ဗ္ဗာ။ သာမဏေရံ ဥက္ခိပိတွာ ဖလံ ဂါဟာပေတဗ္ဗံ။ ယံကိဉ္စိ ဂစ္ဆံ ဝါ လတံ ဝါ ဥပ္ပာဋေန္တေဟိ သာမဏေရေဟိ သဒ္
ဓိံ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ တေသံ ပန ဥဿာဟဇနနတ္ထံ အနာကဍ္ဎန္တေန ကဍ္ဎနာကာရံ ဒဿေန္တေန
ဝိယ အင်္ဂေ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယေသံ ရုက္ခာနံ သာခါ ရုဟတိ, တေသံ သာခံ မက္ခိကာဗီဇနာဒီနံ အတ္ထာယ ကပ္ပိယံ
အကာရာပေတွာ ဂဟိတံ တစေ ဝါ ပတ္တေ ဝါ အန္တမသော နခေနပိ ဝိလိခန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ အလ္လသိင်္ဂိဝေရာဒီသု
ပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ ပန ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ သီတလေ ပဒေသေ ဌပိတဿ မူလံ သဉ္ဇာယတိ, ဥပရိဘာဂေ ဆိန္ဒိ
တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ အင်္ကုရော ဇာယတိ, ဟေဋ္ဌာဘာဂေ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မူလေ စ နီလင်္ကုရေ စ ဇာတေ န ဝဋ္ဋတိ။

ဆိန္ဒတိ စ ဆေဒာပေတိ စ တိ အန္တမသော သမ္မုဉ္ဇနောသလာကာယပိ တိဏာနိ ဆိန္ဒိဿာမီတိ ဘူမိံ သမ္မဇ္ဇန္တော သယံ စ ဆိန္ဒတိ, အညေန စ ဆေဒာပေတိ။ **ဘိန္ဒတိ စ ဘေဒာပေတိ စ** တိ အန္တမသော စင်္ကမန္တောပိ ဆိဇ္ဇနကံ ဆိဇ္ဇတု, ဘိဇ္ဇနကံ ဘိဇ္ဇတု, စင်္ကမိတဋ္ဌာနံ ဒဿေဿာမီတိ သဉ္စိစ္စ ပါဒေဟိ အက္ကမန္တော တိဏဝလ္လိအာဒီနိ သယံ စ ဘိန္ဒတိ အညေန စ ဘေဒာပေတိ။ သစေပိ ဟိ တိဏံ စ လတံ စ ဂဏ္ဌိံ ကရောန္တဿ ဘိဇ္ဇတိ, ဂဏ္ဌိပိ န ကာတဗ္ဗော။ တာလရုက္ခာဒီသု ပန စောရာနံ အနာရုဟနတ္ထာယ အရုမက္ကဋကံ အာကောဋေန္တိ, ကဏ္ဍကေ ဗန္ဓန္တိ, ဘိက္ခုဿ ဧဝံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ အရုမက္ကဋကော ရုက္ခေ အလ္လီနမတ္တောဝ ဟောတိ, ရုက္ခံ န ပီဠေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ “ရုက္ခံ ဆိန္ဒ, လတံ ဆိန္ဒ, ကန္ဒံ ဝါ မူလံ ဝါ ဥပ္ပာဋေဟီ”တိ ဝတ္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, အနိယာမိတတ္တာ။ နိယာမေတွာ ပန “ဣမံ ရုက္ခံ ဆိန္ဒာ”တိအာဒိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ နာမံ ဂဟေတွာပိ “အမ္ဗရုက္ခံ စတုရဿဝလ္လိံ အာလုဝကန္ဒံ မုဉ္ဇတိဏံ အသုကရုက္ခစ္ဆလ္လိံ ဆိန္ဒ ဘိန္ဒ ဥပ္ပာဋေဟီ”တိအာဒိဝစနမ္ပိ အနိယာမိတမေဝ ဟောတိ။ “ဣမံ အမ္ဗရုက္ခ”န္တိအာဒိဝစနမေဝ ဟိ နိယာမိတံ နာမ, တံ န ဝဋ္ဋတိ။

ပစတိ စ ပစာပေတိ စ တိ အန္တမသော ပတ္တမ္ပိ ပစိတုကာမော တိဏာဒီနံ ဥပရိ သဉ္စိစ္စ အဂ္ဂိံ ကရောန္တော သယံ စ ပစတိ, အညေန စ ပစာပေတီတိ သဗ္ဗံ ပထဝီခဏနသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အနိယာမေတွာ ပန “မုဂ္ဂေ ပစ, မာသေ ပစာ”တိအာဒိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ “ဣမေ မုဂ္ဂေ ပစ, ဣမေ မာသေ ပစာ”တိ ဧဝံ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။

အနာပတ္တိ ဣမံ ဇာနာ တိအာဒီသု “ဣမံ မူလဘေသဇ္ဇံ ဇာန, ဣမံ မူလံ ဝါ ပဏ္ဏံ ဝါ ဒေဟိ, ဣမံ ရုက္ခံ ဝါ လတံ ဝါ အာဟရ, ဣမိနာ ပုပ္ဖေန ဝါ ဖလေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ အတ္ထော, ဣမံ ရုက္ခံ ဝါ လတံ ဝါ ဖလံ ဝါ ကပ္ပိယံ ကရောဟီ”တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧတ္တာဝတာ ဘူတဂါမပရိမောစနံ ကတံ ဟောတိ။ ပရိဘုဉ္ဇန္တေန ပန ဗီဇဂါမပရိမောစနတ္ထံ ပုန ကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗံ။

ကပ္ပိယကရဏဉ္စေတ္ထ ဣမိနာ သုတ္တာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ – “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အဂ္ဂိပရိစိတံ သတ္ထပရိစိတံ နခပရိစိတံ အဗီဇံ နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇမေဝ ပဉ္စမ”န္တိ။ တတ္ထ “အဂ္ဂိပရိစိတ”န္တိ အဂ္ဂိနာ ပရိစိတံ အဘိဘူတံ ဒဍ္ဎံ ဖုဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။ “သတ္ထပရိစိတ”န္တိ သတ္ထေန ပရိစိတံ အဘိဘူတံ ဆိန္နံ ဝိဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ ဧသ နယော နခပရိစိတေ။ အဗီဇနိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇာနိ သယမေဝ ကပ္ပိယာနိ။ အဂ္ဂိနာ ကပ္ပိယံ ကရောန္တေန ကဋ္ဌဂ္ဂိဂေါမယဂ္ဂိအာဒီသု ယေန ကေနစိ အန္တမသော လောဟခဏ္ဍေနပိ အာဒိတ္တေန ကပ္ပိယံ ကာတဗ္ဗံ။ တဉ္စ ခော ဧကဒေသေ ဖုသန္တေန “ကပ္ပိယ”န္တိ ဝတွာဝ ကာတဗ္ဗံ။ သတ္ထေန ကရောန္တေန ယဿ ကဿစိ လောဟမယသတ္ထဿ အန္တမသော သူစိနခစ္ဆေဒနာနမ္ပိ တုဏ္ဍေန ဝါ ဓာရာယ ဝါ ဆေဒံ ဝါ ဝေဓံ ဝါ ဒဿေန္တေန “ကပ္ပိယ”န္တိ ဝတွာဝ ကာတဗ္ဗံ။ နခေန ကပ္ပိယံ ကရောန္တေန ပူတိနခေန န ကာတဗ္ဗံ။ မနုဿာနံ ပန သီဟဗျဂ္ဃဒီပိမက္ကဋာဒီနံ သကုန္တာနဉ္စ နခါ တိခိဏာ ဟောန္တိ, တေဟိ ကာတဗ္ဗံ။ အဿမဟိံသသူကရမိဂဂေါရူပါဒီနံ ခုရာ အတိခိဏာ, တေဟိ န ကာတဗ္ဗံ, ကတမ္ပိ အကတံ ဟောတိ။ ဟတ္ထိနခါ ပန ခုရာ န ဟောန္တိ, တေဟိ ဝဋ္ဋတိ။ ယေဟိ ပန ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တေဟိ တတ္ထဇာတကေဟိပိ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဟိတကေဟိပိ ဆေဒံ ဝါ ဝေဓံ ဝါ ဒဿေန္တေန “ကပ္ပိယ”န္တိ ဝတွာဝ ကာတဗ္ဗံ။

တတ္ထ သစေပိ ဗီဇာနံ ပဗ္ဗတမတ္တော ရာသိ ရုက္ခသဟဿံ ဝါ ဆိန္ဒိတွာ ဧကာဗဒ္ဓံ ကတွာ ဥစ္ဆူနံ ဝါ မဟာဘာရော ဗန္ဓိတွာ ဌပိတော ဟောတိ, ဧကသ္မိံ ဗီဇေ ဝါ ရုက္ခသာခာယ ဝါ ဥစ္ဆုမ္ဟိ ဝါ ကပ္ပိယေ ကတေ သဗ္ဗံ ကတံ ဟောတိ။ ဥစ္ဆူ စ ဒါရူနိ စ ဧကတော ဗဒ္ဓါနိ ဟောန္တိ, ဥစ္ဆုံ ကပ္ပိယံ ကရိဿာမီတိ ဒါရုံ ဝိဇ္ဈတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။ သစေ ပန ယာယ ရဇ္ဇုယာ ဝါ ဝလ္လိယာ ဝါ ဗဒ္ဓါနိ, တံ ဝိဇ္ဈတိ, န ဝဋ္ဋတိ။ ဥစ္ဆုခဏ္ဍာနံ ပစ္ဆိံ ပူရေတွာ အာဟရန္တိ, ဧကသ္မိံ ခဏ္ဍေ ကပ္ပိယေ ကတေ သဗ္ဗံ ကတမေဝ ဟောတိ။ မရိစပက္ကာဒီဟိ မိဿေတွာ ဘတ္တံ အာဟရန္တိ, “ကပ္ပိယံ ကရောဟီ”တိ ဝုတ္တေ သစေပိ ဘတ္တသိတ္ထေ ဝိဇ္ဈတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တိလတဏ္ဍုလာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ယာဂုယာ ပက္ခိတ္တာနိ ပန ဧကဗဒ္ဓါနိ ဟုတွာ န သန္တိဋ္ဌန္တိ, တတ္ထ ဧကမေကံ ဝိဇ္ဈိတွာ ကပ္ပိယံ ကာတဗ္ဗမေဝ။ ကပိတ္ထဖလာဒီနံ အန္တော မိဉ္ဇံ ကဋာဟံ မုဉ္စိတွာ သဉ္စရတိ, ဘိန္ဒာပေတွာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတဗ္ဗံ။ ဧကာဗဒ္ဓံ ဟောတိ, ကဋာဟေပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အသဠိစ္စာ တိ ဟာသာဏရက္ခာဒီနိ တ ပဝေဋ္ဌေန္တသ္သ သာခံ တ ကမုန္တသ္သ ကတ္တရဒဏ္ဍေန တ ဘူမိံ ပဟ ရိတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တသ္သ တိဏာနိ ဆိဇ္ဇန္တိ, တာနိ တေန ဆိန္ဒိသ္သာမီတိ ဧဝံ သဉ္စိစ္စ အစ္ဆိန္နတ္တာ အသဉ္စိစ္စ ဆိန္န နာနိ နာမ ဟောန္တိ။ ဣတိ အသဉ္စိစ္စ ဆိန္ဒန္တသ္သ အနာပတ္တိ။

အသတိယာတိ အညဝိဟိတော ကေနစိ သဒ္ဓိံ ကိဉ္စိ ကထေန္တော ဟာဒင္ဂုဋ္ဌကေန တ ဟတ္ထေန တ တိဏံ တ လတံ တ ဆိန္ဒန္တော တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ အသတိယာ ဆိန္ဒန္တသ္သ အနာပတ္တိ။

အဇာနန္တသ္သာ တိ ဧတ္ထဗ္ဘန္တရေ ဗီဇကမောတိ တ ဘူတကမောတိ တ န ဇာနာတိ, ဆိန္ဒာမီတိပိ န ဇာနာတိ, ကေဝလံ ဝတိယာ တ ပလာလပုဉ္ဇေ တ နိခါဒနံ တ ခဏိတ္တိံ တ ကုအာလံ တ သင္ဂောပနတ္ထာယ ဌပေတိ, ဥယျဟမာနဟ တ္ထော တ အဂ္ဂိံ ဟတေတိ, တတ္ရ စေ တိဏာနိ ဆိဇ္ဇန္တိ တ ဥယျဟန္တိ တ အနာပတ္တိ။ မနုသ္သဝိဂ္ဂဟပာရာဇိက ဝဏ္ဏနာယံ ပန သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ''သစေ ဘိက္ခု ရုက္ခေန တ အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌော ဟောတိ, ဩဟတေ တ ပတိတော သက္ကာ စ ဟောတိ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဘူမိံ တ ခဏိတ္ဝာ နိက္ခမိတုံ, ဇီဝိတဟေတုပိ အတ္တနာ န ကာတဗ္ဗံ။ အညေန ပန ဘိက္ခု နာ ဘူမိံ တ ခဏိတ္ဝာ ရုက္ခံ တ ဆိန္ဒိတ္ဝာ အလ္လရုက္ခတော တ ဒဏ္ဍကံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ တံ ရုက္ခံ ပဝဋ္ဋေတ္ဝာ နိက္ခာမေ တုံ ဝဋ္ဋတိ, အနာပတ္တိ''တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ကာရဏံ န ဒိသ္သတိ – ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒဝဍာဟေ ဥယျဟမာနေ ပ ဋ္ဋဂ္ဂိံ အတုံ, ပရိတ္တံ ကာတု''န္တိ (စူဠဝ. ၂၈၃) ဣဒံ ပန ဧကမေဝ သုတ္တံ ဒိသ္သတိ။ သစေ တေသ္သ အနုလောမံ ''အတ္တ နော န ဝဋ္ဋတိ, အညသ္သ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဣဒံ နာနာကရဏံ န သက္ကာ လဒ္ဓုံ။ အတ္တနော အတ္ထာယ ကရောန္တော အတ္တသိ နေဟေန အကုသလစိတ္တေနေဝ ကရောတိ, ပရော ပန ကာရုညေန, တသ္မာ အနာပတ္တီတိ စေ။ ဧတမ္ပိ အကာရဏံ။ ကုသလစိတ္တေနာပိ ဟိ ဣမံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ပန ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ ပဋိသေဓေတုံ။ ဂ ဝေသိတဗ္ဗာ ဧတ္ထ ယုတ္တိ။ အဋ္ဌကထာစရိယာနံ တ သဒ္ဓာယ ဂန္တဗ္ဗန္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော တစာစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ။ ကိရိယံ, သညာဝိမော က္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဘူတကမသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

၂. အညတဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၄. ဒုတိယသိက္ခာပဒေ – **အနာစာရံ အာစရိတ္ဝာ**တိ အကာတဗ္ဗံ ကတ္ဝာ; ကာယဝစီဒ္ဝာရေသု အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိ တ္ဝာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အညေနညံ ပဋိစရတီ**တိ အညေန ဝစနေန အညံ ဝစနံ ပဋိစရတိ ပဋိစ္ဆာဒေတိ အဇ္ဈောတ္ထရ တိ; ဣဒါနိ တံ ပဋိစရဏဝိဓိံ ဒဿေန္တော **''ကော အာပန္နော''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ရာယံ ဝစနသမ္ဗန္ဓော – သော ကိရ ကိဉ္စိ ဝီတိက္ကမံ ဒိသွာ ''အာဝုသော, အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ''တိ သင္ဃမဇ္ဈေ အာပတ္တိယာ အနုယုဉ္ဇိယမာနော ''ကော အာပန္နော''တိ ဝဒတိ။ ''တတော တ္ဝံ''န္တိ ဝုတ္တေ ''အဟံ ကိံ အာပန္နော''တိ ဝဒတိ။ အထ ''ဟာစိတ္တိယံ တ ဒု က္ကဋံ တ''တိ ဝုတ္တေ ဝတ္ထုံ ပုစ္ဆန္တော ''အဟံ ကိသ္မိံ အာပန္နော''တိ ဝဒတိ။ တတော ''အသုကသ္မိံ နာမ ဝတ္ထု သ္မိ''န္တိ ဝုတ္တေ ''အဟံ ကထံ အာပန္နော, ကိံ ကရောန္တော အာပန္နောမှီ''တိ ပုစ္ဆတိ။ အထ ''ဣဒံ နာမ ကရောန္ တော အာပန္နော''တိ ဝုတ္တေ ''ကံ ဘဏထ''တိ ဝဒတိ။ တတော ''တံ ဘဏာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''ကိံ ဘဏထ''တိ ဝဒတိ။

အပိစေတ္ထ အယံ ဟဋ္ဌိမုတ္တကောပိ အညေနညံ ပဋိစရဏဝိဓိ – ဘိက္ခုဟိ ''တဝ သိဟဋ္ဌိကာယ ကဟာပဏော ဒိဋ္ဌော, ကိံ သ္သေဝမသာရုပ္ပံ ကရောသီ''တိ ဝုတ္တော ''သုဒိဋ္ဌံ, ဘန္တေ, န ပနေသော ကဟာပဏော; တိပုမဏ္ဍလံ ဧတ''န္တိ ဘဏန္တော တ ''တ္ဝံ သုရံ ပိဝန္တော ဒိဋ္ဌော, ကိံ သ္သေဝံ ကရောသီ''တိ ဝုတ္တော ''သုဒိဋ္ဌော , ဘန္တေ, န ပနေသာ သု ရာ, ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ သမ္ပာဒိတံ အရိဋ္ဌ''န္တိ ဘဏန္တော တ ''တ္ဝံ ပဋိစ္ဆန္နေ အာသနေ မာတုကာမေန သဒ္ဓိံ နိသိန္ နော ဒိဋ္ဌော, ကိံ သ္သေဝမသာရုပ္ပံ ကရောသီ''တိ ဝုတ္တော ''ယေန ဒိဋ္ဌံ သုဒိဋ္ဌံ, ဝိညူ ပနေတ္ထ ဒုတိယော အတ္ထိ, သော ကိသ္သ န ဒိဋ္ဌော''တိ ဘဏန္တော တ, ''ဤဒိသံ တယာ ကိဉ္စိ ဒိဋ္ဌ''န္တိ ပုဋ္ဌော ''န သုဏာမိ''တိ သောတမုပနေန္ တော တ, သောတဒ္ဝာရေ ပုစ္ဆန္တာနံ စက္ခုံ ဥပနေန္တော တ, အညေနညံ ပဋိစရတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အညတဒကံ ရော ပေတူ**တိ အညတဒကံ အာရောပေတု; ပတိဋ္ဌာပေတူတိ အတ္ထော။ **ဝိဟေသကံ ရောပေတူ**တိ ဧတသ္မိမ္ပိ ဧသေဝ နယော။

၉၈. အညဝါဒကေ ဝိဟေသကေ ပါစိတ္တိယန္တိ ဧတ္ထ အညံ ဝဒတီတိ အညဝါဒကံ; အညေနညံ ပဋိစရဏဿေတံ နာမံ။ ဝိဟေသေတီတိ ဝိဟေသကံ; တုဏှီဘူတဿေတံ နာမံ, တသ္မိံ **အညဝါဒကေ ဝိဟေသကေ**။ **ပါစိတ္တိယ**န္တိ ဝတ္ထုဒ္ဝယေ ပါစိတ္တိယဒ္ဝယံ ဝုတ္တံ။

၁၀၀. အရောပိတေ အညဝါဒကေတိ ကမ္မဝါစာယ အနာရောပိတေ အညဝါဒကေ။ **အရောပိတေ ဝိဟေသကေ**တိ ဧတသ္မိမ္ပိ ဧသေဝ နယော။

၁၀၁. ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီတိအာဒီသု ယံ တံ အညဝါဒကဝိဟေသကရောပနကမ္မံ ကတံ, တဉ္စေ ဓမ္မကမ္မံ ဟောတိ, သော စ ဘိက္ခု တသ္မိံ ဓမ္မကမ္မသညီ အညဝါဒကတ္တံ ဝိဟေသကတ္တံ ကရောတိ, အထဿ တသ္မိံ အညဝါဒကေ စ ဝိဟေသကေ စ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၀၂. အဇာနန္တော ပုစ္ဆတီတိ အာပတ္တိံ ဝါ အာပန္နဘာဝံ အဇာနန္တောယေဝ "ကိံ တုမှေ ဘဏထ, အဟံ န ဇာနာမီ"တိ ပုစ္ဆတိ။ **ဂိလာနော ဝါ န ကထေတီ**တိ မုခေ တာဒိသော ဗျာဓိ ဟောတိ, ယေန ကထေတုံ န သက္ကောတိ။ **သံဃဿ ဘဏ္ဍနံ ဝါ**တိအာဒီသု သံဃမဇ္ဈေ ကထိတေ တပ္ပစ္စယာ သံဃဿ ဘဏ္ဍနံ ဝါ ကလဟော ဝါ ဝိဝါဒေါ ဝါ ဘဝိဿတိ, သော မာ အဟောသီတိ မညမာနော န ကထေတီတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော ဝါစာစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, သိယာ ကိရိယံ, သိယာ အကိရိယံ, အညေနညံ ပဋိစရန္တဿ ဟိ ကိရိယံ ဟောတိ, တုဏှီဘာဝေန ဝိဟေသန္တဿ အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

အညဝါဒကသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

၃. ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. တတိယသိက္ခာပဒေ – **ဒဗ္ဗံ မလ္လပုတ္တံ ဘိက္ခူ ဥဇ္ဈာပေန္တီ**တိ "ဆန္ဒာယ ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော"တိအာဒီနိ ဝဒန္တာ တံ အာယသ္မန္တံ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ အဝဇာနာပေန္တိ, အဝညာယ ဩလောကာပေန္တိ, လာမကတော ဝါ စိန္တာပေန္တီ"တိ အတ္ထော။ လက္ခဏံ ပနေတ္ထ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဩဇ္ဈာပေန္တီတိပိ ပါဌော။ အယမေဝတ္ထော ။ **ဆန္ဒာယာ**တိ ဆန္ဒေန ပက္ခပါတေန; အတ္တနော အတ္တနော သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာနံ ပဏီတာနိ ပညပေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ခိယ္ယန္တီ**တိ "ဆန္ဒာယ ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော"တိအာဒီနိ ဝဒန္တာ ပကာသေန္တိ။

၁၀၅. ဥဇ္ဈာပနကေ ခိယ္ယနကေ ပါစိတ္တိယန္တိ ဧတ္ထ ယေန ဝစနေန ဥဇ္ဈာပေန္တိ, တံ ဥဇ္ဈာပနကံ။ ယေန စ ခိယ္ယန္တိ တံ ခိယ္ယနကံ။ တသ္မိံ ဥဇ္ဈာပနကေ ခိယ္ယနကေ။ **ပါစိတ္တိယ**န္တိ ဝတ္ထုဒ္ဝယေ ပါစိတ္တိယဒ္ဝယံ ဝုတ္တံ။

၁၀၆. ဥဇ္ဈာပနကံ နာမ ဥပသမ္ပန္နံ သံဃေန သမ္မတံ သေနာသနပညာပကံ ဝါ။ပေ။ အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇကံ ဝါတိ ဧတေသံ ပဒါနံ **"မင်္ကုကတ္တုကာမော"**တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **အဝဏ္ဏံ ကတ္တုကာမော အယသံ ကတ္တုကာမော**တိ ဣမေသံ ပန ဝသေန **ဥပသမ္ပန္န**န္တိအာဒီသု "ဥပသမ္ပန္နဿာ"တိ ဧဝံ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမော ကာတဗ္ဗော။ **ဥဇ္ဈာပေတိ ဝါ ခိယ္ယတိ ဝါ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ**တိ ဧတ္ထ ပန ယသ္မာ "ခိယ္ယနကံ နာမာ"တိ ဧဝံ မာတိကာပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာပိ "ဥဇ္ဈာပနကံ နာမာ"တိ ဣမဿ ပဒဿ ဝုတ္တဝိဘင်္ဂေယေဝ ဝတ္တဗ္ဗော ဟောတိ, အညဝါဒကသိက္ခာပဒေ ဝိယ အညော ဝိသေသော နတ္ထိ, တသ္မာ တံ ဝိသုံ အနုဒ္ဓရိတွာ အဝိဘဇိတွာ နိဂမနမေဝ ဧကတော ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ**တိအာဒီသု ယံ တဿ ဥပသမ္ပန္နဿ သမ္မုတိကမ္မံ ကတံ တဉ္စေ ဓမ္မကမ္မံ ဟောတိ, သော စ ဘိက္ခု တသ္မိံ ဓမ္မကမ္မသညီ ဥဇ္ဈာပနကတ္တံ ခိယ္ယနကတ္တံ ကရောတိ, အထဿ တသ္မိံ ဥဇ္ဈာပနကေ စ ခိယ္ယနကေ စ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အနုပသမ္ပန္နံ ဥဇ္ဈာပေတိ တ ခိယ္ယတိ တ တိ ဧတ္ထ ဥပသမ္ပန္နံ သင္ဃေန သမ္မတံ အညံ အနုပသမ္ပန္နံ ဥဇ္ဈာပေတိ အဝဇာနာပေတိ, တဿ တ တံ သန္တိကေ ခိယ္ယတိတိ အတ္ထော။ **ဥပသမ္ပန္နံ သင္ဃေန အသမ္မတ** န္တိ ကမ္မဝါစာယ အသမ္မတံ ကေဝလံ ''တဝေသော ဘာရော''တိ သင္ဃေန အာရောပိတဘာရံ ဘိက္ခုံ တ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ သယမေဝ တံ ဘာရံ ဝဟန္တံ, ယတ္ထ တ ဒွေဝ တယော ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ, တတ္ထ တ တာဒိသံ ကမ္မံ ကရောန္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အနုပသမ္ပန္နံ သင္ဃေန သမ္မတံ တ အသမ္မတံ တ** တိ ဧတ္ထ ပန ကိဉ္စာပိ အနုပသမ္ပန္နဿ တေရသ သမ္မုတိယော အတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ၊ အထ ခေါ ဥပသမ္ပန္နကာလေ လဒ္ဓသမ္မုတိကော ပစ္ဆာ အနုပသမ္ပန္နဘာဝေ ဌိတော, တံ သန္ဓာယ ''သင္ဃေန သမ္မတံ တ''တိ ဝုတ္တံ။ ယဿ ပန ဗျတ္တဿ သာမဏေရဿ ကေဝလံ သင္ဃေန တ သမ္မတေန တ ဘိက္ခုနာ ''တ္ဝံ ဣဒံ ကမ္မံ ကရောဟိ''တိ ဘာရော ကတော, တာဒိသံ သန္ဓာယ ''အသမ္မတံ တ''တိ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော တစာစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

၄. ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၈. စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ – **ဟေမန္တိကေ ကာလေ** တိ ဟေမန္တကာလေ ဟိမပဟတသမယေ။ **ကာယံ ဩတာပေန္တာ** တိ မဇ္ဈန္ဟိကဒီသု နိသိန္နာ ဗာလာတပေန ကာယံ ဩတာပေန္တာ။ **ကာလေ အာရောစိတေ**တိ ယာဂုဘတ္တာဒီသု ယဿ ကဿစိ ကာလေ အာရောစိတေ။ **ဩဝဋ္ဋံ ဟောတီ** တိ ဟိမဝဿေန ဩဝဋ္ဋံ တိန္တံ ဟောတိ။

၁၁၀. အဇ္ဈောကာသေ တိ ဝဿိကဝဿာနမာသာတိ ဧဝံ အပညတ္တေ စတ္တာရော ဟေမန္တိကေ စတ္တာရော စ ဂိမ္ဟိကေ အဋ္ဌ မာသေတိ အတ္ထော။ **မဏ္ဍပေ တ** တိ သာခာမဏ္ဍပေ တ ပဒရမဏ္ဍပေ တ။ **ရုက္ခမူလေ တ** တိ ယဿ ကဿစိ ရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ။ **ယတ္ထ ကာကာ တ ကုလလာ တ န ဥဟဒန္တီ** တိ ယတ္ထ ဓုဝနိတသေန ကုလာဝကေ ကတ္ဝာ ဝသမာနာ ဧတေ ကာကကုလလာ တ အညေ တ သကုဏ္တာ တံ သေနာသနံ န ဥဟဒန္တိ, တာဒိသေ ရုက္ခမူလေ နိက္ခိပိတုံ အနုဇာနာမီတိ။ တသ္မာ ယတ္ထ ကေစရပ္ပသုတာ သကုဏ္တာ ဝိဿမိတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တိ, တဿ ရုက္ခဿ မူလေ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယသ္မိံ ပန ဓုဝနိတသေန ကုလာဝကေ ကတ္ဝာ ဝသန္တိ, တဿ ရုက္ခဿ မူလေ န နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ''အဋ္ဌ မာသေ''တိ ဝစနတော ယေသု ဇနပဒေသု ဝဿကာလေ န ဝဿတိ, တေသုပိ စတ္တာရော မာသေ နိက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ''အဇ္ဈောကာသေ''တိ ဝစနတော ယတ္ထ ဟေမန္တေ ဒေဝေါ ဝဿတိ, တတ္ထ ဟေမန္တေပိ အဇ္ဈောကာသေ နိက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဂိမှေ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဝိဂတဝလာဟကံ ဝိသုဒ္ဓံ နဘံ ဟောတိ, ဧဝရူပေ ကာလေ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန အဇ္ဈောကာသေ မဉ္စပီဌံ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အဇ္ဈောကာသိကေနာပိ ဝတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ, တဿ ဟိ သစေ ပုဂ္ဂလိကမဉ္စကော အတ္ထိ, တတ္ထေဝ သယိတဗ္ဗံ။ သင်္ဃိကံ ဂဏှန္တေန ဝေတ္တေန တ တကေန တ ဝိတမဉ္စကော ဂဟေတဗ္ဗော။ တသ္မိံ အသတိ ပုရာဏမဉ္စကော ဂဟေတဗ္ဗော။ တသ္မိမ္ပိ အသတိ နဝတယိမော တ ဩနဒ္ဓကော တ ဂဟေတဗ္ဗော။ ဂဟေတ္ဝာ စ ပန ''အဟံ ဥက္ကဋ္ဌ ရုက္ခမူလိကော ဥက္ကဋ္ဌအဇ္ဈောကာသိကော''တိ စီဝရကုဋိမ္ပိ အကတ္ဝာ အသမယေ အဇ္ဈောကာသေ ရုက္ခမူလေ တ ပညပေတ္ဝာ နိပဇ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန စတုဂ္ဂုဏေနာပိ စီဝရေန ကတကုဋိ အတေမေန္တံ ရက္ခိတုံ န သက္ကောတိ, သတ္တာဟဝဒ္ဒလိကာဒီနိ ဘဝန္တိ, ဘိက္ခုနော ကာယာနုဂတိကတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။

အရညေ ပဏ္ဏကုဋီသု ဝသန္တာနံ သီလသမ္ပဒာယ ပသန္နစိတ္တာ မနုဿာ နဝံ မဉ္စပီဌံ ဒေန္တိ ''သင်္ဃိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇထ''တိ ဝသိတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တေဟိ သာမန္တဝိဟာရေ သဘာဂဘိက္ခုံ ပေသေတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗံ, သဘာဂကနံ အဘာဝေ အနောဝဿကေ နိက္ခိပိတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗံ, အနောဝဿကေ အသတိ ရုက္ခေ လဂ္ဂေတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗံ။ စေတိယင်္ဂဏေ သမ္မဇ္ဇနိံ ဂဟေတ္ဝာ ဘောဇနသာလင်္ဂဏံ တ ဥပေါသထာဂါရင်္ဂဏံ တ ပရိဝေဏဒိဝဋ္ဌာနအဂ္ဂိသာလာဒီသု တ အညတရံ သမ္မဇ္ဇိတ္ဝာ ဓောဝိတ္ဝာ ပုန သမ္မဇ္ဇနီမာဠကေယေဝ ဌပေတဗ္ဗာ။ ဥပေါသထာဂါရာဒီသု အညတရသ္မိံ ဂဟေတ္ဝာ အဝသေသာနိ သမ္မဇ္ဇိတုံဿာပိ ဧသေဝ နယော။

ယော ပန ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂံ သမ္ပဇ္ဇန္တော ဂန္တုကာမော ဟောတိ, တေန သမ္ပဇ္ဇိတ္ဗတ သစေ အန္တရာမဂ္ဂေ သာလာ အတ္ထိ, တတ္ထ ဌပေတဗ္ဗာ။ သစေ နတ္ထိ, ဝလာဟကာနံ အနုဋ္ဌိတဘာဝံ သလ္လက္ခေတ္ဗတ “ယာဝတဟံ ကမ တော နိက္ခမာမိ, တာဝ န ဝဿိဿတီ”တိ ဇာနန္တေန ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိက္ခိပိတ္ဗတ ပုန ပစ္စာဂစ္ဆန္တေန ဟ ကတိကဌာနေ ဌပေတဗ္ဗာ။ သစေ ဝဿိဿတီတိ ဇာနန္တော အဇ္ဈောကာသေ ဌပေတိ, ဒုက္ကဋန္တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန တတ္ရ တတ္ရေဝ သမ္ပဇ္ဇနတ္ထာယ သမ္ပဇ္ဇနီ နိက္ခိတ္တာ ဟောတိ, တံ တံ ဌာနံ သမ္ပဇ္ဇိတ္ဗတ တ တ္ထ တတ္ထေဝ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အာသနသာလံ သမ္ပဇ္ဇန္တေန ဝတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ တတ္ရိဒံ ဝတ္တံ – မဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယ ဟာဒဌာနာဘိမုခာ တလိကာ ဟရိတဗ္ဗာ။ ကစဝရံ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတ္ဗတ ဗဟိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗံ။

၁၁၁. မသာရကောတိ မဉ္စပာဒေ ဝိဇ္ဈိတ္ဗတ တတ္ထ အဋနိယော ပဝေသေတ္ဗတ ကတော။ **ဗုန္ဒိကာဗဒ္ဓော** တိ အဋနိ ဟိ မဉ္စပာဒေ ဍံသာပေတ္ဗတ ပလ္လင်္ကသင္ခေပေန ကတော။ **ကုဠီရပာဒကောတိ** အဿမေဏ္ဍကာဒီနံ ပာဒသဒိသေဟိ ပာဒေဟိ ကတော။ ယော ဝါ ပန ကောစိ ဝင်္ကပာဒကော, အယံ ဝုစ္စတိ ကုဠီရပာဒကော။ **အာဟစ္စပာဒကော** တိ အယံ ပန “အာဟစ္စပာဒကော နာမ မဉ္စော အင်္ဂေ ဝိဇ္ဈိတ္ဗတ ကတော ဟောတီ”တိ ဇဝံ ပရတော ပာဠိယံယေဝ ဝုတ္တော, တသ္မာ အဋနိယော ဝိဇ္ဈိတ္ဗတ တတ္ထ ပာဒသိခံ ပဝေသေတ္ဗတ ဥပရိ အာဏိံ ဒတ္ဗတ ကတမဉ္စော “အာဟစ္စပာဒကော”တိ ဝေဒိ တဗ္ဗော။ ပီဌေပိ ဧသေဝ နယော။ **အဉ္ဉော သံဝေဌေတ္ဗတ ဗဒ္ဓံ ဟောတီ** တိ ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ ဝိတ္ထတံ မဇ္ဈေ သင်္ခိ တ္တံ ပဏဝသဏ္ဌာနံ ကတ္ဗတ ဗဒ္ဓံ ဟောတိ, တံ ကိရ မဇ္ဈေ သီဟဗျဂ္ဃစမ္မပရိက္ခိတ္တမ္ပိ ကရောန္တိ။ အကပ္ပိယစ မ္မံ နာမေတ္ထ နတ္ထိ။ သေနာသနဉှိ သောဝဏ္ဏမယမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ တံ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ။ **အနုပသမ္ပန္နံ သန္ထရာ ပေတိ တဿ ပလိဗောဓောတိ** ယေန သန္ထရာပိတံ, တဿ ပလိဗောဓော။ **လေဍ္ဍုပာတံ အတိက္ကမန္တဿ အာပ တ္တိ ပာစိတ္တိယဿာတိ** ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ လေဍ္ဍုပာတံ အတိက္ကမန္တဿ ပာစိတ္တိယံ။

အယံ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော – ထေရော ဘောဇနသာလာယံ ဘတ္တကိစ္စံ ကတ္ဗတ ဒဟရံ အာဏာပေတိ “ဂစ္ဆ ဒိ တဋ္ဌာနေ မဉ္စပီဌံ ပညပေဟီ”တိ။ သော တထာ ကတ္ဗတ နိသိန္နော။ ထေရော ယထာရုစိံ ဝိစရိတ္ဗတ တတ္ထ ဂန္တ္ဗတ ထဝိ ကံ တ ဥတ္တရာသင်္ဂံ တ ဌပေတိ, တတော ပဋ္ဌာယ ထေရဿ ပလိဗောဓော။ နိသီဒိတ္ဗတ သယံ ဂစ္ဆန္တော နေဝ ဥဒ္ဓ ရတိ, န ဥဒ္ဓရာပေတိ, လေဍ္ဍုပာတာတိက္ကမေ ပာစိတ္တိယံ။ သစေ ပန ထေရော တတ္ထ ထဝိကံ တ ဥတ္တရာသင်္ဂံ တ အဋ္ဌပေတ္ဗတ စင်္ကမန္တော ဒဟရံ “ဂစ္ဆ တ္ဗံ”န္တိ ဘဏတိ, တေန “ကြဒံ ဘန္တေ မဉ္စပီဌ”န္တိ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ သစေ ထေရော ဝတ္တံ ဇာနာတိ “တ္ဗံ ဂစ္ဆ, အဟံ ဟာကတိကံ ကရိဿာမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ ဗာလော ဟောတိ အနု ဂ္ဂဟိတဝတ္တော “ဂစ္ဆ, မာ ဣဓ တိဋ္ဌ, နေဝ နိသီဒိတုံ န နိပဇ္ဇိတုံ ဒေမီ”တိ ဒဟရံ တဇ္ဇေတိယေဝ။ ဒဟရေနေ “ဘန္တေ သုခံ သယထာ”တိ ကပ္ပံ လဘိတ္ဗတ ဝန္ဒိတ္ဗတ ဂန္တဗ္ဗံ။ တသ္မိံ ဂတေ ထေရဿေဝ ပလိဗောဓော။ ပုရိမနယေနေဝ စဿ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အထ ပန အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ဒဟရော “မယ္ဟံ ဘန္တေ ဘဏ္ဍကဓောဝနာဒိ ကိဉ္စိ ကရဏီယံ အတ္ထီ”တိ ဝ ဒတိ, ထေရော စ နံ “တ္ဗံ ပညပေတ္ဗတ ဂစ္ဆာဟီ”တိ ဝတ္ဗတ ဘောဇနသာလတော နိက္ခမိတ္ဗတ အညတ္ထ ဂစ္ဆတိ, ဟာဒု ဒ္ဓာရေနေ ကာရေတဗ္ဗော။ သစေ တတ္ထေဝ ဂန္တ္ဗတ နိသီဒတိ ပုရိမနယေနေဝ စဿ လေဍ္ဍုပာတာတိက္ကမေ အာပတ္ တိ။ သစေ ပန ထေရော သာမဏေရံ အာဏာပေတိ , သာမဏေရေ တတ္ထ မဉ္စပီဌံ ပညပေတ္ဗတ နိသိန္နေပိ ဘောဇနသာလ တော အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တော ဟာဒုဒ္ဓာရေနေ ကာရေတဗ္ဗော။ ဂန္တ္ဗတ နိသိန္နော ပုန ဂမနကာလေ လေဍ္ဍုပာတာတိက္က မေ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော။ သစေ ပန အာဏာပေန္တော မဉ္စပီဌံ ပညပေတ္ဗတ တတ္ထေဝ နိသီဒာတိ အာဏာပေ တိ, ယတ္ရိစ္ဆတိ တတ္ရ ဂန္တ္ဗတ အာဂန္တုံ လဘတိ။ သယံ ပန ဟာကတိကံ အကတ္ဗတ ဂစ္ဆန္တဿ လေဍ္ဍုပာတာတိ က္ကမေ ပာစိတ္တိယံ။ အန္တရသန္နိပာတေ မဉ္စပီဌာနိ ပညပေတ္ဗတ နိသိန္နေဟိ ဂမနကာလေ အာရာမိကာနံ ဣမံ ပဋိသာ မေထာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ, အဝတ္ဗတ ဂစ္ဆန္တာနံ လေဍ္ဍုပာတာတိက္ကမေ အာပတ္တိ။

မဟာမဏ္ဍပသဒိသံ နာမ ဟောတိ တတ္ထ ဥပောသထာဂါရတောပိ ဘောဇနသာလတောပိ အာဟရိတ္ဗတ မဉ္စပီဌာနိ ပည ပေန္တိ။ အာဝာသိကာနံယေဝ ပလိဗောဓော။ သစေ အာဂန္တုကာ “ဣဒံ အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယဿ ဣဒံ အာစရိယဿ သာ”တိ ဂဏှန္တိ, တတော ပဋ္ဌာယ တေသံယေဝ ပလိဗောဓော။ ဂမနကာလေ ဟာကတိကံ အကတ္ဗတ လေဍ္ဍုပာတံ အ တိက္ကမန္တာနံ အာပတ္တိ။ မဟာပစ္စရိယံ ပုန ဝုတ္တံ – “ယာဝ အညေ န နိသီဒန္တိ, တာဝ ယေဟိ ပညတ္တံ, တေသံ ဘာရော။ အညေသု အာဂန္တ္ဗတ နိသိန္နေသု နိသိန္နကာနံ ဘာရော။ သစေ တေ အနုဒ္ဓရိတ္ဗတ တ အနုဒ္ဓရာပေတ္ဗတ တ ဂ

စ္ဆန္ဒိ, ဒုက္ကဋံ။ ကသ္မာ? အနာဏတ္တိယာ ပညပိတတ္တာ’’တိ။ ဓမ္မာသနေ ပညတ္တေ ယာဝ ဥဿာရဏော တ ဓမ္မကထိကော တ နာဂစ္ဆတိ, တာဝ ပညာပကာနံ ပလိဗောဓော, တသ္မိံ အာဂန္တွာ နိသိန္နေ တဿ ပလိဗောဓော။ သကလံ အဟောရတ္တံ ဓမ္မသဝနံ ဟောတိ, အညော ဥဿာရဏော တ ဓမ္မကထိကော တ ဥဋ္ဌဟတိ, အညော နိသီဒတိ, ယော ယော အာဂန္တွာ နိသီဒတိ, တဿ တဿ ဘာရော။ ဥဋ္ဌဟန္တေန ပန ‘‘ဣဒမာသနံ တုမှာကံ ဘာရော’’တိ ဝတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေပိ ဣတရသ္မိံ အနာဂတေယေဝ ပဌမံ နိသိန္နော ဥဋ္ဌာယ ဂစ္ဆတိ, တသ္မိံယေဝ အန္တောဥပစာရဋ္ဌေယေဝ ဣတရော အာဂန္တွာ နိသီဒတိ, ဥဋ္ဌာယ ဂတော အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗော။ သစေ ပန ဣတရသ္မိံ အနာဂတေယေဝ ပဌမံ နိသိန္နော ဥဋ္ဌာယာသနာ လေဍ္ဍုပာတံ အတိက္ကမတိ, အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော။ သဗ္ဗတ္ထ စ ‘‘လေဍ္ဍုပာတာတိက္ကမေ ပဌမပါဒေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယေ ပါစိတ္တိယ’’န္တိ အယံ နယော မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တော။

၁၁၂. **စိမိလိကံ** တတိအာဒီသု **စိမိလိကာ** နာမ သုဓာဒိပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ ဝဏ္ဏာနုရက္ခဏတ္ထံ ကတာ ဟောတိ, တံ ဟေဋ္ဌာ ပတ္ထရိတွာ ဥပရိ ကဋသာရကံ ပတ္ထရန္တိ။ **ဥတ္တရတ္ထရဏံ** နာမ မဉ္စပီဌာနံ ဥပရိ အတ္ထရိတဗ္ဗကံ ပစ္စတ္ထရဏံ။ **ဘူမတ္ထရဏံ** နာမ ဘူမိယံ အတ္ထရိတဗ္ဗာ ကဋသာရကာဒိဝိကတိ။ **တဋ္ဋိကံ** နာမ တာလပဏ္ဏေဟိ တ တကေဟိ တ ကတတဋ္ဋိကာ။ **စမ္မခဏ္ဍော** နာမ သီဟဗျဂ္ဃဒီပိတရစ္ဆစမ္မာဒီသုပိ ယံကိဉ္စိ စမ္မံ။ အဋ္ဌကထာသု ဟိ သေနာသနပရိဘောဂေ ပဋိက္ခိတ္တစမ္မံ နာမ န ဒိဿတိ, တသ္မာ သီဟစမ္မာဒီနံ ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပါဒပုဉ္ဆနီ** နာမ ရဇ္ဇုကေဟိ တ ပိလောတိကာဟိ တ ပါဒပုဉ္ဆနတ္ထံ ကတာ။ **ဖလကပီဌံ** နာမ ဖလကမယံ ပီဌံ။ အထ တ ဖလကဥ္စေဝ အရုမယပီဌဥ္စ; ဧတေန သဗ္ဗမ္ပိ အရုဘဏ္ဍာဒိ သင်္ဂဟိတံ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန ဝိတ္ထာရေနေဝ ဝုတ္တံ – ‘‘အာဓာရကံ ပတ္တပိဓာနံ ပါဒကထလိကံ တာလဝဏ္ဋံ ဗီဇနီပတ္တကံ ယံကိဉ္စိ အရုဘဏ္ဍံ အန္တမသော ပါနီယဥဠုင်္ကံ ပါနီယသင်္ခံ အဇ္ဈောကာသေ နိက္ခိပိတွာ ဂစ္ဆန္တဿ ဒုက္ကဋ’’န္တိ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန ဧသ နယော ဒုတိယသိက္ခာပဒေ ဒဿိတော။ အဇ္ဈောကာသေ ရဇနံ ပစိတွာ ရဇနဘာဇနံ ရဇနဥဠုင်္ကော ရဇနဒောဏိကာတိ သဗ္ဗံ အဂ္ဂိသာလာယ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ။ သစေ အဂ္ဂိသာလာ နတ္ထိ, အနောဝဿကေ ပဗ္ဘာရေ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ တသ္မိမ္ပိ အသတိ ယတ္ထ ဩလောကေန္တာ ဘိက္ခူ ပဿန္တိ, တာဒိသေ ဌာနေ ဌပေတွာပိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

အညဿ ပုဂ္ဂလိကေတိ ယသ္မိံ ဝိဿာသဂ္ဂာဟော န ရုဟတိ, တဿ သန္တကေ ဒုက္ကဋံ။ ယသ္မိံ ပန ဝိဿာသော ရုဟတိ, တဿ သန္တကံ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကမိဝ ဟောတီတိ မဟာပစ္စရိယာဒီသု ဝုတ္တံ။

၁၁၃. **အာပုစ္ဆံ ဂစ္ဆတီ**တိ ယော ဘိက္ခု ဝါ သာမဏေရော ဝါ အာရာမိကော ဝါ လဇ္ဇီ ဟောတိ, အတ္တနော ပလိဗောဓံ ဝိယ မညတိ, ယော တထာရူပံ အာပုစ္ဆိတွာ ဂစ္ဆတိ, တဿ အနာပတ္တိ။ **ဩတာပေန္တော ဂစ္ဆတီ**တိ အာတပေ ဩတာပေန္တော အာဂန္တွာ ဥဒ္ဓရိဿာမီတိ ဂစ္ဆတိ; ဧဝံ ဂစ္ဆတော အနာပတ္တိ။ **ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓံ ဟောတီ**တိ သေနာသနံ ကေနစိ ဥပဒ္ဒုတံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ သစေပိ ဟိ ဝုဍ္ဎတရော ဘိက္ခု ဥဋ္ဌာပေတွာ ဂဏှာတိ, သစေပိ ယက္ခော ဝါ ပေတော ဝါ အာဂန္တွာ နိသီဒတိ, ကောစိ ဝါ ဣဿရော အာဂန္တွာ ဂဏှာတိ, သေနာသနံ ပလိဗုဒ္ဓံ ဟောတိ, သီဟဗျဂ္ဃာဒီသု ဝါ ပန တံ ပဒေသံ အာဂန္တွာ ဌိတေသုပိ သေနာသနံ ပလိဗုဒ္ဓံ ဟောတိယေဝ။ ဧဝံ ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓေ အနုဒ္ဓရိတွာပိ ဂစ္ဆတော အနာပတ္တိ။ **အာပဒာသူ**တိ ဇီဝိတဗြဟ္မစရိယန္တရာယေသု။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော စ ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

၅. ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒေ – **ဘိသီ**တိ မဉ္စကဘိသိ ဝါ ပီဌကဘိသိ ဝါ။ စိမိလိကာဒီနိပိ ပုရိမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တပ္ပကာရာနိယေဝ။ **နိသီဒန**န္တိ သဒသံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပစ္စတ္ထရဏ**န္တိ ပါဝါရော ကောဇဝေါတိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ **တိဏသန္ထာရော**တိ ယေသံ ကေသဉ္စိ တိဏာနံ သန္ထာရော။ ဧသ နယော ပဏ္ဏသန္ထာရေ။ **ပရိက္ခေပံ အတိက္ကမန္တဿာ**တိ ဧတ္ထ ပဌမပါဒံ အတိက္ကာမေန္တဿ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယာတိက္ကမေ ပါစိတ္တိယံ။ အပရိက္ခိတ္တဿ ဥပစာရော နာမ သေနာသနတော ဒွေ လေဍ္ဍုပာတာ။

အနာပုစ္ဆံ တ ဂစ္ဆေယျာ တိ ဧတ္ထ ဘိက္ခုမှဟိ သတိ ဘိက္ခု အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ တသ္မိံ အသတိ သာမဏေရော, တသ္မိံ အသတိ အာရာမိကော, တသ္မိမ္ပိ အသတိ ယေန ဝိဟာရော ကာရိတော သော ဝိဟာရသာမိကော, တဿ တ ကုလေ ယော ကောစိ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ တသ္မိမ္ပိ အသတိ စတူသု ပာသာဏေသု မဉ္စံ ဌပေတွာ မဉ္စေ အဝသေသမဉ္စပီဌာနိ အာရောပေတွာ ဥပရိ ဘိသိအာဒိကံ ဒသဝိဓမ္ပိ သေယျံ ရာသိံ ကရိတွာ အရုဘဏ္ဍံ မတ္တိကာဘဏ္ဍံ ပဋိသာမေတွာ ဒွါရဝါတပါနာနိ ပိဒဟိတွာ ဂမိယဝတ္တံ ပူရေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ ပန သေနာသနံ ဩဝဿတိ, ဆဒနတ္ထဉ္စ တိဏံ ဝါ ဣဋ္ဌကာ ဝါ အာနီတာ ဟောန္တိ, သစေ ဉဿဟတိ, ဆာဒေတဗ္ဗံ။ နော စေ သက္ကောတိ, ယော ဩကာသော အနောဝဿကော, တတ္ထ မဉ္စပီဌာဒီနိ နိက္ခိပိတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ သဗ္ဗမ္ပိ ဩဝဿတိ, ဉဿဟန္တေန အန္တောဂာမေ ဥပာသကာနံ ဃရေ ဌပေတဗ္ဗံ။ သစေ တေပိ “သင်္ဃိကံ နာမ ဘန္တေ ဘာရိယံ, အဂ္ဂိဒါဟာဒီနံ ဘာယာမာ”တိ န သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ, အဇ္ဈောကာသေပိ ပာသာဏာနံ ဥပရိ မဉ္စံ ဌပေတွာ သေသံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ နိက္ခိပိတွာ တိဏေဟိ စ ပဏ္ဏေဟိ စ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယဉှိ တတ္ထ အင်္ဂမတ္တမ္ပိ အဝသိဿတိ, တံ အညေသံ တတ္ထ အာဂတာနံ ဘိက္ခူနံ ဥပကာရံ ဘဝိဿတီတိ ။

၁၁၇. ဝိဟာရဿ ဥပစာရေ တိအာဒီသု ဝိဟာရဿူပစာရော နာမ ပရိဝေဏံ။ **ဥပဋ္ဌာနသာလာ** တိ ပရိဝေဏဘောဇနသာလာ။ **မဏ္ဍပေ** တိ ပရိဝေဏမဏ္ဍပေ။ **ရုက္ခမူလ**န္တိ ပရိဝေဏရုက္ခမူလံ။ အယံ တာဝ နယော ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော။ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တော, အထ ခော ဝိဟာရောတိ အန္တောဂဗ္ဘော ဝါ အညံ ဝါ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နံ ဂုတ္တသေနာသနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝိဟာရဿ ဥပစာရေ** တိ တဿ ဗဟိ အာသန္နေ ဩကာသေ။ **ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ ဝါ** တိ ဘောဇနသာလာယံ ဝါ။ **မဏ္ဍပေ ဝါ** တိ အပရိစ္ဆန္နေ ပရိစ္ဆန္နေ ဝါပိ ဗဟူနံ သန္နိပာတမဏ္ဍပေ။ ရုက္ခမူလေ ဝါတိ ဗ္ဗံ နတ္ထိ။ **အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရဉှိ ဒသဝိဓံ သေယျံ အန္တောဂဗ္ဘာဒိမှိ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ ပညပေတွာ ဂစ္ဆန္တဿ ယသ္မာ သေယျာပိ သေနာသနမ္ပိ ဥပစိကာဟိ ပလုဇ္ဇတိ, ဝမ္မိကရာသိယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ ဗဟိ ပန ဥပဋ္ဌာနသာလာဒီသု ပညပေတွာ ဂစ္ဆန္တဿ သေယျာမတ္တမေဝ နဿေယျ, ဌာနဿ အဂုတ္တတာယ န သေနာသနံ, တသ္မာ ဧတ္ထ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ **မဉ္စံ ဝါ ပီဌံ ဝါ** တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ န သက္ကာ မဉ္စပီဌံ သဟသာ ဥပစိကာဟိ ခာယိတုံ, တသ္မာ တံ ဝိဟာရေပိ သန္ထရိတွာ ဂစ္ဆန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ ဝိဟာရူပစာရေ ပန တံ ဝိဟာရစာရိကံ အာဟိဏ္ဍန္တာပိ ဒိသွာ ပဋိသာမေဿန္တိ။

၁၁၈. ဥဒ္ဒရိတွာ ဂစ္ဆတိ တိ ဧတ္ထ ဥဒ္ဒရိတွာ ဂစ္ဆန္တေန မဉ္စပီဌကတဇ္ဇံ သဗ္ဗံ အပနေတွာ သံဟရိတွာ စီဝရဝံသေ လဂ္ဂေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ ပစ္ဆာ အာဂန္တွာ ဝသနကဘိက္ခုနာပိ ပုန မဉ္စပီဌံ ဝါ ပညပေတွာ သယိတွာ ဂစ္ဆန္တေန တထေဝ ကာတဗ္ဗံ။ အန္တောကုဋ္ဋတော သေယျံ ဗဟိကုဋ္ဋေ ပညပေတွာ ဝသန္တေန ဂမနကာလေ ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ။ ဥပရိပာသာဒတော ဩရောပေတွာ ဟေဋ္ဌာပာသာဒေ ဝသန္တဿပိ ဧသေဝ နယော။ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေသု မဉ္စပီဌံ ပညပေတွာပိ ဂမနကာလေ ပုန ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ ဌပေတဗ္ဗံ။

အာပုစ္ဆံ ဂစ္ဆတိ တိ ဧတ္ထာယံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာနာပုစ္ဆိတဗ္ဗဝိနိစ္ဆယော – ယာ တာဝ ဘူမိယံ ဒီဃသာလာ ဝါ ပဏ္ဏသာလာ ဝါ ဟောတိ, ယံ ဝါ ရုက္ခတ္ထမ္ဘေသု, ကတဂေဟံ ဥပစိကာနံ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တတော ပက္ကမန္တေန တာဝ အာပုစ္ဆိတွာဝ ပက္ကမိတဗ္ဗံ။ တသ္မိဉှိ ကတိပယာနိ ဒိဝသာနိ အဇဂ္ဂိယမာနေ ဝမ္မိကာဝ သန္တိဋ္ဌန္တိ။ ယံ ပန ပါသာဏပိဋ္ဌိယံ ဝါ ပါသာဏတ္ထမ္ဘေသု ဝါ ကတသေနာသနံ သိလုစ္စယလေဏံ ဝါ သုဓာလိတ္တသေနာသနံ ဝါ ယတ္ထ ဥပစိကာသင်္ကာ နတ္ထိ, တတော ပက္ကမန္တဿ အာပုစ္ဆိတွာပိ အနာပုစ္ဆိတွာပိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, အာပုစ္ဆနံ ပန ဝတ္တံ။ သစေ တာဒိသေပိ သေနာသနေ ဧကေန ပဿေန ဥပစိကာ အာရောဟန္တိ, အာပုစ္ဆိတွာဝ ဂန္တဗ္ဗံ။ ယော ပန အာဂန္တုကော ဘိက္ခု သင်္ဃိကံ သေနာသနံ ဂဟေတွာ ဝသန္တံ ဘိက္ခုံ အနုဝတ္တန္တော အတ္တနော သေနာသနံ အဂ္ဂဟေတွာ ဝသတိ, ယာဝ သော န ဂစ္ဆတိ, တာဝ တံ သေနာသနံ ပုရိမဘိက္ခုဿေဝ ပလိဗောဓော။ ယဒါ ပန သော သေနာသနံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဣဿရိယေန ဝသတိ, တတော ပဋ္ဌာယ အာဂန္တုကဿေဝ ပလိဗောဓော။ သစေ ဥဘောပိ ဝိဘဇိတွာ ဂဏှန္တိ, ဥဘိန္နမ္ပိ ပလိဗောဓော။ မဟာပစ္စရိယံ ပန ဝုတ္တံ – “သစေ ဒွေဝ ဝါယော ဧကေတော ဟုတွာ ပညပေန္တိ, ဂမနကာလေ သဗ္ဗေဟိပိ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ တေသု စေ ပဌမံ ဂစ္ဆန္တော ‘ပစ္ဆိမော ဇဂ္ဂိဿတီ’တိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂစ္ဆတိ ဝဋ္ဋတိ။ ပစ္ဆိမဿ အာဘောဂေန မုတ္တိ နတ္ထိ။ ဗဟူ ဧကံ ပေသေတွာ သန္ထရာပေန္တိ, ဂမနကာလေ သဗ္ဗေဟိ ဝါ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ , ဧကံ ဝါ ပေသေတွာ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ အညတော မဉ္စပီဌာဒီနိ အာနေတွာ အညတ္ရ ဝသိတွာပိ ဂမနကာလေ တတ္ထေဝ နေတဗ္ဗာနိ။ သစေ အညာတသတော အာနေတွာ ဝသမာနဿ

သ အညော ဝုမုတရော အာဂစ္ဆတိ, န ပဋိဗာဟိတဗ္ဗော, ‘မယာ ဘန္တေ အညာတသတော အာနီတံ, ဟကတိကံ ကရေယျာထာ’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တေန ‘ဧဝံ ကရိဿာမီ’တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတေ ကြတရသ္သ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝမညတ္တ ဟရိတ္တ တပိ သင်္ဃိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ နဋ္ဌံ တ ဇိဏ္ဏံ တ စောရေဟိ တ ဟဋံ ဂီတ န ဟောတိ, ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ ပန ဂီတ ဟောတိ။ အညဿ မဥ္စပီဌံ ပန သင်္ဃိကပရိဘောဂေန တ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန တ ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ နဋ္ဌံ ဂီတယေဝ”။

ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓံ ဟောတီတိ ဝုမုတရဘိက္ခုဏ္ဏသ္သရိယယကခ္ခသီဟတဋ္ဌမိဂကဏ္ဏဟသပ္ပာဒိသု ယေန ကေနစိ သေနာသနံ ပလိဗုဒ္ဓံ ဟောတိ။ **သာပေက္ခော ဂန္တွာ တတ္ထ ဌိတော အာပုစ္ဆတိ, ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓော ဟောတီ** တိ အဇ္ဈေဝ အာဂန္တွာ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီတိ ဧဝံ သာပေက္ခော နဒီပာရံ တ ကမန္တရံ တ ဂန္တွာ ယတ္တဿ ဂမနစိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ, တတ္ထေဝ ဌိတော ကဉ္စိ ပေသေတွာ အာပုစ္ဆတိ, နဒီပူရရာဇစောရာဒိသု တ ကေနစိ ပလိဗုဒ္ဓော ဟောတိ ဥပဒ္ဒုတော, န သက္ကောတိ ပစ္စာဂန္တုံ, ဧဝံဘူတဿပိ အနာပတ္တိ။ သေသံ ပဌမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယမေဝ သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌာနာဒီဟီ တိ။

ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

၆. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ – **ပလိဗုန္ဓေန္တီ** တိ ပဌမတရံ ဂန္တွာ ပတ္တစီဝရံ အတိဟရိတ္တာ ရုမ္ဘိတ္တာ တိဋ္ဌန္တိ။ **ထေရာ ဘိက္ခူ ဝုဋ္ဌာပေန္တီ** တိ “အမှာကံ အာဝုသော ပာပုဏာတီ”တိ ဝဿဂ္ဂေန ဂဟေတွာ ဝုဋ္ဌာပေန္တိ။ **အနုပခဇ္ဇ သေယျံ ကပ္ပေန္တီ**တိ “တုမှာကံ ဘန္တေ မဥ္စဋ္ဌာနံယေဝ ပာပုဏာတိ, န သဗ္ဗော ဝိဟာရော။ အမှာကံ အနိက္ကန္တံ ဌာနံ ပာပုဏာတီ”တိ အနုပဝိသိတွာ မဥ္စပီဌံ ပညပေတွာ နိသီဒန္တိပိ နိပဇ္ဇန္တိပိ သဇ္ဈာယမ္ပိ ကရောန္တိ။

၁၂၀. **ဇာနန္တိ** “အနုဋ္ဌာပနီယော အယ”န္တိ ဇာနန္တော; တေနေဝဿ ဝိဘင်္ဂေ “ဝုမှောတိ ဇာနာတီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဝုမှော ဟိ အတ္တနော ဝုမုတာယ အနုဋ္ဌာပနီယော , ဂိလာနော ဂိလာနတာယ, သင်္ဃော ပန ဘဏ္ဍာကရိကဿ တ ဓမ္မကထိကဝိနယဓရာဒီနံ တ ဂဏတစကအာစရိယဿ တ ဗဟူပကာရတံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဥ္စ သလ္လက္ခေန္တော ဓုဝ တသတ္ထာယ ဝိဟာရံ သမ္မန္နိတွာ ဒေတိ, တသ္မာ ယဿ သင်္ဃေန ဒိန္နော, သောပိ အနုဋ္ဌာပနီယော။ ကာမဥ္စေတ္တ ထ ဂိလာနဿာပိ သင်္ဃောယေဝ အနုစ္ဆဝိကံ သေနာသနံ ဒေတိ, ဂိလာနော ပန “အပလောကေတွာ သင်္ဃေန အဒိန္နသေနာသနောပိ န ပီဠေတဗ္ဗော အနုကမ္ပိတဗ္ဗော”တိ ဒဿေတုံ ဝိသုံ ဝုတ္တော။

၁၂၁. **ဥပစာရေ**တိ ဧတ္တ မဥ္စပီဌာနံ တာဝ မဟလ္လကေ ဝိဟာရေ သမန္တာ ဒိယမှော ဟတ္ထော ဥပစာရော, ခုဒ္ဒကေ ယတော ပဟောတိ တတော ဒိယမှော ဟတ္ထော, ဟဒေ ဓောဝိတွာ ပဝိသန္တဿ ပဿာဝတ္ထာယ နိက္ခမန္တဿ စ ယာဝ ဒွာရေ နိက္ခိတ္တဟဒဓောဝနဟာသာဏတော ပဿာဝဋ္ဌာနတော စ မဥ္စပီဌံ, တာဝ ဒိယမှုဟတ္ထဝိတ္ထာရော မဂ္ဂေ ဥပစာရော နာမ။ တသ္မိံ မဥ္စဿ တ ပီဌဿ တ ဥပစာရေ ဌိတဿ တ ဘိက္ခုနော ပဝိသန္တဿ တ နိက္ခမန္တဿ တ ဥပစာရေ ယော အနုပခဇ္ဇ သေယျံ ကပ္ပေတုကာမော သေယျံ သန္ထရတိ တ သန္ထရာပေတိ တ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။

အဘိနိသီဒတိ တ အဘိနိပဇ္ဇတိ တ တိ ဧတ္တ အဘိနိသီဒနမတ္တေန အဘိနိပဇ္ဇနမတ္တေနေဝ တ ပာစိတ္တိယံ။ သစေ ပန ဒွေဝပိ ကရောတိ, ဒွေဝ ပာစိတ္တိယာနိ။ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ နိသီဒတော တ နိပဇ္ဇတော တ ပယောဂေ ပယောဂေ ပာစိတ္တိယံ။

၁၂၂. **ဥပစာရံ ဌပေတွာ သေယျံ သန္ထရတိ တ သန္ထရာပေတိ တ** တိ ကြမသ္မိံ ကြတော ပရေ စ “ဝိဟာရဿ ဥပစာရေ”တိအာဒိကေ ဒုက္ကဋတရေပိ ယထာ ကြမ အဘိနိသီဒနမတ္တေ အဘိနိပဇ္ဇနမတ္တေ ဥဘယကရဏေ ပယောဂဘေဒေ စ ပာစိတ္တိယပ္ပဘေဒေ ဝုတ္တော, ဧဝံ ဒုက္ကဋပ္ပဘေဒေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝေဠုပေန ဟိ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလေန ဧကဝိဟာရေ တ ဧကပရိဝေဏေ တ ဝသန္တေန အတ္တော နတ္ထိ, တသ္မာ သဗ္ဗတ္တေဝဿ နိတသော တရိတော။ **အညဿ ပုဂ္ဂလိကေ**တိ ကြဓာပိ ဝိဿာသိကဿ ပုဂ္ဂလိကံ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကသဒိသမေဝ, တတ္ထ အနာပတ္တိ။

၁၂၃. **အာပဒါသူ**တိ သစေ ဗဟိ ဝသန္တဿ ဇီဝိတဗြဟ္မစရိယန္တရာယော ဟောတိ, ဧဝရူပါသု အာပဒါသု ယော ပဝိသတိ, တဿာပိ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

၇. နိက္ကဍ္ဎနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၆. သတ္တမသိက္ခာပဒေ – **ဧကေန ပယောဂေန ဗဟုကေပိ ဒွါရေ အတိက္ကာမေတီ**တိ ယေ စတုဘူမကပဉ္စဘူမကာ ပါသာဒါ ဆသတ္တကောဋ္ဌကာနိ ဝါ စတုဿာလာနိ, တာဒိသေသု သေနာသနေသု ဟတ္ထေသု ဝါ ဂီဝါယ ဝါ ဂဟေတွာ အန္တရာ အဋ္ဌပေန္တော ဧကေန ပယောဂေန အတိက္ကာမေတိ, ဧကမေဝ ပါစိတ္တိယံ။ ဌပေတွာ ဌပေတွာ နာနာပယောဂေဟိ အတိက္ကာမေန္တဿ ဒွါရဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာနိ။ ဟတ္ထေန အနာမသိတွာ "နိက္ခမာ"တိ ဝတွာ ဝါစာယ နိက္ကဍ္ဎန္တဿာပိ ဧသေဝ နယော။

အညံ အာဏာပေတီတိ ဧတ္ထ "ဣမံ နိက္ကဍ္ဎာ"တိ အာဏတ္တိမတ္တေ ဒုက္ကဋံ။ သစေ သော သကိံ အာဏတ္တော ဗဟုကေပိ ဒွါရေ အတိက္ကာမေတိ, ဧကံ ပါစိတ္တိယံ။ သစေ ပန "ဧတ္တကာနိ ဒွါရာနိ နိက္ကဍ္ဎာဟီ"တိ ဝါ "ယာဝ မဟာဒွါရံ တာဝ နိက္ကဍ္ဎာဟီ"တိ ဝါ ဧဝံ နိယာမေတွာ အာဏတ္တော ဟောတိ, ဒွါရဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာနိ။

တဿ ပရိက္ခာရန္တိ ယံကိဉ္စိ တဿ သန္တကံ ပတ္တစီဝရပရိဿာဝနဓမကရဏမဉ္စပီဌဘိသိဗိမ္ဗောဟနာဒိဘဏ္ဍံ, အန္တမသော ရဇနဆလ္လိမ္ပိ; ယော နိက္ကဍ္ဎတိ ဝါ နိက္ကဍ္ဎာပေတိ ဝါ; တဿ ဝတ္ထုဂဏနာယ ဒုက္ကဋာနိ ။ ကဋ္ဌပဟံ ဗန္ဓိတွာ ဌပိတေသု ပန ဧကာဝ အာပတ္တီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

၁၂၇. **အညဿ ပုဂ္ဂလိကေ**တိ ဣဓာပိ ဝိဿာသိကပုဂ္ဂလိကံ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကသဒိသမေဝ။ ယထာ စ ဣဓ; ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ ယတ္ထ ပန ဝိသေသော ဘဝိဿတိ, တတ္ထ ဝက္ခာမ။

၁၂၈. **အလဇ္ဇိံ နိက္ကဍ္ဎတိ ဝါ**တိအာဒီသု ဘဏ္ဍနကာရကကလဟကာရကမေဝ သကလသင်္ဃာရာမတော နိက္ကဍ္ဎိတုံ လဘတိ, သော ဟိ ပက္ခံ လဘိတွာ သင်္ဃမ္ပိ ဘိန္ဒေယျ။ အလဇ္ဇိအာဒယော ပန အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနတောယေဝ နိက္ကဍ္ဎိတဗ္ဗာ, သကလသင်္ဃာရာမတော နိက္ကဍ္ဎိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဥမ္မတ္တကဿာ**တိ သယံ ဥမ္မတ္တကဿ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော ဝါစာစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

နိက္ကဍ္ဎနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၈. ဝေဟာသကုဋိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၉. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ – **ဥပရိဝေဟာသကုဋိယာ**တိ ဥပရိ အစ္ဆန္နတလာယ ဒွိဘူမိကကုဋိယာ ဝါ တိဘူမိကာဒိကုဋိယာ ဝါ။ **မဉ္စံ သဟသာ အဘိနိသီဒီ**တိ မဉ္စံ သဟသာ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ နိသီဒိ။ ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ ဧတံ ဥပယောဂဝစနံ; မဉ္စေ နိသီဒီတိ အတ္ထော။ **အဘီ**တိ ဣဒံ ပန ပဒသောဘနတ္ထံ ဥပသဂ္ဂမတ္တမေဝ။ **နိပ္ပတိတွာ**တိ နိပတိတွာ နိက္ခမိတွာ ဝါ။ တဿ ဟိ ဥပရိ အာဏီပိ န ဒိန္နာ, တသ္မာ နိက္ခန္တော။ **ဝိဿရမကာသီ**တိ ဝိရူပံ အာတုရဿရမကာသိ။

၁၃၀. **ဝေဟာသကုဋိ နာမ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ အသီသဃဋ္ဋာ**တိ ယာ ပမာဏမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ သဗ္ဗဟေဋ္ဌိမာဟိ တုလာဟိ သီသံ န ဃဋ္ဋေတိ, ဧတေန ဣဓ အဓိပ္ပေတာ ဝေဟာသကုဋိ ဒဿိတာ ဟောတိ, န ဝေဟာသကုဋိလ

ကက္ခဠံ။ ယာ ဟိ ကာစိ ဥပရိ အစ္ဆိန္နတလာ ဒွိဘူမိကာ ကုဋိ တိဘူမိကာဒိကုဋိ ဝါ ‘‘ဝေဟာသကုဋီ’’တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဓ ပန အသီသဃဋ္ဋာ အဓိပ္ပေတာ။ အတိခိဏသီသာဒီသု ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၃၃. **အဝေဟာသကုဋိယာ**တိ ဘူမိယံ ကတပဏ္ဏသာလာဒီသု အနာပတ္တိ။ န ဟိ သက္ကာ တတ္ထ ပရဿ ပီဠာ ကာတုံ။ **သီသဃဋ္ဋာယာ** တိ ယာယံ သီသဃဋ္ဋာ ဟောတိ, တတ္ထာပိ အနာပတ္တိ။ န ဟိ သက္ကာ တတ္ထ ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ အနောဏတေန ဝိစရိတုံ, တသ္မာ အသဉ္စရဏဋ္ဌာနတ္တာ ပရပီဠာ န ဘဝိဿတိ ။ **ဟေဋ္ဌာ အပရိဘောဂံ ဟောတီ**တိ ယဿာ ဟေဋ္ဌာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာဒီနံ နိက္ခိတ္တတ္တာ အပရိဘောဂံ ဟောတိ, တတ္ထာပိ အနာပတ္တိ။ **ပဒရသဉ္စိတံ ဟောတီ**တိ ယဿာ ဥပရိမတလံ ဒါရုဖလကေဟိ ဝါ ဃနသန္ထတံ ဟောတိ, သုဓာဒိပရိကမ္မကတံ ဝါ, တတ္ထာပိ အနာပတ္တိ။ **ပဋာဏိ ဒိန္နာ ဟောတီ** တိ မဉ္စပီဌာနံ ပါဒသိခါသု အာဏီ ဒိန္နာ ဟောတိ, ယတ္ထ နိပီဠိတေပိ န နိပတန္တိ, တာဒိသေ မဉ္စပီဌေ နိသီဒတောပိ အနာပတ္တိ။ **တသ္မိံ ဌိတော** တိ အာဟစ္စပါဒကေ မဉ္စေ ဝါ ပီဌေ ဝါ ဌိတော ဥပရိ နာဂဒန္တကာဒီသု လဂ္ဂိတကံ စီဝရံ ဝါ ကိဉ္စိ ဝါ ဂဏှာတိ ဝါ, အညံ ဝါ လဂ္ဂေတိ, တဿာပိ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော စ ကာယစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဝေဟာသကုဋိသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉. မဟလ္လကဝိဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၃၅. နဝမသိက္ခာပဒေ – **ယာဝ ဒွါရကောသာ**တိ ဧတ္ထ ဒွါရကောသော နာမ ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋဿ သမန္တာ ကဝါဋဝိတ္ထာရပ္ပမာဏော ဩကာသော။ မဟာပစ္စရိယံ ပန ‘‘ဒွါရဗာဟတော ပဋ္ဌာယ ဒိယဍ္ဎော ဟတ္ထော’’တိ ဝုတ္တံ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန ‘‘ဒွါရဿ ဥဘောသု ပဿေသု ကဝါဋပ္ပမာဏ’’န္တိ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ‘‘ကဝါဋံ နာမ ဒိယဍ္ဎဟတ္ထမ္ပိ ဟောတိ ဒွိဟတ္ထမ္ပိ အဍ္ဎတေယျဟတ္ထမ္ပီ’’တိ ဝုတ္တံ, တံ သုဝုတ္တံ။ တဒေဝ ဟိ သန္ဓာယ ဘဂဝတာပိ ‘‘ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋဿ သမန္တာ ဟတ္ထပါသာ’’တိ အယံ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသော ကတော။ **အဂ္ဂဠဋ္ဌပနာယာ** တိ သကဝါဋကဒွါရဗန္ဓဋ္ဌပနာယ; သကဝါဋကဿ ဒွါရဗန္ဓဿ နိစ္စလဘာဝတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ ဒွါရဋ္ဌပနာယာတိ ဣဒမ္ပိ ဟိ ပဒဘာဇနံ ဣမမေဝတ္ထံ သန္ဓာယ ဘာသိတံ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ကဝါဋဉှိ လဟုပရိဝတ္တကံ ဝိဝရဏကာလေ ဘိတ္တိံ အာဟနတိ, ပိဒဟနကာလေ ဒွါရဗန္ဓံ။ တေန အာဟနနေန ဘိတ္တိ ကမ္ပတိ, တတော မတ္တိကာ စလတိ, စလိတွာ သိထိလာ ဝါ ဟောတိ ပတတိ ဝါ။ တေနာဟ ဘဂဝါ ‘‘ယာဝ ဒွါရကောသာ အဂ္ဂဠဋ္ဌပနာယာ’’တိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ‘‘ဣဒံ နာမ ကတ္တဗ္ဗ’’န္တိ နေဝ မာတိကာယံ န ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တံ, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ ပန ‘‘ပုနပ္ပုနံ ဆာဒါပေသိ ပုနပ္ပုနံ လေပါပေသီ’’တိ အဓိကာရတော ယာဝ ဒွါရကောသာ အဂ္ဂဠဋ္ဌပနာယ ပုနပ္ပုနံ လိမ္ပိတဗ္ဗော ဝါ လေပါပေတဗ္ဗော ဝါတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယံ ပန ပဒဘာဇနေ ‘‘ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋဿ သမန္တာ ဟတ္ထပါသာ’’တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယဿ ဝေမဇ္ဈေ ဒွါရံ ဟောတိ, ဥပရိဘာဂေ ဥစ္စာ ဘိတ္တိ, တဿ တီသု ဒိသာသု သမန္တာ ဟတ္ထပါသာ ဥပစာရော ဟောတိ, ခုဒ္ဒကဿ ဝိဟာရဿ ဒွီသု ဒိသာသု ဥပစာရော ဟောတိ။ တတြာပိ ယံ ဘိတ္တိံ ဝိဝရိယမာနံ ကဝါဋံ အာဟနတိ, သာ အပရိပူရဥပစာရာပိ ဟောတိ။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန ပန တီသု ဒိသာသု သမန္တာ ဟတ္ထပါသာ ဒွါရဿ နိစ္စလဘာဝတ္ထာယ လေပေါ အနုညာတော။ သစေ ပနဿ ဒွါရဿ အဓောဘာဂေပိ လေပေါကာသော အတ္ထိ, တမ္ပိ လိမ္ပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အာလောကသန္ဓိပရိကမ္မာယာ**တိ ဧတ္ထ **အာလောကသန္ဓီ** တိ ဝါတပါနကဝါဋကာ ဝုစ္စန္တိ, တေပိ ဝိဝရဏကာလေ ဝိဒတ္ထိမတ္တမ္ပိ အတိရေကမ္ပိ ဘိတ္တိပ္ပဒေသံ ပဟရန္တိ။ ဥပစာရော ပနေတ္ထ သဗ္ဗဒိသာသု လဗ္ဘတိ, တသ္မာ သဗ္ဗဒိသာသု ကဝါဋဝိတ္ထာရပ္ပမာဏော ဩကာသော အာလောကသန္ဓိပရိကမ္မတ္ထာယ လိမ္ပိတဗ္ဗော ဝါ လေပါပေတဗ္ဗော ဝါတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

သေတဝဏ္ဏန္တိအာဒိကံ န မာတိကာယ ပဒဘာဇနံ။ ဣမိနာ ဟိ ဝိဟာရဿ ဘာရိကတ္တံ နာမ နတ္ထီတိ ပဒဘာဇနေ ယေဝ အနုညာတံ, တသ္မာ သဗ္ဗမေတံ ယထာသုခံ ကတ္တဗ္ဗံ။

ဇဝံ လေပကမ္မေ ယံ ကတ္တဗ္ဗံ, တံ ဒဿေတွာ ပုန ဆဒနေ ကတ္တဗ္ဗံ ဒဿေတုံ **"ဒွတ္တိစ္ဆဒနဿာ"**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒွတ္တိစ္ဆဒနဿ ပရိယာယ**န္တိ ဆဒနဿ ဒွတ္တိပရိယာယံ; ပရိယာယော ဝုစ္စတိ ပရိက္ခေပော, ပရိက္ခေပဒွယံ တ ပရိက္ခေပတ္တယံ တ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **အပ္ပဟရိတေ ဌိတေနာ**တိ အဟရိတေ ဌိတေန။ **ဟရိတ**န္တိ စေတ္ထ သတ္တဓညဘေဒံ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ မုဂ္ဂမာသတိလကုလတ္ထအလာဗုကုမ္ဘဏ္ဍာဒိဘေဒဉ္စ အပရဏ္ဏံ အဓိပ္ပေတံ။ တေနေတဟ – "ဟရိတံ နာမ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ အပရဏ္ဏ"န္တိ။

သစေ ဟရိတေ ဌိတော အဓိဋ္ဌာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဧတ္ထ ပန ယသ္မိံ ခေတ္တေ ဝုတ္တံ ဗီဇံ န တာဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, ဝဿေ တ ပန ပတိတေ သမ္ပဇ္ဇိဿတိ, တမ္ပိ ဟရိတသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဧဝရူပေ ခေတ္တေပိ ဌိတေန န အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, အဟရိတေယေဝ ဌိတေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ တတြာပိ အယံ ပရိစ္ဆေဒော, ပိဋ္ဌိဝံသဿ တ ကူဋာဂာရကဏ္ဏိကာယ တ ဥပရိ ထုပိကာယ တ ပဿေ နိသိန္နော ဆဒနမုခဝဋ္ဋိအန္တေန ဩလောကေန္တော ယသ္မိံ ဘူမိဘာဂေ ဌိတံ ပဿတိ, ယသ္မိဉ္စ ဘူမိဘာဂေ ဌိတော, တံ ဥပရိ နိသိန္နကံ ပဿတိ, တသ္မိံ ဌာနေ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ တဿ အန္တော အဟရိတေပိ ဌတွာ အဓိဋ္ဌာတုံ န လဗ္ဘတိ။ ကသ္မာ? ဝိဟာရဿ ဟိ ပတန္တဿ အယံ ပတနောကာသောတိ။

၁၃၆. မဂ္ဂေန ဆာဒေန္တဿာတိ ဧတ္ထ မဂ္ဂေန ဆာဒနံ နာမ အပရိက္ခိပိတွာ ဥဇုကမေဝ ဆာဒနံ; တံ ဣဋ္ဌက သိလာသုဓာဟိ လဗ္ဘတိ။ **ဒွေ ဝ မဂ္ဂေ အဓိဋ္ဌဟိတွာ**တိ ဒွေ ဝ မဂ္ဂ သစေ ဒုဿန္နာ ဟောန္တိ, အပနေတွာပိ ပုနပ္ပုနံ ဆာဒေတုံ လဗ္ဘတိ, တသ္မာ ယထာ ဣစ္ဆတိ; တထာ ဒွေ ဝ မဂ္ဂေ အဓိဋ္ဌဟိတွာ တတိယံမဂ္ဂံ "ဣဒါနိ ဧဝံ ဆာဒေဟီ"တိ အာဏာပေတွာ ပက္ကမိတဗ္ဗံ။ **ပရိယာယေနာ**တိ ပရိက္ခေပေန။ ဧဝံဆဒနံ ပန တိဏပဏ္ဏေဟိ လဗ္ဘတိ။ တသ္မာ ဣဓာပိ ယထာ ဣစ္ဆတိ တထာ ဒွေ ဝ ပရိယာယေ အဓိဋ္ဌဟိတွာ တတိယံ ပရိယာယံ "ဣဒါနိ ဧဝံ ဆာဒေဟီ"တိ အာဏာပေတွာ ပက္ကမိတဗ္ဗံ။ သစေ န ပက္ကမတိ, တုဏှီဘူတေန ဌာတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗမ္ပိ စေတံ ဆဒနံ ဆဒနူပရိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဥပရူပရိစ္ဆန္နော ဟိ ဝိဟာရော စိရံ အနောဝဿကော ဟောတီတိ မညမာနာ ဧဝံ ဆာဒေန္တိ။ **တတော စေ ဥတ္တရိ**န္တိ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ တ ပရိယာယာနံ တ ဥပရိ စတုတ္ထေ မဂ္ဂေ တ ပရိယာယေ တ။

၁၃၇. ကရဠေ ကရဠေတိ တိဏမုဋ္ဌိယံ တိဏမုဋ္ဌိယံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝတိ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

မဟလ္လကဝိဟာရသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀. သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၄၀. ဒသမသိက္ခာပဒေ – **ဇာနံ သပ္ပာဏက**န္တိ သပ္ပာဏကံ ဧတန္တိ ယထာ တထာ တ ဇာနန္တော။ **သိဉ္စေယျ တ သိဉ္စာပေယျ တ**တိ တေန ဥဒကေန သယံ တ သိဉ္စေယျ, အညံ တ အာဏာပေတွာ သိဉ္စာပေယျ။ ပာဠိယံ ပန "သိဉ္စေယျာတိ သယံ သိဉ္စတီ"တိ ဧကဒိသာနံ ဝစနာနံ အတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ ဓာရံ အဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ သိဉ္စန္တဿ ဧကသ္မိံ ဥဒကဃဋေ ဧကာဝ အာပတ္တိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗဘာဇနေသု။ ဓာရံ ဝိစ္ဆိန္ဒန္တဿ ပန ပယောဂေ ပယောဂေ အာပတ္တိ ။ မာတိကံ သမ္မုခံ ကရောတိ, ဒိဝသမ္ပိ သန္ဒတု, ဧကာဝ အာပတ္တိ။ သစေ တတ္ထ တတ္ထ ဗန္ဓိတွာ အညတော အညတော နေတိ, ပယောဂေ ပယောဂေ အာပတ္တိ။ သကဋဘာရမတ္တဉ္စေပိ တိဏံ ဧကပယောဂေန ဥဒကေ ပက္ခိပတိ, ဧကာဝ အာပတ္တိ။ ဧကေကံ တိဏံ တ ပဏ္ဏံ တ ပက္ခိပန္တဿ ပယောဂေ ပယောဂေ အာပတ္တိ။ မတ္တိကာယပိ အညေသုပိ ကဋ္ဌဂောမယာဒီသု ဧသေဝ နယော။ ဣဒံ ပန မဟာဥဒကံ သန္ဓာယ န ဝုတ္တံ, ယံ တိဏေ တ မတ္တိကာယ တ ပက္ခိတ္တာယ ပရိယာဒနံ ဂစ္ဆတိ, အာဝိလံ တ ဟောတိ, ယတ္ထ ပာဏကာ မရန္တိ, တာဒိသံ ဥဒကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝတိ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော တစာစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ တိဝေဒနန္တိ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန သေနာသနဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ဩဝါဒဝဂ္ဂေါ

၁. ဩဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၄၁-၁၄၄. ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **လာဘိနော ဟောန္တီ** တိ တွေ န တေသံ ဘိက္ခုနိယော ဒေန္တိ, န အပေန္တိ, မဟာကုလေဟိ ပဗ္ဗဇိတာ ပန ကုလဓီတရော အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတာနံ ဉာတိမနုဿာနံ ''ကုတော အယျေ ဩဝါဒံ ဥဒ္ဒေသံ ပရိပုစ္ဆံ လဘထာ''တိ ပုစ္ဆန္တာနံ ''အသုကော စ အသုကော စ ထေရော ဩဝဒတီ''တိ အသီတိမဟာသာဝကေ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ ကထာနုသာရေန တေသံ သီလသုတာစာရဇာတိကေတ္တာဒိဘေဒံ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏံ ကထယန္တိ။ ဧဝရူပာ ဟိ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏာ ကထေတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။ တတော ပသန္နစိတ္တာ မနုဿာ ထေရာနံ စီဝရာဒိဘေဒံ မဟန္တံ လာဘသက္ကာရံ အဘိဟရိံသု။ တေန ဝုတ္တံ – ''လာဘိနော ဟောန္တိ စီဝရ။ပေ။ ပရိက္ခာရာန''န္တိ။

ဘိက္ခုနိယော ဥပသင်္ကမိတွာ တိ တေသံ ကိရ သန္တိကေ တာသု ဧကာ ဘိက္ခုနီပိ န အာဂစ္ဆတိ, လာဘတဏှာယ ပန အာကမ္ပိယမာနဟဒယာ တာသံ ဥပဿယံ အဂမံသု။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''ဘိက္ခုနိယော ဥပသင်္ကမိတွာ''တိ။ တာပိ ဘိက္ခုနိယော စလစိတ္တတာယ တေသံ ဝစနံ အကံသုယေဝ ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အထ ခော တာ ဘိက္ခုနိယော။ပေ။ နိသီဒိံသူ''တိ။ **တိရစ္ဆာနကထ** န္တိ သဂ္ဂမဂ္ဂဂမနေပိ တိရစ္ဆာနဘူတံ ရာဇကထာဒိမနေကဝိဓံ နိရတ္ထကကထံ။ **ဣဒ္ဓော** တိ သမိဒ္ဓော, သဟိတတ္ထော ဂမ္ဘီရော ဗဟုရသော လက္ခဏပဋိဝေဓသံယုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၄၅-၁၄၇. အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ တိ တွေ ယသ္မာ တေ ဘိက္ခူ ''မာ တုမှေဟ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတွ ထာ''တိ ဝုစ္စမာနာ အဒိဋ္ဌသစ္စတ္တာ တထာဂတေ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ အပာယုပဂါ ဘဝေယျုံ, တသ္မာ နေသံ တံ အပာယုပဂတံ ပရိဟရန္တော ဘဂဝါ အညေနေဝ ဥပာယေန တေ ဘိက္ခူနောဝါဒတော ပရိဗာဟိရေ ကတ္တုကာမော ဣမံ ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိံ အနုဇာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဣဓ ပရိဗာဟိရေ ကတ္တုကာမတာယ အနုဇာနိတွာ ပရတော က ရောန္တော **''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတ''** န္တိအာဒိမာဟ။ ဣမာနိ ဟိ အဋ္ဌင်္ဂါနိ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ သုပိနန္တေနပိ န ဘူတပုဗ္ဗာနီတိ။

တတ္ထ သီလမဿ အတ္ထီတိ **သီလဝါ**။ ဣဒါနိ ယဥ္စ တံ သီလံ, ယထာ စ တံ တဿ အတ္ထိ နာမ ဟောတိ, တံ ဒဿေန္တော **''ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပာတိမောက္ခောဝ သံဝရော ပာတိမောက္ခသံဝရော။ ပာတိမောက္ခသံဝရေန သံဝုတော သမန္နာဂတောတိ **ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတာ** ဧ။

ဝိဟရတီတိ ဝတ္တတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ဝိဘင်္ဂေ –

> ''ပာတိမောက္ခန္တိ သီလံ ပတိဋ္ဌာ အာဒိ စရဏံ သံယမော သံဝရော မောက္ခံ ပမောက္ခံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ; သံဝရောတိ ကာယိကော အဝီတိက္ကမော တစသိကော အဝီတိက္ကမော ကာယိကတစသိကော အဝီတိက္ကမော။ သံဝုတောတိ ဣမိနာ ပာတိမောက္ခသံဝရေန ဥပေတော ဟောတိ သမုပေတော ဥပဂတော သမုပဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမ္ပန္နော သမန္နာဂတော, တေန ဝုစ္စတိ 'ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော'တိ။ ဝိဟရတီတိ ဣရိယတိ ဝတ္တတိ ပာလေတိ ယပေတိ ယာပေတိ စရတိ ဝိဟရတိ, တေန ဝုစ္စတိ 'ဝိဟရတီ'''တိ (ဝိဘ. ၅၁၁-၅၁၂)။

အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော တိ မိစ္ဆာဇီဝပဋိသေဓကေန န ဝေဠုဒါနာဒိနာ အာစာရေန, ဝေသိယာဒိအဂေါစရံ ပဟာယ သဒ္ဓာသမ္ပန္နကုလာဒိနာ စ ဂောစရေန သမ္ပန္နော။ **အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ** တိ အပ္ပမတ္တကေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, တာနိ ဝဇ္ဇာနိ ဘယတော ဒဿနသီလောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသူ**တိ အဓိသီလသိက္ခာဒိဘာဝေန တိဓာ ဋ္ဌိတေသု သိက္ခာပဒေသု တံ တံ သိက္ခာပဒံ သမာဒာယ သမ္မာ အာဒာယ သာဓုကံ ဂဟေ

တ္တတ အဝိဇဟန္တော သိက္ခတီတိ အတ္ထော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ယော ဣစ္ဆတိ, တေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော ဂဟေတဗ္ဗော။

ဗဟု သုတမဿာတိ **ဗဟုဿုတော** ။ သုတံ ဓာရေတီတိ **သုတဓရော;** ယဒဿ တံ ဗဟု သုတံ နာမ, တံ န သုတမတ္တမေဝ; အထ ခော နံ ဓာရေတီတိ အတ္ထော။ မဉ္ဇူသာယံ ဝိယ ရတနံ သုတံ သန္နိစိတမသ္မိန္တိ **သုတသန္နိစယော** ။ ဧတေန ယံ သော သုတံ ဓာရေတိ, တဿ မဉ္ဇူသာယ ဂေပေတ္ဝာ သန္နိစိတရတနဿေဝ စိရကာလေနာပိ အဝိနာသနံ ဒဿေတိ။ ဣဒါနိ တံ သုတံ သရူပတော ဒဿေန္တော **“ယေ တေ ဓမ္မာ”** တိအာဒိမာဟ, တံ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍေ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣဒံ ပနေတ္ထ နိဂမနံ – တထာရူပဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဗဟုဿုတော။ ဓာတာ, တသ္မာ သုတဓရော။ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ, ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ; တသ္မာ သုတသန္နိစယော။ တတ္ထ **ဝစသာ ပရိစိတာ** တိ ဝါစာယ ပဂုဏာ ကတာ။ **မနသာနုပေက္ခိတာ** တိ မနသာ အနုပေက္ခိတာ, အာဝဇ္ဇန္တဿ ဒီပသဟဿေန ဩဘာသိတာ ဝိယ ဟောန္တိ။ **ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ** တိ အတ္ထတော စ ကာရဏတော စ ပညာယ သုဋ္ဌု ပဋိဝိဒ္ဓါ သုပစ္စက္ခကတာ ဟောန္တိ။

အယံ ပန ဗဟုဿုတော နာမ တိဝိဓော ဟောတိ – နိဿယမုစ္စနကော, ပရိသုပဋ္ဌာပကော, ဘိက္ခုနောဝါဒကောတိ။ တတ္ထ **နိဿယမုစ္စနကေန** ဥပသမ္ပဒာယ ပဉ္စဝဿေန သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ဒွေ မာတိကာ ပဂုဏာ ဝါစုဂ္ဂတာ ကာတဗ္ဗာ ပက္ခဒိဝသေသု ဓမ္မသာဝနတ္ထာယ သုတ္တန္တတော စတ္တာရော ဘာဏဝါရာ, သမ္ပတ္တာနံ ပရိကထနတ္ထာယ အန္ဓကဝိန္ဒမဟာရာဟုလောဝါဒအမ္ဗဋ္ဌသဒိသော ဧကော ကထာမဂ္ဂေါ, သင်္ဃဘတ္တမင်္ဂလာမင်္ဂလေသု အနုမောဒနတ္ထာယ တိဿော အနုမောဒနာ, ဥပောသထပဝါရဏာဒိဇာနနတ္ထံ ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယော, သမဏဓမ္မကရဏတ္ထံ သမာဓိဝသေန ဝါ ဝိပဿနာဝသေန ဝါ အရဟတ္တပရိယောသာနမေကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ, ဧတ္တကံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧတ္တာဝတာ ဟိ အယံ ဗဟုဿုတော ဟောတိ စာတုဒ္ဒိသော, ယတ္ထ ကတ္ထစိ အတ္တနော ဣဿရိယေန ဝသိတုံ လဘတိ။

ပရိသုပဋ္ဌာပကေန ဥပသမ္ပဒာယ ဒသဝဿေန သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ပရိသံ အဘိဝိနယေ ဝိနေတုံ ဒွေ ဝိဘင်္ဂါ ပဂုဏာ ဝါစုဂ္ဂတာ ကာတဗ္ဗာ, အသက္ကောန္တေန တီဟိ ဇနေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိဝတ္တနက္ခမာ ကာတဗ္ဗာ, ကမ္မာကမ္မဉ္စ ခန္ဓကဝတ္တဉ္စ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပရိသာယ ပန အဘိဓမ္မေ ဝိနယနတ္ထံ သစေ မဇ္ဈိမဘာဏကော ဟောတိ မူလပဏ္ဏာသကော ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗော, ဒီဃဘာဏကေန မဟာဝဂ္ဂေါ, သံယုတ္တဘာဏကေန ဟေဋ္ဌိမာ ဝါ တယော ဝဂ္ဂါ မဟာဝဂ္ဂေါ ဝါ, အင်္ဂုတ္တရဘာဏကေန ဟေဋ္ဌာ ဝါ ဥပရိ ဝါ ဥပဍ္ဎနိကာယော ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗော, အသက္ကောန္တေန တိကနိပါတတော ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ ဥဂ္ဂဟေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန ‘‘ဧကံ ဥဂ္ဂဏှန္တေန စတုက္ကနိပါတံ ဝါ ပဉ္စကနိပါတံ ဝါ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝုတ္တံ။ ဇာတကဘာဏကေန သာဋ္ဌကထံ ဇာတကံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, တတော ဩရံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဓမ္မပဒမ္ပိ သဟ ဝတ္ထုနာ ဥဂ္ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ တတော တတော သမုစ္စယံ ကတ္ဝာ မူလပဏ္ဏာသကမတ္တံ ဝဋ္ဋတိ, န ဝဋ္ဋတီတိ? ‘‘န ဝဋ္ဋတီ’’တိ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ ပဋိက္ခိတ္တံ, ဣတရာသု ဝိစာရဏာယေဝ နတ္ထိ။ အဘိဓမ္မေ ကိဉ္စိ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗန္တိ န ဝုတ္တံ။ ယဿ ပန သာဋ္ဌကထမ္ပိ ဝိနယပိဋကံ အဘိဓမ္မပိဋကဉ္စ ပဂုဏံ, သုတ္တန္တေ စ ဝုတ္တပ္ပကာရော ဂန္ထော နတ္ထိ, ပရိသံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ န လဘတိ။ ယေန ပန သုတ္တန္တတော ဝိနယတော စ ဝုတ္တပ္ပမာဏော ဂန္ထော ဥဂ္ဂဟိတော, အယံ ပရိသုပဋ္ဌာပကော ဗဟုဿုတော ဟောတိ ဒိသာပါမောက္ခော ယေနကာမင်္ဂမော, ပရိသံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ လဘတိ။

ဘိက္ခုနောဝါဒကေန ပန သာဋ္ဌကထာနိ တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ, အသက္ကောန္တေန စတူသု နိကာယေသု ဧကဿ အဋ္ဌကထာ ပဂုဏာ ကာတဗ္ဗာ, ဧကနိကာယေန ဟိ သေသနိကာယေသုပိ ပဉ္ဟံ ကထေတုံ သက္ခိဿတိ။ သတ္တသု ပကရဏေသု စတုပ္ပကရဏဿ အဋ္ဌကထာ ပဂုဏာ ကာတဗ္ဗာ, တတ္ထ လဒ္ဓနယေန ဟိ သေသပကရဏေသု ပဉ္ဟံ ကထေတုံ သက္ခိဿတိ။ ဝိနယပိဋကံ ပန နာနတ္ထံ နာနာကာရဏံ, တသ္မာ တံ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌကထာယ ပဂုဏံ ကာတဗ္ဗမေဝ။ ဧတ္တာဝတာ ဟိ ဘိက္ခုနောဝါဒကော ဗဟုဿုတော နာမ ဟောတီတိ။

ဥဘယာနိ ခော ပနဿာ တိအာဒိ ပန ယသ္မာ အညသ္မိံ သကလေ နဝင်္ဂေပိ ဗဟုဿုတ္တေ သတိ သာဋ္ဌကထံ ဝိနယပိဋကံ ဝိနာ န ဝဋ္ဋတိယေဝ, တသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝိတ္ထာရေနာ** တိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေန သဒ္ဓိံ။ **သွာဂတာနီ** တိ သုဋ္ဌု အာဂတာနိ။ ယထာ အာဂတာနိ ပန သွာဂတာနိ ဟောန္တိ, တံ ဒဿေတုံ **“သုဝိဘတ္တာနီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **သုဝိဘတ္တာနီ** တိ သုဋ္ဌု ဝိဘတ္တာနိ ပဒပစ္စာဘဋ္ဌသင်္ကရဒေါသဝိရဟိတာနိ။ **သုပ္ပဝတ္တီနီ** တိ ပဂုဏာနိ ဝါစုဂ္ဂတာနိ။ **သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော** တိ ခန္ဓကပရိဝါရတော အာဟရိတဗ္ဗသုတ္တဝသေန သုဋ္ဌု ဝိနိစ္ဆိတာနိ။ **အနုဗျဉ္ဇနသော**တိ အက္ခရပဒပါရိပူရိယာ စ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ အခဏ္ဍာနိ အဝိပရီတက္ခရာနိ။ ဧတေန အဋ္ဌကထာ ဒီပိတာ, အဋ္ဌကထာတော ဟိ ဧသ ဝိနိစ္ဆယော ဟောတီတိ။

ကလျာဏဝါစော တိ သိထိလဓနိတာဒီနံ ယထာဝိဓာနဝစနေန ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာယ ပေါရိယာ ဝါစာယ သမန္နာဂတော ဝိဿဋ္ဌာယ အနေလဂဠာယ အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ။ **ကလျာဏဝါက္ကရဏော** တိ မဓုရဿရော, မာတုဂါမော ဟိ သရသမ္ပတ္တိရတော, တသ္မာ ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနမ္ပိ ဝစနံ သရသမ္ပတ္တိရဟိတံ ဟီဠေန္တိ။ **ယေဘုယျေန ဘိက္ခုနီနံ ပိယော ဟောတိ မနာပော**တိ သဗ္ဗာသံ ပိယော နာမ ဒုလ္လဘော, ဗဟုတရာနံ ပန ပဏ္ဍိတာနံ ဘိက္ခုနီနံ သီလာစာရသမ္ပတ္တိယာ ပိယော ဟောတိ မနဝဍ္ဎနကော။ **ပဋိဗလော ဟောတိ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတုန္တိ** သုတ္တဉ္စ ကာရဏဉ္စ ဒဿေတွာ ဝဋ္ဋဘယေန တဇ္ဇေတွာ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတုံ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ သမတ္ထော ဟောတိ။ **ကာသာယဝတ္ထဝသနာယာ**တိ ကာသာယဝတ္ထနိဝတ္ထာယ။ **ဂရုဓမ္မန္တိ** ဂိဟိကာလေ ဘိက္ခုနိယာ ကာယသံသဂ္ဂံ ဝါ သိက္ခမာနာ သာမဏေရီသု မေထုနဓမ္မံ ဝါ အနဇ္ဈာပန္နပုဗ္ဗော ဟောတိ။ မာတုဂါမော ဟိ ပုဗ္ဗေ ကတမနုဿရန္တော သံဝရေ ဌိတဿာပိ ဓမ္မဒေသနာယ ဂါရဝံ န ကရောတိ။ အထ ဝါ တသ္မိံယေဝ အသဒ္ဓမ္မေ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတိ။ **ဝီသတိဝဿော ဝါ** တိ ဥပသမ္ပဒာယ ဝီသတိဝဿော ဝါ တတော အတိရေကဝဿော ဝါ။ ဧဝရူပေ ဟိ ဝိသဘာဂေဟိ ဝတ္ထူဟိ ပုနပ္ပုနံ သမာဂစ္ဆန္တောပိ ဒဟရော ဝိယ သဟသာ သီလဝိနာသံ န ပါပုဏာတိ, အတ္တနော ဝယံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အယုတ္တဋ္ဌာနေ ဆန္ဒရာဂံ ဝိနေတုံ ပဋိဗလော ဟောတိ, တေန ဝုတ္တံ – "ဝီသတိဝဿော ဝါ ဟောတိ အတိရေကဝီသတိဝဿော ဝါ"တိ။

ဧတ္ထ စ "သီလဝါ"တိအာဒိ ဧကမင်္ဂံ, "ဗဟုဿုတော ဟောတီ"တိအာဒိ ဒုတိယံ, "ဥဘယာနိ ခေါ ပနဿာ"တိအာဒိ တတိယံ, "ကလျာဏဝါစော ဟောတိ ကလျာဏဝါက္ကရဏော"တိ စတုတ္ထံ, "ယေဘုယျေန ဘိက္ခုနီနံ ပိယော ဟောတိ မနာပော"တိ ပဉ္စမံ, "ပဋိဗလော ဟောတိ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတု"န္တိ ဆဋ္ဌံ, "န ခေါ ပနေတ"န္တိအာဒိ သတ္တမံ, "ဝီသတိဝဿော"တိအာဒိ အဋ္ဌမန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၄၈. ဉတ္တိစတုတ္ထေနာ တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဝုတ္တေနေဝ။ **ဂရုဓမ္မေဟီ** တိ ဂရုကေဟိ ဓမ္မေဟိ, တေ ဟိ ဂရုံ ကတွာ ဘိက္ခုနီဟိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ ဂရုဓမ္မာတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဧကတောဥပသမ္ပန္နာယာ** တိ ဧတ္ထ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ဧကတောဥပသမ္ပန္နာယ, ယော ဂရုဓမ္မေန ဩဝဒတိ, တဿ ဒုက္ကဋံ။ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာယ ပန ယထာဝတ္ထုကမေဝ။

၁၄၉. ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာ တိ သစေ ပါတော အသမ္မဋ္ဌံ သမ္မဋ္ဌမ္ပိ ဝါ ပုန တိဏပဏ္ဏာဒီဟိ ဥက္လာပံ ဝါတပ္ပဟာရေဟိ စ ဝိကိဏ္ဏတလိကံ ဇာတံ, သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ အသမ္မဋ္ဌဉ္ဟိ တံ ဒိသွာ "အယျော အတ္တနော နိဿိတကေ ဒဟရဘိက္ခူပိ ဝတ္တပဋိပတ္တိယံ န ယောဇေတိ, ဓမ္မံ ယေဝ ကထေတီ"တိ တာ ဘိက္ခုနိယော အသောတုကာမာ ဝိယ ဘဝေယျုံ။ တေန ဝုတ္တံ – "ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာ"တိ။ အန္တောဂါမတော ပန ဘိက္ခုနိယော အာဂစ္ဆန္တိယော ပိပါသိတာ စ ကိလန္တာ စ ဟောန္တိ, တာ ပါနီယဉ္စ ဟတ္ထပါဒမုခသီတလကရဏဉ္စ ပစ္စာသီသန္တိ, တသ္မိဉ္စ အသတိ ပုရိမနယေနေဝ အဂါရဝံ ဇနေန္တာ အသောတုကာမာပိ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – **"ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌပေတွာ"**တိ။

အာသနန္တိ နီစပီဌကဖလကတဋ္ဋိကကဋသာရကာဒိဘေဒံ အန္တမသော သာခာဘင်္ဂမ္ပိ "ဣဒံ တာသံ အာသနံ ဘဝိဿတီ"တိ ဧဝံ အာသနံ ပညပေတွာ။ ဓမ္မဒေသနာပတ္တိမောစနတ္ထံ ပန ဒုတိယော ဣစ္ဆိတဗ္ဗော။ တေန ဝုတ္တံ – **"ဒုတိယံ ဂဟေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗ"**န္တိ။ **နိသီဒိတဗ္ဗ**န္တိ န ဝိဟာရပစ္စန္တေ, အထ ခေါ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ဥပေါသထာဂါရဿ ဝါ ဘောဇနသာလာယ ဝါ ဒွါရေ သဗ္ဗေသံ ဩသရဏဋ္ဌာနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ **သမဂ္ဂတ္ထာ** တိ သဗ္ဗာ အာဂတတ္ထ။ **ဝတ္တန္တီ** တိ အာဂစ္ဆန္တိ; ပဂုဏာ ဝါစုဂ္ဂတာတိ အတ္ထော။ **နိယျာဒေတဗ္ဗော** တိ အပ္ပေတဗ္ဗော။ **ဩသာရေတဗ္ဗော** တိ ဟဋ္ဌိ ဝတ္တဗ္ဗာ။ **ဝဿသတူပသမ္ပန္နာယာ** တိအာဒိ ဝတ္တဗ္ဗဟဋ္ဌိဒဿနံ။

တတ္ထ **သာမီစိကမ္မန္တိ** မဂ္ဂသမ္ပဒာနဗီဇနပဟနီယာပုစ္ဆနာဒိကံ အနုစ္ဆဝိကဝတ္တံ။ တွေ့ စ ဘိက္ခုနိယာ ဘိက္ခုဿ အဘိဝါဒနံ နာမ အန္တောကမေ တ ဗဟိကမေ တ အန္တောဝိဟာရေ တ ဗဟိဝိဟာရေ တ အန္တရဃရေ တ ရထိကာယ တ အန္တမသော ရာဇုဿာရဏာယပိ ဝတ္တမာနာယ ဒေဝေ ဝဿမာနေ သကဒ္ဒမာယ ဘူမိယာ ဆတ္တပတ္တဟတ္ထာယပိ ဟတ္ထိအဿာဒီဟိ အနုဗဒ္ဓာယပိ ကာတဗ္ဗမေဝ။ ကောဗဒ္ဓာယ ဟဋ္ဌိယာ ဘိက္ခာစာရံ ပဝိသန္တေ ဒိသွာ
တ ကေသိမ္ဗံ ဌာနေ "ဝန္ဒာမိ အယျာ"တိ ဝန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ အန္တရန္တရာ ဒုတဒသဟတ္ထေ မုဉ္စိတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဝိသုံ ဝိသုံ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ။ မဟာသန္နိပာတေ နိသိန္နေ ကေသိမ္ဗံယေဝ ဌာနေ ဝန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေ နယော အဉ္ဇလိကမ္မေပိ။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိသိန္နာယ ပန ပစ္စုဋ္ဌာနံ ကာတဗ္ဗံ, တဿ တဿ သာမီစိကမ္မဿ အနုရူပေ ပဒေသေ စ ကာလေ စ တံ တံ ကာတဗ္ဗံ။

သက္ကတွာ တိ ယထာ ကတော သုကတော ဟောတိ, ဇံ ကတွာ။ **ဂရုံကတွာ**တိ တတ္ထ ကရဝံ ဇနေတွာ။ **မာနေတွာ**တိ မနေန ပိယံ ကတွာ။ **ပူဇေတွာ**တိ ဣမေသံယေဝ တိဏ္ဏံ ကိစ္စာနံ ကရဏေန ပူဇေတွာ။ **အနတိက္ကမနီယော**တိ န အတိက္ကမိတဗ္ဗော။

အဘိက္ခုကေ အာဝါသေတိ တွေ့ သစေ ဘိက္ခုနုပဿယတော အဗ္ဘယောဇနဗ္ဘန္တရေ ဩဝါဒဒါယကာ ဘိက္ခူ န ဝသန္တိ, အယံ အဘိက္ခုကော အာဝါသော နာမ။ တွေ့ ဝဿံ န ဝသိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – "အဘိက္ခုကော နာမ အာဝါသော န သက္ကာ ဟောတိ ဩဝါဒာယ တ သံဝါသာယ တ ဂန္တု"န္တိ (ပါစိ. ၁၀၄၈)။ န စ သက္ကာ တတော ပရံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ အာဂန္တုံ။ သစေ တတ္ထ ဝဿံ ဝသိတုံ အနိစ္ဆမာနာ ဘိက္ခုနိယော ဉာတကာ တ ဥပဋ္ဌာကာ တ ဇေံဝဒန္တိ – "ဝသထ, အယျေ, မယံ ဘိက္ခူ အာနေဿာမာ"တိ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန ဝုတ္တပ္ပမာဏေ ပဒေသေ ဝဿံ ဥပဂန္တုကာမာ ဘိက္ခူ အာဂန္တွာ သာခာမဏ္ဍပေပိ ဂေရတ္တံ ဝုတ္ထာ ဟောန္တိ; န နိမန္တိတာ ဟုတွာ ဂန္တုကာမာ။ တွေ့ာဝတာပိ သဘိက္ခုကော အာဝါသော ဟောတိ, တွေ့ ဝဿံ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥပဂစ္ဆန္တီဟိ စ ပက္ခဿ တေရသိယံယေဝ ဘိက္ခူ ယာစိတဗ္ဗာ – "မယံ အယျာ တုမှာကံ ဩဝါဒေန ဝသိဿာမာ"တိ။ ယတော ပန ဥဇုနာ မဂ္ဂေန အဗ္ဘယောဇနေ ဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနံ, တေန ပန မဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တီနံ ဇီဝိတန္တရာယော တ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယော တ ဟောတိ, အညေန မဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တီနံ အတိရေကဗ္ဘယောဇနံ ဟောတိ, အယံ အဘိက္ခုကာဝါသဋ္ဌာနေယေဝ တိဋ္ဌတိ။ သစေ ပန တတော ကဝုတမတ္တေ အညော ဘိက္ခုနုပဿယော ခေမဋ္ဌာနေ ဟောတိ, တာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ တာ ဘိက္ခုနိယော ယာစိတွာ ပုန ဂန္တွာ ဘိက္ခူ ယာစိတဗ္ဗာ "အယျာ အမှာကံ ဥဇုမဂ္ဂေ အန္တရာယော အတ္ထိ, အညေန မဂ္ဂေန အတိရေကဗ္ဘယောဇနံ ဟောတိ။ အန္တရာမဂ္ဂေ ပန အမှာကံ ဥပဿယတော ကဝုတမတ္တေ အညော ဘိက္ခုနုပဿယော အတ္ထိ, အယျာနံ သန္တိကာ တတ္ထ အာဂတဩဝါဒေန ဝသိဿာမာ"တိ။ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ တတော တာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ တံ ဘိက္ခုနုပဿယံ အာဂန္တွာ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော, တာ တ ဘိက္ခုနိယော ဒိသွာ အတ္တနော ဥပဿယမေဝ ဂန္တွာ ကာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

သစေ ပန ဝဿံ ဥပဂန္တုကာမာ ဘိက္ခူ စာတုဒ္ဒသေ ဝိဟာရံ အာဂစ္ဆန္တိ, ဘိက္ခုနီဟိ စ "ကွ အယျာ ဝဿံ ဝသိဿထာ"တိ ပုစ္ဆိတာ "အာမာ"တိ ဝတွာ ပုန တာဟိ "တေနဟိ အယျာ မယမ္ပိ တုမှာကံ ဩဝါဒံ အနုဇီဝန္တိယော ဝသိဿာမာ"တိ ဝုတ္တာ ဒုတိယဒိဝသေ ကမေ ဘိက္ခာစာရသမ္ပဒံ အပဿန္တာ "န သက္ကာ ကွ ဝသိတု"န္တိ ပက္ကမန္တိ။ အထ တာ ဘိက္ခုနိယော ဥပေါသထဒိဝသေ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘိက္ခူ န ပဿန္တိ, တွေ့ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? ယတ္ထ ဘိက္ခူ ဝသန္တိ, တတ္ထ ဂန္တွာ ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ "ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿံ ဥပဂန္တုံ အာဂမိဿန္တီ"တိ တ အာဘောဂံ ကတွာ အာဂတာနံ သန္တိကေ ဩဝါဒေန ဝသိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ပစ္ဆိမိကာယပိ န ကေစိ အာဂစ္ဆန္တိ, အန္တရာမဂ္ဂေ စ ရာဇဘယံ တ စောရဘယံ တ ဒုဗ္ဘိက္ခံ တ ဟောတိ, အဘိက္ခုကာဝါသေ ဝသန္တိယာ အာပတ္တိ, ဝဿစ္ဆေဒံ ကတွာ ဂစ္ဆန္တိယာပိ အာပတ္တိ, သာ ရက္ခိတဗ္ဗာ။ အာပဒါသု ဟိ အဘိက္ခုကေ အာဝါသေ ဝသန္တိယာ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ သစေ အာဂန္တွာ ဝဿံ ဥပဂတာ ဘိက္ခူ ပုန ကေနစိ ကာရဏေန ပက္ကမန္တိ, ဝသိတဗ္ဗမေဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – "အနာပတ္တိ ဝဿူပဂတာ ဘိက္ခူ ပက္ကန္တာ တ ဟောန္တိ ဝိဗ္ဘန္တာ တ ကာလင္ကတာ တ ပက္ခသင်္ကန္တာ တ အာပဒါသု ဥမ္မတ္တိကာယ အာဒိကမ္မိကာယာ"တိ။ ပဝါရေန္တိယာ ပန ယတ္ထ ဘိက္ခူ အတ္ထိ, တတ္ထ ဂန္တွာ ပဝါရေတဗ္ဗံ။

အနွဒ္ဓမာသန္တိ အဒ္ဓမာသေ အဒ္ဓမာသေ။ **ဒွေဝ ဓမ္မာ ပစ္စာသီသိတဗ္ဗာ**တိ ဒွေဝ ဓမ္မာ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ **ဥပေါသထပုစ္ဆက**န္တိ ဥပေါသထပုစ္ဆနံ, တတ္ထ ပန္နရသိကေ ဥပေါသထေ ပက္ခဿ စာတုဒ္ဒသိယံ စာတုဒ္ဒသိကေ တေရသိယံ ဂန္တွာ ဥပေါသထော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ မဟာပစ္စရိယံ ပန "ပက္ခဿ တေရသိယံယေဝ ဂန္တွာ 'အယံ ဥပေါသထော စာတုဒ္ဒသိကော ပန္နရသိကော'တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဥပေါသထဒိဝသေ ဩဝါဒတ္ထာယ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ။ ပါဋိပဒဒိဝသတော ပန ပဋ္ဌာယ ဓမ္မသဝနတ္ထာယ ဂန္တဗ္ဗံ။ ဣတိ ဘဂဝါ အညဿ ကမ္မဿ ဩကာသံ အဒတွာ နိရန္တရံ ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဂမနမေဝ ပညပေသိ။ ကသ္မာ? မန္ဒပညတ္တာ မာတုဂါမဿ။ မန္ဒပညော ဟိ မာတုဂါမော, တသ္မာ နိစ္စံ ဓမ္မသဝနံ ဗဟူပကာရံ။ ဧဝဉ္စ သတိ "ယံ မယံ ဇာနာမ, တမေဝ အယျာ ဇာနန္တီ"တိ မာနံ အကတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပယိရုပါသမာနာ သာတ္ထိကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ကရိဿန္တီတိ, တသ္မာ ဘဂဝါ ဧဝမကာသိ။ ဘိက္ခုနိယောပိ "ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇိဿာမာ"တိ သဗ္ဗာယေဝ နိရန္တရံ ဝိဟာရံ ဥပသင်္ကမိံသု။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

> "တေန ခေါ ပန သမယေန သဗ္ဗော ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဩဝါဒံ ဂစ္ဆတိ။ မနုဿာ ဥဇ္ဈာယန္တိ ခိယျန္တိ ဝိပါစေန္တိ 'ဇာယာယော ဣမာ ဣမေသံ, ဇာရိယော ဣမာ ဣမေသံ, ဣဒါနိမေ ဣမာဟိ သဒ္ဓိံ အဘိရမိဿန္တီ'တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – 'န, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗေန ဘိက္ခုနိသင်္ဃေန ဩဝါဒော ဂန္တဗ္ဗော, ဂစ္ဆေယျ စေ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ စတူဟိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဩဝါဒံ ဂန္တု'န္တိ။ ပုနပိ တထေဝ ဥဇ္ဈာယိံသု။ ပုန ဘဂဝါ 'အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ တိဿော ဘိက္ခုနိယော ဩဝါဒံ ဂန္တု'"န္တိ အာဟ။

တသ္မာ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေန ဒွေ တိဿော ဘိက္ခုနိယော ယာစိတွာ ပေသေတဗ္ဗာ – "ဧထယျေ, ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဩဝါဒူပသင်္ကမနံ ယာစထ, ဘိက္ခုနိသင်္ဃော အယျာ။ပေ။ ဩဝါဒူပသင်္ကမန"န္တိ (စူဠဝ. ၄၁၃)။ တာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ အာရာမံ ဂန္တဗ္ဗံ။ တတော ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟကံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ သော ဘိက္ခု ဧကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဧဝမဿ ဝစနီယော "ဘိက္ခုနိသင်္ဃော, အယျ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပါဒေ ဝန္ဒတိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစတိ, လဘတု ကိရ အယျ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဩဝါဒူပသင်္ကမန"န္တိ။ တေန ဘိက္ခုနာ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကော ဘိက္ခု ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော "ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဘန္တေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပါဒေ ဝန္ဒတိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစတိ, လဘတု ကိရ ဘန္တေ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဩဝါဒူပသင်္ကမန"န္တိ။ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန ဝတ္တဗ္ဗော "အတ္ထိ ကောစိ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မတော"တိ။ သစေ ဟောတိ ကောစိ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မတော, ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန ဝတ္တဗ္ဗော "ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မတော, တံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဥပသင်္ကမတူ"တိ။

သစေ န ဟောတိ ကောစိ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မတော, ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန ဝတ္တဗ္ဗော – "ကော အာယသ္မာ ဥဿဟတိ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတု"န္တိ။ သစေ ကောစိ ဘိက္ခု ဥဿဟတိ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတုံ, သော စ ဟောတိ အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော, သမ္မန္နိတွာ ဝတ္တဗ္ဗော – "ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မတော, တံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဥပသင်္ကမတူ"တိ။

သစေ ပန ကောစိ န ဥဿဟတိ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတုံ, ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန ဝတ္တဗ္ဗော – "နတ္ထိ ကောစိ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မတော, ပါသာဒိကေန ဘိက္ခုနိသင်္ဃော သမ္ပာဒေတူ"တိ။ ဧတ္တာဝတာ ဟိ သကလံ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ သာသနမာရောစိတံ ဟောတိ။ တေန ဘိက္ခုနာ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပါဋိပဒေ ဘိက္ခုနီနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေနပိ တာ ဘိက္ခုနိယော ပေသေတဗ္ဗာ "ဂစ္ဆထယျေ, ပုစ္ဆထ 'ကိံ အယျ လဘတိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဩဝါဒူပသင်္ကမန'"န္တိ။ တာဟိ "သာဓု အယျေ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အာရာမံ ဂန္တွာ တံ ဘိက္ခုံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ – "ကိံ အယျ လဘတိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဩဝါဒူပသင်္ကမန"န္တိ။ တေန ဝတ္တဗ္ဗံ – "နတ္ထိ ကောစိ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မတော, ပါသာဒိကေန ဘိက္ခုနိသင်္ဃော သမ္ပာဒေတူ"တိ။ တာဟိ "သာဓု အယျာ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ဧကတော အာဂတာနံ ဝသေန စေတံ ဝုတ္တံ, တာသု ပန ဧကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဝတ္တဗ္ဗဉ္စ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗဉ္စ, ဣတရာ တဿာ သဟာယိကာ။

သစေ ပန ဘိက္ခုနိသင်္ဃော တ ဘိက္ခုသင်္ဃော တ န ပူရတိ, ဥဘယတောပိ တ ဂဏမတ္တမေဝ ပုဂ္ဂလမတ္တံ တ ဟောတိ, ကော ဘိက္ခုနီ တ ဗဟူဟိ ဘိက္ခုနူပဿယေဟိ ဩဝါဒတ္ထာယ ပေသိတာ ဟောတိ, တတ္ရာယံ ဝစနက္ကမော – “ဘိက္ခုနိယော အယျ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပါဒေ ဝန္ဒန္တိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစန္တိ, လဘန္တု ကိရ အယျ ဘိက္ခုနိယော ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။ “အဟံ အယျ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပါဒေ ဝန္ဒာမိ; ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစာမိ, လဘာမဟံ အယျ ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။

“ဘိက္ခုနိသင်္ဃော အယျ အယျာနံ ပါဒေ ဝန္ဒတိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစတိ, လဘတု ကိရ အယျ ဘိက္ခုနီသင်္ဃော ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။ “ဘိက္ခုနိယော အယျ အယျာနံ ပါဒေ ဝန္ဒန္တိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစန္တိ, လဘန္တု ကိရ အယျ ဘိက္ခုနိယော ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။ “အဟံ အယျ အယျာနံ ပါဒေ ဝန္ဒာမိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစာမိ, လဘာမဟံ အယျ ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။

“ဘိက္ခုနိသင်္ဃော အယျ အယျဿ ပါဒေ ဝန္ဒတိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစတိ, လဘတု ကိရ အယျ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။ “ဘိက္ခုနိယော အယျ အယျဿ ပါဒေ ဝန္ဒန္တိ ; ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစန္တိ, လဘန္တု ကိရ အယျ ဘိက္ခုနိယော ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။ “အဟံ အယျ အယျဿ ပါဒေ ဝန္ဒာမိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစာမိ, လဘာမဟံ အယျ ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။

“ဘိက္ခုနိသင်္ဃော စ အယျ ဘိက္ခုနိယော စ ဘိက္ခုနီ စ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အယျာနံ အယျဿ ပါဒေ ဝန္ဒတိ ဝန္ဒန္တိ ဝန္ဒတိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစတိ ယာစန္တိ ယာစတိ, လဘတု ကိရ လဘန္တု ကိရ လဘတု ကိရ အယျ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော စ ဘိက္ခုနိယော စ ဘိက္ခုနီ စ ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။

တေနပိ ဘိက္ခုနာ ဥပေါသထကာလေ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ – “ဘိက္ခုနိယော ဘန္တေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပါဒေ ဝန္ဒန္တိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစန္တိ, လဘန္တု ကိရ ဘန္တေ ဘိက္ခုနိယော ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။ “ဘိက္ခုနီ ဘန္တေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပါဒေ ဝန္ဒတိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစတိ, လဘတု ကိရ ဘန္တေ ဘိက္ခုနီ ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။

“ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဘန္တေ, ဘိက္ခုနိယော ဘန္တေ, ဘိက္ခုနီ ဘန္တေ အာယသ္မန္တာနံ ပါဒေ ဝန္ဒတိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစတိ, လဘတု ကိရ ဘန္တေ ဘိက္ခုနီ ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။

“ဘိက္ခုနိသင်္ဃော စ ဘန္တေ, ဘိက္ခုနိယော စ ဘိက္ခုနီ စ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာယသ္မန္တာနံ ပါဒေ ဝန္ဒတိ ဝန္ဒန္တိ ဝန္ဒတိ, ဩဝါဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစတိ ယာစန္တိ ယာစတိ, လဘတု ကိရ လဘန္တု ကိရ လဘတု ကိရ ဘန္တေ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော စ ဘိက္ခုနိယော စ ဘိက္ခုနီ စ ဩဝါဒူပသင်္ကမန”န္တိ။

ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေနာပိ သစေ သမ္မတော ဘိက္ခု အတ္ထိ, ပုရိမနယေနေဝ တံ ဘိက္ခုနိယော, တံ ဘိက္ခုနီ, တံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော စ ဘိက္ခုနိယော စ ဘိက္ခုနီ စ ဥပသင်္ကမန္တု ဥပသင်္ကမတု ဥပသင်္ကမတူတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ နတ္ထိ, ပါသာဒိကေန ဘိက္ခုနိသင်္ဃော စ ဘိက္ခုနိယော စ ဘိက္ခုနီ စ သမ္ပာဒေတု သမ္ပာဒေန္တု သမ္ပာဒေတူတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟကေန ပါဋိပဒေ ပစ္စာဟရိတွာ တထေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဩဝါဒံ ပန ဗာလဂိလာနဂမိကေ ဌပေတွာ အညော သစေပိ အာရညကော ဟောတိ, အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတုံ န လဘတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

> “အနုဇာနာမိ , ဘိက္ခဝေ, ဌပေတွာ ဗာလံ ဌပေတွာ ဂိလာနံ ဌပေတွာ ဂမိကံ အဝသေသေဟိ ဩဝါဒံ ဂဟေတု”န္တိ (စူဠဝ. ၄၁၄)။

တတ္ထ ယော စာတုဒ္ဒသိကပန္နရသိကေသု တ ဥပေါသထေသု ပါဋိပဒေ တ ဂန္တုကာမော, သော ဂမိကော ဒုတိယပက္ခဒိဝသေ ဂစ္ဆန္တောပိ အဂ္ဂဟေတုံ န လဘတိ, “န, ဘိက္ခဝေ, ဩဝါဒော န ဂဟေတဗ္ဗော, ယော န ဂဏှေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (စူဠဝ. ၄၁၄) ဝုတ္တံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိယေဝ။ ဩဝါဒံ ဂဟေတွာ စ ဥပေါသထဂ္ဂေ အနာရောစေတုံ တ ပါဋိပဒေ ဘိက္ခုနီနံ အပစ္စာဟရိတုံ တ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဩဝဒိတဗ္ဗော။ ယော န အာရောစေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ (စူဠဝ. ၄၁၅)။

အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ –

‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဩဝဒိတဗ္ဗော။ ယော န ပစ္စာဟရိတဗ္ဗော။ ယော န ပစ္စာဟရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ (စူဠဝ. ၄၁၅)။

တတ္ထ အာရညကေန ပစ္စာဟရဏတ္ထံ သင်္ကေတော ကာတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှေတံ – ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာရညကေန ဘိက္ခုနာ ဩဝဒံ ဂဟေတုံ, သင်္ကေတဉ္စ ကာတုံ, အတြ ပဋိဟရိဿာမီ’’တိ။ တသ္မာ အာရညကော ဘိက္ခု သစေ ဘိက္ခုနီနံ ဝသနကမေ ဘိက္ခံ လဘတိ, တတ္ထေဝ စရိတွာ ဘိက္ခုနိယော ဒိသွာ အာရောစေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ နော စေ တတ္ထ ဘိက္ခာ သုလဘာ ဟောတိ, သာမန္တဂါမေ စရိတွာ ဘိက္ခုနီနံ ကမံ အာဂမ္မ တထေဝ ကာတဗ္ဗံ။ သစေ ဒူရံ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ, သင်္ကေတော ကာတဗ္ဗော – ‘‘အဟံ အမုကံ နာမ တုမှာကံ ကမဒွါရေ သဘံ ဝါ မဏ္ဍပံ ဝါ ရုက္ခမူလံ ဝါ ဥပသင်္ကမိဿာမိ, တတ္ထ အာဂစ္ဆေယျာထာ’’တိ ။ ဘိက္ခုနီဟိ တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ, အဂန္တုံ န လဗ္ဘ တိ။ ဝုတ္တဉှေတံ – ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနိယာ သင်္ကေတံ န ဂန္တဗ္ဗံ။ ယာ န ဂစ္ဆေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ ာ’’တိ (စူဠဝ. ၄၁၅)။

ဥဘတောသင်္ဃေ တီဟိ ဌာနေဟိ ပဝာရေတဗ္ဗန္တိ ဧတ္ထ ဘိက္ခုနီဟိ စာတုဒ္ဒသေ အတ္တနာ ပဝာရေတွာ ဥပေါသထေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပဝာရေတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

‘‘အနုဇာနာမိ , ဘိက္ခဝေ, အဇ္ဇတနာယ ပဝာရေတွာ အပရဇ္ဇု ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဝာရေတု’’န္တိ (စူဠဝ. ၄၂၇)။

ဘိက္ခုနိခန္ဓကေ ဝုတ္တနယေနေဝ စေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှေတံ –

‘‘တေန ခော ပန သမယေန သဗ္ဗော ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ပဝာရေန္တော ကောလာဟလမကာသိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ဗျတ္တံ ပဋိဗလံ သမ္မန္နိတုံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ အတ္ထာယ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဝာရေတုံ။ ဧဝဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ ပဌမံ ဘိက္ခုနီ ယာစိတဗ္ဗာ, ယာစိတွာ ဗျတ္တာယ ဘိက္ခုနိယာ ပဋိဗလာယ သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော –

‘‘သုဏာတု မေ, အယျေ သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဣတ္ထန္နာမံ ဘိက္ခုနိံ သမ္မန္နေယျ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ အတ္ထာယ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဝာရေတုံ။ ဧသာ ဉတ္တိ။

‘‘သုဏာတု မေ, အယျေ သင်္ဃော, သင်္ဃော ဣတ္ထန္နာမံ ဘိက္ခုနိံ သမ္မန္နေယျ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ အတ္ထာယ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဝာရေတုံ။ ယဿာ အယျာယ ခမတိ ဣတ္ထန္နာမာယ ဘိက္ခုနိယာ သမ္မုတိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ အတ္ထာယ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဝာရေတုံ, သာ တုဏှဿ; ယဿာ နက္ခမတိ, သာ ဘာသေယျ။

‘‘သမ္မတာ သင်္ဃေန ဣတ္ထန္နာမာ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ အတ္ထာယ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဝာရေတုံ။ ခမတိ သင်္ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ, ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ’’တိ (စူဠဝ. ၄၂၇)။

တာယ သမ္မတာယ ဘိက္ခုနိယာ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ အာဒာယ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ အဍ္ဍလိ ပဂ္ဂဟေတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘‘ဘိက္ခုနိသင်္ဃော အယျ, ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဝာရေတိ – ဒိဋ္ဌေန ဝါ သုတေန ဝါ ပရိသင်္ကာယ ဝါ။ ဝဒတယျ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿ သတိ။ ဒုတိယမ္ပိ အယျ, တတိယမ္ပိ အယျ, ဘိက္ခုနိသင်္ဃော။ပေ.။ ပဋိကရိဿတီ’’တိ။

သစေ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော န ပူရတိ, ‘‘ဘိက္ခုနိယော အယျ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဝာရေန္တိ – ဒိဋ္ဌေန ဝါ သုတေန ဝါ ပရိသင်္ကာယ ဝါ, ဝဒတယျ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဘိက္ခုနိယော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တိယော ပဋိကရိဿန္တီ’’တိ စ,

‘‘အဟံ အယ္ယ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပတရေမိ – ဒိဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒတု မံ အယ္ယ ဘိက္ခုသင်္ဃော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ’’တိ စ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗံ။

သစေ ဘိက္ခုသင်္ဃော န ပူရတိ, ‘‘ဘိက္ခုနိသင်္ဃော အယ္ယာ အယ္ယေ ပတရေတိ – ဒိဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တုယ္ယာ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿတီ’’တိ စ, ‘‘ဘိက္ခုနိသင်္ဃော အယ္ယ အယ္ယံ ပတရေတိ – ဒိဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒတယ္ယော ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿတီ’’တိ စ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗံ။

ဥဘိန္နံ အပာရိပူရိယာ ‘‘ဘိက္ခုနိယော အယ္ယာ အယ္ယေ ပတရေန္တိ – ဒိဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တုယ္ယာ ဘိက္ခုနိယော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တိယော ပဋိကရိဿန္တီ’’တိ စ, ‘‘ဘိက္ခုနိယော အယ္ယ အယ္ယံ ပတရေန္တိ – ဒိဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒတယ္ယော ဘိက္ခုနိယော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တိယော ပဋိကရိဿန္တီ’’တိ စ, ‘‘အဟံ အယ္ယာ အယ္ယေ ပတရေမိ – ဒိဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အယ္ယာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တီ ပဋိကရိဿာမီ’’တိ စ, ‘‘အဟံ အယ္ယ အယ္ယံ ပတရေမိ – ဒိဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒတု မံ အယ္ယော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တီ ပဋိကရိဿာမီ’’တိ စ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗံ။

မာနတ္တစရဏဥ္စ ဥပသမ္ပဒာပရိယေသနာ စ ယထာဌာနေယေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

န ဘိက္ခုနိယာ ကေနစိ ပရိယာယေနာတိ ဒသဟိ တ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အညေန တ ကေနစိ ပရိယာယေန ဘိက္ခု နေဝ အက္ကောသိတဗ္ဗော, န ပရိဘာသိတဗ္ဗော, န ဘယေန တဇ္ဇေတဗ္ဗော။ **ဩဝဋ္ဋော**တိ ပိဟိတော တရိတော ပဋိက္ခိတ္တော။ ဝစနယေဝ **ဝစနပထော။ အနောဝဋ္ဋော**တိ အပိဟိတော အတရိတော အပ္ပဋိက္ခိတ္တော။ တသ္မာ ဘိက္ခုနိယာ အာဓိပစ္စဋ္ဌာနေ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ ဌတွာ ‘‘ဧဝံ အဘိက္ကမ, ဧဝံ ပဋိက္ကမ, ဧဝံ နိဝာသေဟိ, ဧဝံ ပာရုပာဟီ’’တိ ကေနစိ ပရိယာယေန နေဝ ဘိက္ခု ဩဝဒိတဗ္ဗော, န အနုသာသိတဗ္ဗော။ အောသံ ပန ဒိသွာ ‘‘ပုဗ္ဗေ မဟာထေရာ န ဧဝံ အဘိက္ကမန္တိ, န ပဋိက္ကမန္တိ, န နိဝာသေန္တိ, န ပာရုပန္တိ, ဤဒိသံ ကာသာဝမ္ပိ န ဓာရေန္တိ, န ဧဝံ အင်္ဂါနိ အဇ္ဈောန္တီ’’တိ အာဒိနာ နယေန ဝိဇ္ဇမာနဒေသံ ဒဿေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခူဟိ ပန ‘‘အယံ ဝုဍ္ဍသမဏီ ဧဝံ နိဝာသေတိ, ဧဝံ ပာရုပတိ, မာ ဧဝံ နိဝာသေဟိ, မာ ဧဝံ ပာရုပာဟိ, မာ တိလကမ္မပဏ္ဏကမ္မာဒီနိ ကရောဟီ’’တိ ယထာသုခံ ဘိက္ခုနီ ဩဝဒိတုံ အနုသာသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

သမဂ္ဂမ္ဟာယ္ယာတိ ဘဏန္တိ န္တိ ‘‘သမဂ္ဂါ အမှာ အယ္ယ’’ ဣတိ ဘဏန္တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ။ **အညံ ဓမ္မံ ဘဏ တီ**တိ အညံ သုတ္တန္တံ တ အဘိဓမ္မံ တ။ သမဂ္ဂမှာယ္ယာတိ ဝစနေန ဟိ ဩဝာဒံ ပစ္စာသီသန္တိ, တသ္မာ ဌပေတွာ ဩဝာဒံ အညံ ဓမ္မံ ဘဏန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ **ဩဝာဒံ အနိယ္ယာဒေတွာ** တိ ဧသော ဘဂိနိယော ဩဝါဒေါတိ အဝတွာ။

၁၅၀. အဓမ္မကမ္မေ တိအာဒီသု ဘိက္ခုနောဝါဒကသမ္မုတိကမ္မံ ကမ္မန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ အဓမ္မကမ္မေ ဒွိန္နံ နဝကာနံ ဝသေန အဋ္ဌာရသ ပါစိတ္တိယာနိ။ ဓမ္မကမ္မေ ဒုတိယဿ နဝကဿ အဝသာနပဒေ အနာပတ္တိ, သေသေသု သတ္တရသ ဒုက္ကဋာနိ။

၁၅၂. ဥဒ္ဒေသံ ဒေန္တော တိ အဋ္ဌန္နံ ဂရုဓမ္မာနံ ဟဋ္ဌာ ဥဒ္ဒိသန္တော။ **ပရိပုစ္ဆံ ဒေန္တော** တိ တဿာယေဝ ပဂု ဏာယ ဂရုဓမ္မဟဋ္ဌာယ အဋ္ဌကထံ ကထေန္တော တိ အတ္ထော။ **ဩသာရေဟိ အယ္ယာတိ ဝုစ္စမာနော ဩသာရေတီ** တိ ဧဝံ ဝုစ္စမာနော အဋ္ဌဂရုဓမ္မဟဋ္ဌံ ဩသာရေတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဥဒ္ဒေသံ ဒေန္တော, ပရိပုစ္ဆံ ဒေန္တော, ယော စ ဩ သာရေဟီတိ ဝုစ္စမာနော အဋ္ဌ ဂရုဓမ္မေ ဘဏတိ, တဿ ပါစိတ္တိယေန အနာပတ္တိ။ အညံ ဓမ္မံ ဘဏန္တဿ ဒုက္က ကဋေန အနာပတ္တိ။ **ပဥှံ ပုစ္ဆတိ, ပဥှံ ပုဌော ကထေတီ** တိ ဘိက္ခုနီ ဂရုဓမ္မနိဿိတံ တ ခန္ဓာဒိနိဿိတံ တ ပဥှံ ပုစ္ဆတိ, တံ ယော ဘိက္ခု ကထေတိ, တဿာပိ အနာပတ္တိ။ **အညဿတ္ထာယ ဘဏန္တံ** န္တိ စတုပရိသတိ ဓမ္မံ ဒေ သေန္တံ ဘိက္ခုံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဘိက္ခုနိယော သုဏန္တိ, တတြာပိ ဘိက္ခုဿ အနာပတ္တိ။ **သိက္ခမာနာယ သာမဏေရိယာ**တိ တာသံ ဒေသေန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနံ – တစတော စ တစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ တိဝေဒနန္တိ။

ဩတဒသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

၂. အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၅၃. ဒုတိယသိက္ခာပဒေ – **ပရိယာယေနာ**တိ တရေန, ပဋိပာဋိယာတိ အတ္ထော။ **အဓိစေတသော**တိ အဓိစိတ္တဝတော , သဗ္ဗစိတ္တာနံ အဓိကေန အရဟတ္တဖလစိတ္တေန သမန္နာဂတဿာတိ အတ္ထော။ **အပ္ပမဇ္ဇတော** တိ နပ္ပမဇ္ဇတော, အပ္ပမာဒေန ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သာတစ္စကိရိယာယ သမန္နာဂတဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မုနိနော**တိ "ယော မုနာတိ ဥဘော လောကေ, မုနိ တေန ပဝုစ္စတီ"တိ (ဓ. ပ. ၂၆၉) ဧဝံ ဥဘယလောကမုနနေန တ, မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ, တေန ဉာဏေန သမန္နာဂတတ္တာ တ ခီဏာသဝေ မုနိ နာမ ဝုစ္စတိ, တဿ မုနိနော။ **မောနပထေသု သိက္ခတော** တိ အရဟတ္တဉာဏသင်္ခါတဿ မောနဿ ပထေသု သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေသု တီသု ဝါ သိက္ခာသု သိက္ခတော။ ဣဒဉ္စ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဧဝံ ပုဗ္ဗဘာဂေ သိက္ခတော ဣမာယ သိက္ခာယ မုနိဘာဝံ ပတ္တဿ မုနိနောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သောကာ န ဘဝန္တိ တာဒိနော** တိ တာဒိသဿ ခီဏာသဝမုနိနော အဗ္ဘန္တရေ ဣဋ္ဌဝိယောဂါဒိဝတ္ထုကာ သောကာ န သန္တိ။ အထ ဝါ **တာဒိနော**တိ တာဒိလက္ခဏသမန္နာဂတဿ ဧဝရူပဿ မုနိနော သောကာ န ဘဝန္တီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ဥပသန္တဿ** တိ ရာဂါဒီနံ ဥပသမေန ဥပသန္တဿ။ **သဒာ သတီမတော**တိ သတိဝေပုလ္လပ္ပတ္တတ္တာ နိစ္စကာလံ သတိယာ အဝိရဟိတဿ ။ **အာကာသေ အန္တလိက္ခေ** တိ အန္တလိက္ခသင်္ခါတေ အာကာသေ, န ကသိဏုဂ္ဃာဋိမေ, န ပန ရူပပရိစ္ဆေဒေ။ **စင်္ကမတိပိ တိဋ္ဌတိပီ** တိ တာသံ ဘိက္ခုနီနံ ကထံ သုတွာ "ဣမာ ဘိက္ခုနိယော မံ 'ဧတ္တကမေဝ အယံ ဇာနာတီ'တိ အဝမညန္တိ, ဟန္ဒ အနိ တောသံ အတ္တနော အာနုဘာဝံ ဒဿေမီ"တိ ဓမ္မဗဟုမာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ အဘိညာပါဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ဧဝရူပံ ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိယံ ဒဿေသိ – "အာကာသေ အန္တလိက္ခေ စင်္ကမတိပိ။ပေ.။ အန္တရဓာယတိပီ"တိ။ တတ္ထ **အန္တရဓာယတိပီ**တိ အန္တရဓာယတိပိ အဒဿနမ္ပိ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **တဉ္စေဝ ဥဒာနံ ဘဏတိ အညာနိ စ ဗဟုံ ဗုဒ္ဓဝစန** န္တိ ထေရော ကိရ အတ္တနော ဘာတုထေရဿ သန္တိကေ –

> "ပဒုမံ ယထာ ကောကနုဒံ သုဂန္ဓံ၊
> ပါတော သိယာ ဖုလ္လမဝီတဂန္ဓံ။
> အင်္ဂီရသံ ပဿ ဝိရောစမာနံ၊
> တပန္တမာဒိစ္စမိဝန္တလိက္ခေ"တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၂၃)။

ဣမံ ကထံ ဥဒ္ဒိသာပေတွာ စတ္တာရော မာသေ သဇ္ဈာယိ။ န စ ပဂုဏံ ကတ္တုမသက္ခိ။ တတော နံ ထေရော "အဘဗ္ဗော တွံ ဣမသ္မိံ သာသနေ"တိ ဝိဟာရာ နိက္ကမာပေသိ, သော ရောဒမာနော ဒွါရကောဋ္ဌကေ အဋ္ဌာသိ။ အထ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ ဝေနေယျသတ္တေ ဩလောကေန္တော တံ ဒိသွာ ဝိဟာရစာရိကံ စရမာနော ဝိယ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "စူဠပန္ထက, ကသ္မာ ရောဒသီ"တိ အာဟ။ သော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ အထဿ ဘဂဝါ သုဒ္ဓံ ပိလောတိကခဏ္ဍံ ဒတွာ "ဣဒံ 'ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏ'န္တိ ပရိမဇ္ဇာဟီ"တိ အာဟ။ သော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အတ္တနော နိဝါသဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ တဿ ကောမန္တံ ပရိမဇ္ဇိ, ပရိမဇ္ဇိတဋ္ဌာနံ ကာဠကမဟောသိ။ သော "ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓမ္ပိ နာမ ဝတ္ထံ ဣမံ အတ္တဘာဝံ နိဿာယ ကာဠကံ ဇာတ"န္တိ သံဝေဂံ ပဋိလဘိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိ။ အထဿ ဘဂဝါ အာရဒ္ဓဝီရိယဘာဝံ ဥတွာ "အဓိစေတသော"တိ ဣမံ ဩဘာသဂါထံ အဘာသိ။ ထေရော ဂါထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တသ္မာ ထေရော ပကတိယာဝ ဣမံ ဂါထံ မမာယတိ, သော တံ ဣမိဿာ ဂါထာယ မမာယနဘာဝံ ဇာနာပေတုံ တံယေဝ ဘဏတိ။ အညဉ္စ အန္တရန္တရာ အာဟရိတွာ ဗဟုံ ဗုဒ္ဓဝစနံ။ တေန ဝုတ္တံ – "တဉ္စေဝ ဥဒာနံ ဘဏတိ, အညဉ္စ ဗဟုံ ဗုဒ္ဓဝစန"န္တိ။

၁၅၆. ကေနတော ဥပသမ္ပန္နာယာ တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာယ, ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပန ဥပသမ္ပန္နံ ဩဝဒန္တဿ ပါစိတ္တိယံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣဒမ္ပိ စ ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနမေဝ။

အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

၃. ဘိက္ခုနုပဿယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၂. တတိယသိက္ခာပဒေ – **အညတြ သမယာ သြဝဒတိ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ**တိအာဒီသု အဋ္ဌဟိ ဂရုဓမ္မေဟိ သြဝဒန္တဿေဝ ပါစိတ္တိယံ, အညေန ဓမ္မေန ဒုက္ကဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဧကတောဥပသမ္ပန္နာယာ**တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာယ, ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာယ ပန သြဝဒတော ပါစိတ္တိယမေဝ။ ဣတော ပရမ္ပိ ယတ္ထ ယတ္ထ ''ဧကတောဥပသမ္ပန္နာ''တိ ဝုစ္စတိ, သဗ္ဗတ္ထ အယမေဝ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယဝါစတော, ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဘိက္ခုနုပဿယသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

ဣဒံ ပနေတ္ထ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ ပကိဏ္ဏကံ – အသမ္မတော စေ ဘိက္ခု အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဋ္ဌဟိ ဂရုဓမ္မေဟိ သြဝဒတိ, တီဏိ ပါစိတ္တိယာနိ။ အညေန ဓမ္မေန သြဝဒတော ဒွေ ဒုက္ကဋာနိ, ဧကံ ပါစိတ္တိယံ။ ကထံ? အသမ္မတမူလကံ ဒုက္ကဋံ, ဥပဿယံ ဂန္တွာ အညေန ဓမ္မေန သြဝဒနမူလကံ ဒုက္ကဋံ, အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ သြဝဒနမူလကံ ပါစိတ္တိယန္တိ။ သမ္မတဿ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ တတ္ထ ဂန္တွာ အဋ္ဌဟိ ဂရုဓမ္မေဟိ သြဝဒန္တဿ ဧကာ အနာပတ္တိ, ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ။ ကထံ? သမ္မတတ္တာ အနာပတ္တိ, အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ သြဝဒနမူလကံ ဧကံ, ဂန္တွာ ဂရုဓမ္မေဟိ သြဝဒနမူလကံ ဧကန္တိ ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ။ တဿေဝ အညေန ဓမ္မေန သြဝဒတော ဧကာ အနာပတ္တိ, ဧကံ ဒုက္ကဋံ, ဧကံ ပါစိတ္တိယံ။ ကထံ? သမ္မတတ္တာ အနာပတ္တိ, ဂန္တွာ အညေန ဓမ္မေန သြဝဒနမူလကံ ဒုက္ကဋံ, အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ သြဝဒနမူလကံ ပါစိတ္တိယန္တိ။ ဒိဝါ ပန ဂန္တွာ သြဝဒတော သမ္မတဿ စ အသမ္မတဿ စ ရတ္တိံ သြဝဒနမူလကံ ဧကံ ပါစိတ္တိယံ အပနေတွာ အဝသေသာ အာပတ္တာနာပတ္တိယော ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

ပကိဏ္ဏကကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အာမိသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ – **န ဗဟုကတာ**တိ န ကတဗဟုမာနာ, န ဓမ္မေ ဗဟုမာနံ ကတွာ သြဝဒန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **''ဘိက္ခုနောဝါဒကံ အဝဏ္ဏံ ကတ္တုကာမော''**တိအာဒီနံ ဥဇ္ဈာပနကေ ဝုတ္တနယေနေဝတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပသမ္ပန္နံ သင်္ဃေန အသမ္မတန္တိ ဧတ္ထ အသမ္မတော နာမ သမ္မတေန ဝါ သင်္ဃေန ဝါ ဘာရံ ကတွာ ဌပိတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အနုပသမ္ပန္နံ သမ္မတံ ဝါ အသမ္မတံ ဝါ**တိ ဧတ္ထ ပန ဘိက္ခုကာလေ သမ္မုတိံ လဘိတွာ သာမဏေရဘူမိယံ ဌိတော သမ္မတော, သမ္မတေန ဝါ သင်္ဃေန ဝါ ဌပိတော ဗဟုဿုတော သာမဏေရော အသမ္မတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော ဝါစာစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

အာမိသသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

၅. စီဝရဒာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၉. ပဉ္စမသိက္ခာပဒေ – **ဝိသိခါယာ**တိ ရထိကာယ။ **ပိဏ္ဍာယ စရတီ**တိ နိဗဒ္ဓစာရဝသေန အဘိဏှံ စရတိ။ **သန္ဒိဋ္ဌာ**တိ သန္ဒိဋ္ဌမိတ္တာ အဟေသုံ။ သေသမေတ္ထ ပဒတော ဥတ္တာနတ္ထံ, ဝိနိစ္ဆယတော စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒေ

ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌာနာဒီဟိ။ တတ္ရ ဟိ ဘိက္ခု ပဋိဂ္ဂဟကော, ဣဓ ဘိက္ခုနီ, အယံ ဝိသေသော။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

စီဝရအာနသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

၆. စီဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၇၅. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ – **ဥဒာယီ**တိ လာဠုဒာယီ။ **ပဋ္ဌော** တိ ပဋိဗလော, နိပုဏော စေဝ သမတ္ထော စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အညတရာ ဘိက္ခုနီ**တိ တဿေဝ ပုရာဏဒုတိယိကာ။ **ပဋိဘာနစိတ္တ** န္တိ အတ္တနော ပဋိဘာနေန ကတစိတ္တံ, သော ကိရ စီဝရံ ရဇိတ္ဝာ တဿ မဇ္ဈေ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ဝိပ္ပကတမေထုနံ ဣတ္ထိပုရိသရူပမကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''မဇ္ဈေ ပဋိဘာနစိတ္တံ ဝုဋ္ဌာပေတွာ''တိ။ **ယထာသံဟဋ**န္တိ ယထာသံဟရိတမေဝ။

၁၇၆. စီဝရန္တိ ယံ နိဝာသိတုံ ဝါ ပါရုပိတုံ ဝါ သက္ကာ ဟောတိ, ဧဝဉ္ဟိ မဟာပစ္စရိယာဒီသု ဝုတ္တံ။ **သယံ သိဗ္ဗ တီ**တိ ဧတ္ထ သိဗ္ဗိဿာမီတိ ဝိစာရေန္တဿာပိ ဆိန္ဒန္တဿာပိ ဒုက္ကဋံ, သိဗ္ဗန္တဿ ပန ပာစိတ္တိယံ။ **အာရာ ပထေ အာရာပထေ**တိ သူစိံ ပဝေသေတွာ ပဝေသေတွာ နီဟရဏေ။ သစေ ပန သကလသူစိံ အနီဟရန္တော ဒီဃသုတ္တ ပ္ပဝေသနတ္ထံ သတက္ခတ္တုမ္ပိ ဝိဇ္ဈိတွာ နီဟရတိ, ဧကမေဝ ပာစိတ္တိယံ။ **သကိံ အာဏတ္တော** တိ သကိံ ''စီဝရံ သိ ဗ္ဗာ''တိ ဝုတ္တော။ **ဗဟုကမ္ပိ သိဗ္ဗတီ** တိ သစေပိ သဗ္ဗံ သူစိကမ္မံ ပရိယောသာပေတွာ စီဝရံ နိဋ္ဌာပေတိ, ဧကမေဝ ပာစိတ္တိယံ။ အထ ပန ''ဣမသ္မိံ စီဝရေ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ တဝ ဘာရော''တိ ဝုတ္တော ကရောတိ, အာဏတ္တဿ အာ ရာပထေ အာရာပထေ ဧကမေကံ ပာစိတ္တိယံ, အာဏာပကဿ ဧတေစာယ သမ္ဗဟုလာနိပိ။ ပုနပ္ပုနံ အာဏတ္တိယံ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။

ယေပိ သစေ အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု အတ္တနော ဉာတိကာနံ စီဝရံ သိဗ္ဗန္တေသု တေသံ နိဿိတကာ ''အာစရိယုပဇ္ ဈာယဝတ္တံ ဝါ ကထိနဝတ္တံ ဝါ ကရောမာ''တိ သိဗ္ဗန္တိ, တေသမ္ပိ အာရာပထဂဏနာယ အာပတ္တိယော။ အာစရိယုပ ဇ္ဈာယာ အတ္တနော ဉာတိကာနံ စီဝရံ အန္တေဝါသိကေဟိ သိဗ္ဗာပေန္တိ, အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဒုက္ကဋံ, အန္တေဝါသိ ကာနံ ပာစိတ္တိယံ။ အန္တေဝါသိကာ အတ္တနော ဉာတိကာနံ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ သိဗ္ဗာပေန္တိ, တတြာပိ ဧသေဝ န ယော။ အန္တေဝါသိကာနမ္ပိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနမ္ပိ ဉာတိကာယ စီဝရံ ဟောတိ, အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ပန အန္တေဝါသိ ကေ ဝဉ္စေတွာ သိဗ္ဗာပေန္တိ, ဥဘိန္နမ္ပိ ဒုက္ကဋံ။ ကသ္မာ? အန္တေဝါသိကာနံ အညာတိကာသညာယ သိဗ္ဗိတတ္တာ , ဣတရေသံ အကပ္ပိယေ နိယောဇိတတ္တာ။ တသ္မာ ''ဣဒံ တေ မာတု စီဝရံ, ဣဒံ ဘဂိနိယာ''တိ အာစိက္ခိတွာ သိဗ္ဗာ ပေတဗ္ဗံ။

၁၇၉. အညံ ပရိက္ခာရန္တိ ယံကိဉ္စိ ဥပာဟနတ္ထဝိကာဒိံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာ ဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

စီဝရသိဗ္ဗနသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

၇. သံဝိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၈၁. သတ္တမသိက္ခာပဒေ – **ပစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တီနံ စောရာ အစ္ဆိန္ဒိံသူ** တိ ပစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တီနံ ပတ္တစီဝရံ စောရာ ဟရိံသု။ **ဒူသေသု**န္တိ တာ ဘိက္ခုနိယော စောရာ ဒူသယိံသု, သီလဝိနာသံ ပာပယိံသူတိ အတ္ထော ။

၁၈၂-၃. သံဝိဓာယာတိ သံဝိဒဟိတွာ, ဂမနကာလေ သင်္ကေတံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ကုက္ကုဋသမ္ပာဒေ** တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ ဂါမာ နိက္ခမိတွာ ကုက္ကုဋော ပဒသာဝ အညံ ဂါမံ ဂစ္ဆတိ, အယံ ကုက္ကုဋသမ္ပာဒေတိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ ရာယံ ဝစနတ္ထော – သမ္ပဒန္တိ ဧတ္ထာတိ **သမ္ပာဒော** ။ ကေ သမ္ပဒန္တိ? ကုက္ကုဋာ။ ကုက္ကုဋာနံ သမ္ပာဒော **ကုက္ ကုဋသမ္ပာဒော**။ အထ ဝါ သမ္ပာဒေတိ ဂမနံ, ကုက္ကုဋာနံ သမ္ပာဒော ဧတ္ထ အတ္ထီတိပိ ကုက္ကုဋသမ္ပာဒော။ ကုက္ ကုဋသမ္ပာတေ ဣတိပိ ပါဌော, တတ္ထ ယဿ ဂါမဿ ဂေဟစ္ဆဒနပိဋ္ဌိတော ကုက္ကုဋော ဥပ္ပတိတွာ အညဿ

ဂေဟဋ္ဌဒနပိဋ္ဌိယံ ပတတိ, အယံ ကုက္ကုဋ္ဋသမ္ပာတောတိ ဝုစ္စတိ။ ဝစနတ္ထော ပနေတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒွဝိဓာ ဝုတ္တပ္ပကာရောပိ စေသ ကမော အစ္စာသန္နော ဟောတိ, ဥပစာရော န လဗ္ဘတိ။ ယသ္မိံ ပန ကမေ ပစ္ဆိုသေ ဝသ္သန္တသ္သ ကုက္ကုဋ္ဋသ္သ သဒ္ဒော အနန္တရေ ကမေ သုယ္ယတိ, တာဒိသေဟိ ကမေဟိ သမ္ပုဏ္ဏာရဋ္ဌေ ကမန္တရေ ကမန္တရေ ဟစိတ္တိယန္တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ, ''ကမန္တရေ ကမန္တရေ အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယသ္သာ''တိ ဝစနတော ပန သစေပိ ရတနမတ္တန္တရော ကမော ဟောတိ, ယော တသ္သ မနုသ္သေဟိ ဌပိတဥပစာရော, တံ ဩက္ကမန္တသ္သ အာပတ္တိယေဝ။

တတ္ထာယံ အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယော – သံဝိဓာနကာလေ ဟိ သစေ ဥဘောပိ ဘိက္ခုနုပသ္သယေ ဝါ အန္တရာရာမေ ဝါ အာသနသာလာယ ဝါ တိတ္ထိယသေယ္ယာယ ဝါ ဌတွာ သံဝိဒဟန္တိ, အနာပတ္တိ ကပ္ပိယဘူမိ ကိရာယံ။ တသ္မာ ဧတ္ထ သံဝိဒဟနပစ္စယာ ဒုက္ကဋာပတ္တိံ န ဝဒန္တိ, ဂစ္ဆန္တသ္သ ယထာဝတ္တုကမေဝ။ သစေ ပန အန္တောကမေ ဘိက္ခုနုပဿ သယဒွာရေ ရထိကာယ အညေသု ဝါ စတုက္ကသိင္ဃာဋကဟတ္ထိသာလာဒီသု သံဝိဒဟန္တိ, ဘိက္ခုနော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သ။ ဇံ သံဝိဒဟိတွာ ကမတော နိက္ခမန္တိ, နိက္ခမနေ အနာပတ္တိ, အနန္တရကမသ္သ ဥပစာရောက္ကမနေ ပန ဘိက္ခုနော ဟစိတ္တိယံ။ တတ္ထာပိ ''ပဌမပာဒေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယပာဒေ ဟစိတ္တိယ''န္တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ ကမတော နိက္ခမိတွာ ပန ယာဝ အနန္တရကမသ္သ ဥပစာရံ န ဩက္ကမန္တိ, ဧတ္ထန္တရေ သံဝိဒဟိတေပိ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ, အနန္တရကမသ္သ ဥပစာရောက္ကမနေ ပုရိမနယေနေဝ အာပတ္တိ။ သစေ ဒူရံ ဂန္တုကာမာ ဟောန္တိ, ကမူပစာရဂဏနာယ ဩက္ကမနေ ဩက္ကမနေ အာပတ္တိ, တသ္သ တသ္သ ပန ကမသ္သ အတိက္ကမနေ အနာပတ္တိ။ သစေ ပန ဘိက္ခုနီ ''အသုကံ နာမ ကမံ ဂမိဿာမီ''တိ ဥပဿယတော နိက္ခမတိ, ဘိက္ခုပိ တမေဝ ကမံ သန္ဓာယ ''အသုကံ နာမ ကမံ ဂမိဿာမီ''တိ ဝိဟာရတော နိက္ခမတိ။ အထ ဒွေပိ ကမဒွာရေ သမာဂန္တွာ ''တုမ္ဟေ ကုဟိံ ဂစ္ဆထ, အသုကံ နာမ ကမံ တုမ္ဟေ ကုဟိန္တိ, မယမ္ပိ တတ္ထေဝါ''တိ ဝတွာ ''ဧဟိ အနိ, ဂစ္ဆာမာ''တိ သံဝိဓာယ ဂစ္ဆန္တိ, အနာပတ္တိ။ ကသ္မာ? ပုဗ္ဗမေဝ ဂမိဿာမာတိ နိက္ခန္တတ္တာတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ တံ နေဝ ဟဋ္ဌိယာ န သေသအဋ္ဌကထာယ သမေတိ။

အဒ္ဓယောဇနေ အဒ္ဓယောဇနေ တိ ဧကမေကံ အဒ္ဓယောဇနံ အတိက္ကမန္တသ္သ ကာအနိ အတိက္ကမိဿတီတိ ပဌမပာဒေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယပာဒေ ဟစိတ္တိယံ။ ကာမသ္မိဉ္စဟိ နယေ အတိက္ကမနေ အာပတ္တိ, ဩက္ကမနေ အနာပတ္တိ။

၁၈၄. ဘိက္ခု သံဝိဒဟတီတိ နဂရဒွာရေ ဝါ ရထိကာယ ဝါ ဘိက္ခုနိံ ဒိသွာ ''အသုကံ ကမံ နာမ ဂတပုဗ္ဗတ္ထာ''တိ ဝဒတိ, ''နာမ္ဟ အယ္ယ ဂတပုဗ္ဗာ''တိ ''ဧဟိ ဂစ္ဆာမာ''တိ ဝါ ''သွေဝ အဟံ ဂမိဿာမိ, တွံဝမ္ပိ အာဂစ္ဆေယ္ယာသီ''တိ ဝါ ဝဒတိ။ **ဘိက္ခုနီ သံဝိဒဟတီ**တိ ကမန္တရေ စေတိယဝန္ဒနတ္ထံ ကမတော နိက္ခမန္တံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ ''အယ္ယ ကုဟိံ ဂစ္ဆထာ''တိ ဝဒတိ။ ''အသုကံ နာမ ကမံ စေတိယဝန္ဒနတ္ထာ''န္တိ။ ''အဟမ္ပိ အယ္ယ အာဂစ္ဆာမီ''တိ ဇံ ဘိက္ခုနီယေဝ သံဝိဒဟတိ, န ဘိက္ခု။

၁၈၅. ဝိသင်္ကေတေနာ တိ ဧတ္ထ ''ပုရေဘတ္တံ ဂစ္ဆိဿာမာ''တိ ဝတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဂစ္ဆန္တိ, ''အဇ္ဇ ဝါ ဂမိဿာမာ''တိ ဝတွာ သွေဝ ဂစ္ဆန္တိ။ ဇံ ကာလဝိသင်္ကေတေယေဝ အနာပတ္တိ, ဒွာရဝိသင်္ကေတေ ပန မဂ္ဂဝိသင်္ကေတေ ဝါ သတိပိ အာပတ္တိယေဝ။ **အာပဒါသူ**တိ ရဋ္ဌဘေဒေ စက္ကသမာရုဠှာ ဇနပဒါ ပရိယာယန္တိ ဧဝရူပါသု အာပဒါသု အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

စတုသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော ကာယဝါစတော ကာယစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

သံဝိဓာနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၈. နာဝါဘိရုဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၈၈. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ – **သံဝိဓာယာ**တိ လောကဿာဒမိတ္တသန္ထဝဝသေန ကီဠာပုရေက္ခာရာ သံဝိဒဟိတွာ။ **ဒွံကမိနိန္တိ** ဥဒ္ဓံ နဒိယာ ပဋိသောတံ ဂစ္ဆန္တိ။ ယသ္မာ ပန ယော ဥဒ္ဓံ ဇဝနတော ဥဇ္ဇဝနိကာယ နာဝါယ ကီဠတိ, သော "ဥဒ္ဓံကမိနိံ အဘိရုဟတီ"တိ ဝုစ္စတိ။ တေနဿ ပဒဘာဇနေ အတ္ထမေဝ ဒဿေတုံ "ဥဇ္ဇဝနိကာယာ"တိ ဝုတ္တံ။ **အဓောကမိနိန္တိ** အဓော အနုသောတံ ဂစ္ဆန္တိ။ ယသ္မာ ပန ယော အဓော ဇဝနတော ဩဇဝနိကာယ နာဝါယ ကီဠတိ, သော "အဓောကမိနိံ အဘိရုဟတီ"တိ ဝုစ္စတိ။ တေနဿာပိ ပဒဘာဇနေ အတ္ထမေဝ ဒဿေတုံ "ဩဇဝနိကာယာ"တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယံ တိတ္ထသမ္ပဋိပါဒနတ္ထံ ဥဒ္ဓံ တ အဓော တ ဟရန္တိ, ဧတ္ထ အနာပတ္တိ။ **တိရိယံ တရဏာယာ**တိ ဥပယောဂတ္ထေ နိဿက္ကဝစနံ။

၁၈၉. ကမန္တရေ ကမန္တရေ တိ ဧတ္ထ ယဿာ နဒိယာ ဧကံ တီရံ ကုက္ကုဋေသမ္ပာဒကမေဟိ နိရန္တရံ, ဧကံ အကမကံ အရညံ, တဿာ သကမကတီရပဿေန ဂမနကာလေ ကမန္တရဂဏနာယ ပာစိတ္တိယာနိ, အကမကတီရပဿေန ဂမနကာလေ အဒ္ဓယောဇနဂဏနာယ။ ယာ ပန ယောဇနဝိတ္ထတာ ဟောတိ, တဿာ မဇ္ဈေန ဂမနေပိ အဒ္ဓယောဇနဂဏနာယ ပာစိတ္တိယာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **အနာပတ္တိ တိရိယံ တရဏာယာ** တိ ဧတ္ထ န ကေဝလံ နဒိယာ, ယောပိ မဟာတိတ္ထပဋ္ဋနတော တာမလိတ္တိံ တ သုဝဏ္ဏဘူမိံ တ ဂစ္ဆတိ, တဿာပိ အနာပတ္တိ။ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ဟိ နဒိယံယေဝ အာပတ္တိ ဝိစာရိတာ, န သမုဒ္ဒေ။

၁၉၀. ဝိသင်္ကေတေနာ တိ ကာလာပိ ကာလဝိသင်္ကေတေနေဝ အနာပတ္တိ, တိတ္ထဝိသင်္ကေတေန ပန နာဝါဝိသင်္ကေတေန တ ဂစ္ဆန္တဿ အာပတ္တိယေဝ။ သေသံ ပဌမသိက္ခာပဒသဒိသမေဝ သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌာနာဒီဟီတိ။

နာဝါဘိရုဟနသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉. ပရိပာစိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၂. နဝမသိက္ခာပဒေ – **မဟာနာဂေ တိဋ္ဌမာနေ** တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ, မဟာနာဂေသု တိဋ္ဌမာနေသူတိ အတ္ထော။ အထ တ မဟာနာဂေ တိဋ္ဌမာနေ "အဒိဿတ"တိ အယမေတ္ထ ဟဋ္ဌသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကုတရထာ ဟိ အတ္ထော န ယုဇ္ဇတိ။ **အန္တရာကထာ** တိ အဝသာနံ အပ္ပတွာ အာရမ္ဘဿ စ အဝသာနဿ စ ဝေမဇ္ဈဋ္ဌာနံ ပတ္တာ ကထာ။ **ဝိပ္ပကတာ** တိ ကယိရမာနာ ဟောတိ။ **သစ္စံ မဟာနာက ခော တယာ ဂဟပတီ** တိ အဒ္ဓဿိကေန ဩလောကယမာနာ ထေရေ ပဝိသန္တေ ဒိသွာ တေဟိ သုတဘာဝံ ဉတွာ ဧဝမာဟ။

၁၉၄. ဘိက္ခုနိပရိပာစိတန္တိ ဘိက္ခုနိယာ ပရိပာစိတံ, ဂုဏပ္ပကာသနေန နိပ္ဖာဒိတံ; လဒ္ဓဗ္ဗံ ကတန္တိ အတ္ထော။ ပဒဘာဇနေ ပနဿ ဘိက္ခုနိဥ တဿာ ပရိပာစနာကာရဥ ဒဿေတုံ "ဘိက္ခုနီ နာမ ဥဘတောသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နာ, ပရိပာစေတိ နာမ ပုဗ္ဗေ အဒာတုကာမာန"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပုဗ္ဗေ ဂိဟိသမာရမ္ဘာ** တိ ဧတ္ထ **ပုဗ္ဗေ** တိ ပဌမံ။ **သမာရမ္ဘော**တိ သမာရဒ္ဓံ ဝုစ္စတိ, ပဋိယာဒိတဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဂိဟီနံ သမာရမ္ဘော ဂိဟိသမာရမ္ဘော။ ဘိက္ခုနိယာ ပရိပာစနတော ပဌမမေဝ ယံ ဂိဟီနံ ပဋိယာဒိတံ ဘတ္တံ, တတော အညတြ တံ ပိဏ္ဍပာတံ ဌပေတွာ အညံ ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ, တံ ပန ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပဒဘာဇနေ ပန ယသ္မာ ဉာတကပဝါရိတေဟိ ဘိက္ခုဿတ္ထာယ အသမာရဒ္ဓောပိ ပိဏ္ဍပာတော အတ္ထတော သမာရဒ္ဓော ဟောတိ, ယထာသုခံ အာဟရာပေတဗ္ဗတော, တသ္မာ ဗျဉ္ဇနံ အနာဒိယိတွာ အတ္ထမေဝ ဒဿေတုံ "ဂိဟိသမာရမ္ဘော နာမ ဉာတကာ ဝာ ဟောန္တိ ပဝါရိတာ ဝာ"တိ ဝုတ္တံ။

၁၉၅. ပကတိပဋိယတ္တ န္တိ ပကတိယာ တဿေဝ ဘိက္ခုနော အတ္ထာယ ပဋိယာဒိတံ ဟောတိ "ထေရဿ ဒဿာမာ"တိ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန "တဿ အညဿာ"တိ အဝတွာ "ဘိက္ခူနံ ဒဿာမာတိ ပဋိယတ္တံ ဟောတီ"တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။

၁၉၇. ပဉ္စ ဘောဇနာနိ ဌပေတွာ သဗ္ဗတ္ထ အနာပတ္တီ တိ ယာဂုခဇ္ဇကဖလာဖလေ သဗ္ဗတ္ထ ဘိက္ခုနိပရိပာစိတေပိ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဉ္စမဟာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပရိဟာစိတသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀. ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၈. ဒသမသိက္ခာပဒေ – သဗ္ဗော ဟဋ္ဌိအတ္ထော စ ဝိနိစ္ဆယော စ ဒုတိယအနိယတေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒဉှိ သိက္ခာပဒံ ဒုတိယာနိယတေန စ ဥပရိ ဥပနန္ဒဿ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေန စ သဒ္ဓိံ ဧကပရိစ္ဆေဒံ, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဝသေန ပန ဝိသုံ ပညတ္တန္တိ။

ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. ဘောဇနဝဂ္ဂေါ

၁. အာဝသထပိဏ္ဍသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. ဘောဇနဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **အာဝသထပိဏ္ဍော** တိ အာဝသထေ ပိဏ္ဍော။ သမန္တာ ပရိက္ခိတ္တံ အဒ္ဓိကဂိလာနဂဗ္ဘိနိပဗ္ဗဇိတာနံ ယထာနုရူပံ ပညတ္တမဉ္စပီဌံ အနေကဂဗ္ဘပမုခပရိစ္ဆေဒံ အာဝသထံ ကတွာ တတ္ထ ပုညကာမတာယ ပိဏ္ဍော ပညတ္တော ဟောတိ, ယာဂုဘတ္တဘေသဇ္ဇာဒိ သဗ္ဗံ တေသံ တေသံ အနုစ္ဆာယ ဌပိတံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဟိယျောပိ** တိ သွေပိ။ **အပသက္ကန္တီ** တိ အပဂစ္ဆန္တိ။ **မနုဿာ ဥဇ္ဈာယန္တီ** တိ တိတ္ထိယေ အပဿန္တာ “တိတ္ထိယာ ကုဟိံ ဂတာ”“ဣမေ ပဿိတွာ ပက္ကန္တာ”တိ သုတွာ ဥဇ္ဈာယန္တိ။ **ကုက္ကုစ္စာယန္တော**တိ ကုက္ကုစ္စံ ကရောန္တာ, အကပ္ပိယသညံ ဥပ္ပာဒေန္တာတိ အတ္ထော။

၂၀၆. သက္ကောတိ တမှာ အာဝသထာ ပက္ကမိတုန္တိ အဒ္ဓယောဇနံ တ ယောဇနံ တ ဂန္တုံ သက္ကောတိ။ **န သက္ကောတီ**တိ တတ္တကမေဝ န သက္ကောတိ။ **အနောဒိဿာ** တိ ဣမေသံယေဝ တ တတ္တကာနံယေဝ တတိ ဧဝံ ဟာသဏ္ဍံ အနုဒ္ဒိသိတွာ သဗ္ဗေသံ ပညတ္တော ဟောတိ။ **ယာဝဒတ္ထော** တိ ဘောဇနမ္ပိ တတ္တကန္တိ အပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ယာဝဒတ္ထော ပညတ္တော ဟောတိ။ **သကိံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ** ဧကဒိဝသံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ဒုတိယဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဒုက္ကဋံ, အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ ပာစိတ္တိယံ။

အယံ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော – ဧကကုလေန တ နာနာကုလေဟိ တ ဧကတော ဟုတွာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ တ နာနာဌာနေသု တ “အဇ္ဇ ဧကသ္မိံ; သွေ ဧကသ္မိ”န္တိ ဧဝံ အနိယမိတဌာနေ တ ပညတ္တံ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဧကဒိဝသံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဒုတိယဒိဝသေ တသ္မိံ ဌာနေ အညသ္မိံ တ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ နာနာကုလေဟိ ပန နာနာဌာနေသု ပညတ္တံ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဧကဒိဝသံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဒုတိယဒိဝသေ အညတ္ထ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပဋိပာဋိံ ပန ခေပေတွာ ပုန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ ဧကပူဂနာနာပူဂဧကဂါမနာနာဂါမေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ယောပိ ဧကကုလဿ တ နာနာကုလာနံ တ ဧကတော ပညတ္တော တဏ္ဍုလာဒီနံ အဘာဝေန အန္တရန္တရာ ဆိဇ္ဇတိ, သောပိ န ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ သစေ ပန “န သက္ကောမ ဒာတု”န္တိ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ ပုန ကလျာဏစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ဒာတုံ အာရဘန္တိ, ဧတံ ပုန ဧကဒိဝသံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

၂၀၈. အနာပတ္တိ ဂိလာနဿာ တိ ဂိလာနဿ အနုဝသိတွာ ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ဂစ္ဆန္တော တ** တိ ယော ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကဒိဝသံ ဂတဋ္ဌာနေ စ ဧကဒိဝသံ ဘုဉ္ဇတိ, တဿာပိ အနာပတ္တိ။ အာဂစ္ဆန္တေပိ ဧသေဝ နယော။ ဂန္တွာ ပစ္စာဂစ္ဆန္တောပိ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကဒိဝသံ အာဂတဋ္ဌာနေ စ ဧကဒိဝသံ ဘုဉ္ဇိတုံ လဘတိ။ ဂစ္ဆိဿာမီတိ ဘုဉ္ဇိတွာ နိက္ခန္တဿ နဒီ တ ပူရတိ စောရာဒိဘယံ တ ဟောတိ, သော နိဝတ္တိတွာ ခေမဘာဝံ ဉတွာ ဂစ္ဆန္တော ပုန ဧကဒိဝသံ ဘုဉ္ဇိတုံ လဘတီတိ သဗ္ဗမိဒံ မဟာပစ္စရိယာဒီသု ဝုတ္တံ ။ **ဩဒိဿ ပညတ္တော ဟောတီ**တိ ဘိက္ခူနံယေဝ အတ္ထာယ ဥဒ္ဒိသိတွာ ပညတ္တော ဟောတိ။ **န ယာဝဒတ္ထော** တိ ယာဝဒတ္ထံ ပညတ္တော န ဟောတိ, ထောကံ ထောကံ လဗ္ဘတိ, တာဒိသံ နိစ္စမ္ပိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပဉ္စ ဘောဇနာနိ ဌပေတွာ သဗ္ဗတ္ထ**

ထာတိ ယာဂုခဇ္ဇကဖလာဖလာဒိဘေဒေ သဗ္ဗတ္ထ အနာပတ္တိ။ ယာဂုအာဒီနိ ဟိ နိစ္စမ္ပိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော စ ကာယစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

အာဝသထပိဏ္ဍသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

၂. ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. ဒုတိယသိက္ခာပဒေ – **ပရိဟီနလာဘသက္ကာရော** တိ သော ကိရ အဇာတသတ္တုနာ ရာဇာနံ မာရာပေတ္ဝာပိ အဘိမာရေ ယောဇေတ္ဝာပိ ရုဟိရုပ္ပာဒံ ကတ္ဝာပိ ဂုဠှပဋိစ္ဆန္နော အဟောသိ။ ယဒါ ပန ဒိတယေဝ ဓနပာလကံ ပယောဇေသိ, တဒါ ပာကဋော ဇာတော။ ''ကထံ ဒေဝဒတ္တော ဟတ္ထိံ ပယောဇေသီ''တိ ပရိကထာယ ဥပ္ပန္နာယ ''န ကေဝလံ ဟတ္ထိံ ပယောဇေသိ, ရာဇာနမ္ပိ မာရာပေသိ, အဘိမာရေပိ ပေသေသိ, သိလမ္ပိ ပဝိဇ္ဈိ, ဟပော ဒေဝဒတ္တော''တိ ပာကဋော အဟောသိ။ ''ကေန သဒ္ဓိံ ကတံ ကမ္မမကာသီ''တိ စ ဝုတ္တေ ''ရညာ အဇာတသတ္တုနာ''တိ အာဟံသု။ တတော နာဂရာ ''ကထဉ္ဟိ နာမ ရာဇာ ဧဝရူပံ စောရံ သာသနကဏ္ဋကံ ဂဟေတ္ဝာ ဝိစရိဿတီ''တိ ဥဇ္ဈာယိံသု။ ရာဇာ နဂရသဒ္ဒံ သုတ္ဝာ ဥတ္တံ ဒေဝဒတ္တံ နီဟရိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စဿ ပဉ္စထာလိပာကသတာနိ ဥပစ္ဆိန္နိ, ဥပဋ္ဌာနမ္ပိဿ န အဂမာသိ, အညေပိဿ မနုဿာ န ကိဉ္စိ အတဒံ တ ကာတဗ္ဗံ တ မညိံသု။ တေန ဝုတ္တံ – ''ပရိဟီနလာဘသက္ကာရော''တိ။ **ကုလေသု ဝိညာပေတ္ဝာ ဝိညာပေတ္ဝာ ဘုဉ္ဇတီ**တိ ''မာ မေ ဂဏော ဘိဇ္ဇီ''တိ ပရိသံ ပောသေန္တော ''တွံ ကေဿ ဘိက္ခုနော ဘတ္တံ ဒေဟိ, တွံ ဒွိန္န''န္တိ ဧဝံ ဝိညာပေတ္ဝာ သပရိသော ကုလေသု ဘုဉ္ဇတိ။

၂၁၁. **စီဝရံ ပရိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဘတ္တံ အဂဏှဟန္တာနံ စီဝရံ န ဒေန္တိ, တသ္မာ ပရိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၂၁၂. **စီဝရကာရကေ ဘိက္ခူ ဘတ္တေန နိမန္တေန္တိ** တိ ကမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ စိရေန စီဝရံ နိဋ္ဌာပေန္တေ ဒိသွာ ''ဧဝံ လဟုံ နိဋ္ဌာပေတွာ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇိဿန္တီ''တိ ပုညကာမတာယ နိမန္တေန္တိ။

၂၁၅. **နာနာဝေရဇ္ဇကေ** တိ နာနာဝိဓေဟိ အညရဇ္ဇေဟိ အာဂတေ။ ''နာနာဝိရဇ္ဇကေ''တိပိ ပာဌော, အယမေဝတ္ထော။

၂၁၇-၈. **ဂဏဘောဇနေ**တိ ဂဏဿ ဘောဇနေ။ ဣဓ စ ဂဏော နာမ စတ္တာရော ဘိက္ခူ အာဒိံ ကတွာ တတုတ္တရိ ဘိက္ခူ အဓိပ္ပေတာ, တေနေဝ သဗ္ဗန္တိမံ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေန္တော အာဟ ''ယတ္ထ စတ္တာရော ဘိက္ခူ။ပေ.။ ဧတံ ဂဏဘောဇနံ နာမာ''တိ။ တံ ပနေတံ ဂဏဘောဇနံ ဒွီဟာကာရေဟိ ပသဝတိ နိမန္တနတော ဝါ ဝိညတ္တိတော ဝါ။ ကထံ နိမန္တနတော ပသဝတိ? စတ္တာရော ဘိက္ခူ ဥပသင်္ကမိတွာ ''တုမှေ, ဘန္တေ, ဩဒနေန နိမန္တေမိ, ဩဒနံ မေ ဂဏှထ အာကင်္ခထ ဩလောကေထ အဓိဝာသေထ ပဋိမာနေထာ''တိ ဧဝံ ယေန ကေနစိ ဝေဝစနေန ဝါ ဘာသန္တရေန ဝါ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ နာမံ ဂဟေတွာ နိမန္တေတိ။ ဧဝံ ဧကတော နိမန္တိတာ ပရိစ္ဆိန္နကာလဝသေန အဇ္ဇတနာယ ဝါ သွာတနာယ ဝါ ဧကတော ဂစ္ဆန္တိ, ဧကတော ဂဏှန္တိ, ဧကတော ဘုဉ္ဇန္တိ, ဂဏဘောဇနံ ဟောတိ, သဗ္ဗေသံ အာပတ္တိ။ ဧကတော နိမန္တိတာ ဧကတော ဝါ နာနတော ဝါ ဂစ္ဆန္တိ, ဧကတော ဂဏှန္တိ, နာနတော ဘုဉ္ဇန္တိ , အာပတ္တိယေဝ။ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဟိ ဧတ္ထ ပမာဏံ။ ဧကတော နိမန္တိတာ ဧကတော ဝါ နာနတော ဝါ ဂစ္ဆန္တိ, နာနတော ဂဏှန္တိ, ဧကတော ဝါ နာနတော ဝါ ဘုဉ္ဇန္တိ, အနာပတ္တိ။ စတ္တာရိ ပရိဝေဏာနိ ဝါ ဝိဟာရေ ဝါ ဂန္တွာ နာနတော နိမန္တိတာ ဧကဋ္ဌာနေ ဌိတေသုယေဝ ဝါ ဧကော ပုတ္တေန ဧကော ပိတရာတိ ဧဝမ္ပိ နာနတော နိမန္တိတာ ဧကတော ဝါ နာနတော ဝါ ဂစ္ဆန္တု, ဧကတော ဝါ နာနတော ဝါ ဘုဉ္ဇန္တု, သစေ ဧကတော ဂဏှန္တိ, ဂဏဘောဇနံ ဟောတိ, သဗ္ဗေသံ အာပတ္တိ။ ဧဝံ တာဝ နိမန္တနတော ပသဝတိ။

ကထံ ဝိညတ္တိတော? စတ္တာရော ဘိက္ခူ ဧကတော ဌိတာ ဝါ နိသိန္နာ ဝါ ဥပာသကံ ဒိသွာ ''အမှာကံ စတုန္နမ္ပိ ဘတ္တံ ဒေဟီ''တိ ဝါ ဝိညာပေယျုံ, ပာဋေက္ကံ ဝါ ပဿိတွာ ''မယှံ ဒေဟိ, မယှံ ဒေဟီ''တိ ဧဝံ ဧကတော ဝါ နာနတော ဝါ ဝိညာပေတွာ ဧကတော ဝါ ဂစ္ဆန္တု နာနတော ဝါ, ဘတ္တံ ဂဟေတွာပိ ဧကတော ဝါ ဘုဉ္ဇန္တု နာနတော ဝါ, သစေ ဧကတော ဂဏှန္တိ, ဂဏဘောဇနံ ဟောတိ, သဗ္ဗေသံ အာပတ္တိ။ ဧဝံ ဝိညတ္တိတော ပသဝတိ။

ဟာအပိ ဖလိတာတိ ယထာ မဟာစမ္ပဿ ပရတော မံသံ ဒိဿတိ; ဧဝံ ဖာလိတာ, တလိကာယ တ သက္ခရာယ တ ပဟဋ္ဌမတ္တေ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, န သက္ကာ ပောတိ အန္တောကမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ။ ဤဒိသေ ဂေလညေ ဂိလာန သမယောတိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, န လေသကပ္ပိယံ ကာတဗ္ဗံ။

စီဝရေ ကယိရမာနေတိ ယအာ သာဋကေဋ္ဌ သုတ္တဋ္ဌ လဘိတွာ စီဝရံ ကရောန္တိ တအာ; ဝိသုဥ္ပာဟိ စီဝရကာရသမ ယော နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ ယော တတ္ထ စီဝရေ ကတ္တဗ္ဗံ ယံကိဉ္စိ ကမ္မံ ကရောတိ, မဟာပစ္စရိယဥ္ပာဟိ ''အန္တမသော သူစိဝေဓနကော''တိပိ ဝုတ္တံ, တေန စီဝရကာရသမယောတိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန ဝိတ္ထာရေနေဝ ဝုတ္တံ။ ယော စီ ဝရံ ဝိစာရေတိ, ဆိန္ဒတိ, မောဃသုတ္တံ ဌပေတိ, အာဂန္တုကပဋ္ဋံ ဌပေတိ, ပစ္စာဂတံ သိဗ္ဗတိ, အာဂန္တုကပဋ္ဋံ ဗန္ဓတိ, အနုဝာတံ ဆိန္ဒတိ ဃဋ္ဋေတိ အာရောပေတိ, တတ္ထ ပစ္စာဂတံ သိဗ္ဗတိ, သုတ္တံ ကရောတိ ဝလေတိ, ပိပ္ဖလိကံ နိသေ တိ, ပရိဝတ္တနံ ကရောတိ, သဗ္ဗောပိ စီဝရံ ကရောတိယေဝါတိ ဝုစ္စတိ။ ယော ပန သမီပေ နိသိန္နော ဇာတကံ တ ဓမ္မပဒံ တ ကထေတိ, အယံ န စီဝရကာရကော။ ဧတံ ဌပေတွာ သေသာနံ ဂဏဘောဇနေ အနာပတ္တီတိ။

အဒ္ဓယောဇန န္တိ ဇေတ္တကမ္ပိ အဒ္ဓာနံ ဂန္တုကာမေန။ ယော ပန ဒူရံ ဂန္တုကာမော, တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **ဂစ္ဆန္တေနာ** တိ အဒ္ဓာနံ ဂစ္ဆန္တေန, အဒ္ဓယောဇနဗ္ဘန္တရေ ကဝုတေပိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဂတေန ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ** န္တိ ဂတေန ဧကဒိဝသံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ နာတဘိရုဟနေပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပန ဝိသေသော – အဘိရုဠ္ဟေန ကူစ္ဆိတဗ္ဗာနံ ဂန္တွာပိ ယာဝ န ဩရောဟတိ တာဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ **စတုတ္ထေ အာဂတေ** တိ အယံ အန္တိမပရိစ္ဆေဒော, စတုတ္ထေပိ အာဂတေ ယတ္ထ န ယာပေန္တိ; သော မဟာသမယော။ ယတ္ထ ပန သတံ တ သဟဿံ တ သန္နိပတန္တိ, တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ တသ္မာ တာဒိသေ ကာလေ ''မဟာသမယော''တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ **ယော ကောစိ ပရိဗ္ဗာဇကသမာပန္နော** တိ သဟဓမ္မိကေသု တ တိတ္ထိယေသု တ အညတရော, ဧတေသဥ္ပာဟိ ယေန ကေနစိ ကတေ ဘတ္တေ ''သမဏဘတ္တသမယော''တိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

၂၂ဝ. **အနာပတ္တိ သမယေ** တိ သတ္တသု သမယေသု အညတရသ္မိံ အနာပတ္တိ။ **ဒွေဝ တယော ဧကတော**တိ ယေပိ အကပ္ပိယနိမန္တနံ သာဒိယိတွာ ဒွေဝ တ တယော တ ဧကတော ဂဟေတွာ ဘုဥ္ဇန္တိ, တေသမ္ပိ အနာပတ္တိ။

တတ္ထ အနိမန္တိတစတုတ္ထံ, ပိဏ္ဍပာတိကစတုတ္ထံ, အနုပသမ္ပန္နစတုတ္ထံ, ပတ္တစတုတ္ထံ, ဂိလာနစတုတ္ ထန္တိ ပဥ္စန္နံ စတုက္ကာနံ ဝသေန ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော ။ ကထံ? ဣဓေကစ္စော စတ္တာရော ဘိက္ခူ ''ဘတ္တံ ဂ ဏှထာ''တိ နိမန္တေတိ။ တေသု တယော ဂတာ, ဧကော န ဂတော။ ဥပာသကော ''ဧကော ဘန္တေ ထေရော ကုဟိ''န္တိ ပုစ္ဆတိ။ နာဂတော ဥပာသကာတိ။ သော အညံ တဒ္ခဏပ္ပတ္တံ ကဉ္စိ ''ဧဟိ ဘန္တေ''တိ ပဝေသေတွာ စတုန္နမ္ပိ ဘ တ္တံ ဒေတိ, သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တိ။ ကသ္မာ? ဂဏပူရကဿ အနိမန္တိတတ္တာ။ တယော ဧဝ ဟိ တတ္ထ နိမန္တိတာ ဂဏှိံသု, တေဟိ ဂဏော န ပူရတိ, ဂဏပူရကော စ အနိမန္တိတော, တေန ဂဏော ဘိဇ္ဇတီတိ ဣဒံ အနိမန္တိတစတုတ္ ထံ။

ပိဏ္ဍပာတိကစတုတ္ထေ – နိမန္တနကာလေ ဧကော ပိဏ္ဍပာတိကော ဟောတိ, သော နာဓိဝာသေတိ။ ဂမနဝေလာယ ပန ''ဧဟိ ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ အနဓိဝာသိတတ္တာ အနာဂစ္ဆန္တမ္ပိ ''ထေ ဘိက္ခံ လစ္ဆထာ''တိ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆ န္တိ, သော တံ ဂဏံ ဘိန္ဒတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တိ။

အနုပသမ္ပန္နစတုတ္ထေ – သာမဏေရေန သဒ္ဓိံ နိမန္တိတာ ဟောန္တိ, သောပိ ဂဏံ ဘိန္ဒတိ။

ပတ္တစတုတ္ထေ – ဧကော သယံ အဂန္တွာ ပတ္တံ ပေသေတိ; ဧဝမ္ပိ ဂဏော ဘိဇ္ဇတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗေသံ အနာ ပတ္တိ။

ဂိလာနစတုတ္ထေ – ဂိလာနေန သဒ္ဓိံ နိမန္တိတာ ဟောန္တိ, တတ္ထ ဂိလာနဿေဝ အနာပတ္တိ, ဣတရေသံ ပန ဂ ဏပူရကော ဟောတိ။ န ဟိ ဂိလာနေန ဂဏော ဘိဇ္ဇတိ။ တသ္မာ တေသံ အာပတ္တိယေဝ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန အဝိသေ သေန ဝုတ္တံ။

သမယလဒ္ဓကော သယမေဝ မုစ္စတိ, သေသာနံ ဂဏ္ဌိပူရကတ္တာ အာပတ္တိကရော ဟောတိ။ တသ္မာ စီဝရအနသမယလဒ္ဓကာဒီနမ္ပိ ဝသေန စတုက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သစေ ပန အဓိတသေတ္တ ဂတေသုပိ စတူသု ဇနေသု ကော ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခု “အဟံ တုမှာကံ ဂဏံ ဘိန္ဒိဿာမိ, နိမန္တနံ သာဒိယထာ”တိ ဝတွာ ယာဂုခဇ္ဇကာဝသာနေ ဘတ္တတ္ထာယ ပတ္တံ ဂဏှန္တာနံ အဒတွာ “ဣမေ တာဝ ဘိက္ခူ ဘောဇေတွာ ဝိဿဇ္ဇေထ, အဟံ ပစ္ဆာ အနုမောဒနံ ကတွာ ဂမိဿာမီ”တိ နိသီဒန္တော။ တေသု ဘုတွာ ဂတေသု “ဒေထ ဘန္တေ ပတ္တ”န္တိ ဥပာသကေန ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဘတ္တေ ဒိန္နေ ဘုဉ္ဇိတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ ဂစ္ဆတိ, သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တိ။ ပဉ္စန္နဥ္ပဟိ ဘောဇနာနံယေဝ ဝသေန ဂဏဘောဇနေ ဝိသင်္ကေတံ နတ္ထိ။ ဩဒနေန နိမန္တိတာ ကုမ္မာသံ ဂဏှန္တာပိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တိ။ တာနိ စ တေဟိ ကေတော န ဂဟိတာနိ။ ယာဂုအာဒီသု ပန ဝိသင်္ကေတံ ဟောတိ, တာနိ တေဟိ ကေတော ဂဟိတာနီတိ။ ဇေံ ကော ပဏ္ဍိတော အညေသမ္ပိ အနာပတ္တိံ ကရောတိ။

တသ္မာ သစေ ကောစိ သင်္ဃဘတ္တံ ကတ္တုကာမေန နိမန္တနတ္ထာယ ပေသိတော ဝိဟာရံ အာဂမ္မ “ဘန္တေ, သွေဝ အမှာကံ ဃရေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ အဝတွာ “ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ တ “သင်္ဃဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ တ “သင်္ဃော ဘတ္တံ ဂဏှာတူ”တိ တ ဝဒတိ, ဘတ္တုဒ္ဒေသကေန ပဏ္ဍိတေန ဘဝိတဗ္ဗံ, နေမန္တနိကာ ဂဏဘောဇနတော ပိဏ္ဍပါတိကာ စ မုတင်္ဂဘေဒတော မောစေတဗ္ဗာ။ ကထံ? ဇေံ တာဝ ဝတ္တဗ္ဗံ – “သွေဝ န သက္ကာ ဥပါသကာ”တိ။ “ပုနဒိဝသေ, ဘန္တေ”တိ။ “ပုနဒိဝသေပိ န သက္ကာ”တိ။ ဇေံ ယာဝ အဒ္ဓမာသမ္ပိ ဟရိတွာ ပုန ဝတ္တဗ္ဗော – “တွံ ကိံ အဝစာ”တိ? သစေ ပုနပိ “သင်္ဃဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒတိ, တတော “ဣမံ တာဝ ဥပါသက ပုပ္ဖံ ကပ္ပိယံ ကရောဟိ, ဣမံ တိဏ”န္တိ ဇေံ ဝိက္ခေပံ ကတွာ ပုန “ကိံ ကထယိတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ သစေ ပုနပိ တထေဝ ဝဒတိ, “အာဝုသော, တွံ ပိဏ္ဍပါတိကေ တ မဟာထေရေ တ န လစ္ဆသိ, သာမဏေရေ လစ္ဆသီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ “နနု, ဘန္တေ အသုကသ္မိဉ္စ အသုကသ္မိဉ္စ ကမေ ဘဒန္တေ ဘောဇေသုံ, အဟံ ကသ္မာ န လဘာမီ”တိ စ ဝုတ္တေ “တေ နိမန္တေတုံ ဇာနန္တိ, တွံ န ဇာနာသီ”တိ။ တေ ကထံ နိမန္တေသုံ ဘန္တေတိ? တေ ဧဝမာဟံသု – “အမှာကံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ။ သစေ သောပိ တထေဝ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ။ အထ ပုနပိ “ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒတိ, “န အနိ တွံ, အာဝုသော, ဗဟူ ဘိက္ခူ လစ္ဆသိ, တယော ဧဝ လစ္ဆသီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ “နနု, ဘန္တေ, အသုကသ္မိဉ္စ အသုကသ္မိဉ္စ ကမေ သကလံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဘောဇေသုံ, အဟံ ကသ္မာ န လဘာမီ”တိ? “တွံ နိမန္တေတုံ န ဇာနာသီ”တိ။ “တေ ကထံ နိမန္တေသု”န္တိ? တေ “ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ အာဟံသူတိ။ သစေ သောပိ “ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ။ အထ ပုနပိ “ဘတ္တမေဝ”တိ ဝဒတိ, တတော ဝတ္တဗ္ဗော – “ဂစ္ဆ တွံ, နတ္ထမှာကံ တဝ ဘတ္တေနတ္ထော, နိဗဒ္ဓဂေစရော ဧသ အမှာကံ, မယမေတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမာ”တိ။ တံ “စရထ, ဘန္တေ”တိ ဝတွာ အာဂတံ ပုစ္ဆန္တိ – “ကိံ ဘော လဒ္ဓာ ဘိက္ခူ”တိ ။ “ကိံ ဧတေန ဗဟု ဧတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, ‘ထေရာ သွေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမာ’တိ အာဟံသု။ မာ အနိ တုမှေပိ ပမဇ္ဇိတ္ထာ”တိ။ ဒုတိယဒိဝသေ စေတိယဝတ္တံ ကတွာ ဌိတာ ဘိက္ခူ သင်္ဃတ္ထေရေန ဝတ္တဗ္ဗာ – “အာဝုသော, ဓုရဂာမေ သင်္ဃဘတ္တံ အပဏ္ဍိတမနုဿော ပန အဂမာသိ , ဂစ္ဆာမ ဓုရဂာမေ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမာ”တိ။ ဘိက္ခူဟိ ထေရဿ ဝစနံ ကာတဗ္ဗံ, န ဒုဗ္ဗစေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, ကမဒွါရေ အဋ္ဌတွာဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ။ တေသု ပတ္တာနိ ဂဟေတွာ နိသီဒာပေတွာ ဘောဇေန္တေသု ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေ အာသနသာလာယ ဘတ္တံ ဌပေတွာ ရထိကာသု အာဟိဏ္ဍန္တာ အာရောစေန္တိ – “အာသနသာလာယ, ဘန္တေ, ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ န ဝဋ္ဋတိ။

အထ ပန ဘတ္တံ အာဒာယ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ “ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒန္တိ, ပဋိကစ္စေဝ တ ဝိဟာရံ အဘိဟရိတွာ ပတိရူပေ ဌာနေ ဌပေတွာ အာဂတာဂတာနံ ဒေန္တိ, အယံ အဘိဟဋဘိက္ခာ နာမ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန ဘတ္တသာလာယ အနံ သဇ္ဇေတွာ တံ တံ ပရိဝေဏံ ပဟိဏန္တိ “ဘတ္တသာလာယ ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ, န ဝဋ္ဋတိ။ ယေ ပန မနုဿာ ပိဏ္ဍစာရိကေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ အာသနသာလံ သမ္မဇ္ဇိတွာ တတ္ထ နိသီဒာပေတွာ ဘောဇေန္တိ, န တေ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ။ ယေ ပန ကမေ ဘိက္ခံ အလဘိတွာ ကမတော နိက္ခမန္တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ “ဘန္တေ ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒန္တိ, တေ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ, န တ နိဝတ္တိတဗ္ဗံ။ သစေ “နိဝတ္တထ, ဘန္တေ, ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒန္တိ, “နိဝတ္တထာ”တိ ဝုတ္တပဒေ နိဝတ္တိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “နိဝတ္တထ ဘန္တေ, ဃရေ ဘတ္တံ ကတံ, ကမေ ဘတ္တံ ကတ”န္တိ ဝဒန္တိ, ဂေဟေ စ ကမေ စ ဘတ္တံ နာမ ယဿ ကဿစိ ဟောတီတိ နိဝတ္တိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “နိဝတ္တထ, ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ သမ္ဗန္ဓံ ကတွာ ဝဒန္တိ, နိဝတ္တိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အာသနသာလတော ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ နိက္ခမန္တေ ဒိသွာ “နိသီဒထ ဘန္တေ ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ နိစ္စဘတ္တန္တိ ဓုဝဘတ္တံ ဝုစ္စတိ။

“နိစ္စဘတ္တံ ဂဏှာဟထာ”တိ ဝဒန္တိ, ဗဟူနမ္ပိ ကေတော ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သလာကဘတ္တာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆ္မေကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

၃. ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၂၁. တတိယသိက္ခာပဒေ – **န ခော က္လဒံ ဩရကံ ဘဝိဿတိ, ယထယိမေ မနုဿာ သက္ကစ္စံ ဘတ္တံ ကရောန္တီ**တိ, ယေန နိယာမေန ဣမေ မနုဿာ သက္ကစ္စံ ဘတ္တံ ကရောန္တိ, တေန ဉာယတိ – “က္လဒံ သာသနံ က္လဒံ တ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေ သင်္ဃေ အနံ န ခော ဩရကံ ဘဝိဿတိ, ပရိတ္တံ လာမကံ နေဝ ဘဝိဿတီ”တိ။ **ကိရပတိကောတိ** ဧတ္ထ **“ကိရော”**တိ တဿ ကုလပုတ္တဿ နာမံ; အဓိပစ္စဋ္ဌေန ပန “ကိရပတိကော”တိ ဝုစ္စတိ။ သော ကိရ ကိုဿရော အဓိပတိ မာသဥတုသံဝစ္ဆရနိယာမေန ဝေတနံ ဒတွာ ကမ္မကာရကေ ကမ္မံ ကာရေတိ။ **ဗဒရာ ပဋိယတ္တာ** တိ ဥပစာရဝသေန ဝဒတိ။ **ဗဒရမိဿေနာ** တိ ဗဒရသာဠဝေန။

၂၂၂. **ဥဿူရေ အာဟရိယိတ္ထာ** တိ အတိဒိဝါ အာဟရိယိတ္ထ။

၂၂၆. **မယှံ ဘတ္တပစ္စာသံ က္လတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ** တိ အယံ ဘတ္တဝိကပ္ပနာ နာမ သမ္မုခာပိ ပရမ္မုခာပိ ဝဋ္ဋတိ။ သမ္မုခါ ဒိသွာ “တုယှံ ဝိကပ္ပေမီ”တိ ဝတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, အဒိသွာ ပဉ္စသု သဟဓမ္မိကေသု “က္လတ္ထန္နာမဿ ဝိကပ္ပေမီ”တိ ဝတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ မဟာပစ္စရိယာဒီသု ပန ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာဝ ဝုတ္တာ။ သာ စာယံ ယသ္မာ ဝိနယကမ္မေန သင်္ဂဟိတာ, တသ္မာ ဘဂဝတော ဝိကပ္ပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဘဂဝတိ ဟိ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နေပိ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိသိန္နေပိ သင်္ဃေန ဂဏပူဟောနကေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ တံ တံ ကမ္မံ ကတံ သုကတမေဝ ဟောတိ, ဘဂဝာ နေဝ ကမ္မံ ကောပေတိ; န သမ္ပာဒေတိ။ န ကောပေတိ ဓမ္မိဿရတ္တာ, န သမ္ပာဒေတိ အဂဏပူရကတ္တာ။

၂၂၉. **ဒွေ တယော နိမန္တနေ ဧကတော ဘုဉ္ဇတီ** တိ ဒွေ တီဏိ နိမန္တနာနိ ဧကပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ မိဿေတွာ ဧကံ ကတွာ ဘုဉ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဒွေ တီဏိ ကုလာနိ နိမန္တေတွာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ နိသီဒာပေတွာ က္လတော စိ တော စ အာဟရိတွာ ဘတ္တံ အာကိရန္တိ, သူပဗျဉ္ဇနံ အာကိရန္တိ, ဧကမိဿကံ ဟောတိ, ဧတ္ထ အနာပတ္တီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန မူလနိမန္တနံ ဟေဋ္ဌာ ဟောတိ, ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ ဥပရိ, တံ ဥပရိတော ပဋ္ဌာယ ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ။ ဟတ္ထံ ပန အန္တော ပဝေသေတွာ ပဌမနိမန္တနတော ဧကမ္ပိ ကဗဠံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဘုတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ယထာ တထာ တ ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ။ သစေပိ တတ္ထ ခီရံ တ ရသံ တ အာကိရန္တိ, ယေန အဇ္ဈောတ္ထတံ ဘတ္တံ ဧကရသံ ဟောတိ, ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန ဝုတ္တံ – “ခီရဘတ္တံ တ ရသဘတ္တံ တ လဘိတွာ နိသိန္နဿ တတ္ထေဝ အညေပိ ခီရဘတွာ တံ တ ရသဘတ္တံ တ အာကိရန္တိ, ခီရံ တ ရသံ တ ပိဝတော အနာပတ္တိ။ ဘုဉ္ဇန္တေန ပန ပဌမံ လဒ္ဓမံသခဏ္ဍံ တ ဘတ္တပိဏ္ဍံ တ မုခေ ပက္ခိပိတွာ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သပ္ပိပာယာသေပိ ဧသေဝ နယော”တိ။

မဟာဥပါသကော ဘိက္ခုံ နိမန္တေတိ, တဿ ကုလံ ဥပဂတဿ ဥပါသကောပိ တဿ ပုတ္တအရဘာတိကဘဂိနိအာဒယောပိ အတ္တနော အတ္တနော ကောဋ္ဌာသံ အာဟရိတွာ ပတ္တေ ပက္ခိပန္တိ, ဥပါသကေန ပဌမံ ဒိန္နံ အဘုဉ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ လဒ္ဓံ ဘုဉ္ဇန္တဿ “အနာပတ္တီ”တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ ပန ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။ မဟာပစ္စရိယံ “သစေ ဟဋ္ဌေက္ကံ ပစန္တိ, အတ္တနော အတ္တနော ပက္ကဘတ္တတော အာဟရိတွာ ဒေန္တိ, တတ္ထ ပစ္ဆာ အာဟဋံ ပဌမံ ဘုဉ္ဇန္တဿ ပာစိတ္တိယံ။ ယဒိ ပန သဗ္ဗံ ဧကော ပစတော ဟောတိ, ပရမ္ပရဘောဇနံ န ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ မဟာဥပါသကော နိမန္တေတွာ နိသီဒာပေတိ, အညော မနုဿော ပတ္တံ ဂဏှာတိ, န အတဗ္ဗံ။ ကိံ ဘန္တေ န ဒေထာတိ? နနု ဥပါသက တယာ နိမန္တိတမှာတိ! ဟောတု ဘန္တေ, လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဘုဉ္ဇထာတိ ဝဒတိ, ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အညေန အာဟရိတွာ ဘတ္တေ ဒိန္နေ အာပုစ္ဆိတွာပိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။

အနုမောဒနံ ကတွာ ဂစ္ဆန္တံ ဓမ္မံ သောတုကာမာ “သွေပိ ဘန္တေ အာဂစ္ဆေယျာထာ”တိ သဗ္ဗေ နိမန္တေန္တိ, ပုနဒိဝသေ အာဂန္တွာ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ? သဗ္ဗေဟိ နိမန္တိတတ္တာ။ ကောစိ ဘိက္ခု ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဘတ္တံ လဘတိ, တမညော ဥပာသကော နိမန္တေတွာ ဃရေ နိသီဒာပေတိ, န စ တာဝ ဘတ္တံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ သစေ သော ဘိက္ခု ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓဘတ္တံ ဘုဥ္ဇတိ, အာပတ္တိ။ အဘုတွာ နိသိန္နေ “ကိံ ဘန္တေ န ဘုဥ္ဇသီ”တိ ဝုတ္တေ “တယာ နိမန္တိတတ္တာ”တိ ဝတွာ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဘုဥ္ဇထ ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တော ဘုဥ္ဇတိ, ဝဋ္ဋတိ။

သကလေန ကမေနာတိ သကလေန ကမေန ဧကတော ဟုတွာ နိမန္တိတဿေဝ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဘုဥ္ဇတော အနာပတ္တိ။ ပူဝေပိ ဧသေဝ နယော။ **နိမန္တိယမာနော ဘိက္ခံ ဂဟေဿာမီတိ ဘဏတီ**တိ “ဘတ္တံ ဂဏှာ”တိ နိမန္တိယမာနော “န မယှံ တဝ ဘတ္တေနတ္ထော, ဘိက္ခံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဝဒတိ။ ဧတ္ထ ပန မဟာပဒုမတ္ထေရော အာဟ – “ဧဝံ ဝဒန္တော ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ အနိမန္တနံ ကာတုံ သက္ကောတိ, ဘုဥ္ဇနတ္ထာယ ပန ဩကာသော ကတော ဟောတီတိ နေဝ ဂဏဘောဇနတော န စာရိတ္တတော မုစ္စတီ”တိ။ မဟာသုမတ္ထေရော အာဟ – “ယဒဂ္ဂေန အနိမန္တနံ ကာတုံ သက္ကောတိ, တဒဂ္ဂေန နေဝ ဂဏဘောဇနံ န စာရိတ္တံ ဟောတီ”တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ ဧတ္ထ ဟိ ဘောဇနံ ကိရိယာ, အဝိကပ္ပနံ အကိရိယာ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

၄. ကာဏမာတာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၃၀. စတုတ္ထသိက္ခာပဒေ – **ကာဏမာတာ**တိ ကာဏာယ မာတာ။ သာ ကိရဿာ ဓီတာ အဘိရူပါ အဟောသိ, ယေ ယေ တံ ပဿန္တိ, တေ တေ ရာဂေန ကာဏာ ဟောန္တိ, ရာဂန္ဓာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ တသ္မာ ပရေသံ ကာဏဘာဝကရဏတော “ကာဏာ”တိ ဝိဿုတာ အဟောသိ။ တဿာ ဝသေန မာတာပိဿာ “ကာဏမာတာ”တိ ပါကဋာ ဇာတာ။ **အာဂတန္တိ** အာဂမနံ။ **ကိသ္မိံ ဝိယာ**တိ ကီဒိသံ ဝိယ; လဇ္ဇနကံ ဝိယ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ရိတ္တဟတ္ထံ ဂန္တု**န္တိ ရိတ္တာ ဟတ္ထာ အသ္မိံ ဂမနေ တဒိဒံ ရိတ္တဟတ္ထံ, တံ ရိတ္တဟတ္ထံ ဂမနံ ဂန္တုံ လဇ္ဇနကံ ဝိယ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပရိက္ခယံ အဂမာသီ**တိ ဥပာသိကာ အရိယသာဝိကာ ဘိက္ခူ ဒိသွာ သန္တံ အဒာတုံ န သက္ကောတိ, တသ္မာ တာဝ အပေသိ, ယာဝ သဗ္ဗံ ပရိက္ခယံ အဂမာသိ။ **ဓမ္မိယာ ကထာယာ**တိ ဧတ္ထ ကာဏာပိ မာတု အတ္ထာယ ဒေသိယမာနံ ဓမ္မံ သုဏန္တီ ဒေသနာပရိယောသာနေ သောတာပန္နာ အဟောသိ။ **ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမီ**တိ အာသနတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဂတော။ သောပိ ပုရိသော “သတ္ထာ ကိရ ကာဏမာတာယ နိဝေသနံ အဂမာသီ”တိ သုတွာ ကာဏံ အာနေတွာ ပကတိဋ္ဌာနေယေဝ ဌပေသိ။

၂၃၁. ဣမသ္မိံ ပန ဝတ္ထုသ္မိံ ဥပ္ပန္နမတ္တေ အပ္ပညတ္တေယေဝ သိက္ခာပဒေ ပါထေယျဝတ္ထု ဥဒပါဒိ, တသ္မာ အနန္တရမေဝ စေတံ ဒဿေတုံ **“တေန ခော ပန သမယေနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သောပိ စ ဥပာသကော အရိယသာဝကတ္တာ သဗ္ဗမေဝ အပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ပရိက္ခယံ အဂမာသီ”တိ။

၂၃၂. **ယံကိဉ္စိ ပဟေဏကတ္ထာယာ**တိ ပဏ္ဏာကာရတ္ထာယ ပဋိယတ္တံ ယံကိဉ္စိ အတိရသကမောဒကသက္ခလိကာဒိ သဗ္ဗံ ဣဓ ပူဝေတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ **ယံကိဉ္စိ ပါထေယျတ္ထာယာ**တိ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တာနံ အန္တရာမဂ္ဂတ္ထာယ ပဋိယတ္တံ ယံကိဉ္စိ ဗဒ္ဓသတ္တုအဗဒ္ဓသတ္တုတိလတဏ္ဍုလာဒိ သဗ္ဗံ ဣဓ မန္ထောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ **တတော စေ ဥတ္တရိ**န္တိ သစေပိ တတိယံ ပတ္တံ ထူပီကတံ ဂဏှာတိ, ပူဝဂဏနာယ ပါစိတ္တိယံ။

ဒွတ္တိပတ္တပူရေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာတိ မုခဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌိမလေခာယ သမပူရေ ပတ္တေ ဂဟေတွာ။ **အမုတြ မယာ ဒွတ္တိပတ္တပူရာ**တိ ဧတ္ထ သစေ ဒွေ ဂဟိတာ, “အတြ မယာ ဒွေ ပတ္တပူရာ ပဋိဂ္ဂဟိတာ, တွံ ဧကံ ဂဏှေယျာသီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တေနာပိ အညံ ပဿိတွာ “ပဌမံ အာဂတေန ဒွေ ပတ္တပူရာ ဂဟိတာ, မယာ ဧကော, မာ တွံ ဂဏှာဟီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယေန ပဌမံ ဧကော ဂဟိတော, တဿာပိ ပရမ္ပရာရောစနေ ဧသေဝ နယော။ ယေန ပန သယ

မေဝ တယော ဂဟိတာ, တေန အညံ ဒိသွာ “မာ ခော ထွေ ပဋိဂ္ဂဏှာဟိ” ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ပဋိက္ကမနံ နီဟရိတွာ** တိ အာသနသာလံ ဟရိတွာ, အာသနသာလံ ဂစ္ဆန္တေန စ ဆဍ္ဍိတသာလာ န ဂန္တဗ္ဗာ။ ယတ္ထ မဟာ ဘိက္ခုသင်္ဃော နိသီဒတိ, တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန ဝုတ္တံ “ယာ လဒ္ဓဋ္ဌာနတော အာသန္နာ အာသနသာလာ, တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ အတ္တနော ‘သန္ဒိဋ္ဌာနံ ဝါ သမ္ဘတ္တာနံ ဝါ ကေနိကာယိကာနံ ဝါ ဒဿာမိ’တိ အညတ္ထ ဂန္တုံ န လဗ္ဘတိ။ သစေ ပနဿ နိဗဒ္ဓနိသီဒနဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ဒူရမ္ပိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။

သံဝိဘဇိတဗ္ဗ န္တိ သစေ တယော ပတ္တပူရာ ဂဟိတာ, ဧကံ အတ္တနော ဌပေတွာ ဒွေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဒါတဗ္ဗာ။ သစေ ဒွေ ဂဟိတာ, ဧကံ အတ္တနော ဌပေတွာ ဧကော ဒါတဗ္ဗော, ယထာမိတ္တံ ပန ဒါတုံ န လဗ္ဘတိ။ ယေန ဧကော ဂဟိတော, န တေန ကိဉ္စိ အကာမာ ဒါတဗ္ဗံ, ယထာရုစိ ကာတဗ္ဗံ။

၂၃၅. **ဂမနေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေ** တိ အန္တရာမဂ္ဂေ ဥပဒ္ဒဝံ ဝါ ဒိသွာ အနတ္ထိကတာယ ဝါ “မယံ ဣဒါနိ န ပေသိဿာမ, န ဂမိဿာမာ”တိ ဧဝံ ဂမနေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေ ဥပစ္ဆိန္နေ။ **ဉာတကာနံ ပဝါရိတာန**န္တိ ဧတေသံ ဗဟုမ္ပိ ဒေန္တာနံ ပဋိဂ္ဂဏှာဟန္တဿ အနာပတ္တိ။ အဋ္ဌကထာသု ပန “တေသမ္ပိ ဟထေယျပဟေဏကတ္တာယ ပဋိယတ္တတော ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ကာဏမာတာသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

၅. ပဌမပဝါရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၃၆. ပဌမသိက္ခာပဒေ – **ဘိက္ခူ ဘုတ္တာဝီ ပဝါရိတာ** တိ ဗြာဟ္မဏေန “ဂဏှထ, ဘန္တေ, ယာဝ ဣစ္ဆထာ”တိ ဧဝံ ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာယ, သယဉ္စ “အလံ, အာဝုသော, ထောကံ ထောကံ ဒေဟီ”တိ ဧဝံ ပဋိက္ခေပပဝါရဏာယ ပဝါရိတာ။ **ပဋိဝိဿကေ** တိ သာမန္တဃရဝါသိကေ။

၂၃၇. **ကာကောရဝသဒ္ဒ** န္တိ ကာကာနံ ဩရဝသဒ္ဒံ; သန္နိပတိတွာ ဝိရဝန္တာနံ သဒ္ဒံ။ **အလမေတံ သဗ္ဗ**န္တိ ထွေ တိကာရံ အဝတွာဝ “အလမေတံ သဗ္ဗံ” ထွေကံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၃၈-၉. **ဘုတ္တာဝီ** တိ ဘုတ္တဝါ။ တတ္ထ စ ယသ္မာ ယေန ဧကမ္ပိ သိတ္ထံ သင်္ခါဒိတွာ ဝါ အသင်္ခါဒိတွာ ဝါ အဇ္ဈောဟရိတံ ဟောတိ, သော “ဘုတ္တာဝီ”တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ, တေနဿ ပဒဘာဇနေ “ဘုတ္တာဝီ နာမ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာန”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပဝါရိတော**တိ ကတပဝါရဏော, ကတပဋိက္ခေပေါ။ သောပိ စ ယသ္မာ န ပဋိက္ခေပမတ္တေန, အထ ခော ပဉ္စင်္ဂဝသေန, တေနဿ ပဒဘာဇနေ “ပဝါရိတော နာမ အသနံ ပညာယတီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယသ္မာ “အသနံ ပညာယတီ”တိ ဣမိနာ ဝိပ္ပကတဘောဇနော, “ပဝါရိတော”တိ ဝုတ္တော။ ယော စ ဝိပ္ပကတဘောဇနော, တေန ကိဉ္စိ ဘုတ္တံ, ကိဉ္စိ အဘုတ္တံ, ယဉ္စ ဘုတ္တံ; တံ သန္ဓာယ “ဘုတ္တာဝီ”တိပိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ ဘုတ္တာဝီဝစနေန ဝိသုံ ကိဉ္စိ အတ္ထသိဒ္ဓိ န ပဿာမ။ “ဒိရတ္တတိရတ္တံ, ဆပ္ပဉ္စဝါစာဟီ”တိအာဒီသု (ပါစိ. ၆၁-၆၂) ပန ဒိရတ္တာဒိဝစနံ ဝိယ ပဝါရိတပဒဿ ပရိဝါရကဘာဝေန ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာယ စေတံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အသနံ ပညာယတီတိအာဒီသု ဝိပ္ပကတဘောဇနံ ဒိဿတိ, ဘုဉ္ဇမာနော စေသော ပုဂ္ဂလော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဘောဇနံ ပညာယတီ**တိ ပဝါရဏပ္ပဟောနကဘောဇနံ ဒိဿတိ။ ဩဒနာဒီနံ စေ အညတရံ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ ဘောဇနံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဟတ္ထပါသေ ဌိတော** တိ ပဝါရဏပ္ပဟောနကံ ဘောဇနံ ဂဏှိတွာ ဒါယကော အဍ္ဎတေယျဟတ္ထပ္ပမာဏေ ဩကာသေ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အဘိဟရတီ**တိ သော စေ ဒါယကော တဿ တံ ဘတ္တံ ကာယေန အဘိဟရတီတိ အတ္ထော။ **ပဋိက္ခေပေါ ပညာယတီ** တိ ပဋိက္ခေပေါ ဒိဿတိ; တဉ္စေ အဘိဟဋံ သော ဘိက္ခု ကာ

ယေန တ တစာယ တ ပဋိက္ခိပတီတိ အတ္ထော။ ဝေံ ပဋ္ဌနံ့ အင်္ဂါနံ ဝသေန ပတရိတော နာမ ဟောတီတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေ တံ –

> ''ပဋ္ဌဟိ ဥပာလိ အာကာရေဟိ ပတရဏာ ပညာယတိ – အသနံ ပညာယတိ, ဘောဇနံ ပညာယတိ, ဟတ္ထပာသေ ဌိတော, အဘိဟရတိ, ပဋိက္ခေပော ပညာယတီ''တိ (ပရိ. ၄၂၈)။

တတ္ရာယံ ဝိနိစ္ဆယော – ''အသန''န္တိအာဒီသု တာဝ ယဋ္ဌ အသ္နာတိ ယဋ္ဌ ဘောဇနံ ဟတ္ထပာသေ ဌိတေန အဘိဟဋံ့ ပဋိက္ခိပတိ, တံ ''ဩဒနော, ကုမ္မာသော, သတ္တု, မစ္ဆော, မံသ''န္တိ ဣမေသံ အညတရမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဩဒနော နာမ – သာလိ, ဝီဟိ, ယဝေ, ဂေါဓုမော, ကင်္ဂု, ဝရကော, ကုဒြူသကောတိ သတ္တန္နံ ဓညာနံ တဏ္ဍုလေဟိ နိဗ္ဗတ္တော။ တတ္ထ **''သာလီ''**တိ အန္တမသော နီဝါရံ ဥပာဒါယ သဗ္ဗာပိ သာလိဇာတိ။ **''ဝီဟီ''**တိ သဗ္ဗာပိ ဝီဟိဇာတိ။ **''ယဝဂေါဓုမေသု''** ဘေဒော နတ္ထိ။ **''ကင်္ဂု''** တိ သေတရတ္တကာဠဘေဒါ သဗ္ဗာပိ ကင်္ဂုဇာတိ။ **''ဝရကော''**တိ အန္တမသော ဝရကစောရကံ ဥပာဒါယ သဗ္ဗာ သေတဝဏ္ဏာ ဝရကဇာတိ။ **''ကုဒြူသကော''** တိ ကာဠကော ဒ္ရဝေ စေဝ သာမာကာဒိဘေဒါ စ သဗ္ဗာပိ တိဏဓညဇာတိ။

နီဝါရဝရကစောရကာ စေတ္ထ ''ဓညာနုလောမာ''တိ ဝဒန္တိ။ ဓညာနိ တ ဟောန္တု ဓညာနုလောမာနိ တ, ဧတေသံ ဝုတ္တပ္ပဘေဒါနံ သတ္တန္နံ ဓညာနံ တဏ္ဍုလေ ဂဟေတွာ ''ဘတ္တံ ပစိဿာမာ''တိ တ ''ယာဂုံ ပစိဿာမာ''တိ တ ''အမ္ဗိလပာယာသာဒီသု အညတရံ ပစိဿာမာ''တိ တ ယံကိဉ္စိ သန္ဓာယ ပစန္တု, သစေ ဥဏှံ သီတလံ တ ဘုဉ္ဇနာနံ ဘောဇနကာလေ ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနေ ဩဓိ ပညာယတိ, ဩဒနသင်္ဂဟမေဝ ဂစ္ဆတိ, ပတရဏံ ဇနေတိ။ သစေ ဩဓိ န ပညာယတိ, ယာဂုသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, ပတရဏံ န ဇနေတိ။

ယောပိ ပာယာသော တ ပဏ္ဏဖလကဠီရမိဿကာ အမ္ဗိလယာဂု တ ဥဒ္ဓနတော ဩတာရိတမတ္တာ အဗ္ဘုဏှာ ဟောတိ, အာဝဇ္ဇိတွာ ပိဝိတုံ သက္ကာ, ဟတ္ထေန ဂဟိတောကာသေပိ ဩဓိံ န ဒဿေတိ, ပတရဏံ န ဇနေတိ။ သစေ ပန ဉသုမာယ ဝိဂတာယ သီတလီဘူတာ ဃနဘာဝံ ဂစ္ဆတိ, ဩဓိံ ဒဿေတိ, ပုန ပတရဏံ ဇနေတိ။ ပုဗ္ဗေ တနုဘာဝေါ န ရက္ခတိ။ သစေပိ ဒဓိတက္ကာဒီနိ အာရောပေတွာ ဗဟုပဏ္ဏဖလကဠီရေ ပက္ခိပိတွာ မုဋ္ဌိမတ္တာပိ တဏ္ဍုလာ ပက္ခိတ္တာ ဟောန္တိ, ဘောဇနကာလေ စေ ဩဓိ ပညာယတိ, ပတရဏံ ဇနေတိ။ အယာဂုကေ နိမန္တနေ ''ယာဂုံ ဒဿာမာ''တိ ဘတ္တေ ဥဒကကဋ္ဌိကခီရာဒီနိ အာကိရိတွာ ''ယာဂုံ ဂဏှထာ''တိ ဒေန္တိ။ ကိဉ္စာပိ တနုကာ ဟောန္တိ, ပတရဏံ ဇနေတိယေဝ ။ သစေ ပန ပက္ကုထိတေသု ဥဒကာဒီသု ပက္ခိပိတွာ ပစိတွာ ဒေန္တိ, ယာဂုသင်္ဂဟမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ယာဂုသင်္ဂဟံ ဂတေပိ တသ္မိံ တ အညသ္မိံ တ ယတ္ထ မစ္ဆမံသံ ပက္ခိပန္တိ, သစေ သာသပမတ္တမ္ပိ မစ္ဆမံသခဏ္ဍံ တ နှာရု တ ပညာယတိ, ပတရဏံ ဇနေတိ။

သုဒ္ဓရသကော ပန ရသကယာဂု တ န ဇနေတိ။ ဌပေတွာ ဝုတ္တဓညာနံ တဏ္ဍုလေ အညေဟိ ဝေဏုတဏ္ဍုလာဒီဟိ တ ကန္ဒမူလဖလေဟိ တ ယေဟိ ကေဟိစိ ကတံ ဘတ္တမ္ပိ ပတရဏံ န ဇနေတိ, ပဂေဝ ဃနယာဂု။ သစေ ပနေတ္ထ မစ္ဆမံသံ ပက္ခိပန္တိ, ဇနေတိ။ မဟာပစ္စရိယံ ''ပုဗ္ဗအတ္ထာယ ဘတ္တမ္ပိ ပတရဏံ ဇနေတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ပုပ္ဖိအတ္ထာယ ဘတ္တံ နာမ ပုပ္ဖိခဇ္ဇကတ္ထာယ ကုထိတတူဒကေ ပက္ခိပိတွာ သေဒိတတဏ္ဍုလာ ဝုစ္စန္တိ။ သစေ ပန တေ တဏ္ဍုလေ သုက္ခာပေတွာ ခာဒန္တိ, ဝဋ္ဋတိ; နေဝ သတ္တုသင်္ခံ န ဘတ္တသင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ ပုန တေဟိ ကတဘတ္တံ ပ တရေတိယေဝ။ တေ တဏ္ဍုလေ သပ္ပိတေလာဒီသု တ ပစန္တိ, ပူဝံ တ ကရောန္တိ, န ပတရေန္တိ။ ပုထုကာ တ တာဟိ က တသတ္တုဘတ္တာဒီနိ တ န ပတရေန္တိ။

ကုမ္မာသော နာမ ယဝေဟိ ကတကုမ္မာသော။ အညေဟိ ပန မုဂ္ဂါဒီဟိ ကတကုမ္မာသော ပတရဏံ န ဇနေတိ။ သတ္တု နာမ သာလိဝီဟိယဝေဟိ ကတသတ္တု။ ကင်္ဂုဝရကကုဒြူသကသီသာနိပိ ဘဇ္ဇိတွာ ဤသကံ ကောဋ္ဋေတွာ ထုသေ ပလာပေတွာ ပုန ဒဠှံ ကောဋ္ဋေတွာ စုဏ္ဏံ ကရောန္တိ။ သစေပိ တံ အလ္လတ္တာ ဧကာဗဒ္ဓံ ဟောတိ, သတ္တုသင်္ဂဟမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ခရပာကဘဇ္ဇိတာနံ ဝီဟီနံ တဏ္ဍုလေ ကောဋ္ဋေတွာ ဒေန္တိ, တမ္ပိ စုဏ္ဏံ သတ္တုသင်္ဂဟမေဝ ဂစ္ဆတိ။ သမပာကဘဇ္ဇိတာနံ ပန ဝီဟီနံ တ ဝီဟိပလာပာနံ တ တဏ္ဍုလာ ဘဇ္ဇိတတဏ္ဍုလာ ဧဝ တ န ပတရေန္တိ။ တေသံ ပန တဏ္ဍုလာဒီနံ စုဏ္ဏံ ပတရေတိ။ ခရပာကဘဇ္ဇိတာနံ ဝီဟီနံ ကုဏ္ဍကမ္ပိ ပတရေတိ။ သမပာကဘဇ္ဇိတာနံ ပန အာတပ

သုက္ခာနံ တ ကုဏ္ဍကံ န ပတရေတိ။ လာဇာ တ တေဟိ ကတဘတ္တသတ္တုအာဒီနိ တ န ပတရေန္တိ၊ ဘဇ္ဇိတပိဋ္ဌံ တ ယံ ကိဉ္စိ သုဒ္ဓခဇ္ဇကံ တ န ပတရေတိ။ မစ္ဆမံသပူရိတခဇ္ဇကံ ပန သတ္တုမောဒကော တ ပတရေတိ။ မစ္ဆော မံသဉ္စ ပာက ဋ္ဌမေဝ။ အယံ ပန ဝိသေသော – သစေပိ ယာဂုံ ပိဝန္တဿ ယာဂုသိတ္ထမတ္တာနေဝ ဒွေ ဝါ မစ္ဆခဏ္ဍာနိ တ မံသခဏ္ဍာနိ တ ဧကောဘာဇနေ တ နာနာဘာဇနေ တ ဒေန္တိ, တာနိ စေ အခါဒန္တော အညံ ယံကိဉ္စိ ပတရဏပ္ပဟောနကံ ပဋိက္ခိပတိ , န ပတရေတိ။ တတော ဧကံ ခါဒိတံ, ဧကံ ဟတ္ထေ တ ပတ္တေ တ ဟောတိ, သော စေ အညံ ပဋိက္ခိပတိ, ပတရေတိ။ ဒွေ ဝေပိ ခါဒိတာနိ ဟောန္တိ, မုခေ သာသပမတ္တမ္ပိ အဝသိဋ္ဌံ နတ္ထိ, သစေပိ အညံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတရေတိ။

ကပ္ပိယမံသံ ခါဒန္တော ကပ္ပိယမံသံ ပဋိက္ခိပတိ, ပတရေတိ။ ကပ္ပိယမံသံ ခါဒန္တော အကပ္ပိယမံသံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပ တရေတိ။ ကသ္မာ? အဝတ္ထုတာယ။ ယဉှိ ဘိက္ခုနော ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တံယေဝ ပဋိက္ခိပတော ပတရဏာ ဟောတိ။ ဣဒံ ပန ဇာနန္တော အကပ္ပိယတ္တာ ပဋိက္ခိပတိ, အဇာနန္တောပိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဌိတမေဝ ပဋိက္ခိပတိ နာမ, တသ္မာ န ပတရေတိ။ သစေ ပန အကပ္ပိယမံသံ ခါဒန္တော ကပ္ပိယမံသံ ပဋိက္ခိပတိ, ပတရေတိ။ ကသ္မာ? ဝတ္ထုတာယ။ ယဉှိ တေန ပဋိက္ခိတ္တံ, တံ ပတရဏာယ ဝတ္ထု။ ယံ ပန ခါဒတိ, တံ ကိဉ္စာပိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဌိတံ, ခါဒိယမာနံ ပန မံသ ဘာဝံ န ဇဟတိ, တသ္မာ ပတရေတိ။ အကပ္ပိယမံသံ ခါဒန္တော အကပ္ပိယမံသံ ပဋိက္ခိပတိ, ပုရိမနယေနေဝ န ပတရေတိ။ ကပ္ပိယမံသံ တ အကပ္ပိယမံသံ တ ခါဒန္တော ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ ယံကိဉ္စိ ကပ္ပိယဘောဇနံ ပဋိက္ခိပတိ, ပတရေတိ။ ကုလ ဒူသကဝေဇ္ဇကမ္မဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနသာဒိတရူပိယာဒီဟိ နိဗ္ဗတ္တံ ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ္ဌံ အနေသနာယ ဥပ္ပန္နံ အ ကပ္ပိယဘောဇနံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတရေတိ။ ကပ္ပိယဘောဇနံ တ အကပ္ပိယဘောဇနံ တ ဘုဉ္ဇန္တောပိ ကပ္ပိယဘောဇနံ ပဋိ က္ခိပတိ, ပတရေတိ။ အကပ္ပိယဘောဇနံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတရေတီတိ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ကာရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ''အသန''န္တိအာဒီသု ယဉ္စ အသ္နာတိ, ယဉ္စ ဘောဇနံ ဟတ္ထပာသေ ဌိတေန အဘိဟဋံ ပဋိက္ခိပန္တော ပတ ရဏံ အာပဇ္ဇတိ, တံ ဥတ္တ ဣဒအနိ ယထာ အာပဇ္ဇတိ, တဿ ဇာနနတ္ထံ အယံ ဝိနိစ္ဆယော – '''အသနံ ဘောဇန'န္တိ ဧတ္တ တာဝ ယေန ဧကသိတ္ထမ္ပိ အဇ္ဈောဟဋံ ဟောတိ, သော သစေ ပတ္တမုခဟတ္ထာနံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပဉ္စသု ဘောဇနေသု ဧကသ္မိမ္ပိ သတိ အညံ ပဉ္စသု ဘောဇနေသု ဧကမ္ပိ ပဋိက္ခိပတိ, ပတရေတိ။ ကတ္ထစိ ဘောဇနံ နတ္ထိ, အာမိသဂန္ဓမတ္တံ ပညာယတိ, န ပတရေတိ။ မုခေ စ ဟတ္ထေ စ ဘောဇနံ နတ္ထိ, ပတ္တေ အတ္ထိ, တသ္မိံ ပန အာသနေ န ဘုဉ္ဇိတုကာမော, ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ဘုဉ္ဇိတုကာမော, အညဿ တ အတုကာမော, တသ္မိံ စေ အန္တရေ ဘောဇနံ ပဋိ က္ခိပတိ, န ပတရေတိ။ ကသ္မာ? ဝိပ္ပကတဘောဇနဘာဝဿ ဥပစ္ဆိန္နတ္တာ။ ယောပိ အညတ္ထ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိတုကာ မော မုခေ ဘတ္တံ ဂိလိတွာ သေသံ အာဒာယ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ အညံ ဘောဇနံ ပဋိက္ခိပတိ, တဿာပိ ပတ ရဏာ န ဟောတီ''တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ ယထာ စ ပတ္တေ; ဧဝံ ဟတ္ထေပိ။ မုခေပိ တ ဝိဇ္ဇမာနဘောဇနံ သစေ အန ဇ္ဈောဟရိတုကာမော ဟောတိ, တသ္မိဉ္စ ခဏေ အညံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတရေတိ။ ဧကသ္မိဉှိ ပဒေ ဝုတ္တလက္ခဏံ သ ဗ္ဗတ္ထ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ အပိစ ကုရုန္ဒိယံ ဧသ နယော ဒဿိတောယေဝ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ ''မုခေ ဘတ္တံ ဂိလိ တံ, ဟတ္ထေ ဘတ္တံ ဝိဃာသာဒဿ အတုကာမော, ပတ္တေ ဘတ္တံ ဘိက္ခုဿ အတုကာမော, သစေ တသ္မိံ ခဏေ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတရေတီ''တိ။ **ဟတ္ထပာသေ ဌိတော** တိ ဧတ္ထ ပန သစေ ဘိက္ခု နိသိန္နော ဟောတိ, အာသနဿ ပစ္ဆိမန္တတော ပဋ္ဌာယ, သစေ ဌိတော, ပဏှိအန္တတော ပဋ္ဌာယ, သစေ နိပန္နော, ယေန ပဿေန နိပန္နော, တဿ ပာရိမန္တတော ပဋ္ဌာယ, အယကဿ နိသိန္နဿ တ ဌိတဿ တ နိပန္နဿ တ ဌပေတွာ ပသာရိတဟတ္ထံ ယံ အာသန္နတရံ အင်္ဂံ, တဿ ဩရိမန္တေန ပရိစ္ဆိန္နိတွာ အမုတေယျဟတ္ထော ''ဟတ္ထပာသော''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တသ္မိံ ဌတွာ အဘိဟဋံ ပဋိက္ခိပန္တဿေဝ ပတရဏာ ဟောတိ, န တတော ပရံ။

အဘိဟရတီတိ ဟတ္ထပာသဗ္ဘန္တရေ ဌိတော ဂဟဏတ္ထံ ဥပနာမေတိ။ သစေ ပန အနန္တရနိသိန္နောပိ ဘိက္ခု ဟ တ္ထေ တ ဦရူသု တ အာဓာရကေ တ ဌိတပတ္တံ အနဘိဟရိတွာဝ ''ဘတ္တံ ဂဏှာ''တိ ဝဒတိ, တံ ပဋိက္ခိပတော ပတ ရဏာ နတ္ထိ။ ဘတ္တပစ္ဆိံ အာနေတွာ ပုရတော ဘူမိယံ ဌပေတွာ ''ဂဏှာဟီ''တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ ဤသကံ ပန ဥဒ္ဓရိတွာ တ အပနာမေတွာ တ ''ဂဏှာထာ''တိ ဝုတ္တေ ပဋိက္ခိပတော ပတရဏာ ဟောတိ။ ထေရာသနေ နိသိန္ နော ထေရော ဒူရေ နိသိန္နဿ ဒဟရဘိက္ခုဿ ပတ္တံ ပေသေတွာ ''ဣတော ဩဒနံ ဂဏှာဟီ''တိ ဝဒတိ, ဂဏှိ တွာ ပန ဂတော တုဏှီ တိဋ္ဌတိ, ဒဟရော ''အလံ မယှ''န္တိ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတရေတိ။ ကသ္မာ? ထေရဿ ဒူရ ဘာဝတော ဒူတဿ စ အနဘိဟရဏတောတိ။ သစေ ပန ဂဟေတွာ အာဂတော ဘိက္ခု ''ဣဒံ ဘတ္တံ ဂဏှာ''တိ ဝဒ တိ, တံ ပဋိက္ခိပတော ပတရဏာ ဟောတိ။

ပရိဝေသနာယ ဧကော ဧကေန ဟတ္ထေန ဩဒနပစ္ဆိံ ဧကေန ကဋစ္ဆုံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခူ ပရိဝိသတိ, တတ္ထ စေ အညော အာဂန္တွာ “အဟံ ပစ္ဆိံ ဓာရေဿာမိ, တွံ ဩဒနံ ဒေဟီ”တိ ဝတွာ ဂဟိတမတ္တကမေဝ ကရောတိ, ပရိဝေသကော ဧဝ ပန တံ ဓာရေတိ, တသ္မာ သာ အဘိဟဋ္ဌာဝ ဟောတိ။ တတော ဒါတုကာမတာယ ဂဏှန္တံ ပဋိက္ခိပန္တဿ ပဝါရဏာ ဟောတိ။ သစေ ပန ပရိဝိသကေန ဖုဋ္ဌမတ္တာဝ ဟောတိ, ဣတရောဝ နံ ဓာရေတိ, တတော ဒါတုကာမတာယ ဂဏှန္တံ ပဋိက္ခိပန္တဿ ပဝါရဏာ န ဟောတိ။ ကဋစ္ဆုနာ ဥဒ္ဓဋဘတ္တေ ပန ဟောတိ။ ကဋစ္ဆုအဘိဟာရောယေဝ ဟိ တဿ အဘိဟာရော။ ဒွိန္နံ သမဘာရေပိ ပဋိက္ခိပန္တော ပဝါရေတိယေဝါတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ အနန္တရဿ ဘိက္ခုနော ဒီယမာနေ ဣတရော ပတ္တံ ဟတ္ထေဟိ ပိဒဟတိ, ပဝါရဏာ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? အညဿ အဘိဟဋေ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။

ပဋိက္ခေပော ပညာယတီတိ ဧတ္ထ ဝါစာယ အဘိဟဋံ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ နတ္ထိ။ ကာယေန အဘိဟဋံ ပန ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ ပဋိက္ခိပန္တဿ ပဝါရဏာ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ ကာယေန ပဋိက္ခေပော နာမ အင်္ဂုလိံ ဝါ ဟတ္ထံ ဝါ မက္ခိကဗီဇနိံ ဝါ စီဝရကဏ္ဏံ ဝါ စာလေတိ, ဘမုကာယ ဝါ အာကာရံ ကရောတိ, ကုဒ္ဓော ဝါ ဩလောကေတိ, ဝါစာယ ပဋိက္ခေပော နာမ “အလ”န္တိ ဝါ, “န ဂဏှာမီ”တိ ဝါ, “မာ အာကိရာ”တိ ဝါ, “အပဂစ္ဆာ”တိ ဝါ ဝဒတိ; ဧဝံ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ ပဋိက္ခိတ္တေ ပဝါရဏာ ဟောတိ။

ဧကော အဘိဟဋ္ဌေ ဘတ္တေ ပဝါရဏာယ ဘီတော ဟတ္ထ အပနေတွာ ပုနပ္ပုနံ ပတ္တေ ဩဒနံ အာကိရန္တံ “အာကိရ အာကိရ ကောဋ္ဋေတွာ ပူရေဟီ”တိ ဝဒတိ, ဧတ္ထ ကထန္တိ? မဟာသုမတ္ထေရော တာဝ “အနာကိရဏတ္ထာယ ဝုတ္တတ္တာ ပဝါရဏာ ဟောတီ”တိ အာဟ။ မဟာပဒုမတ္ထေရော ပန “‘အာကိရ ပူရေဟီ’တိ ဝဒန္တဿ နာမ ‘ကဿစိ ပဝါရဏာ အတ္ထီ’တိ ဝတွာ ‘န ပဝါရေတီ’”တိ အာဟ။ အပရော ဘတ္တံ အဘိဟရန္တံ ဘိက္ခုံ သလ္လက္ခေတွာ “ကိံ အာဝုသော ဣတောပိ ကိဉ္စိ ဂဏှိဿသိ, ဒမ္မိ တေ ကိဉ္စီ”တိ အာဟ။ တတြာပိ “‘ဧဝံ နာဂမိဿသတီ’တိ ဝုတ္တတ္တာ ‘ပဝါရဏာ ဟောတီ’”တိ မဟာသုမတ္ထေရော အာဟ။ မဟာပဒုမတ္ထေရော ပန “‘ဂဏှိဿသီ’တိ ဝဒန္တဿ နာမ ‘ကဿစိ ပဝါရဏာ အတ္ထီ’တိ ဝတွာ ‘န ပဝါရေတီ’”တိ အာဟ။

ဧကော သမံသကံ ရသံ အဘိဟရိတွာ “ရသံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒတိ, တံ သုတွာ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ နတ္ထိ။ “မစ္ဆရသံ မံသရသ”န္တိ ဝုတ္တေ ပဋိက္ခိပတော ဟောတိ, “ဣဒံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တေပိ ဟောတိယေဝ။ မံသံ ဝိသုံ ကတွာ “မံသရသံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒတိ, တတ္ထ စေ သာသပမတ္တမ္ပိ မံသခဏ္ဍံ အတ္ထိ , တံ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ ဟောတိ။ သစေ ပန ပရိဿာဝိတော ဟောတိ, “ဝဋ္ဋတီ”တိ အဘယတ္ထေရော အာဟ။

မံသရသေန အာပုစ္ဆန္တံ မဟာထေရော “မုဟုတ္တံ အာဂမေဟီ”တိ ဝတွာ “ထာလကံ အာဝုသော အာဟရာ”တိ အာဟ။ ဧတ္ထ ကထန္တိ? မဟာသုမတ္ထေရော တာဝ “အဘိဟာရကဿ ဂမနံ ပဌမံ ဥပစ္ဆိန္နံ, တသ္မာ ပဝါရေတီ”တိ အာဟ။ မဟာပဒုမတ္ထေရော ပန “အယံ ကုဟိံ ဂစ္ဆတိ, ကီဒိသံ ဧတဿ ဂမနံ, ဂဏှန္တဿာပိ နာမ ပဝါရဏာ အတ္ထီ”တိ ဝတွာ “န ပဝါရေတီ”တိ အာဟ။ ကဠီရပနသာဒီဟိ မိဿေတွာ မံသံ ပစန္တိ, တံ ဂဟေတွာ “ကဠီရသူပံ ဂဏှထ, ပနသဗျဉ္ဇနံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒန္တိ, ဧဝမ္ပိ န ပဝါရေတိ။ ကသ္မာ? အပဝါရဏာရဟဿ နာမေန ဝုတ္တတ္တာ။ သစေ ပန “မစ္ဆသူပံ မံသသူပ”န္တိ ဝါ “ဣမံ ဂဏှထာ”တိ ဝါ ဝဒန္တိ, ပဝါရေတိ။ မံသကရမ္ဗကော နာမ ဟောတိ, တံ ဒါတုကာမောပိ “ကရမ္ဗကံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ; န ပဝါရေတိ။ “မံသကရမ္ဗက”န္တိ ဝါ “ဣဒ”န္တိ ဝါ ဝုတ္တေ ပန ပဝါရေတိ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗေသု မစ္ဆမံသမိဿကေသု။

ယော ပန နိမန္တနေ ဘုဉ္ဇမာနော မံသံ အဘိဟဋံ “ဥဒ္ဒိဿ ကတ”န္တိ မညမာနော ပဋိက္ခိပတိ, ပဝါရိတောဝ ဟောတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ မိဿကကထာ ပန ကုရုန္ဒိယံ သုဋ္ဌု ဝုတ္တာ။ ဧဝဉှိ တတ္ထ ဝုတ္တံ – ပိဏ္ဍပာတစာရိကော ဘိက္ခု ဘတ္တမိဿကံ ယာဂုံ အာဟရိတွာ “ယာဂုံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒတိ, န ပဝါရေတိ။ “ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တေ ပဝါရေတိ။ ကသ္မာ? ယေနာပုစ္ဆိတော, တဿ အတ္ထိတာယ။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – “ယာဂုမိဿကံ ဂဏှထာ”တိ ဝဒတိ, တတြ စေ ယာဂု ဗဟုတရာ ဝါ ဟောတိ သမသမာ ဝါ, န ပဝါရေတိ။ ယာဂု မန္ဒာ,

ဘတ္တံ ဗဟုတရံ, ပဝါရေတိ။ ဣဒဉ္စ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ ပဋိက္ခိပိတုံ, ကာရဏံ ပနေတ္ထ ဒုဒ္ဒသံ။ "ဘတ္တမိဿကံ ဂဏှထာ"တိ ဝဒတိ, ဘတ္တံ ဗဟုကံ ဝါ သမံ ဝါ အပ္ပတရံ ဝါ ဟောတိ, ပဝါရေတိယေဝ။ ဘတ္တံ ဝါ ယာဂုံ ဝါ အနာမသိတွာ "မိဿကံ ဂဏှထာ"တိ ဝဒတိ, တတြ စေ ဘတ္တံ ဗဟုတရံ ဝါ သမကံ ဝါ ဟောတိ, ပဝါရေတိ။ အပ္ပတရံ န ပဝါရေတိ။ ဣဒဉ္စ ကရမ္ဗကေန န သမာနေတဗ္ဗံ။ ကရမ္ဗကော ဟိ မံသမိဿကောပိ ဟောတိ အမံသမိဿကောပိ, တသ္မာ "ကရမ္ဗက"န္တိ ဝုတ္တေ ပဝါရဏာ နတ္ထိ။ ဣဒံ ပန ဘတ္တမိဿကမေဝ။ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဝါရဏာ ဟောတိ။ ဗဟုရသေ ဘတ္တေ ရသံ, ဗဟုခီရေ ခီရံ ဗဟုသပ္ပိမ္ဟိ စ ပါယာသေ သပ္ပိံ ဂဏှထာ တိ ဝိသုံ ကတွာ ဒေတိ, တံ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ နတ္ထိ။

ယော ပန ဂစ္ဆန္တော ပဝါရေတိ, သော ဂစ္ဆန္တောဝ ဘုဉ္ဇိတုံ လဘတိ။ ကဒ္ဒမံ ဝါ ဥဒကံ ဝါ ပတွာ ဌိတေန အတိရိတ္တံ ကာရေတဗ္ဗံ။ သစေ အန္တရာ နဒီ ပူရာ ဟောတိ, နဒီတီရေ ဂုမ္ဗံ အနုပရိယာယန္တေန ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ အထ နာဝါ ဝါ သေတု ဝါ အတ္ထိ, တံ အဘိရုဟိတွာပိ စင်္ကမန္တေနေဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ဂမနံ န ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ။ ယာနေ ဝါ ဟတ္ထိအဿပိဋ္ဌေ ဝါ စန္ဒမဏ္ဍလေ ဝါ သူရိယမဏ္ဍလေ ဝါ နိသီဒိတွာ ပဝါရိတေန ယာဝ မဇ္ဈန္ဟိကံ, တာဝ တေသု ဂစ္ဆန္တေသုပိ နိသိန္နေနေဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ယော ဌိတော ပဝါရေတိ, ဌိတေနေဝ, ယော နိသိန္နော ပဝါရေတိ, နိသိန္နေနေဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ တံ တံ ဣရိယာပထံ ကောပေန္တေန အတိရိတ္တံ ကာရေတဗ္ဗံ။ ယော ဥက္ကုဋိကော နိသီဒိတွာ ပဝါရေတိ, တေန ဥက္ကုဋိကေနေဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ တဿ ပန ဟေဋ္ဌာ ပလာလပီဌံ ဝါ ကိဉ္စိ ဝါ နိသီဒနကံ ဒါတဗ္ဗံ။ ပီဌကေ နိသီဒိတွာ ပဝါရိတေန အာသနံ အစာလေတွာဝ စတဿော ဒိသာ ပရိဝတ္တန္တေန ဘုဉ္ဇိတုံ လဗ္ဘတိ။ မဉ္စေ နိသီဒိတွာ ပဝါရိတေန ဣတော ဝါ ဧတ္တော ဝါ သံသရိတုံ န လဗ္ဘတိ။ သစေ ပန နံ သဟ မဉ္စေန ဥက္ခိပိတွာ အညတြ နေန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ နိပဇ္ဇိတွာ ပဝါရိတေန နိပန္နေနေဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ပရိဝတ္တန္တေန ယေန ပဿေန နိပန္နော, တဿ ဌာနံ နာတိက္ကမေတဗ္ဗံ။

အနတိရိတ္တန္တိ န အတိရိတ္တံ; န အဓိကန္တိ အတ္ထော။ တံ ပန ယသ္မာ ကပ္ပိယကတာဒီဟိ သတ္တဟိ ဝိနယကမ္မာကာရေဟိ အကတံ ဝါ ဂိလာနဿ အနဓိကံ ဝါ ဟောတိ, တသ္မာ ပဒဘာဇနေ "အကပ္ပိယကတ"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အကပ္ပိယကတ**န္တိ ယံ တတ္ထ ဖလံ ဝါ ကန္ဒမူလာဒိ ဝါ ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ကပ္ပိယံ အကတံ; ယဉ္စ အကပ္ပိယမံသံ ဝါ အကပ္ပိယဘောဇနံ ဝါ, ဧတံ အကပ္ပိယံ နာမ။ တံ အကပ္ပိယံ "အလမေတံ သဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံ အတိရိတ္တံ ကတမ္ပိ အကပ္ပိယကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတ**န္တိ ဘိက္ခုနာ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံယေဝ ပုရိမနယေနေဝ အတိရိတ္တံ ကတံ။ **အနုစ္စာရိတကတ**န္တိ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတုံ အာဂတေန ဘိက္ခုနာ ဤသကမ္ပိ အနုက္ခိတ္တံ ဝါ အနပနာမိတံ ဝါ ကတံ။ **အဟတ္ထပါသေ ကတ**န္တိ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတုံ အာဂတဿ ဟတ္ထပါသတော ဗဟိ ဌိတေန ကတံ။ **အဘုတ္တာဝိနာ ကတ**န္တိ ယော "အလမေတံ သဗ္ဗ"န္တိ အတိရိတ္တံ ကရောတိ, တေန ပဝါရဏပ္ပဟောနကံ ဘောဇနံ အဘုတ္တေန ကတံ။ **ဘုတ္တာဝိနာ ပဝါရိတေန အာသနာ ဝုဋ္ဌိတေန ကတ**န္တိ ဣဒံ ဥတ္တာနမေဝ။ **အလမေတံ သဗ္ဗန္တိ အဝုတ္တ**န္တိ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဧဝံ အဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣတိ ဣမေဟိ သတ္တဟိ ဝိနယကမ္မာကာရေဟိ ယံ အတိရိတ္တံ ကပ္ပိယံ အကတံ, ယဉ္စ န ဂိလာနာတိရိတ္တံ, တဒုဘယမ္ပိ အနတိရိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အတိရိတ္တံ ပန တဿေဝ ပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အပိစေတ္ထ **ဘုတ္တာဝိနာ ကတံ ဟောတီ**တိ အနန္တရေ နိသိန္နဿ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ပတ္တတော ဧကမ္ပိ သိတ္ထံ ဝါ မံသဟီရံ ဝါ ခါဒိတွာ ကတမ္ပိ ဘုတ္တာဝိနာဝ ကတံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာသနာ အဝုဋ္ဌိတေနာ**တိ ဧတ္ထ ပန အသမ္မောဟတ္ထံ အယံ ဝိနိစ္ဆယော – ဒွေ ဘိက္ခူ ပါတောဝ ဘုဉ္ဇမာနာ ပဝါရိတာ ဟောန္တိ – ဧကေန တတ္ထေဝ နိသီဒိတဗ္ဗံ, ဣတရေန နိစ္စဘတ္တံ ဝါ သလာကဘတ္တံ ဝါ အာနေတွာ ဥပဍ္ဎံ တဿ ဘိက္ခုနော ပတ္တေ အာကိရိတွာ ဟတ္ထံ ဓောဝိတွာ သေသံ တေန ဘိက္ခုနာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ယဉှိ တဿ ဟတ္ထေ လဂ္ဂံ, တံ အကပ္ပိယံ ဟောတိ။ သစေ ပန ပဌမံ နိသိန္နော ဘိက္ခု သယမေဝ တဿ ပတ္တတော ဟတ္ထေန ဂဏှာတိ, ဟတ္ထဓောဝနကိစ္စံ နတ္ထိ။ သစေ ပန ဧဝံ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တဿ ပုန ကိဉ္စိ ဗျဉ္ဇနံ ဝါ ခါဒနီယံ ဝါ ပတ္တေ အာကိရန္တိ, ယေန ပဌမံ ကပ္ပိယံ ကတံ, သော ပုန ကာတုံ န လဘတိ။ ယေန အကတံ, တေန ကာတဗ္ဗံ။ ယဉ္စ အကတံ, တံ ကာတဗ္ဗံ။ **"ယေန အကတ"**န္တိ အညေန ဘိက္ခုနာ ယေန ပဌမံ န ကတံ, တေန ကာတဗ္ဗံ။ **"ယဉ္စ အကတ"** န္တိ ယေန ပဌမံ ကပ္ပိယံ ကတံ, တေနာပိ ယံ အကတံ တံ ကာတဗ္ဗံ။ ပဌမဘာဇနေ ပန ကာတုံ န လဗ္ဘတိ။ တတ္ထ ဟိ ကရိယမာနံ ပဌမံ ကတေန သဒ္ဓိံ ကတံ ဟောတိ, တသ္မာ အညသ္မိံ ဘာဇနေ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပါယော။ ဧဝံ ကတံ ပန တေန ဘိက္ခုနာ ပဌမံ ကတေန သဒ္ဓိံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ကပ္ပိယံ ကရောန္တေန စ န ကေဝလံ ပတ္တေယေဝ, ကုဏ္ဍေပိ ပစ္ဆိယမ္ပိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပုရတော ဌပေတ္ဝာ ဩနာမိတဘာဇနေ ကာတဗ္ဗံ။ တံ သစေပိ ဘိက္ခုသတံ ပတရိတံ ဟောတိ, သဗ္ဗေသံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အပ္ပတရိတာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ယေန ပန ကပ္ပိယံ ကတံ, တဿ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ ပတရေတ္ဝာ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌံ ဘိက္ခုံ ပတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ အဝဿံ ဘုဉ္ဇနကေ မင်္ဂလနိမန္တနေ နိသီဒာပေန္တိ, အတိရိတ္တံ ကာရေတ္ဝာဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေ တတ္ထ အညော ဘိက္ခု နတ္ထိ, အာသနသာလံ ဝါ ဝိဟာရံ ဝါ ပတ္တံ ပေသေတ္ဝာ ကာရေတဗ္ဗံ။ ကပ္ပိယံ ကရောန္တေန ပန အနုပသမ္ပန္နဿ ဟတ္ထေ ဌိတံ န ကာတဗ္ဗံ။ သစေ အာသနသာလာယံ အဗျတ္တော ဘိက္ခု ဟောတိ, သယံ ဂန္တွာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတ္ဝာ အာနေတ္ဝာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

ဂိလာနာတိရိတ္တ န္တိ ဗွေ့ န ကေဝလံ ယံ ဂိလာနဿ ဘုတ္တာဝသေသံ ဟောတိ, တံ ဂိလာနာတိရိတ္တံ; အထ ခေါ ယံကိဉ္စိ ဂိလာနံ ဥဒ္ဒိဿ အဇ္ဇ ဝါ သွေ ဝါ ယဒါ ဝါ ဣစ္ဆတိ, တဒါ ခါဒိဿတီတိ အာဟဋံ, တံ သဗ္ဗံ "ဂိလာနာတိရိတ္တ"န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ယာမကာလိကာဒိသု အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ ဒုက္ကဋံ, တံ အသံသဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ။ သစေ ပန အာမိသသံသဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ, အာဟာရတ္ထာယပိ အနာဟာရတ္ထာယပိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ အဇ္ဈောဟာရန္တဿ ပာစိတ္တိယမေဝ။

၂၄၁. **သတိ ပစ္စယေ** တိ ယာမကာလိကံ ပိပာသာယ သတိ ပိပာသစ္ဆေဒနတ္ထံ, သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကဉ္စ တေန တေန ဥပသမေတဗ္ဗကေ အာဗာဓေ သတိ တဿ ဥပသမနတ္ထံ ပရိဘုဉ္ဇတော အနာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဌမပတရဏသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

၆. ဒုတိယပတရဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၄၂. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ – **အနာစာရံ အာစရတီ**တိ ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမံ ကရောတိ။ **ဥပနန္ဓီ** တိ ဥပနာဟံ ဇနေန္တော တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ အတ္တနော ကောဓံ ဗန္ဓိ; ပုနပ္ပုနံ အာဃာတံ ဇနေသီတိ အတ္ထော။ **ဥပနဒ္ဓော ဘိက္ခူ** တိ သော ဇနိတဥပနာဟော ဘိက္ခု။

၂၄၃. **အဘိဟဋ္ဌုံ ပတရေယျာ** တိ အဘိဟရိတ္ဝာ "ဟန္ဒ ဘိက္ခု ခါဒ ဝါ ဘုဉ္ဇ ဝါ"တိ ဧဝံ ပတရေယျ။ ပဒဘာဇနေ ပန "ဟန္ဒ ဘိက္ခူ"တိအာဒိ အနုဒ္ဓရိတ္ဝာ သာဓာရဏမေဝ အဘိဟဋ္ဌုံ ပတရဏာယ အတ္ထံ ဒဿေတုံ "ယာဝတကံ ဇာနာသိ တာဝတကံ ဂဏှာဟီ"တိ ဝုတ္တံ။ **ဇာနန္တိ** ပတရိတဘာဝံ ဇာနန္တော။ တံ ပနဿ ဇာနနံ ယသ္မာ တီဟာကာရေဟိ ဟောတိ, တသ္မာ "ဇာနာတိ နာမ သာမံ ဝါ ဇာနာတီ"တိအာဒိနာ နယေန ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။ **အာသာဒနာပေက္ခော** တိ အာသာဒနံ စောဒနံ မင်္ကုကရဏဘာဝံ အပေက္ခမာနော။

ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ တိ ယဿ အဘိဟဋံ တသ္မိံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တေ အဘိဟာရကဿ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ။ ဘုတ္တေ ပန သဗ္ဗော အာပတ္တိဘေဒော ပဌမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တော, ဣမသ္မိံ ပန သိက္ခာပဒေ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အဘိဟာရကဿေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ပဌမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယတ္တာ ဟုတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော တစာစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဒုတိယပတရဏသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၄၇. သတ္တမသိက္ခာပဒေ – **ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော** တိ ဂိရိမှိ အဂ္ဂသမဇ္ဇော, ဂိရိဿ ဝါ အဂ္ဂဒေသေ သမဇ္ဇော။ သော ကိရ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဘဝိဿတီတိ နဂရေ ဃောသနာ ကရိယတိ, နဂရဿ ဗဟိဒ္ဓါ သမေ ဘူမိဘာဂေ ပဗ္ဗတစ္ဆာယာယ မဟာဇနကာယော သန္နိပတတိ, အနေကပ္ပကာရာနိ နစ္စနာဋကာနိ ပဝတ္တန္တိ, တေသံ ဒဿနတ္ထံ မဉ္စာတိမဉ္စေ ဗန္ဓန္တိ။ သတ္တရသဝဂ္ဂိယာ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ ဒဟရာဝ ဥပသမ္ပန္နာ, တေ "နာဋကာနိ အာဝုသော ပဿိဿာမာ"တိ တတ္ထ အဂမံသု။ အထ နေသံ ဉာတကာ "အမှာကံ အယျာ အာဂတာ"တိ တုဋ္ဌစိတ္တာ နှာပေတွာ ဝိလိမ္ပေတွာ ဘောဇေတွာ အညမ္ပိ ပူဝခါဒနီယာဒိံ ဟတ္ထေ အဒံသု။ တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – **"မနုဿာ သတ္တရသဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ပဿိတွာ"**တိအာဒိ။

၂၄၈-၉. **ဝိကာလေ**တိ ဝိဂတေ ကာလေ။ ကာလောတိ ဘိက္ခူနံ ဘောဇနကာလော အဓိပ္ပေတော, သော စ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန မဇ္ဈန္ဟိကော, တသ္မိံ ဝီတိဝတ္တေတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနေဝဿ ပဒဘာဇနေ "ဝိကာလော နာမ မဇ္ဈန္ဟိကေ ဝီတိဝတ္တေ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ"တိ ဝုတ္တံ, ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကောပိ ကာလသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပန ခါဒိတုံ ဝါ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝါ န သက္ကာ, သဟသာ ပိဝိတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ, ကုက္ကုစ္စကေန ပန န ကတ္တဗ္ဗံ။ ကာလပရိစ္ဆေဒဇာနနတ္ထဉ္စ ကာလတ္ထမ္ဘော ယောဇေတဗ္ဗော, ကာလန္တရေဝ ဘတ္တကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ။

အဝသေသံ ခါဒနီယံ နာမာတိ ဧတ္ထ ယံ တာဝ သက္ခလိမောဒကာဒိပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏမယံ, တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ ယမ္ပိ ဝနမူလာဒိပ္ပဘေဒံ အာမိသဂတိကံ ဟောတိ, သေယျထိဒံ – မူလခါဒနီယံ ကန္ဒခါဒနီယံ မူဠာလခါဒနီယံ မတ္ထကခါဒနီယံ ခန္ဓခါဒနီယံ တစခါဒနီယံ ပတ္တခါဒနီယံ ပုပ္ဖခါဒနီယံ ဖလခါဒနီယံ အဋ္ဌိခါဒနီယံ ပိဋ္ဌခါဒနီယံ နိယျာသခါဒနီယန္တိ, ဣဒမ္ပိ ခါဒနီယသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတိ။

တတ္ထ ပန အာမိသဂတိကသလ္လက္ခဏတ္ထံ ဣဒံ မုခမတ္တနိဒဿနံ – မူလခါဒနီယေ တာဝ မူလကမူလံ ခါရကမူလံ စစ္စုမူလံ တမ္ဗကမူလံ တဏ္ဍုလေယျကမူလံ ဝတ္ထုလေယျကမူလံ ဝဇကလိမူလံ ဇဇ္ဈရိမူလန္တိ ဧဝမာဒီနိ သူပေယျပဏ္ဏမူလာနိ အာမိသဂတိကာနိ။ ဧတ္ထ စ ဝဇကလိမူလေ ဇရဋ္ဌံ ဆိန္ဒိတွာ ဆဍ္ဍေန္တိ, တံ ယာဝဇီဝိကံ ဟောတိ။ အညမ္ပိ ဧဝရူပံ ဧတေနေဝ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မူလကခါရကဇဇ္ဈရိမူလာနံ ပန ဇရဋ္ဌာနိပိ အာမိသဂတိကာနေဝါတိ ဝုတ္တံ။ ယာနိ ပန ပါဠိယံ –

> "အနုဇာနာမိ , ဘိက္ခဝေ, မူလာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ဟလိဒ္ဒိံ သိင်္ဂိဝေရံ ဝစံ ဝစတ္တံ အတိဝိသံ ကဋုကရောဟိဏိံ ဥသီရံ ဘဒ္ဒမုတ္တကံ, ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ မူလာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နေဝ ခါဒနီယေ ခါဒနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, န ဘောဇနီယေ ဘောဇနီယတ္ထံ ဖရန္တီ"တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) –

ဝုတ္တာနိ, တာနိ ယာဝဇီဝိကာနိ။ တေသံ စူဠပဉ္စမူလံ မဟာပဉ္စမူလန္တိအာဒိနာ နယေန ဂဏိယမာနာနံ ဂဏနာယ အန္တော နတ္ထိ။ ခါဒနီယတ္ထံ ဘောဇနီယတ္ထဉ္စ ဖရဏာဘာဝေနေဝ ပန တေသံ လက္ခဏံ။ တသ္မာ ယံကိဉ္စိ မူလံ တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပကတိအာဟာရဝသေန မနုဿာနံ ခါဒနီယတ္ထဉ္စ ဘောဇနီယတ္ထဉ္စ ဖရတိ, တံ ယာဝကာလိကံ; ဣတရံ ယာဝဇီဝိကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေသု ဗဟုံ ဝတွာပိ ဟိ ဣမသ္မိံယေဝ လက္ခဏေ ဌာတဗ္ဗံ။ နာမသညာသု ပန ဝုစ္စမာနာသု တံ တံ နာမံ အဇာနန္တာနံ သမ္မောဟောယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ နာမသညာယ အာဒရံ အကတွာ လက္ခဏမေဝ ဒဿိတံ။

ယထာ စ မူလေ; ဧဝံ ကန္ဒာဒီသုပိ ယံ လက္ခဏံ ဒဿိတံ, တဿေဝ ဝသေန ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယဉ္စ တံ ပါဠိယံ ဟလိဒ္ဒါဒိ အဋ္ဌဝိဓံ ဝုတ္တံ, တဿ ခန္ဓတစပုပ္ဖဖလမ္ပိ သဗ္ဗံ ယာဝဇီဝိကန္တိ ဝုတ္တံ။

ကန္ဒခါဒနီယေ ဒုဝိဓော ကန္ဒော – ဒီဃော စ ရဿော စ ဘိသကိံသုကကန္ဒာဒိ ဝဋ္ဋော ဥပ္ပလကသေရုကကန္ဒာဒိ, ယံ "ဂဏ္ဌိ"တိပိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ သဗ္ဗေသံ ကန္ဒာနံ ဇိဏ္ဏဇရဋ္ဌာနဉ္စ ဆလ္လိ စ သုခုမမူလာနိ စ ယာဝဇီဝိကာနိ။ တရုဏော ပန သုခခါဒနီယော, သာလကလျာဏီပောတကကန္ဒော ကိံသုကပောတကကန္ဒော အမ္ဗာဋကကန္ဒော ကေတကကန္ဒော မာလုဝကန္ဒော ဘိသသင်္ခါတော ပဒုမပုဏ္ဍရီကကန္ဒော ပိဏ္ဍာလုမသာလုအာဒယော စ ခီရဝလ္လိကန္ဒော အာလုဝကန္ဒော သိဂ္ဂုကန္ဒော တာလကန္ဒော နီလုပ္ပလရတ္တုပ္ပလကုမုဒသောဂန္ဓိကာနံ ကန္ဒာ ကဒလိကန္ဒော ဝေဠုကန္

အေ ကသေရုကကန္ဒောတိ ဝေမာဒယော တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပကတိအာဟာရဝသေန မနုဿာနံ ခါဒနီယတ္ထဥ္စ ဘောဇနီယတ္ထဥ္စ ဖရဏကကန္ဒာ ယာဝကာလိကာ။

ခီရဝလ္လိကန္ဒော အခေါတော ယာဝဇီဝိကော, ခေါတော ယာဝကာလိကော။ ခီရကာကောလီဇီဝိကဥသဘကလသုဏာဒိကန္ဒာ ပန ယာဝဇီဝိကာ။ တေ ဟဋ္ဌိယံ – ''ယာနိ တ ပနညာနိပိ အတ္ထိ မူလာနိ ဘေသဇ္ဇာနီ''တိ ဧဝံ မူလဘေသဇ္ဇ သင်္ဂဟေနေဝ သင်္ဂဟိတာ။

မူဠာလခါဒနီယေ ပန ပဒုမမူဠာလံ ပုဏ္ဍရီကမုဠာလသဒိသမေဝ။ ဧရကမူလံ ကန္ဒုလမူလန္တိ ဧဝမာဒိ တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပကတိအာဟာရဝသေန မနုဿာနံ ခါဒနီယတ္ထဥ္စ ဘောဇနီယတ္ထဥ္စ ဖရဏကမုဠာလံ ယာဝကာလိကံ။ ဟလိဒ္ဒိသိင်္ဂိဝေရမကစိစတုရဿဝလ္လိကေတကတာလဟိန္တာလကုန္တာလနာဠိကေရပူဂရုက္ခာဒိမုဠာလံ ပန ယာဝဇီဝိကံ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဟဋ္ဌိယံ – ''ယာနိ တ ပနညာနိပိ အတ္ထိ မူလာနိ ဘေသဇ္ဇာနီ''တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) ဧဝံ မူလဘေသဇ္ဇသင်္ဂဟေနေဝ သင်္ဂဟိတံ။

မတ္ထကခါဒနီယေ တာလဟိန္တာလကုန္တာလကေတကနာဠိကေရပူဂရုက္ခခဇ္ဇူရိဝေတ္တဧရကကဒလီနံ ကဠီရသင်္ခာတာ မတ္ထကာ ဝေဏုကဠီရော နဠကဠီရော ဥစ္ဆုကဠီရော မူလကကဠီရော သာသပကဠီရော သတာဝရိကဠီရော သတ္တန္နံ ဓညာနံ ကဠီရာတိ ဧဝမာဒိ တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပကတိအာဟာရဝသေန မနုဿာနံ ခါဒနီယတ္ထံ ဘောဇနီယတ္ထဥ္စ ဖရဏကော ရုက္ခဝလ္လိအာဒီနံ မတ္ထကော ယာဝကာလိကော။ ဟလိဒ္ဒိသိင်္ဂိဝေရဝစမကစိလသုဏာနံကဠီရာ တာလဟိန္တာလကုန္တာလနာဠိကေရကဠီရာနဥ္စ ဆိန္နိတ္တတ ဟတိတော ဇရဠ္ဌဗုန္ဒော ယာဝဇီဝိကော။

ခန္ဓခါဒနီယေ အန္တောပထဝိဂတော သာလကလျာဏိခန္ဓော ဥစ္ဆုခန္ဓော နီလုပ္ပလရတ္တုပ္ပလကုမုဒသောဂန္ဓိကာနံ ခန္ဓကာတိ ဧဝမာဒိ တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပကတိအာဟာရဝသေန မနုဿာနံ ခါဒနီယတ္ထံ ဘောဇနီယတ္ထဥ္စ ဖရဏကော ခန္ဓော ယာဝကာလိကော။ ဥပ္ပလဇာတီနံ ပဏ္ဏဒဏ္ဍကော ပဒုမဇာတီနံ သဗ္ဗောပိ ဒဏ္ဍကော ကာရဝိန္ဒကဒဏ္ဍာဒယော စ အဝသေသသဗ္ဗခန္ဓာ ယာဝဇီဝိကာ။

တစခါဒနီယေ ဥစ္ဆုတစောဝ ဧကော ယာဝကာလိကော, သောပိ သရသော။ သေသော သဗ္ဗော ယာဝဇီဝိကော။ တေသံ ပန မတ္ထကခန္ဓတစာနံ တိဏ္ဏံ ဟဋ္ဌိယံ ကသာဝဘေသဇ္ဇေန သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှေတံ –

> ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကသာဝါနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နိမ္ဗကသာဝံ, ကုဋဇကသာဝံ, ပဋောလကသာဝံ, ဖဂ္ဂဝကသာဝံ နတ္တမာလကသာဝံ, ယာနိ တ ပနညာနိပိ အတ္ထိ ကသာဝါနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နေဝ ခါဒနီယေ ခါဒနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, န ဘောဇနီယေ ဘောဇနီယတ္ထံ ဖရန္တိ''တိ (မဟာဝ. ၂၆၃)။

ဧတ္ထ ဟိ ဧတေသမ္ပိ သင်္ဂဟော သိဇ္ဈတိ။ ဝုတ္တကသာဝါနိ စ သဗ္ဗာနိ ကပ္ပိယာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ပတ္တခါဒနီယေ မူလကံ ခါရကော စစ္စု တမ္ဗကော တဏ္ဍုလေယျကော ပပုန္နာဂေ ဝတ္ထုလေယျကော ဝဇကလိ ဇဇ္ဈရီ သေလ္လု သိဂ္ဂု ကာသမဒ္ဒကော ဥမ္မာ စီနမုဂ္ဂေ မာသော ရာဇမာသော ဌပေတွာ မဟာနိဗ္ဗာဝံ အဝသေသနိဗ္ဗာတေ အဂ္ဂိမန္ထော သုနိသန္နကော သေတဝရဏော နာဠိကာ ဘူမိယံ ဇာတလောဏီတိ ဧတေသံ ပတ္တာနိ အညာနိ စ ဧဝရူပါနိ တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပကတိအာဟာရဝသေန မနုဿာနံ ခါဒနီယတ္ထံ ဘောဇနီယတ္ထဥ္စ ဖရဏကာနိ ပတ္တာနိ ဧကံသေန ယာဝကာလိကာနိ။ ယာ ပနညာ မဟာနခပိဋ္ဌိမတ္တာ ပဏ္ဏလောဏိ ရုက္ခေ စ ဂစ္ဆေ စ အာရောဟတိ, တဿာ ပတ္တံ ယာဝဇီဝိကံ။ ဗုဟ္မိပတ္တဥ္စ ယာဝကာလိကန္တိ ဒီပဝါသိနော ဝဒန္တိ။ အမ္ဗပလ္လဝံ ယာဝကာလိကံ, အသောကပလ္လဝံ ပန ယာဝဇီဝိကံ။

ယာနိ တ ပနညာနိ ဟဋ္ဌိယံ –

> ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဏာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နိမ္ဗပဏ္ဏံ ကုဋဇပဏ္ဏံ ပဋောလပဏ္ဏံ သုလသိပဏ္ဏံ ကပ္ပာသကပဏ္ဏံ ယာနိ တ ပနညာနိပိ အတ္ထိ ပဏ္ဏာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နေဝ ခါဒနီယေ ခါဒနီယတ္ထံ ဖရန္တိ န ဘော

ဇနီယေ ဘောဇနီယတ္ထံ ဖရန္တိ''တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) –

ဝုတ္တာနိ, တာနိ ယာဝဇီဝိကာနိ။ န ကေဝလဥ္စ ပဏ္ဏာနိယေဝ တေသံ ပုပ္ဖဖလာဒီနိပိ ယာဝဇီဝိကာနိ။ ပဏ္ဏာနံ ဖဂ္ဂဝပဏ္ဏံ အဇ္ဇုကပဏ္ဏံ ဖဏိဇ္ဇကပဏ္ဏံ ပဋောလပဏ္ဏံ တမ္ဗူလပဏ္ဏံ ပဒုမိနိပဏ္ဏန္တိ ဧဝံ ဂဏနဝသေန အန္တော နတ္ထိ။

ပုပ္ဖခါဒနီယေ မူလကပုပ္ဖံ ခါရကပုပ္ဖံ စစ္စုပုပ္ဖံ တမ္ဗကပုပ္ဖံ ဝဇကလိပုပ္ဖံ ဇမ္ဗုရီပုပ္ဖံ စူဠနိမ္ဗပုပ္ဖံ မဟာနိမ္ဗပုပ္ဖံ ကသေရုကပုပ္ဖံ နာဠိကေရတာလကေတကာနံ တရုဏပုပ္ဖာနိ သေတဝရဏပုပ္ဖံ သိဂ္ဂုပုပ္ဖံ ဥပ္ပလပဒုမဇာတိကာနံ ပုပ္ဖာနိ ကဏ္ဏိကမတ္တံ အဂန္ဓိကပုပ္ဖံ ကဠီရပုပ္ဖံ ဇီဝန္တိပုပ္ဖန္တိ ဧဝမာဒိ တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပကတိအာဟာရဝသေန မနုဿာနံ ခါဒနီယတ္ထံ ဘောဇနီယတ္ထဉ္စ ဖရဏကပုပ္ဖံ ယာဝကာလိကံ။ အသောကဗကုလကုယ္ယကပုန္နာဂစမ္ပကဇာတိကဏဝီရကဏိကာရကုန္ဒနဝမာလိကမလ္လိကာဒီနံ ပန ပုပ္ဖံ ယာဝဇီဝိကံ တဿ ဂဏနာယ အန္တော နတ္ထိ။ ဟဋ္ဌိယံ ပနဿ ကသာဝဘေသဇ္ဇေနေဝ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဖလခါဒနီယေ ပနသလဗုဇတာလနာဠိကေရအမ္ဗဇမ္ဗုအမ္ဗာဋကတိန္တိဏိကမာတုလုင်္ဂကပိတ္ထလာဗုကုမ္ဘဏ္ဍပုဿဖလတိမ္ဗရူသကတိပုသတတိင်္ဂဏစောစမောစမဓုကာဒီနံ ဖလာနိ ယာနိ လောကေ တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပကတိအာဟာရဝသေန မနုဿာနံ ခါဒနီယတ္ထံ ဘောဇနီယတ္ထဉ္စ ဖရန္တိ, သဗ္ဗာနိ တာနိ ယာဝကာလိကာနိ။ နာမဂဏနဝသေန နေသံ န သက္ကာ ပရိယန္တံ ဒဿေတုံ။ ယာနိ ပန ဟဋ္ဌိယံ –

''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဖလာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ – ဗိလင်္ဂံ, ပိပ္ဖလိံ, မရိစံ, ဟရီတကံ, ဝိဘီတကံ, အာမလကံ, ဂေဋ္ဌဖလံ, ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ ဖလာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နေဝ ခါဒနီယေ ခါဒနီယတ္ထံ ဖရန္တိ န ဘောဇနီယေ ဘောဇနီယတ္ထံ ဖရန္တိ''တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) –

ဝုတ္တာနိ, တာနိ ယာဝဇီဝိကာနိ။ တေသမ္ပိ အပရိပက္ကာနိ အစ္ဆိဝ ဗိမ္ဗဝရဏကေတကကာသ္မရီအာဒီနံ ဖလာနိ ဇာတိဖလံ ကဋုကဖလံ ဋ္ဌော တက္ကောလန္တိ ဧဝံ နာမဝသေန န သက္ကာ ပရိယန္တံ ဒဿေတုံ။

အဋ္ဌိခါဒနီယေ လဗုဇဋ္ဌိ ပနသဋ္ဌိ အမ္ဗာဋကဋ္ဌိ သာလဋ္ဌိ ခဇ္ဇူရိကေတကတိမ္ဗရူသကာနံ တရုဏဖလဋ္ဌိ တိန္တိဏိကဋ္ဌိ ဗိမ္ဗဖလဋ္ဌိ ဥပ္ပလ ပဒုမဇာတီနံ ပောက္ခရဋ္ဌီတိ ဧဝမာဒီနိ တေသု တေသု ဇနပဒေသု မနုဿာနံ ပကတိအာဟာရဝသေန ခါဒနီယတ္ထံ ဘောဇနီယတ္ထဉ္စ ဖရဏကာနိ အဋ္ဌီနိ ယာဝကာလိကာနိ။ မဓုကဋ္ဌိ ပုန္နာဂဋ္ဌိ ဟရီတကာဒီနံ အဋ္ဌီနိ သိဒ္ဓတ္ထကဋ္ဌိ ရာဇိကဋ္ဌီတိ ဧဝမာဒီနိ အဋ္ဌီနိ ယာဝဇီဝိကာနိ။ တေသံ ဟဋ္ဌိယံ ဖလဘေသဇ္ဇေနေဝ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပိဋ္ဌခါဒနီယေ သတ္တန္နံ တာဝ ဓညာနံ ဓညာနုလောမာနံ အပရဏ္ဏာနဉ္စ ပိဋ္ဌံ ပနသပိဋ္ဌံ လဗုဇပိဋ္ဌံ အမ္ဗာဋကပိဋ္ဌံ သာလပိဋ္ဌံ ဓောတကတာလပိဋ္ဌဉ္စ ခီရဝလ္လိပိဋ္ဌဉ္စာတိ ဧဝမာဒီနိ တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပကတိအာဟာရဝသေန မနုဿာနံ ခါဒနီယတ္ထံ ဘောဇနီယတ္ထဉ္စ ဖရဏကာနိ ပိဋ္ဌာနိ ယာဝကာလိကာနိ။ အဓောတကံ တာလပိဋ္ဌံ ခီရဝလ္လိပိဋ္ဌံ အဿဂန္ဓာဒိပိဋ္ဌာနိ စ ယာဝဇီဝိကာနိ။ တေသံ ဟဋ္ဌိယံ ကသာဝေဟိ စ မူလဖလေဟိ စ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

နိယျာသခါဒနီယေ ဧကော ဥစ္ဆုနိယျာသောဝ သတ္တာဟကာလိကော။ သေသာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဇတူနိ ဘေသဇ္ဇာနိ – ဟိင်္ဂုံ ဟိင်္ဂုဇတုံ ဟိင်္ဂုသိပာဋိကံ တကံ တကပတ္တိံ တကပဏ္ဏိံ သဇ္ဇုလသံ ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ ဇတူနိ ဘေသဇ္ဇာနီ''တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) ဧဝံ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တနိယျာသာ ယာဝဇီဝိကာ။ တတ္ထ ယေတပနကဝသေန သင်္ဂဟိတာနံ အမ္ဗနိယျာသော ကဏိကာရနိယျာသောတိ ဧဝံ နာမဝသေန န သက္ကာ ပရိယန္တံ ဒဿေတုံ။ ဧဝံ ဣမေသု မူလခါဒနီယာဒီသု ယံကိဉ္စိ ယာဝကာလိကံ, သဗ္ဗမ္ပိ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ''အဝသေသံ ခါဒနီယံ နာမာ''တိ သင်္ဂဟိတံ ။

ဘောဇနီယံ နာမ ပဉ္စ ဘောဇနာနီတိအာဒိမ္ပိ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ တံ ဝုတ္တမေဝ။ **ခါဒိဿာမိ ဘုဉ္ဇိဿာမီတိ, ပဋိဂ္ဂဏှာတိ**တိ ယော ဘိက္ခု ဝိကာလေ ဧတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယဉ္စ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေ တာဝ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ဧဝေကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော စ ကာယစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၈. သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၅၂. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒေ – **ဗေလဋ္ဌသီသော** နာမ ဗေဋ္ဌိလသဟဿဗ္ဘန္တရော မဟာထေရော။ **အရညေ ဝိဟရတီ**တိ ဇေတဝနဿ အဝိဒူရေ ပဓာနဃရေ ကေသိဉ္စိ အာတပေ ဝသတိ။ **သုက္ခကုရ**န္တိ အသူပဗျဉ္ဇနံ ဩဒနံ။ သော ကိရ အန္တောကမေ ဘုဉ္ဇိတွာ ပဏ္ဍာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ တာဒိသံ ဩဒနံ အာဟရတိ, တဥ္စ ခော အပ္ပိစ္ဆတာယ, န ပစ္စယဂိဒ္ဓတာယ။ ထေရော ကိရ သတ္တာဟံ နိရောဓသမာပတ္တိယာ ဝီတိနာမေတွာ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ တံ ပိဏ္ဍပာတံ ဥဒကေန တေမေတွာ ဘုဉ္ဇတိ, တတော ပုန သတ္တာဟံ သမာပတ္တိယာ နိသီဒတိ။ ဧဝံ ဒွေပိ တီဏိပိ စတ္တာရိပိ သတ္တာဟာနိ ဝီတိနာမေတွာ ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ။ တေန ဝုတ္တံ – **“စိရေန ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတီ”** တိ။

၂၅၃. ကာရော ကရဏံ ကိရိယာတိ အတ္ထတော ဧကံ, သန္နိဓိကာရော အဿာတိ သန္နိဓိကာရံ; သန္နိဓိကာရမေဝ **သန္နိဓိကာရကံ**။ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဧကရတ္တံ ဝီတိနာမိတဿေတံ အဓိဝစနံ။ တေနေဝဿ ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တံ – ‘‘သန္နိဓိကာရကံ နာမ အဇ္ဇ ပဋိဂ္ဂဟိတံ အပရဇ္ဇူ’’တိ။

ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဧဝံ သန္နိဓိကတံ ယံကိဉ္စိ ယာဝကာလိကံ ဝာ ယာမကာလိကံ ဝာ အဇ္ဇောဟရိတုကာမတာယ ဂဏှန္တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေ တာဝ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အဇ္ဈောဟရတော ပန ဧကမေကသ္မိံ အဇ္ဈောဟာရေ ပါစိတ္တိယံ။ သစေပိ ပတ္တော ဒုဒ္ဓေါတော ဟောတိ, ယံ အင်္ဂုလိယာ ဃံသန္တဿ လေခာ ပညာယတိ, ဂဏ္ဍိကပတ္တဿ ဝါ ဂဏ္ဍိကန္တရေ သ္နေဟော ပဝိဋ္ဌော ဟောတိ, သော ဥဏှေ ဟ ဩတာပေန္တဿ ပဂ္ဃရတိ, ဥဏှယာဂုယာ ဝါ ဂဟိတာယ သန္ဒိဿတိ, တာဒိသေ ပတ္တေပိ ပုနဒိဝသေ ဘုဉ္ဇန္တဿ ပါစိတ္တိယံ။ တသ္မာ ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ပုန တတ္ထ အစ္ဆောဒကံ ဝါ အာသိဉ္စိတွာ အင်္ဂုလိယာ ဝါ ဃံသိတွာ နိသ္နေဟဘာဝေါ ဇာနိတဗ္ဗော။ သစေ ဟိ ဥဒကေ ဝါ သ္နေဟဘာဝေါ ပတ္တေ ဝါ အင်္ဂုလိလေခာ ပညာယတိ, ဒုဒ္ဓေါတော ဟောတိ။ တေလဝဏ္ဏပတ္တေ ပန အင်္ဂုလိလေခာ ပညာယတိ, သာ အဗ္ဗောဟာရိကာ။ ယံ ဘိက္ခူ နိရပေက္ခာ သာမဏေရာနံ ပရိစ္စဇန္တိ, တဥ္စေ သာမဏေရာ နိဒဟိတွာ ဒေန္တိ, သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ သယံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အပရိစ္စတ္တမေဝ ဟိ ဒုတိယဒိဝသေ န ဝဋ္ဋတိ။ တတော ဟိ ဧကသိတ္ထမ္ပိ အဇ္ဈောဟရတော ပါစိတ္တိယမေဝ။

အကပ္ပိယမံသေသု မနုဿမံသေ ထုလ္လစ္စယေန သဒ္ဓိံ ပါစိတ္တိယံ, အဝသေသေသု ဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိံ။ ယာမကာလိကံ သတိ ပစ္စယေ အဇ္ဈောဟရတော ပါစိတ္တိယံ။ အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရတော ဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိံ ပါစိတ္တိယံ။ သစေ ပတရိတော ဟုတွာ အနတိရိတ္တကတံ အဇ္ဈောဟရတိ, ပကတိအာမိသေ ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ, မနုဿမံသေ ထုလ္လစ္စယေန သဒ္ဓိံ ဒွေ, သေသအကပ္ပိယမံသေ ဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိံ, ယာမကာလိကံ သတိ ပစ္စယေ သာမိသေန မုခေန အဇ္ဈောဟရတော ဒွေ, နိရာမိသေန ဧကမေဝ။ အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရတော ဝိကပ္ပဒွယေပိ ဒုက္ကဋံ ဝဍ္ဎတိ။ သစေ ဝိကာလေ အဇ္ဈောဟရတိ, ပကတိဘောဇနေ သန္နိဓိပစ္စယာ စ ဝိကာလဘောဇနပစ္စယာ စ ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ, အကပ္ပိယမံသေသု ထုလ္လစ္စယဥ္စ ဒုက္ကဋဥ္စ ဝဍ္ဎတိ။ ယာမကာလိကေသု ဝိကာလပစ္စယာ အနာပတ္တိ, အနတိရိတ္တပစ္စယာ ပန ဝိကာလေ သဗ္ဗဝိကပ္ပေသု အနာပတ္တိ။

၂၅၅. **သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ အာဟာရတ္ထာယာ**တိ အာဟာရတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဏှတော ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ တာဝ ဒုက္ကဋံ, အဇ္ဈောဟရတော ပန သစေ နိရာမိသံ ဟောတိ, အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ ဒုက္ကဋံ။ အထ အာမိသသံသဋ္ဌံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဌပိတံ ဟောတိ, ယထာဝတ္ထုကံ ပါစိတ္တိယမေဝ။

၂၅၆. **အနာပတ္တိ ယာဝကာလိက**န္တိအာဒိမှိ ဟိ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ခါဒနီယဘောဇနီယံ ယာဝ မဇ္ဈန္တိကသင်္ခာတော ကာလော, တာဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော **ယာဝကာလိကံ**။ သဒ္ဓိံ အနုလောမပာနေဟိ အဋ္ဌဝိဓံ ပါနံ ယာဝ ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမယာမသင်္ခာတော ယာမော, တာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ယာမော ကာလော အဿာတိ **ယာမကာလိကံ**။ သ

ပ္ပိအာဒိ ပဥ္စဝိဓံ ဘေသဇ္ဇံ သတ္တာဟံ နိဓေတဗ္ဗတော သတ္တာဟော ကာလော အဿာတိ **သတ္တာဟကာလိကံ** ။ ဌပေတွာ ဥဒကံ အဝသေသံ သဗ္ဗမ္ပိ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတွာ သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော **ယာဝဇီဝိကန္တိ** ဝုစ္စတိ ။

တတ္ထ အရုဏောဒယေဝ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာဝကာလိကံ သတက္ခတ္တုမ္ပိ နိဒဟိတွာ ယာဝကာလော နာတိက္ကမတိ တာဝ, ယာမကာလိကံ ဧကံ အဟောရတ္တံ, သတ္တာဟကာလိကံ သတ္တရတ္တံ, ဣတရံ သတိ ပစ္စယေ, ယာဝဇီဝမ္ပိ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အဋ္ဌကထာသု ပန ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဟနုကထာ ကပ္ပိယာနုလောမကထာ "ကပ္ပတိ နု ခော ယာဝကာလိကေန ယာမကာလိက"န္တိအာဒိကထာ စ ကပ္ပိယဘူမိကထာ စ ဝိတ္ထာရိတာ, တံ မယံ အာဂတဋ္ဌာနေယေဝ ကထယိဿာမ။

ဆ္ဆကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော စ ကာယစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၅၇. နဝမသိက္ခာပဒေ – **ပဏီတဘောဇနာနီ**တိ ဥတ္တမဘောဇနာနိ။ **ကဿ သမ္ပန္နံ န မနာပ** န္တိ သမ္ပတ္တိယုတ္တံ ကဿ န ပိယံ။ **သာဒု**န္တိ သုရသံ။

၂၅၉. ယော ပန ဘိက္ခု ဧဝရူပါနိ ပဏီတဘောဇနာနိ အဂိလာနော အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇေယျာတိ ဧတ္ထ သုဒ္ဓာနိ သပ္ပိအာဒီနိ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တော ပာစိတ္တိယံ နာပဇ္ဇတိ, သေခိယေသု သူပောဒနဝိညတ္တိဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ, ဩဒနသံသဋ္ဌာနိ ပန ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တော ပာစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, အယံ ကိရေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ တေနေဝ စ "ပဏီတာနီ"တိ အဝတွာ "ပဏီတဘောဇနာနီ"တိ သုတ္တေ ဝုတ္တံ။ "ပဏီတာနီ"တိ ဟိ ဝုတ္တေ သပ္ပိအာဒီနံယေဝ ဂဟဏံ ဟောတိ, "ပဏီတဘောဇနာနီ"တိ ဝုတ္တေ ပန ပဏီတသံသဋ္ဌာနိ သတ္တဓညနိဗ္ဗတ္တာနိ ဘောဇနာနိ ပဏီတဘောဇနာနီတိ အယမတ္ထော ပညာယတိ။

ဣဒါနိ **ဝိညာပေတိ ပယောဂေ ဒုက္ကဋ** န္တိအာဒီသု အယံ ဝိနိစ္ဆယော – "သပ္ပိနာ ဘတ္တံ ဒေဟိ, သပ္ပိံ အာကိရိတွာ ဒေဟိ, သပ္ပိမိဿကံ ကတွာ ဒေဟိ, သဟသပ္ပိနာ ဒေဟိ, သပ္ပိဉ္စ ဘတ္တဉ္စ ဒေဟီ"တိ ဝိညာပေန္တဿ ဝိညတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ, ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဒုက္ကဋံ, အဇ္ဈောဟာရေ ပာစိတ္တိယံ။ "သပ္ပိဘတ္တံ ဒေဟီ"တိ ဝုတ္တေ ပန ယသ္မာ သာလိဘတ္တံ ဝိယ သပ္ပိဘတ္တံ နာမ နတ္ထိ; တသ္မာ သူပောဒနဝိညတ္တိဒုက္ကဋမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သစေ ပန "သပ္ပိနာ ဘတ္တံ ဒေဟီ"တိ ဝုတ္တေ ဘတ္တံ ဒတွာ "သပ္ပိံ ကတွာ ဘုဉ္ဇာ"တိ နဝနီတံ ဝာ ခီရံ ဝာ ဒဓိံ ဝာ ဒေတိ, မူလံ ဝာ ပန ဒေတိ, "ဣမိနာ သပ္ပိံ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇာ"တိ ယထာဝတ္ထုကမေဝ။ "ဂေါသပ္ပိနာ ဘတ္တံ ဒေဟီ"တိ ဝုတ္တေ ပန ဂေါသပ္ပိနာ ဝာ ဒေတု, ဂေါသပ္ပိမ္ဟိ အသတိ, ပုရိမနယေနေဝ ဂေါနဝနီတာဒီနိ ဝာ ကပိဋ္ဌယေဝ ဝာ ဒေတု "ဣတော သပ္ပိနာ ဘုဉ္ဇာ"တိ ယထာဝတ္ထုကမေဝ။ သစေ ပန ဂေါသပ္ပိနာ ယာစိတော အဇိကာ သပ္ပိအာဒီဟိ ဒေတိ, ဝိသင်္ကေတံ။ ဝေဥ္စဟိ သတိ အညံ ယာစိတေန အညံ ဒိန္နံ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ အနာပတ္တိ။ သေ နယော အဇိကာ သပ္ပိနာ ဒေဟီတိ အာဒီသုပိ။

"ကပ္ပိယသပ္ပိနာ ဒေဟီ"တိ ဝုတ္တေ အကပ္ပိယသပ္ပိနာ ဒေတိ, ဝိသင်္ကေတမေဝ။ "အကပ္ပိယသပ္ပိနာတိ ဝုတ္တေ အကပ္ပိယသပ္ပိနာ ဒေတိ, ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ပရိဘောဂေပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ အကပ္ပိယသပ္ပိမှိ အသတိ ပုရိမနယေနေဝ အကပ္ပိယနဝနီတာဒီနိ ဒေတိ "သပ္ပိံ ကတွာ ဘုဉ္ဇာ"တိ အကပ္ပိယသပ္ပိနာဝ ဒိန္နံ ဟောတိ။ "အကပ္ပိယသပ္ပိနာ"တိ ဝုတ္တေ ကပ္ပိယေန ဒေတိ, ဝိသင်္ကေတံ။ "သပ္ပိနာ"တိ ဝုတ္တေ သေသေသု နဝနီတာဒီသု အညတရေန ဒေတိ, ဝိသင်္ကေတမေဝ။ သေ နယော နဝနီတေန ဒေဟီတိအာဒီသုပိ။ ယေန ယေန ဟိ ဝိညတ္တိ ဟောတိ, တသ္မိံ ဝာ တဿ မူလေ ဝာ လဒ္ဓေ, တံ တံ လဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။

သစေ ပန အညံ ဟဋ္ဌိယာ အာဂတံ တ အနာဂတံ တ ဒေန္တိ, ဝိသင္ကေတံ။ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတနဝနီတာဒီနိ ဌပေတ္ဝာ အ ညေဟိ နဝနီတာဒီဟိ ဝိညာပေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ ယထာ စ ''သပ္ပိဘတ္တံ ဒေဟီ''တိ ဝုတ္တေ သာလိဘတ္တဿ ဝိယ သပ္ပိဘတ္တဿ အဘာဝတ သူပေါဒနဝိညတ္တိဒုက္ကဋမေဝ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ ဇံ နဝနီတဘတ္တံ ဒေဟီတိအာဒီသုပိ။ ပဋိဟဋ္ဌိယာ ဧကေမေကံ ဝိတ္ထာရေတ္ဝာ ဝုစ္စမာနေပိ ဟိ အယမေဝတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ, သော စ သင္ခေပေနပိ သ က္ကာ ဉာတုံ, ကိံ တတ္ထ ဝိတ္ထာရေနေ? တေန ဝုတ္တံ – ''သေ နယော နဝနီတေန ဒေဟီတိအာဒီသုပီ''တိ။

သစေ ပန သဗ္ဗေဟိပိ သပ္ပိအာဒီဟိ ဧကဌာနေ တ နာနာဌာနေ တ ဝိညာပေတ္ဝာ ပဋိလဒ္ဓံ ဧကဘာဇနေ အာကိရိ တ္ဝာ ဧကရသံ ကတ္ဝာ တတော ကုသဂ္ဂေနာပိ ဖိဝ္ဟဂ္ဂေ ဗိန္ဒုံ ဌပေတ္ဝာ အဇ္ဈောဟရတိ, နဝ ပာစိတ္တိယာနိ အာပဇ္ဇ တိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ပရိဝါရေ –

''ကာယိကာနိ န တစသိကာနိ၊
သဗ္ဗာနိ နာနာဝတ္ထုကာနိ။
အပုဗ္ဗံ အစရိမံ အာပဇ္ဇေယျ ဧကတော၊
ပဉှာမေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ''တိ။ (ပရိ. ၄၈၁)။

၂၆၁. **အဂိလာနော ဂိလာနသညီ**တိ ဧတ္ထ သစေ ဂိလာနသညီပိ ဟုတ္ဝာ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ဝိညာ ပေတိ, မဟာနာမသိက္ခာပဒေန ကာရေတဗ္ဗော ။ နဝ ပဏီတဘောဇနာနိ ဝိညာပေန္တော ပန ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန ကာရေတ ဗ္ဗော။ ဘိက္ခုနီနံ ပန ဧတာနိ ပာဋိဒေသနီယဝတ္ထူနိ ဟောန္တိ, သူပေါဒနဝိညတ္တိယံ ဥဘယေသမ္ပိ သေခပဏ္ဏတ္တိဒု က္ကဋမေဝ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

စတုသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော ကာယတစတော ကာယစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ,

ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀. ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၃. ဒသမသိက္ခာပဒေ – စတူသု ပစ္စယေသု အန္တမသော ဒန္တကဋ္ဌမ္ပိ သဗ္ဗံ ပံသုကူလမေဝ အဿာတိ **သဗ္ဗ ပံသုကူလိကော**။ သော ကိရ သုသာနေ ဆဍ္ဍိတဘာဇနမေဝ ပတ္တံ ကတ္ဝာ တတ္ထ ဆဍ္ဍိတစောဠကေဟေဝ စီဝရံ ကတ္ဝာ တတ္ထ ဆဍ္ဍိတမဉ္စပီဌကာနိယေဝ ဂဟေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ **အယျွတေသာဋ္ဌိတကာနိ** တိ ဧတ္ထ **အယျွာ** ဝုစ္စန္တိ ကာလင်္ကတာ ပိတိပိတာမဟာ။ **တေသာဋ္ဌိတကာနိ** ဝုစ္စန္တိ တေသံ အတ္ထာယ သုသာနာဒီသု ဆဍ္ဍိတကာနိ ခာဒနီယ ဘောဇနီယာနိ; မနုဿာ ကိရ ကာလင်္ကတေ ဉာတကေ ဥဒ္ဒိဿ ယံ တေသံ သဇီဝကာလေ ပိယံ ဟောတိ, တံ ဧတေသု သုသာနာဒီသု ပိဏ္ဍံ ပိဏ္ဍံ ကတ္ဝာ ''ဉာတကာ နော ပရိဘုဉ္ဇန္တူ''တိ ဌပေန္တိ။ သော ဘိက္ခု တံ ဂဟေတ္ဝာ ဘုဉ္ဇတိ, အညံ ပဏီတမ္ပိ ဒိယျမာနံ န ဣစ္ဆတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''သုသာနေပိ ရုက္ခမူလေပိ ဥမ္မာရေပိ အယျွတေသာဋ္ဌိတကာနိ သာမံ ဂဟေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇတီ''တိ။ **ထေရောတိ** ထိရော ဃနဗဒ္ဓော။ **ဝဌရောတိ** ထူလော; ထူလော စ ဃနသရီရော စာယံ ဘိက္ခူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မနုဿမံသံ မညေ ခာဒတီ** တိ မနုဿမံသံ ခာဒတီတိ နံ သလ္လက္ခေမ; မနုဿမံသံ ခာဒန္တော ဟိ ဤဒိသော ဘဝန္တီတိ အယံ တေသံ အဓိပ္ပာယော။

၂၆၄. **ဥဒကဒန္တပေါနေ ကုက္ကုစ္စာယန္တီ** တိ ဧတ္ထ တေ ဘိက္ခူ ''အဒိန္နံ မုခဒ္ဝာရံ အာဟာရံ အာဟရေယျ ယာ''တိ ပဒဿ သမ္မာ အတ္ထံ အသလ္လက္ခေတ္ဝာ ကုက္ကုစ္စာယိံသု, ဘဂဝါ ပန ယထာဥပ္ပန္နဿ ဝတ္ထုဿ ဝ သေန ပိတာ ဝိယ အရကေ တေ ဘိက္ခူ သညာပေန္တော အနုပညတ္တိံ ဌပေသိ။

၂၆၅. **အဒိန္န** န္တိ ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ ဂဏှန္တဿ ကာယကာယပဋိဗဒ္ဓနိဿဂ္ဂိယာနံ အညတရဝသေန န ဒိန္နံ။ တေဒေဝ ဟိ သန္ဓာယ ပဒဘာဇနေ ''အဒိန္နံ နာမ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ ဝုစ္စတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယ

ဟရာဇိကေ ပန "အဒိန္နံ နာမ ပရပရိဂ္ဂဟိတကံ ဝုစ္စတီ"တိ ဝုတ္တံ။ **ဒိန္နံ** န္တိ ဣဒံ ပန တသ္သေဝ အဒိန္နသ္သ ပဋိပက္ခဝသေန လက္ခဏဒဿနတ္ထံ ဥဒ္ဒဋံ။ နိဒ္ဒေသေ စသ္သ **"ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ နိဿဂ္ဂိယေန တ ဒေန္တော"**တိ ဧဝံ အညသ္မိံ ဒဒမာနေ **"ဟတ္ထပာသေ ဌိတော ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ** တိ တံ ဧဝံ ဒိယျမာနံ အန္တမသော ရထရေဏုမ္ပိ သစေ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တလက္ခဏော ဟတ္ထပာသေ ဌိတော ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဧတံ ဧဝံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဒိန္နံ နာမ ဝုစ္စတိ။ န "ဣဒံ ဂဏှဟ, ဣဒံ တဝ ဟောတူ"တိအာဒိဝစနေန နိဿဋ္ဌံ။

တတ္ထ **ကာယေနာ**တိ ဟတ္ထာဒီသု ယေန ကေနစိ သရီရာဝယဝေန; အန္တမသော ပာဒင်္ဂုလိယာပိ ဒိယျမာနံ ကာယေန ဒိန္နံ နာမ ဟောတိ, ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ဧသေဝ နယော။ ယေန ကေနစိ ဟိ သရီရာဝယဝေန ဂဟိတံ ကာယေန ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ သစေပိ နတ္ထုကရဏိယာ ဒိယျမာနံ နာသာပုဋေန အကလ္လကော တ မုခေန ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ အာဘောဂမတ္တမေဝ ဟိ ဧတ္ထ ပမာဏန္တိ အယံ နယော မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တော။ **ကာယပဋိဗဒ္ဓေနာ** တိ ကဋစ္ဆုအာဒီသု ယေန ကေနစိ ဥပကရဏေန ဒိန္နံ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဒိန္နံ နာမ ဟောတိ။ ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ဧသေဝ နယော။ ယေန ကေနစိ သရီရပဋိဗဒ္ဓေန ပတ္တထာလကာဒိနာ ဂဟိတံ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ **နိဿဂ္ဂိယေနာ** တိ ကာယတော စ ကာယပဋိဗဒ္ဓတော စ မောစေတွာ ဟတ္ထပာသေ ဌိတဿ ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ ဟတိယမာနမ္ပိ နိဿဂ္ဂိယေန ပယောဂေန ဒိန္နံ နာမ ဟောတိ။ အယံ တာဝ ပာဠိဝဏ္ဏနာ။

အယံ ပနေတ္ထ **ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော** – ပဉ္စင်္ဂေဟိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ရုဟတိ – ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဥစ္စာရဏမတ္တံ ဟောတိ, ဟတ္ထပာသော ပညာယတိ, အဘိဟာရော ပညာယတိ, ဒေဝေါ တ မနုဿော တ တိရစ္ဆာနဂတော တ ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ နိဿဂ္ဂိယေန တ ဒေတိ, တံ စေ ဘိက္ခု ကာယေန တ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန တ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ ဧဝံ ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ရုဟတိ။

တတ္ထ ဌိတနိသိန္နနိပန္နာနံ ပတရဏာသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဟတ္ထပာသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သစေ ပန အာယကပဋိဂ္ဂာဟကေသု ဧကော အာကာသေ ဟောတိ, ဧကော ဘူမိယံ, ဘူမဋ္ဌဿ စ သီသေန အာကာသဋ္ဌဿ စ ဌပေတွာ တ အတုံ တ ဂဟေတုံ တ ပသာရိတဟတ္ထံ, ယံ အာသန္နတရံ အင်္ဂံ, တဿ ဩရိမန္တေန ဟတ္ထပာသပ္ပမာဏံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ။ သစေပိ ဧကော ကူပေ ဟောတိ, ဧကော ကူပတဋေ, ဧကော တ ပန ရုက္ခေ, ဧကော ပထဝိယံ, ဝုတ္တနယေနေဝ ဟတ္ထပာသပ္ပမာဏံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝရူပေ ဟတ္ထပာသေ ဌတွာ သစေပိ ပက္ခီ မုခတုဏ္ဍကေန တ ဟတ္ထီ တ သောဏ္ဍာယ ဂဟေတွာ ပုပ္ဖံ တ ဖလံ တ ဒေတိ, ပဋိဂ္ဂဟဏံ ရုဟတိ။ သစေ ပန အဒ္ဓဌမရတနဿာပိ ဟတ္ထိနော ခန္ဓေ နိသိန္နော, တေန သောဏ္ဍာယ ဒိယျမာနံ ဂဏှာတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။

ဧကော ဗဟူနိ ဘတ္တဗျဉ္ဇနဘာဇနာနိ သီသေ ကတွာ ဘိက္ခုဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ ဌိတကောဝ ဂဏှထာတိ ဝဒတိ, န တာဝ အဘိဟာရော ပညာယတိ, တသ္မာ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဤသကမ္ပိ ဩနမတိ, ဘိက္ခုနာ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဟေဋ္ဌိမဘာဇနံ ကေဒေသေနာပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ တ္တောဝတာ သဗ္ဗဘာဇနာနိ ပဋိဂ္ဂဟိတာနိ ဟောန္တိ, တတော ပဋ္ဌာယ ဩရောပေတွာ တ ဥဂ္ဃာဋေတွာ တ ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သဘတ္တပစ္ဆိအာဒိမ္ဟိ ပန ဧကဘာဇနေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, ကာဇေန ဘတ္တံ ဟရန္တောပိ သစေ ကာဇံ ဩနာမေတွာ ဒေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ တိံသဟတ္ထော ဝေဏု ဟောတိ, ဧကသ္မိံ အန္တေ ဂုဠကုမ္ဘော ဗဒ္ဓေါ, ဧကသ္မိံ သပ္ပိကုမ္ဘော, တဉ္စေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, သဗ္ဗံ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ။ ဥစ္ဆုယန္တဒေါဏိတော ပဂ္ဃရန္တမေဝ ရသံ ဂဏှထာတိ ဝဒတိ, အဘိဟာရော န ပညာယတီတိ န ဂဟေတဗ္ဗော။ သစေ ပန ကသဋံ ဆဍ္ဍေတွာ ဟတ္ထေန ဥဿိဉ္စိတွာ ဥဿိဉ္စိတွာ ဒေတိ, ဝဋ္ဋတိ။

ဗဟူ ပတ္တာ မဉ္စေ တ ပီဌေ တ ကဋသာရကေ တ အာဓာရကေ တ ဖလကေ တ ဌပိတာ ဟောန္တိ, ယတ္ထ ဌိတဿ အာယကော ဟတ္ထပာသေ ဟောတိ, တတ္ထ ဌတွာ ပဋိဂ္ဂဟဏသညာယ မဉ္စာဒီနိ အင်္ဂုလိယာပိ ဖုသိတွာ ဌိတေန တ နိသိန္နေန တ နိပန္နေန တ ယံ တေသု ပတ္တေသု ဒိယျတိ, တံ သဗ္ဗံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ။ သစေပိ ပဋိဂ္ဂဟေဿာမီတိ မဉ္စာဒီနိ အာရုဟိတွာ နိသီဒတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ ။ သစေ ပန မဉ္စာဒီနိ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ မဉ္စေ နိသီဒတိ, ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။

ပထဝိယံ ပန သစေပိ ကုစ္ဆိယာ ကုစ္ဆိံ အာဟစ္စ ဌိတာ ဟောန္တိ, ယံ ယံ အင်္ဂုလိယာ တ သူစိယာ တ ဖုသိတ္တတ နိသိန္နော ဟောတိ, တတ္ထ တတ္ထ ဒိယ္ယမာနမေဝ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ။ "ယတ္ထ ကတ္ထစိ မဟာကဋ္ဌသာရဟတ္ထတ္ထရဏာဒီသု ဌပိတပတ္တေ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟတီ"တိ ဝုတ္တံ, တံ ဟတ္ထပာသာတိက္ကမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟတ္ထပာသေ ပန သတိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝဋ္ဋတိ အညတ္ရ တတ္ထဇာတကာ။

တတ္ထဇာတကေ ပန ပဒုမိနိပဏ္ဏေ တ ကိံသုကပဏ္ဏာဒိမ္ဟိ တ န ဝဋ္ဋတိ။ န ဟိ တံ ကာယပဋိဗဒ္ဓသင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ယထာ စ တတ္ထဇာတကေ; ဧဝံ ခါဏုကေ ဗန္ဓိတ္တတ ဌပိတမဉ္စာဒိမ္ဟိ အသံဟာရိမေ ဖလကေ တ ပါသာဏေ တ န ရုဟတိယေဝ, တေပိ ဟိ တတ္ထဇာတကသင်္ခေပုပကာ ဟောန္တိ။ ဘူမိယံ အတ္ထတေသု သုခုမေသု တိန္တိဏိကာဒိပဏ္ဏေသုပိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟတိ, န ဟိ တာနိ သန္ဓာရေတုံ သမတ္ထာနီတိ။ မဟန္တေသု ပန ပဒုမိနိပဏ္ဏာဒီသု ရုဟတိ။ သစေ ဟတ္ထပာသံ အတိက္ကမ္မ ဌိတော ဒီဃဒဏ္ဍကေန ဥဠုင်္ကေန ဒေတိ, အာဂန္တွာ ဒေဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဝစနံ အသုတ္တတ တ အနာဒိယိတ္တတ တ ပတ္တေ အာကိရတိယေဝ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဒူရေ ဌတ္တတ ဘတ္တပိဏ္ဍံ ခိပန္တေပိ ဧသေဝ နယော။

သစေ ပတ္တတ္ထဝိကတော နီဟရိယမာနေ ပတ္တေ ရဇနစုဏ္ဏာနိ ဟောန္တိ, သတိ ဥဒကေ ဓောဝိတဗ္ဗော, အသတိ ရဇနစုဏ္ဏံ ပုဉ္ဆိတ္တတ ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ တ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ။ သစေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တဿ ရဇံ ပတတိ, ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ဘိက္ခာ ဂဏှိတဗ္ဗာ။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ဂဏှတော ဝိနယဒုက္ကဋံ။ တံ ပန ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ဘုဥ္ဇတော အနာပတ္တိ။ သစေ ပန "ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ဒေထာ"တိ ဝုတ္တေ ဝစနံ အသုတ္တတ တ အနာဒိယိတ္တတ တ ဘိက္ခံ ဒေန္တိယေဝ, ဝိနယဒုက္ကဋံ နတ္ထိ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ အညာ ဘိက္ခာ ဂဟေတဗ္ဗာ။

သစေ မဟာဝါတော ဝါတော ဝါတော ရဇံ ပါတေတိ, န သက္ကာ ဟောတိ ဘိက္ခံ ဂဟေတုံ, "အနုပသမ္ပန္နဿ ဒဿာမီ"တိ သုဒ္ဓစိတ္တေန အာဘောဂံ ကတ္တတ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္တတ ဝိဟာရံ တ အာသနသာလံ တ ဂန္တွာ တံ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒတ္တတ ပုန တေန ဒိန္နံ တ တဿ ဝိဿာသေန တ ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

သစေ ဘိက္ခာစာရေ သရဇံ ပတ္တံ ဘိက္ခုဿ ဒေတိ, သော ဝတ္တဗ္ဗော – "ဣမံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ဘိက္ခံ တ ဂဏှ ဟေယျာသိ, ပရိဘုဥ္ဇေယျာသိ တ"တိ တေန တထာ ကာတဗ္ဗံ။ သစေ ရဇံ ဥပရိ ဥပ္ပိလဝတိ, ကဉ္ဇိကံ ပဝါဟေတ္တတ သေသံ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေ အန္တော ပဝိဋ္ဌံ ဟောတိ, ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ အနုပသမ္ပန္နေ အသတိ ဟတ္ထတော အမောစေန္တေန, ယတ္ထ အနုပသမ္ပန္နော အတ္ထိ တတ္ထ နေတ္တတ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ။ သုက္ခဘတ္တေ ပတိတရဇံ အပနေတ္တတ ဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ အတိသုခုမံ ဟောတိ, ဥပရိဘတ္တေန သဒ္ဓိံ အပနေတဗ္ဗံ, ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ တ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ။ ယာဂုံ တ သူပံ တ ပုရတော ဌပေတ္တတ အာလုလေန္တာနံ ဘာဇနတော ဖုသိတာနိ ဥဂ္ဂန္တွာ ပတ္တေ ပတန္တိ, ပတ္တော ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။

ဥဠုင်္ကေန အာဟရိတ္တတ ဒေန္တာနံ ပဌမတရံ ဥဠုင်္ကတော ထေဝါ ပတ္တေ ပတန္တိ, သုပတိတာ, အဘိဟဋ္ဌုတ္တာ အဒေသော နတ္ထိ။ သစေပိ စရုကေန ဘတ္တေ အာကိရိယမာနေ စရုကတော မသိ တ ဆာရိကာ တ ပတတိ, အဘိဟဋ္ဌုတ္တာ နေဝတ္ထိ အဒေသော။ အနန္တရဿ ဘိက္ခုနော ဒိယ္ယမာနံ ပတ္တတော ဥပ္ပတိတ္တတ ဣတရဿ ပတ္တေ ပတတိ, သုပတိတံ။ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟိ တံ ဟောတိ။

သစေ ဇဇ္ဈရိသာခါဒီံ ဖာလေတ္တတ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဒေန္တာနံ သာခတော ဖုသိတာနိ အညဿ ပတ္တေ ပတန္တိ, ပတ္တော ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ ယဿ ပတ္တဿ ဥပရိ ဖာလေန္တိ, တဿ ပတ္တေ ပတိတေသု အတုကာမတာယ အဘိဟဋ္ဌုတ္တာ အဒေသော နတ္ထိ။ ပာယာသဿ ပူရေတ္တတ ပတ္တံ ဒေန္တိ, ဥဏှတ္တာ ဟေဋ္ဌာ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, မုခဝဋ္ဋိယာပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ တထာပိ န သက္ကောတိ, အာဓာရကေန ဂဏှိတဗ္ဗော။

အာသနသာလာယ ပတ္တံ ဂဟေတ္တတ နိသိန္နော ဘိက္ခု နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တော ဟောတိ, နေဝ အာဟရိယမာနံ န ဒိယ္ယမာနံ ဇာနာတိ, အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ။ သစေ ပန အာဘောဂံ ကတ္တတ နိသိန္နော ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ သော ဟတ္ထေန အာဓာရကံ မုဉ္စိတ္တတ ပါဒေန ပေလ္လေတ္တတ နိဒ္ဒာယတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ပါဒေန အာဓာရကံ အက္ကမိတ္တတ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ ပန ဇာဂရန္တဿပိ အနာဒရပဋိဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, တသ္မာ န ကာတဗ္ဗံ။ ကေစိ ဧဝံ အာဓာရကေန ပဋိဂ္ဂ

ဟာဏံ ကာယပဋိဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓေန ပဋိဂ္ဂဟာဏံ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ၊ တံ တေသံ ဝစနမတ္တမေဝ၊ အတ္ထတော ပန သဗ္ဗမ္ပေတံ ကာယပဋိဗဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။ ကာယသံသဂ္ဂေပိ စေသ နယော ဒဿိတော။ ယမ္ပိ ဘိက္ခုဿ ဒိယျမာနံ ပတတိ, တမ္ပိ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ရိဒံ သုတ္တံ –

> ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ဒိယျမာနံ ပတတိ, တံ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပရိစ္စတ္တံ တံ, ဘိက္ခဝေ, အယကေဟီ''တိ (စူဠဝ. ၂၇၃)။

ဣဒဉ္စ ပန သုတ္တံ နေယျတ္ထံ။ တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော – ယံ ဒိယျမာနံ အယကဿ ဟတ္ထတော ပရိဂဠိတွာ သုဒ္ဓာယ ဝါ ဘူမိယာ ပဒုမိနိပဏ္ဏဝတ္ထကဋသာရကာဒီသု ဝါ ပတတိ, တံ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ပန သရဇာယ ဘူမိယာ ပတတိ, တံ ရဇံ ပုဉ္ဆိတွာ ဝါ ဓောဝိတွာ ဝါ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝါ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ပဝဋ္ဋန္တံ အညဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ, တေန အာဟရာပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ တံ ဘိက္ခုံ ဝဒတိ ''တွံယေဝ ခါဒါ''တိ တဿာပိ ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အနာဏတ္တေန ပန တေန န ဂဟေတဗ္ဗံ။ အနာဏတ္တေနာပိ ''ဣတရဿ ဒဿာမီ''တိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ ပနေတံ ဣတရဿ ဘိက္ခုနော ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ? ဘဂဝတာ အနနုညာတတ္တာ။ ဘဂဝတာ ဟိ ''သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ ဝဒန္တေန ယဿေဝ တံ ဒိယျမာနံ ပတတိ, တဿ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကမ္ပိ တံ ဂဟေတွာ ပရိဘောဂေ အနုညာတော။ ''ပရိစ္စတ္တံ တံ ဘိက္ခဝေ အယကေဟီ''တိ ဝစနေန ပနေတ္ထ ပရသန္တကာဘာဝေါ ဒီပိတော။ တသ္မာ အညဿ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တဿ ပန အာဏတ္တိယာ ဝဋ္ဋတီတိ အယံ ကိရေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

ယသ္မာ စ တံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကတ္တာ အနုညာတံ, တသ္မာ ယထာဌိတံယေဝ အနာမသိတွာ ကေနစိ ပိဒဟိတွာ ဌပိတံ ဒုတိယဒိဝသေပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, သန္နိဓိပစ္စယာ အနာပတ္တိ။ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ တံဒိဝသံယေဝ ဟိ တဿ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘောဂေ အနုညာတော, န တတော ပရန္တိ အယမ္ပိ ကိရေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

ဣဒါနိ အဗ္ဗောဟာရိကနယော ဝုစ္စတိ – ဘုဉ္ဇန္တာနဉ္ဟိ ဒန္တာ ခိယျန္တိ, နခါ ခိယျန္တိ, ပတ္တဿ ဝဏ္ဏော ခိယျတိ, သဗ္ဗံ အဗ္ဗောဟာရိကံ။ ယမ္ပိ သတ္ထကေန ဥစ္ဆုအာဒီသု ဖာလိတေသု မလံ ပညာယတိ, ဧတံ နဝသမုဋ္ဌိတံ နာမ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ သတ္ထကံ ဓောဝိတွာ ဖာလိတေသု မလံ န ပညာယတိ, လောဟဂန္ဓမတ္တံ ဟောတိ, တံ အဗ္ဗောဟာရိကံ။ ယမ္ပိ သတ္ထကံ ဂဟေတွာ ပရိဟရန္တိ, တေန ဖာလိတေပိ ဧသေဝ နယော။ န ဟိ တံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ပရိဟရန္တီတိ။ မူလဘေသဇ္ဇာဒီနိ ပိသန္တာနံ ဝါ ကောဋ္ဋေန္တာနံ ဝါ နိသဒနိသဒပောတကဥဒုက္ခလမုသလာဒီနိ ခိယျန္တိ, ပရိဟရဏကတသီ တာပေတွာ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ တက္ကေ ဝါ ခီရေ ဝါ ပက္ခိပန္တိ, တတ္ထ နီလိကာ ပညာယတိ။ သတ္ထကေ ဝုတ္တသဒိသောဝ ဝိနိစ္ဆယော။ အာမကတက္ကာဒီသု ပန သယံ န ပက္ခိပိတဗ္ဗာ။ ပက္ခိပတိ စေ, သာမပါကတော န မုစ္စတိ။

ဒေဝေ ဝဿန္တေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တဿ သရီရတော ဝါ စီဝရတော ဝါ ကိလိဋ္ဌဥဒကံ ပတ္တေ ပတတိ, တံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ရုက္ခမူလာဒီသု ဘုဉ္ဇန္တဿ ပတိတေပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ ပန သတ္တာဟံ ဝဿန္တေ ဒေဝေ သုဒ္ဓံ ဥဒကံ ဟောတိ, အဗ္ဘောကာသတော ဝါ ပတတိ, ဝဋ္ဋတိ။ သာမဏေရဿ ဩဒနံ ဒေန္တေန တဿ ပတ္တဂတံ အစ္ဆုပန္တေနေဝ ဒါတဗ္ဗော။ ပတ္တော တဿ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတေ ဩဒနံ ဆုပိတွာ ပုန အတ္တနော ပတ္တေ ဩဒနံ ဂဏှန္တဿ ဥဂ္ဂဟိတကော ဟောတိ။

သစေ ပန အတုကာမော ဟုတွာ ''အာဟရ သာမဏေရ ပတ္တံ, ဩဒနံ ဂဏှာ''တိ ဝဒတိ, ဣတရော စ ''အလံ မယှ''န္တိ ပဋိက္ခိပတိ, ပုန တဝေဝေတံ မယာ ပရိစ္စတ္တ''န္တိ စ ဝုတ္တေပိ ''န မယှံ ဧတေနတ္ထော''တိ ဝဒတိ။ သတက္ခတ္တုမ္ပိ ပရိစ္စဇတု, ယာဝ အတ္တနော ဟတ္ထဂတံ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။

သစေ ပန အာဓာရကေ ဌိတံ နိရပေက္ခော ''ဂဏှာ''တိ ဝဒတိ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ သာပေက္ခော အာဓာရကေ ပတ္တံ ဌပေတွာ ''ဧတ္တော ပူဝံ ဝါ ဘတ္တံ ဝါ ဂဏှာ''တိ သာမဏေရံ ဝဒတိ, သာမဏေရော ဟတ္ထံ ဓောဝိတွာ သစေပိ သတက္ခတ္တုံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ပတ္တဂတံ အဖုသန္တောဝ အတ္တနော ပတ္တေ ပက္ခိပတိ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ ယဒိ ပန အတ္တနော ပတ္တဂတံ ဖုသိတွာ တတော ဂဏှာတိ, သာမဏေရသန္တကေန သံသဋ္ဌံ ဟောတိ, ပုန ပ

ဋ္ဌိဂ္ဂဟောတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန "သစေပိ ဂယ္ဟမာနံ ဆိဇ္ဇိတ္ဝတ တတ္ထ ပတတိ, ပုန ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ဝဒန္တိ။ တံ "ကေ ဘတ္တပိဏ္ဍံ ဂဏ္ဍှဟ, ကေ ပူဝံ ဂဏ္ဍှဟ, ဣမသ္သ ဂုဠပိဏ္ဍသ္သ တွေကံ ပဒေသံ ဂဏ္ဍှဟာ"တိ ဧဝံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွ တ ဝုတ္တေ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန ပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ။ တသ္မာ ယံ သာမဏေရသ္သ ပတ္တေ ပတတိ, တဒေဝ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ။ ဟတ္ထဂတံ ပန ယာဝ သာမဏေရော တ "အလ"န္တိ န ဩရမတိ, ဘိက္ခု တ န တရေတိ, တာဝ ဘိက္ခုသ္သေဝ သန္တကံ, တသ္မာ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတိ။

သစေ အတ္တနော တ ဘိက္ခုနံ တ ယာဂုပစနကဘာဇနေ ကေသဥ္စိ အတ္ထာယ ဩဒနံ ပက္ခိပတိ, "သာမဏေရ, ဘာဇနသ္သ ဥပရိ ဟတ္ထံ ကရောဟီ"တိ ဝတ္ဝတ တသ္သ ဟတ္ထေ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ, တသ္သ ဟတ္ထတော ဘာဇနေ ပတိတဥ္ပိ ဒုတိယဒိဝသေ ဘာဇနသ္သ အကပ္ပိယဘာဝံ န ကရောတိ, ပရိစ္စတ္တတ္တာ။ သစေ ဧဝံ အကတ္ဝတ ပက္ခိပတိ, ပတ္တမိဝ ဘာဇနံ နိရာမိသံ ကတ္ဝတ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ။ အဃကာ ယာဂုကုဋ္ဋံ ဌပေတ္ဝတ ဂတာ, တံ ဒဟရသာမဏေရော ပဋ္ဌိဂ္ဂဏ္ဍှဟာပေတုံ န သက္ကောတိ, ဘိက္ခု ပတ္တံ ဥပနာမေတိ, သာမဏေရော ကုဋ္ဋသ္သ ဂီဝံ ပတ္တသ္သ မုခဝဋ္ဋိယံ ဌပေတ္ဝတ အာဝဇ္ဇေတိ, ပတ္တဂတာ ယာဂု ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတာဝ ဟောတိ။ အထ တ ဘိက္ခု ဘူမိယံ ဟတ္ထံ ဌပေတိ, သာမဏေရော ပဝဋ္ဋေတ္ဝတ တတ္ထ အာရောပေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ ပူဝပစ္ဆိဘတ္တပစ္ဆိဥစ္ဆုဘာရာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

သစေ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏူပဂံ ဘာရံ ဒွေဝ တယော သာမဏေရာ ဒေန္တိ, ဧကေန တ ဗလဝတာ ဥက္ခိတ္တံ ဒွေဝ တယော ဘိက္ခု ဂဏ္ဍှဟန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ မဥ္စသ္သ တ ပီဌသ္သ တ ဟဒေ တေလဃဋံ့ တ ဖာဏိတဃဋံ့ တ နဝနီတဃဋံ့ တ လဂ္ဂေန္တိ, ဘိက္ခုသ္သ မဥ္စေပိ ပီဌေပိ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥဂ္ဂဟိတကံ နာမ န ဟောတိ။

နာဂဒန္တကေ တ အင်္ကုသကေ တ ဒွေဝ တေလဃဋာ လဂ္ဂိတာ ဟောန္တိ, ဥပရိ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကော ဟေဋ္ဌာ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကော, ဥပရိမံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဟေဋ္ဌာ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကော ဥပရိ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကော, ဥပရိမံ ဂဟေတ္ဝတ ဣတရံ ဂဏ္ဍှဟတော ဥပရိမော ဥဂ္ဂဟိတကော ဟောတိ။ ဟေဋ္ဌာမဥ္စေ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကံ တေလထာလကံ ဟောတိ, တံ စေ သမ္မဇ္ဇနေ္တာ သမ္မုဥ္ဇနိယာ ဃဋ္ဋေတိ, ဥဂ္ဂဟိတကံ န ဟောတိ။ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကံ ဂဏ္ဍှဟိသ္သာမီတိ အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကံ ဂဟေတ္ဝတ ဥတ္ဝတ ပုန ဌပေတိ, ဥဂ္ဂဟိတကံ န ဟောတိ။ ဗဟိ နီဟရိတ္ဝတ သဥ္စာနာတိ, ဗဟိ အဌပေတ္ဝတ ဟရိတ္ဝတ တတ္ထေဝ ဌပေတဗ္ဗံ, နတ္ထိ ဒောသော။ သစေ ပန ပုဗ္ဗေ ဝိဝရိတ္ဝတ ဌပိတံ န ပိဒဟိတဗ္ဗံ; ယထာ ပုဗ္ဗေ ဌိတံ တထေဝ ဌပေတဗ္ဗံ။ သစေ ဗဟိ ဌပေတိ, ပုန န ဆုပိတဗ္ဗံ။

ဟေဋ္ဌာဟသာဒံ ဩရောဟန္တော နိသ္သေဏိမဇ္ဈေ သဥ္စာနာတိ, အနောကာသတ္တာ ဥဒ္ဓံ တ အဓော တ ဟရိတ္ဝတ တ ဌပေတဗ္ဗံ။ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတကေ တေလာဒိမ္ဝဟိ ကဏ္ဏကံ ဥဋ္ဌေတိ, သိင်္ဂိဝေရာဒိမ္ဝဟိ ဃနစုဏ္ဏံ, တံသမုဋ္ဌာနမေဝ နာမေတံ, ပုန ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။

တာလံ တ နာဠိကေရံ တ အာရုဠ္ဟေဟာ ယောတ္တေန ဖလပိဏ္ဍိံ ဩတာရေတ္ဝတ ဥပရိ ဌိတောဝ ဂဏ္ဍှဟထာတိ ဝဒတိ, န ဂဟေတဗ္ဗံ။ သစေ အညော ဘူမိယံ ဌိတော ယောတ္တဟသကေ ဂဟေတ္ဝတ ဥက္ခိပိတ္ဝတ ဒေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ သဖလံ မဟာသာခံ ကပ္ပိယံ ကာရေတ္ဝတ ပဋ္ဌိဂ္ဂဏ္ဍှဟာတိ, ဖလာနိ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တိ, ယထာသုခံ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အန္တောဝတိယံ ဌတ္ဝတ ဝတိံ ဆိန္ဒိတ္ဝတ ဥစ္ဆုံ တ တိမ္ဗရူသကံ တ ဒေန္တိ, ဟတ္ထပာသေ သတိ ဝဋ္ဋတိ။ ဝတိဒဏ္ဍကေသု အပ္ပဟရိတ္ဝတ နိဂ္ဂတံ ဂဏ္ဍှဟန္တသ္သ ဝဋ္ဋတိ။ ပဟရိတ္ဝတ နိဂ္ဂတေ အဌကထာသု ဒောသော န ဒဿိတော။ မယံ ပန ယံ ဌာနံ ပဟဋံ့, တတော သယံပတိတမေဝ ဟောတီတိ တက္ကယာမ။ တသ္မိမ္ပိ အဌတ္ဝတ ဂစ္ဆန္တေ ယုဇ္ဇတိ, သုင်္ကဃာတတော ပဝဋ္ဋေတ္ဝတ ဗဟိပတိတဘဏ္ဍံ ဝိယ။ ဝတိံ တ ဟကာရံ တ လင်္ဃာပေတ္ဝတ ဒေန္တိ, သစေ ပန န ပုထုလော ဟကာရော, အန္တောဟကာရေ စ ဗဟိဟကာရေ စ ဌိတသ္သ ဟတ္ထပာသော ပဟောတိ, ဟတ္ထသတမ္ပိ ဥဒ္ဓံ ဂန္တွာ သမ္ပတ္တံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဘိက္ခု ဂိလာနံ သာမဏေရံ ခန္ဓေန ဝဟတိ, သော ဖလာဖလံ ဒိသ္ဝတ ဂဟေတ္ဝတ ခန္ဓေ နိသိန္နောဝ ဒေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ အပရော ဘိက္ခုံ ဝဟန္တော ခန္ဓေ နိသိန္နသ္သ ဘိက္ခုနော ဒေတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။

ဘိက္ခု ဖလိနိံ သာခံ ဆာယတ္တာယ ဂဟေတ္ွတ ဂစ္ဆတိ, ဖလာနိ ခာဒိတုံ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ပဋိဂ္ဂဟာပေတ္ွတ ခာဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မစ္ဆိကတရဏတ္ထံ ကပ္ပိယံ ကာရေတ္ွတ ပဋိဂ္ဂဏ္ှဟာတိ, ခာဒိတုကာမော စေ ဟောတိ, မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝဋ္ဋတိ, ခာဒန္တဿ နတ္ထိ အေသော။

ဘိက္ခု ပဋိဂ္ဂဟဏာရဟံ ဘဏ္ဍံ မနုဿာနံ ယာနေ ဌပေတ္ွတ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ, ယာနံ ကဒ္ဒမေ လဂ္ဂတိ, ဒဟရော စက္ကံ ဂဟေတ္ွတ ဥက္ခိပတိ, ဝဋ္ဋတိ, ဥဂ္ဂဟိတကံ နာမ န ဟောတိ။ နာတယ ဌပေတ္ွတ နာဝံ အရိတ္တေန တ ဟဇေတိ, ဟတ္ထေန တ ကမ္မတိ, ဝဋ္ဋတိ။ ဥဋ္ဋုမ္မေပိ ဧသေဝ နယော။ စာဋိယံ ကုဏ္ဍကေ တ ဌပေတ္ွတပိ တံ အနုပသမ္ပန္နေန ကဟာပေတ္ွတ အနုပသမ္ပန္နံ ဗာဟာယံ ဂဟေတ္ွတ တရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မိံပိ အသတိ အနုပသမ္ပန္နံ ကဟာပေတ္ွတ တံ ဗာဟာယံ ဂဟေတ္ွတ တရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဥပဟာသကာ ဂမိကဘိက္ခူနံ ဟထေယ္ယတဏ္ဍုလေ ဒေန္တိ။ သာမဏေရာ ဘိက္ခူနံ တဏ္ဍုလေ ဂဟေတ္ွတ အတ္တနော တဏ္ဍုလေ ဂဟေတုံ န သက္ကောန္တိ, ဘိက္ခူ တေသံ တဏ္ဍုလေ ဂဏ္ှဟန္တိ။ သာမဏေရာ အတ္တနာ ဂဟိတတဏ္ဍုလေ သု ခီဏေသု ဣတရေဟိ တဏ္ဍုလေဟိ ယာဂုံ ပစိတ္ွတ သဗ္ဗေသံ ပတ္တာနိ ပဋိပာဋိယာ ဌပေတ္ွတ ယာဂုံ အာကိရန္တိ။ ပဏ္ှဍိတော သာမဏေရော အတ္တနော ပတ္တံ ဂဟေတ္ွတ ထေရဿ ဒေတိ, ထေရဿ ပတ္တံ အနုထေရဿာတိ ဧဝံ သဗ္ဗာနိ ပရိဝတ္တေတိ, သဗ္ဗေဟိ သာမဏေရဿ သန္တကံ ဘုတ္တံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိ။

သစေပိ သာမဏေရော အပဏ္ဍိတော ဟောတိ, အတ္တနော ပတ္တေ ယာဂုံ သယမေဝ ဟတုံ အာရဘတိ, “အာဝုသော တုယ္ွဟံ ယာဂုံ မယ္ွဟံ ဒေဟီ”တိ ဧဝံ ထေရေဟိ ပဋိပာဋိယာ ယာစိတ္ွတပိ ပိဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ, သဗ္ဗေဟိ သာမဏေရဿ သန္ွတကမေဝ ဘုတ္တံ ဟောတိ, နေဝ ဥဂ္ဂဟိတပစ္စယာ န သန္နိဓိပစ္စယာ ဝဇ္ဇံ ဖုသန္တိ။ ဧတ္ထ ပန မာတာပိတူနံ တေလာဒီနိ ဆာယာဒီနံ အတ္ထာယ သာခာဒီနိ စ ဟရန္တာနံ ဉာမေသဥ္ဍ ဝိသေသော န ဒိဿတိ။ တသ္မာ ကာရဏံ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။

သာမဏေရော ဘတ္တံ ပစိတုကာမော တဏ္ဍုလေ ဓောဝိတ္ွတ နိစ္စာလေတုံ န သက္ကောတိ။ ဘိက္ခုနာ တဏ္ဍုလေ စ ဘာဇနဥ္ဍ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ွတ တဏ္ဍုလေ ဓောဝိတ္ွတ နိစ္စာလေတ္ွတ ဘာဇနံ ဥဒ္ဒနံ အာရောပေတဗ္ဗံ, အဂ္ဂိ န ကာတဗ္ဗော, ပက္ကကာလေ ဝိဝရိတ္ွတ ပက္ကဘာတေ ဇာနိတဗ္ဗော။ သစေ ဒုပ္ပက္ကံ ဟောတိ, ဟာကတ္ထာယ ပိဒဟိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ရဇဿ တ ဆာရိကာယ တ အပတနတ္ထာယ ဝဋ္ဋတိ, ပက္ကကာလေ အာရောပေတုမ္ပိ ဘုဥ္ဇိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။

သာမဏေရော ပဋိဗလော ပစိတုံ, ခဏော ပနဿ နတ္ထိ, ကတ္ထစိ ဂန္တုကာမော။ ဘိက္ခုနာ သတဏ္ဍုလောဒကဘာဇနံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ွတ ဥဒ္ဒနံ အာရောပေတ္ွတ အဂ္ဂိ ဇာလေတ္ွတ ဂစ္ဆာဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗော။ တတော ပရံ ပုရိမနယေနေဝ သဗ္ဗံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဘိက္ခု ယာဂုအတ္ထာယ သုဒ္ဓံ ဘာဇနံ အာရောပေတ္ွတ ဥဒကံ တာပေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ တတ္တေ ဥဒကေ သာမဏေရော တဏ္ဍုလေ ပက္ခိပတိ, တတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုနာ အဂ္ဂိ န ကာတဗ္ဗော။ ပက္ကယာဂုံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ွတ ဟတုံ ဝဋ္ဋတိ။

သာမဏေရော ယာဂုံ ပစတိ, ဟတ္ထကုက္ကုစ္စကော ဘိက္ခု ကီဠန္တော ဘာဇနံ အာမသတိ, ပိဓာနံ အာမသတိ , ဥဂ္ဂတံ ဖေဏံ ဆိန္ဒိတ္ွတ ဟရတိ, တဿေဝ ဟတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဒုရုပစိဏ္ဏံ နာမ ဟောတိ။ သစေ ပန ဒဗ္ဗိံ တ ဥဠုင်္ကံ တ ဂဟေတ္ွတ အနုက္ခိပန္တော အာလုဠေတိ, သဗ္ဗေသံ န ဝဋ္ဋတိ, သာမပာကဥ္ဍေဝ ဟောတိ ဒုရုပစိဏ္ဏဥ္ဍ။ သစေ ဥက္ခိပတိ, ဥဂ္ဂဟိတကမ္ပိ ဟောတိ။

ဘိက္ခုနာ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ွတ အာဓာရကေ ပတ္တော ဌပိတော ဟောတိ, တတ္ရ စေ အညော လောလဘိက္ခု ကီဠန္ွတော ပတ္တံ အာမသတိ, ပတ္တပိဓာနံ အာမသတိ, တဿေဝ တတော လဒ္ဓံ ဘတ္တံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန ပတ္တံ ဥက္ွခိပိတ္ွတ ဌပေတိ, သဗ္ဗေသံ န ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထဇာတကဖလာနိ သာခာယ တ ဝလ္လိယာ တ ဂဟေတ္ွတ စာလေတိ, တသ္ွသေဝ တတော လဒ္ဓံ ဖလံ န ဝဋ္ဋတိ, ဒုရုပစိဏ္ဏဒုက္ကဋဥ္ဍ အာပဇ္ဇတိ။ ဖလရုက္ခံ ပန အပဿယိတုံ တ တတ္ထ ကဏ္ဍကေ တ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဒုရုပစိဏ္ဏံ န ဟောတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

အရညေ ပတိတံ ပန အမ္ဗဖလာဒိံ ဒိသ့တ သာမဏေရသ္သ ဒသ္သာမီတိ အာဟရိတ့တ အတုံ ဝင္ကတိ။ သီဟဝိဃာသာ ဒိံ ဒိသ့တပိ သာမဏေရသ္သ ဒသ္သာမီတိ ပဋိဂ္ဂဟေတ့တ တ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ့တ တ အာဟရိတ့တ အတုံ ဝင္ကတိ။ သစေ ပန သက္ကောတိ ဝိတက္ကံ သောဓေတုံ, တတော လဒ္ဓံ ခာဒိတုမ္ပိ ဝင္ကတိ, နေဝ အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ န ဥဂ္ဂ ဟိတကပစ္စယာ ဝဇ္ဇံ ဖုသတိ။

မာတာပိတူနံ အတ္ထာယ တေလာဒီနိ ဂဟေတ့တ ဂစ္ဆတော အန္တရာမဂ္ဂေ ဗ္ယာဓိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတော ယံ ကိ့စ ဆတိ, တံ ပဋိဂ္ဂဟေတ့တ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝင္ကတိ။ သစေ ပန မူလေပိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ မာတာပိတူနံ တဏ္ဍုလေ အာဟရိတ့တ ဒေတိ, တေ တတောယေဝ ယာဂုအာဒီနိ သမ္ပာဒေတ့တ တသ္သ ဒေန္တိ, ဝင္ကတိ သန္နိဓိပစ္စယာ တ ဥဂ္ဂဟိတကပစ္စယာ တ အေသော နတ္ထိ။

ဘိက္ခု ပိဒဟိတ့တ ဥဒကံ တာပေတိ, ယာဝ ပရိက္ခယာ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝင္ကတိ။ သစေ ပနေတ္ထ ဆာရိကာ ပတတိ, ပဋိဂ္ဂ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဒီဃသဏ္ဍာသေန ထာလကံ ဂဟေတ့တ တေလံ ပစန္တသ္သ ဆာရိကာ ပတတိ, ဟတ္ထေန အမုဥ္စန္တေနေ ဝ ပစိတ့တ ဩတာရေတ့တ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ သစေ အင္ဂါရာပိ အရူနိ တ ပဋိဂ္ဂဟေတ့တ ဌပိတာနိ, မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝင္ကတိ။

ဘိက္ခု ဥစ္ဆုံ ခာဒတိ, သာမဏေရော "မယ့ှမ္ပိ ဒေထာ"တိ ဝဒတိ။ "ဣတော ဆိန္ဒိတ့တ ဂဏ့ှာ"တိ ဝုတ္တော ဂ ဏ့ှာတိ, အဝသေသေ ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ ဂုဠပိဏ္ဍကံ ခာဒန္တသ္သာပိ ဧသေဝ နယော။ ဝုတ္တောကာသတော ဆိန္ဒိတ့တ ဂဟိတာဝသေသဥ့ှိ အဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဟောတိ။

ဘိက္ခု ဂုဠံ ဘာဇေန္တော ပဋိဂ္ဂဟေတ့တ ကောဋ္ဌာသေ ကရောတိ, ဘိက္ခူပိ သာမဏေရာပိ အာဂန္တ့တ ကေဂဟ ဏေနေဝ ဧကမေကံ ကောဋ္ဌာသံ ဂဏ့ှန္တိ, ဂဟိတာဝသေသံ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ သစေ လောလသာမဏေရော ဂဏ့ှိတ့တ ဂဏ့ှိတ့တ ပုန ဌပေတိ, တသ္သ ဂဟိတာဝသေသံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ ဟောတိ။

ဘိက္ခု ခူမဝင္ကံ ပဋိဂ္ဂဟေတ့တ ခူမံ ပိဝတိ, မုခဥ္စ ကဏ္ဌော စ မနောသိလာယ လိတ္တော ဝိယ ဟောတိ, ယာဝကာလိ ကံ ဘုဥ္ဇိတုံ ဝင္ကတိ, ယာဝကာလိကေန ယာဝဇီဝိကသံသဂ္ဂေ အေသော နတ္ထိ။

ပတ္တံ တ ရဇနံ တ ပစန္တသ္သ ကဏ္ဏနာသမုခစ္ဆိဒ္ဒေဟိ ခူမော ပဝိသတိ, ဗ္ယာဓိပစ္စယာ ပုပ္ပံ တ ဖလံ တ ဥပသိ င္ဃတိ, အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာ ဝင္ကတိ။ ဘတ္တုဂ္ဂါရော တာလုံ အာဟစ္စ အန္တောယေဝ ပဝိသတိ, အဝိသယတ္တာ ဝင္က တိ။ မုခံ ပဝိဋ္ဌံ ပန အဇ္ဈောဟရတော ဝိကာလေ အာပတ္တိ။ ဒန္တန္တရေ လဂ္ဂသ္သ အာမိသသ္သ ရသော ပဝိသတိ, အာပ တ္တိယေဝ။ သစေ သုခုမံ အာမိသံ ဟောတိ, ရသော န ပညာယတိ, အဗ္ဗောဟာရိကပက္ခံ ဘဇတိ။

ဥပကဋ္ဌေ ကာလေ နိရုဒကဋ္ဌာနေ ဘတ္တံ ဘုဥ္ဇိတ့တ ကက္ခာရေတ့တ ဒွေဝ တယော ခေဠပိဏ္ဍေ ဟာတေတ့တ ဥ ဒကဋ္ဌာနံ ဂန္တ့တ မုခံ ဝိက္ခာလေတဗ္ဗံ။ ပဋိဂ္ဂဟေတ့တ ဌပိတသိင္ဂိဝေရာဒီနံ အင္ကုရာ နိက္ခမန္တိ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိ စ္စံ နတ္ထိ။ လောဏေ အသတိ သမုဒ္ဒောဒကေန လောဏကိစ္စံ ကာတုံ ဝင္ကတိ။ ပဋိဂ္ဂဟေတ့တ ဌပိတံ လောဏောဒကံ လော ဏံ ဟောတိ, လောဏံ တ ဥဒကံ ဟောတိ, ရသော တ ဖာဏိတံ ဟောတိ, ဖာဏိတံ တ ရသော ဟောတိ, မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝင္ကတိ။ ဟိမကရကာ ဥဒကဂတိကာ ဧဝ။ ပရိဟာရိကေန ကတကဋ္ဌိနာ ဥဒကံ ပသာဒေန္တိ, တံ အဗ္ဗောဟာရိကံ, အာမိ သေန သဒ္ဓိံ ဝင္ကတိ။ အာမိသဂတိကေဟိ ကပိတ္ထဖလာဒီဟိ ပသာဒိတံ ပုရေဘတ္တမေဝ ဝင္ကတိ။

ဟောက္ခရဏီအာဒီသု ဥဒကံ ဗဟလံ ဟောတိ, ဝင္ကတိ။ သစေ ပန မုခေ စ ဟတ္ထေ စ လဂ္ဂတိ, န ဝင္ကတိ, ပဋိဂ္ဂဟေ တ့တ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ။ ခေတ္တေသု ကသိတဋ္ဌာနေ ဗဟလံ ဥဒကံ ဟောတိ, ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ သစေ သန္ဒိတ့တ ကန္ဒရာဒီ နိ ပဝိသိတ့တ နဒိံ ပူရေတိ, ဝင္ကတိ။ ကကုဓသောဗ္ဘာဒယော ဟောန္တိ, ရုက္ခတော ပတိတေဟိ ပုပ္ဖေဟိ သဉ္ဆန္နော ဒကာ, သစေ ပုပ္ဖရသော န ပညာယတိ, ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ ပရိတ္တံ ဥဒကံ ဟောတိ, ရသော ပညာယတိ, ပဋိဂ္ဂဟေ တဗ္ဗံ။ ပဗ္ဗတကန္ဒရာဒီသု ကာဠဝဏ္ဏပဏ္ဏသဉ္ဆန္နဥဒကေပိ ဧသေဝ နယော။

ဟနိယဃဋ္ဋေ သရေဏုကာနိ တ သဝဏ္ဍုခီရာနိ တ ပုပ္ဖာနိ ပက္ခိတ္တာနိ ဟောန္တိ, ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပုပ္ဖာနိ တ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပက္ခိပိတဗ္ဗာနိ။ ဟဋ္ဌလိစမ္ပကမလ္လိကာ ပက္ခိတ္တာ ဟောန္တိ , တသမတ္တံ တိဋ္ဌတိ တံ အဗ္ဗောဟာရိကံ, ဒုတိယဒိဝသေပိ အာမိသေန သဒ္ဓိံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခုနာ ဌပိတပုပ္ဖတသိတကဟနီယတော သာမဏေရော ဟနီယံ ဂဟေတွာ ပီတာဝသေသံ တတ္ထေဝ အာကိရတိ, ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပဒုမသရာဒီသု ဥဒကံ သန္ထရိတွာ ဌိတံ ပုပ္ဖရေဏုံ ဃဋ္ဋေန ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဥဒကံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဌပိတံ ဒန္တကဋ္ဌံ ဟောတိ, သစေ တဿ ရသံ ပိဝိတုကာမော, မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဌပိတံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ အဇာနန္တဿ ရသေ ပဝိဋ္ဌေပိ အာပတ္တိယေဝ။ အစိတ္တကဉှိ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ။

မဟာဘူတေသု ကိံ ဝဋ္ဋတိ, ကိံ န ဝဋ္ဋတီတိ? ခီရံ တာဝ ဝဋ္ဋတိ, ကပ္ပိယမံသခီရံ တ အကပ္ပိယမံသခီရံ တ ဟောတု, ပိဝန္တဿ အနာပတ္တိ။ အဿု ခေဠော သိင်္ဃာဏိကာ မုတ္တံ ကရီသံ သေမှံ ဒန္တမလံ အက္ခိဂူထကော ကဏ္ဏဂူထကော သရီရေ ဥဋ္ဌိတလောဏန္တိ ဣဒံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ပနေတ္ထ ဌာနတော စဝိတွာ ပတ္တေ တ ဟတ္ထေ တ ပ တတိ, တံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ အင်္ဂလဂ္ဂံ ပဋိဂ္ဂဟိတကမေဝ။ ဥဏှပာယာသံ ဘုဉ္ဇန္တဿ သေအော အင်္ဂုလိအနုသာရေန ဧကောဗန္ဓော ဟုတွာ ဟယာသေ သန္တိဋ္ဌတိ, ပိဏ္ဍာယ တ စရန္တဿ ဟတ္ထတော ပတ္တဿ မုခဝဋ္ဋိတော တ ပတ္တတလံ ဩရောဟတိ, တ္တေ ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ စျာမမဟာဘူတေသု ဣဒံ နာမ န ဝဋ္ဋတီတိ နတ္ထိ, ဒုဇ္ဇ စျာပိတံ ပန န ဝဋ္ဋတိ။ သုဇ္ဈာပိတံ မနုဿဋ္ဌိမ္ပိ စုဏ္ဏံ ကတွာ လေဟေ ဥပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

စတ္တာရိ မဟာဝိကဋာနိ အသတိ ကပ္ပိယကာရကေ သာမမ္ပိ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တ္ထေ စ ဒုဗ္ဗစောပိ အသမတ္ထောပိ ကပ္ပိယကာရကော အသန္တပက္ခေယေဝ တိဋ္ဌတိ။ ဆာရိကာယ အသတိ သုက္ခအရုံ စျာပေတွာ ဆာရိကာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ သုက္ခအရုမ္ပိ အသတိ အလ္လအရုံ ရုက္ခတော ဆိန္ဒိတွာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒံ ပန စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ မဟာဝိကဋံ ကာလောဒိဿံ နာမ သပ္ပဒဋ္ဌက္ခဏေယေဝ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ဋ္ဌေကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော စ ကာယစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ , တိဝေဒနန္တိ။

ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန ဘောဇနဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. အစေလကဝဂ္ဂေါ

၁. အစေလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၉. အစေလကဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **ပရိဝေသနန္တိ** ပရိဝိသနဋ္ဌာနံ။ **ပရိဗ္ဗာဇကသမာပန္နော** တိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမာပန္နော။ **ဒေတိ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ** တိ သမတိတ္တိကံ ယာဂုပတ္တံ ဧကပယောဂေန ဒေတိ, ဧကံ ပါစိတ္တိယံ။ အဝစ္ဆိန္ဒိတွာ အဝစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒေတိ, ပယောဂေ ပယောဂေ ပါစိတ္တိယံ။ ဧသေဝ နယော ပူဝဘတ္တာဒီသု။ **တိတ္ထိယေ အတိတ္ထိယသညီ**တိ မာတာ တ ပိတာ တ တိတ္ထိယေသု ပဗ္ဗဇတိ, တေသံ မာတာပိတုသညာယ ဒေန္တဿာပိ ပါစိတ္တိယမေဝ ဟောတိ။ **အာပေတီ**တိ အနုပသမ္ပန္နေန အာပေတိ။

၂၇၃. **ဥပနိက္ခိပိတွာ ဒေတီ** တိ တထာရူပေ ဘာဇနေ ဌပေတွာ တံ ဘာဇနံ တေသံ သန္တိကေ ဘူမိယံ နိက္ခိပိတွာ ဒေတိ, တေသံ တ ဘာဇနံ နိက္ခိပာပေတွာ တတ္ထ ဒေတိ, ပတ္တံ အာဓာရကေ တ ဘူမိယံ တ ဌပေတွာပိ "ဣတော ဂဏှထာ"တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ တိတ္ထိယော ဝဒတိ "မယှံ နာမ ဣဒံ သန္တကံ, ဣမ န အာကိရထာ"တိ အာကိရိတဗ္ဗံ။ တဿ သန္တကတ္တာ သဟတ္ထာ အနံ နာမ န ဟောတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ဋ္ဌေကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

၂. ဥယျောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၇၄. ဒုတိယသိက္ခာပဒေ – **ပဋိက္ကမနေပီ** တိ အာသနသာလာယမ္ပိ။ **ဘတ္တဝိသ္သဂ္ဂ** န္တိ ဘတ္တကိစ္စံ။ **န သမ္မာ ဝေယီ**တိ န ဟပုဏ္ဏိ။

၂၇၆. **အနာစာရန္တိ** ဝုတ္တာဝသေသံ ကာယဝစီဒ္ဒ္ဒတရဝီတိက္ကမံ။ **ဒဿနူပစာရံ တ သဝနူပစာရံ တ ဝိဇဟန္တဿ သာ**တိ ဧတ္ထ ယဒိ ဌိတော တ နိသိန္နော တ ဥယျောဇေတိ; ယော ဥယျောဇိတော, သော ဝိဇဟတိ, တဿ စ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ တသ္မိံ ပန ဝိဇဟန္တေပိ အတ္တတော ဣတရေန ဝိဇဟိတမေဝ ဟောတိ။ တသ္မာ ယော ဥယျောဇေတိ, တဿေတယံ အာပတ္တိ။ တတ္ထ သစေ ဥပစာရဗ္ဘန္တရေ ဧကော ဟအေ ဟောတိ, ဒုက္ကဋံ။ သီမာတိက္ကမေ ပာစိ တ္တိယံ။ ဧတ္ထ စ ဒဿနူပစာရဿ အဗ္ဘောကာသေ ဒွါဒသဟတ္ထပ္ပမာဏံ, တထာ သဝနူပစာရဿ။ သစေ ပန အန္တရာ ကုဋ္ဋဒွါရပာကာရာဒယော ဟောန္တိ, တေဟိ အန္တရိတဘာဝေ ဒဿနူပစာရာတိက္ကမော, တဿ ဝသေ န အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **န အညော ကောစိ ပစ္စယော ဟောတီ** တိ ဌပေတွာ ဝုတ္တပ္ပကာရမနာစာရံ အညံ ကိဉ္စိ ကာရဏံ န ဟောတိ။

၂၇၇. **ကလိသာသနံ အာရောပေတီ**တိ **"ကလီ"**တိ ကောဓော; တဿ သာသနံ အာရောပေတိ; ကောဓဿ အာဏံ အာရောပေတိ; ကောဓဝသေန ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဒေါသံ ဒဿေတွာ "ပဿထ ဘော ဣမဿ ဌာနံ, နိသဇ္ဇံ အာလော ကိတံ ဝိလောကိတံ ခာဏုကော ဝိယ တိဋ္ဌတိ, သုနခော ဝိယ နိသီဒတိ, မက္ကဋော ဝိယ ဣတော စိတော စ ဝိလောကေ တီ"တိ ဧဝံ အမနာပဝစနံ ဝဒတိ "အပ္ပေဝ နာမ ဣမိနာပိ ဥဗ္ဗာဠှော ပက္ကမေယျာ"တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော တစာစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမော က္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဥယျောဇနသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

၃. သဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၇၉. တတိယသိက္ခာပဒေ – **သယနိဃရေ**တိ သယနိယဃရေ။ **ယတော အယျဿ ဘိက္ခာ ဒိန္နာ** တိ ယသ္မာ ဘိ က္ခာ ဒိန္နာ, ယံ အာဂတေန လဒ္ဓဗ္ဗံ တံ တေ လဒ္ဓံ; ဂစ္ဆထာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရိယုဋ္ဌိတော** တိ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတော; မေထုနာဓိပ္ပာယောတိ အတ္ထော။

၂၈၀. သဟ ဥဘောဟိ ဇနေဟီတိ သဘောဇနံ; တသ္မိံ **သဘောဇနေ**။ အထ တ **သဘောဇနေ**တိ သဘောဂေ။ ရာဂပရိ ယုဋ္ဌိတဿ ဟိ ပုရိသဿ ဣတ္ထီ ဘောဂေ ဣတ္ထိယာ စ ပုရိသော။ တေနေဝဿ ပဒဘာဇနေ – "ဣတ္ထီ စေဝ ဟောတိ ပုရိသော စာ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **မဟလ္လကေ ဃရေ** တိ မဟလ္လကေ သယနိဃရေ။ **ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋဿ ဟတ္ထ ပာသံ ဝိဇဟိတွာ**တိ တဿ သယနိဃရေ ဂဗ္ဘဿ ယော ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋော, တဿ ဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတွာ; အန္တော သယနဿ အာသန္နေ ဌာနေ နိသီဒတီတိ အတ္ထော။ ဧဒိသဉ္စ သယနိဃရံ မဟာစတုဿာလာဒီသု ဟောတိ။ **ပိဋ္ဌ ဝံသံ အတိက္ကမိတွာ**တိ ဣမိနာ မဇ္ဈာတိက္ကမံ ဒဿေတိ။ တသ္မာ ယထာ တ တထာ တ ကတဿ ခုဒ္ဒကဿ သယနိဃရဿ မဇ္ဈာတိက္ကမေ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒွိ ဝေဒနန္တိ။

သဘောဇနသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

၂၈၄. စတုတ္ထပဥ္စမသိက္ခာပဒေသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ အနိယတဒ္ဝယေ ဝုတ္တနယမေဝ။ ယထာ စ သဘောဇနသိက္ခာပဒံ , ဧဝမေတာနိပိ ပဥ္စမဟာရာဇိကသမုဋ္ဌာနာနေဝတာတိ။

ရဟောပဋိစ္ဆန္နသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ, ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

၆. စာရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၉၄. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒေ – **ဒေထာဝုသော ဘတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ တံ ကိရ ဘတ္တံ အဘိဟဋံ့ အဟောသိ, တသ္မာ ဧဝမာ ဟံသု။ အနဘိဟဋေ့ ပန ဧဝံ ဝတ္တုံ န လဗ္ဘတိ, ပယုတ္တတစာ ဟောတိ။

၂၉၅. **တေန ဟိ ဘိက္ခဝေ ပဋိဂ္ဂဟေတွ္ာ နိက္ခိပထာ** တိ ဣဒံ ပန ဘဂဝတ ကုလသ္သ သဒ္ဓာနုရက္ခဏတ္ထာယ အာဟ။ ယဒိ "ဘာဇေတွ္ာ ခာဒထာ"တိ ဝဒေယ္ယ, မနုဿာနံ ပသာဒညထတ္တံ သိယာ။ **ဥဿာရိယိတ္ထာ** တိ ပဋိဟရိ ယိတ္ထ; ဃရံယေဝ နံ ဂဟေတွ္ာ အဂမံသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၉၈. **သန္တံ ဘိက္ခု** န္တိ ဧတ္ထ ကိတ္တာဝတာ သန္တော ဟောတိ, ကိတ္တာဝတာ အသန္တောတိ? အန္တောဝိဟာ ရေ ယတ္ထ ဌိတသ္သ ကုလာနိ ပယိရုပာသနစိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ, တတော ပဋ္ဌာယ ယံ ပဿေ တ အဘိမုခေ တ ပဿတိ, ယဿ သက္ကာ ဟောတိ ပကတိဝစနေန အာရောစေတုံ, အယံ သန္တော နာမ။ ဣတော စိတော စ ပရိယေသိတွ္ာ အာ ရောစနကိစ္စံ နာမ နတ္ထိ။ ယော ဟိ ဧဝံ ပရိယေသိတဗ္ဗော, သော အသန္တောယေဝ။ အပိစ အန္တောဥပစာရသီမာယ ဘိက္ခုံ ဒိသွ္ာ အာပုစ္ဆိဿာမီတိ ဂန္တွ္ာ တတ္ထ ယံ ပဿတိ, သော အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ နော စေ ပဿတိ, အသန္တံ ဘိ က္ခုံ အနာပုစ္ဆာ ပဝိဋ္ဌော နာမ ဟောတိ။

၃၀၂. **အန္တရာရာမ** န္တိ အန္တောဂာမေ ဝိဟာရော ဟောတိ, တံ ဂစ္ဆတိ။ **ဘတ္တိယဃရ** န္တိ နိမန္တိတဃရံ တ သလာကဘတ္တာဒိဒာယကာနံ တ ဃရံ။ **အာပဒာသူ**တိ ဇီဝိတဗ္ရဟ္မစရိယန္တရာယေသု သတိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေ တ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

စာရိတ္တသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

၇. မဟာနာမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၀၃. သတ္တမသိက္ခာပဒေ – **မဟာနာမော** နာမ ဘဂဝတော စူဠပိတုပုတ္တော မာသမတ္တေန မဟလ္လကတရော ဒွ္ဝီ သု ဖလေသု ပတိဋ္ဌိတော အရိယသာဝကော။ **ဘေသဇ္ဇံ ဥဿန္နံ ဟောတီ** တိ ဝဇတော အာဟရိတွ္ာ ဌပိတသပ္ပိ ဗဟု ဟောတိ။

၃၀၆. **သာဒိတဗ္ဗာ** တိ တသ္မိံ သမယေ ရောဂေ နတ္ထီတိ န ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ; ရောဂေ သတိ ဝိညာပေဿာမီတိ အ ဓိဝါသေတဗ္ဗာ။ **ဧတ္တကေဟိ ဘေသဇ္ဇေဟိ ပဝာရေမီ** တိ နာမဝသေန သပ္ပိတေလာဒီသု ဒွ္ဝီဟိ တီဟိ တ ပရိမာဏဝသေ န ပတ္ထေန နာဠိယာ အာဠှကေနာတိ တ။**အညံ ဘေသဇ္ဇံ ဝိညာပေတီ** တိ သပ္ပိနာ ပဝါရိတော တေလံ ဝိညာပေတိ, အာ ဠှကေန ပဝါရိတော ဒေဏံ။ **န ဘေသဇ္ဇေန ကရဏီယေနာ** တိ မိဿကဘတ္တေနပိ စေ ယာပေတုံ သက္ကောတိ, န ဘေသဇ္ဇကရဏီယံ နာမ ဟောတိ။

၃၁၀. **ပဝါရိတာန**န္တိ ယေ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကာယ ပဝါရဏာယ ပဝါရိတာ; တေသံ ပဝါရိတာနရူပေန ဝိညတ္တိယာ အနာပတ္တိ။ သင်္ဃဝသေန ပဝါရိတေသု ပန ပမာဏံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗမေဝါတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆသမုဌ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

မဟာနာမသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၈. ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၁၁. အဋ္ဌမေ – **အဗ္ဘုယျာတော** တိ အဘိဥယျာတော; ပရသေနံ အဘိမုခေါ ဂမိဿာမီတိ နဂရတော နိဂ္ဂတောတိ အတ္ထော။ **ဥယျုတ္တ** န္တိ ကတဥယျောဂံ; ကမတော နိက္ခန္တန္တိ အတ္ထော။

၃၁၄. **ဒွတဒသပုရိသော ဟတ္ထီ** တိ စတ္တာရော အာရောဟကာ ဧကေကပာဒရက္ခကာ ဒွေ ဒွေတိ ဧဝံ ဒွတဒသပုရိသော ဟောတိ။ **တိပုရိသော အဿော** တိ ဧကော အာရောဟကော ဒွေ ပာဒရက္ခကာတိ ဧဝံ တိပုရိသော ဟောတိ။ **စတုပုရိသော ရထော**တိ ဧကော သာရထိ ဧကော ယောဓော ဒွေ အာဏိရက္ခကာတိ ဧဝံ စတုပုရိသော ဟောတိ။ **စတ္တာရော ပုရိသာ သရဟတ္ထာ**တိ အာဝုဓဟတ္ထာ စတ္တာရော ပုရိသာတိ အယံ ပစ္ဆိမကောဋိယာ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတာ သေနာ နာမ။ ဤဒိသံ သေနံ ဒဿနာယ ဂစ္ဆတော ပဒေ ပဒေ ဒုက္ကဋံ။ **ဒဿနူပစာရံ ဝိဇဟိတွာ** တိ ကေနစိ အန္တရိတာ တ နိန္နံ ဩရုယှ္ဟာ တ န ဒိဿတိ; ဣဓ ဌတွာ တ န သက္ကာ ဒဋ္ဌုန္တိ အညံ ဌာနံ ဂန္တွာ ပဿတော ပယောဂေ ပယောဂေ ဟာစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော။

၃၁၅. **ဧကမေက**န္တိ ဟတ္ထိအာဒီသု စတူသု အင်္ဂေသု ဧကမေကံ; အန္တမသော ဧကပုရိသာရုဠှကဟတ္ထိမ္ပိ ဧကမ္ပိ သရဟတ္ထံ ပုရိသံ။ **အနုယျုတ္တာ** နာမ ရာဇာ ဥယျာနံ တ နဒိံ တ ဂစ္ဆတိ; ဧဝံ အနုယျုတ္တာ ဟောတိ။

၃၁၆. **အာပဒာသူ**တိ ဇီဝိတဗ္ရဟ္မစရိယန္တရာယေသု သတိ တွေ ဂတော မုစ္စိဿာမီတိ ဂစ္ဆတော အနာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဧဠကလောမသမုဌ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉. သေနာဝါသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၁၉. နဝမေ – **အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ သေနာယ ဝသတီ** တိ တိဋ္ဌတု တ နိသီဒတု တ သယတု တ သစေပိ အာကာသေ ဣဒ္ဓိယာ ကဉ္စိ ဣရိယာပထံ ကပ္ပေတိ, ပာစိတ္တိယမေဝ။ **သေနာ တ ပဋိသေနာယ ရုဒ္ဓါ ဟောတီ** တိ ယထာ သဉ္စာရော ဆိဇ္ဇတိ; ဧဝံ ရုဒ္ဓါ ဟောတိ။ **ပလိဗုဒ္ဓေါ**တိ ဝေရိကေန တ ဣဿရေန တ ရုဒ္ဓေါ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဧဠကလောမသမုဌ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

သေနာဝါသသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀. ဥယျောဓိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၂၂. ဒသမေ – ဥဂ္ဂန္တွာ ဥဂ္ဂန္တွာ တွေ ယုဇ္ဈန္တီတိ **ဥယျောဓိကံ;** သမ္ပဟာရဋ္ဌာနဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဗလဿ အဂ္ဂံ ဇာနန္တိ တွောတိ **ဗလဂ္ဂံ;** ဗလဂဏနဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ သေနာယ ဝိယူဟံ **သေနာဗျူဟံ;** သေနာနိဝေသဿေတံ အဓိဝစနံ။ **တယော ဟတ္ထီ ပစ္ဆိမံ ဟတ္ထာနီက** န္တိ ယော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တော ဒွတဒသပုရိသော ဟတ္ထီ တိ တေန ဟတ္ထိနာ တယော ဟတ္ထီ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ သေသံ ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေ နေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌာနာဒီဟီတိ။

ဥယျောဓိကသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန အစေလကဝဂ္ဂေ ပဌမော။

၆. သုရာပာနဝဂ္ဂေါ

၁. သုရာပာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၂၆. သုရာပာနဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **ဘဒ္ဒဝတိကာ** တိ ဧကော ကမော, သော ဘဒ္ဒိကာယ ဝတိယာ သမန္တ နာဂတတ္တာ ဇတံ နာမ လဘိ။ **ပထာဝိနော**တိ အဒ္ဓိကာ။ **တေဇသာ တေဇန္တိ** အတ္တနော တေဇသာ အာနုဘာဝေန နာဂဿ သ တေဇံ။ **ကာပောတိကာ**တိ ကပောတပာဒသမဝဏ္ဏရတ္တောဘာသာ။ **ပသန္နာ** တိ သုရာမဏ္ဍဿေတံ အဓိဝစနံ။ **အနနု စ္ဆဝိယံ ဘိက္ခဝေ သာဂတဿာ**တိ ပဋ္ဌာဘိညဿ သတော မဇ္ဇပာနံ နာမ န အနုစ္ဆဝိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၂၈. **ပုပ္ဖာသဝေ** နာမ မဓုကပုပ္ဖာဒီနံ ရသေန ကတော။ **ဖလာသဝေ** နာမ မုဒ္ဒိကဖလာဒီနိ မဒ္ဒိတွာ တေသံ ရ သေန ကတော။ **မဓ္ဝာသဝေ** နာမ မုဒ္ဒိကာနံ ဇာတိရသေန ကတော; မက္ခိကမဓုနာပိ ကရိယတီတိ ဝဒန္တိ။ **ဂုဠာသဝေ** နာမ ဥစ္ဆုရသာဒီဟိ ကရိယတိ။ **သုရာ** နာမ ပိဋ္ဌကိဏ္ဏပက္ခိတ္တာ; နာဠိကေရာဒီနမ္ပိ ရသေန ကတာ သုရာတွေဝ သင် ခ္ယံ ဂစ္ဆတိ, တဿာယေဝ ကိဏ္ဏပက္ခိတ္တာယ မဏ္ဍော ဂဟိတေ မေရယောတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီတိ ဝဒန္တိ။ **အန္တမသော ကုသဂ္ဂေနပိ ပိဝတီ** တိ ဇတံ သုရံ တ မေရယံ တ ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ ကုသဂ္ဂေန ပိဝတောပိ ပာစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ ဧကေန ပန ပယောဂေန ဗဟုမ္ပိ ပိဝန္တဿ ဧကာ အာပတ္တိ။ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပိဝတော ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိယော။

၃၂၉. **အမဇ္ဇဉ္စ ဟောတိ မဇ္ဇဝဏ္ဏံ မဇ္ဇဂန္ဓံ မဇ္ဇရသ** န္တိ လောဏသောဝီရကံ တ သုတ္တံ တ ဟောတိ။ **သူပ သမ္ပာကေ**တိ တသကဟာပနတ္တံ ဉာသကံ မဇ္ဇံ ပက္ခိပိတွာ သူပံ ပစန္တိ, တသ္မိံ အနာပတ္တိ။ **မံသသမ္ပာကေ** ပိ ဧ သေဝ နယော။ တေလံ ပန တတဘေသဇ္ဇတ္တံ မဇ္ဇေန သဒ္ဓိံ ပစန္တိ, တသ္မိမ္ပိ အနတိက္ခိတ္တမဇ္ဇေယေဝ အနာပတ္ တိ, ယံ ပန အတိက္ခိတ္တမဇ္ဇံ ဟောတိ, ဇတ္တ မဇ္ဇဿ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသာ ပညာယန္တိ, တသ္မိံ အာပတ္တိယေဝ။ **အမဇ္ဇံ အရိဋ္ဌန္တိ** ယော အရိဋ္ဌော မဇ္ဇံ န ဟောတိ, တသ္မိံ အနာပတ္တိ။ အာမလကာဒီနံယေဝ ကိရ ရသေန အရိဋ္ဌံ ကရောန္တိ, သော မဇ္ဇဝဏ္ဏဂန္ဓရသောယေဝ ဟောတိ, န စ မဇ္ဇံ; တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ယော ပန သမ္ဘာရပက္ခိတ္တော, သော မဇ္ဇံ ဟောတိ, ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ န ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆွေကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမော က္ခံ, အစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။ ဝတ္ထုအဇာနနတာယ စေတ္ထ အစိတ္တက တာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အကုသလေနေဝ ပာတဗ္ဗတာယ လောကဝဇ္ဇတာတိ။

သုရာပာနသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

၂. အင်္ဂုလိပတောဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၃၀. ဒုတိယေ – **အင်္ဂုလိပတောဒကေနာ** တိ အင်္ဂုလီဟိ ဥပကစ္ဆကာဒီဃဋ္ဋနံ ဝုစ္စတိ။ **ဥတ္တသန္တော** တိ အတိ ဟာသေန ကိလမန္တော။ **အနဿာသကော** တိ ဥပစ္ဆိန္နအဿာသပဿာသသဉ္စာရော ဟုတွာ။ **အနုပသမ္ပန္နံ ကာယေန ကာယန္တိ** ဇတ္တ ဘိက္ခုနီပိ အနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ ဌိတာ, တမ္ပိ ခိဍ္ဍာဓိပ္ပာယေန ဖုသန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ သေ သမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒွိ ဝေဒနန္တိ။

အင်္ဂုလိပတောဒကသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

၃. ဟသဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၃၅. တတိယေ – **အပ္ပကတညုနော**တိ ယံ ဘဂဝတာ ပကတံ ပညတ္တံ, တံ န ဇာနန္တီတိ အတ္ထော။

၃၃၆. **ဥဒကေ ဟသဓမ္မေ** တိ ဥဒကကီဠိကာ ဝုစ္စတိ။ **ဥပရိဂေပ္ဖကေ** တိ ဂေပ္ဖကာနံ ဥပရိဘာဂပ္ပမာဏေ။ **ဟသာ ဓိပ္ပာယော**တိ ကီဠာဓိပ္ပာယော။ **နိမုဇ္ဇတိ တ** တိအာဒီသု နိမုဇ္ဇနတ္ထာယ ဩရောဟန္တဿ ပဒတရေ ပဒတရေ ဒုက္က ဋံ။ နိမုဇ္ဇနုမ္မုဇ္ဇနေသု ပယောဂေ ပယောဂေ ပာစိတ္တိယံ။ နိမုဇ္ဇိတ္ဝာ အန္တောဥဒကေယေဝ ဂစ္ဆန္တဿ ဟတ္ထ တရပဒတရေသု သဗ္ဗတ္ထ ပာစိတ္တိယံ။ **ပလဝတီ**တိ တရတိ။ ဟတ္ထေဟိ တရန္တဿ ဟတ္ထတရေ ဟတ္ထတရေ ပာစိတ္တိယံ။ ပာဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ယေန ယေန အင်္ဂေန တရတိ, တဿ တဿ ပယောဂေ ပယောဂေ ပာစိတ္တိ ယံ။ တီရတော ဝါ ရုက္ခတော ဝါ ဥဒကေ ပတတိ, ပာစိတ္တိယမေဝ။ **နာဝါယ ကီဠတီ**တိ ဖိယာရိတ္တာဒီဟိ နာဝံ ပါဇေန္တော ဝါ တီရေ ဥဿာရေန္တော ဝါ နာဝါယ ကီဠတိ, ဒုက္ကဋံ။

ဟတ္ထေန ဝါ တိအာဒီသုပိ ပယောဂေ ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ။ ကေစိ ဟတ္ထေန ဥဒကေ ခိတ္တာယ ကထလာယ ပတန ပ္ပတနတရေသု ဒုက္ကဋံ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဟိ ဧကပယောဂတ္တာ ဧကမေဝ ဒုက္ကဋံ, အပိစ ဥပရိဂေ ပ္ဖကေ ဝုတ္တာနိ ဥမ္မုဇ္ဇနာဒီနိ ဌပေတွာ အညေန ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဥဒကံ ဩတရိတွာ ဝါ အနောတရိတွာ ဝါ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတံ ဥဒကံ အန္တမသော ဗိန္ဒုံ ဂဟေတွာ ခိပနကီဠာယပိ ကီဠန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ, အတ္ထ ဇောတကံ ပန အက္ခရံ လိခိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အယမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဟသဓမ္မသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

၄. အနာဒရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၂. စတုတ္ထေ – **ကထာယံ နဿေယျာ** တိ ကထံ အယံ ဓမ္မော တန္တိ ပဝေဏီ နဿေယျ။ **တံ ဝါ န သိက္ခိတုကာမော**တိ ယေန ပညတ္တေန ဝုစ္စတိ, တံ ပညတ္တံ န သိက္ခိတုကာမော။ **အပညတ္တေန** တိ သုတ္တေ ဝါ အဘိဓ မ္မေ ဝါ အာဂတေန။

၃၄၄. **ဇဝံ အမှာကံ အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော** တိ ဧတ္ထ ကရယ္ဟော အာစရိယုဂ္ဂဟော န ဂဟေတဗ္ဗော; ပဝေဏိ ယာ အာဂတော အာစရိယုဂ္ဂဟောဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ ကုရုန္ဒိယံ ပန ''လောကဝဇ္ဇေ အာစရိယုဂ္ဂဟော န ဝဋ္ဋတိ, ပဏ္ဏ တ္တိဝဇ္ဇေ ပန ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။ မဟာပစ္စရိယံ ''သုတ္တံ သုတ္တာနုလောမဉ္စ ဥဂ္ဂဟိတကာနံယေဝ အာစရိယာနံ ဥ ဂ္ဂဟော ပမာဏံ, အဇာနန္တာနံ ကထာ အပ္ပမာဏ''န္တိ ဝုတ္တံ။ တံ သဗ္ဗံ ပဝေဏိယာ အာဂတေသမောဓာနံ ဂစ္ဆတိ။ သေ သံ ဥတ္တာနမေဝတိ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော ဝါစာစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမော က္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

အနာဒရိယသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

၅. ဘိံသာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၅. ပဉ္စမေ – ရူပူပဟာရာဒယော မနုဿဝိဂ္ဂဟေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာ နာဒီနိ အနာဒရိယသဒိသာနေဝါတိ။

ဘိံသာပနသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

၆. ဇောတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၅၀. ဆဋ္ဌေ – **ဘဂ္ဂါ** တိ ဇနပဒဿ နာမံ။ **သံသုမာရဂိရန္တိ** နဂရဿ။ **ဘေသကဠာဝနန္တိ** တန္နိဿိတဝနဿ
သ။ တံ ပန မိကာနံ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ ဒိန္နတ္တာ **မိဂဒါယော**တိ ဝုစ္စတိ။ **သမာဒပိတ္ဝာ**တိ ဇာလေတွာ။ **ပရိဟာပေသီ**
တိ အနုပဗန္ဓိ။

၃၅၂. **ပဒီပေပီ**တိ ပဒီပုဇ္ဇလနေပိ။ **ဇောတိကေပီ**တိ ပတ္တပစနသေဒကမ္မာဒီသု ဇောတိကရဏေ။ **တထာရူပပစ္စယာ**
တိ ပဒီပာဒိပစ္စယာ။

၃၅၄-၅. **သယံ သမာဒဟတီ**တိ ဧတ္ထ ဇောတိံ သမာဒဟိတုကာမတာယ အရဏိသဇ္ဇနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဇာ
လာ န ဥဋ္ဌဟတိ, တာဝ သဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋံ။ **ပဋိလာတံ ဥက္ခိပတီ** တိ ဒယှမာနံ အလာတံ ပတိတံ ဥက္ခိပတိ, ပုန
ယထာဌာနေ ဌပေတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ အဝိဇ္ဈာတံ ဥက္ခိပိတွာ ပက္ခိပန္တဿေဝ ဒုက္ကဋံ, ဝိဇ္ဈာတံ ပုန ဇာလာပေန္
တဿ ပာစိတ္တိယမေဝ။

၃၅၆. **တထာရူပပစ္စယာ**တိ ဌပေတွာ ပဒီပာဒီနိ အညေနပိ တထာရူပေန ပစ္စယေန သမာဒဟန္တဿ အနာပတ္တိ။
အာပဒါသူတိ ဒုဋ္ဌဝါဠမိဂအမနုဿေဟိ ဥပဒ္ဒုတေ ဟောတိ, တတ္ထ သမာဒဟန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္
တာနမေဝါတိ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိ
စိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဇောတိသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

၇. နဟာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆၄. သတ္တမေ – **စုဏ္ဏေန တ မတ္တိကာယ တ** တိ ဧတ္ထ စုဏ္ဏမတ္တိကာနံ အဘိသင်္ခရဏကာလတော ပဋ္ဌာ
ယ သဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋံ။

၃၆၆. **ဟာရံ ဂစ္ဆန္တော နှာယတီ** တိ ဧတ္ထ သုက္ခာယ နဒိယာ ဝါလိကံ ဥက္ကိရိတွာ ကတအာဝါဋကေသုပိ နှ
ာယိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အာပဒါသူ**တိ ဘမရာဒီဟိ အနုဗဒ္ဓဿ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။
ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒ
နန္တိ။

နဟာနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၈. ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆၈-၉. အဋ္ဌမေ – **နဝံ ပန ဘိက္ခုနာ စီဝရလာဘေနာ**တိ ဧတ္ထ အလဘီတိ လဘော; လဘောယေဝ လာဘော။ ကိံ အ
လဘိ? စီဝရံ။ ကီဒိသံ? နဝံ။ ဣတိ “နဝစီဝရလာဘေနာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ အနုနာသိကလောပံ အကတွာ “နဝံစီဝရလာဘေ
နာ”တိ ဝုတ္တံ; ပဋိလဒ္ဓနဝစီဝရေနာတိ အတ္ထော။ မဇ္ဈေ ဌိတပဒဒွယေ **ပနာ**တိ နိပါတော။ **ဘိက္ခုနာ**တိ ယေန လဒ္ဓံ တ
ဿ နိဒ္ဒေသနံ။ ပဒဘာဇနေ ပန ဗျဉ္ဇနံ အနာဒိယိတွာ ယံ လဒ္ဓံ တံ ဒဿေတုံ “စီဝရံ နာမ ဆန္နံ စီဝရာန”န္တိအာဒိ
ဝုတ္တံ။ **စီဝရန္တိ** ဧတ္ထ ယံ နိဝာသေတုံ ဝါ ပါရုပိတုံ ဝါ သက္ကာ ဟောတိ, တဒေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ “ဝိကပ္ပနုပဂ
ပစ္ဆိမ”န္တိ န ဝုတ္တံ။ **ကံသနီလ**န္တိ စမ္မကာရနီလံ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန “အယောမလံ လောဟမလံ ဧတံ ကံသနီလံ နာ
မာ”တိ ဝုတ္တံ။ **ပလာသနီလ**န္တိ ယော ကောစိ နီလဝဏ္ဏော ပဏ္ဏရသော။ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏံ အာဒါတဗ္ဗ** န္တိ ဧတံ ကပ္ပ
ဗိန္ဒုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ; န နီလာဒီဟိ သကလစီဝရဿ ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏံ။ တဉ္စ ပန ကပ္ပံ အာဒိယန္တေန စီဝရံ ရဇိတွာ
စတူသု ဝါ ကောဏေသု တီသု ဝါ ဒွီသု ဝါ ဧကသ္မိံ ဝါ ကောဏေ မောရဿ အက္ခိမဏ္ဍလမတ္တံ ဝါ မင်္ကုလပိဋ္ဌိမ
တ္တံ ဝါ အာဒါတဗ္ဗံ။ မဟာပစ္စရိယံ “ပတ္တေ ဝါ ဂဏ္ဌိယံ ဝါ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန “ဝဋ္ဋတိ
ယေဝါ”တိ ဝုတ္တံ။ ဟဋ္ဌိကပ္ပကဏ္ဏိကကပ္ပာဒယော ပန သဗ္ဗတ္ထ ပဋိသိဒ္ဓါ, တသ္မာ ဌပေတွာ ဧကံ ဝဋ္ဋဗိန္ဒုံ အ
ညေန ကေနစိပိ ဝိကာရေန ကပ္ပော န ကာတဗ္ဗော။

၃၇၁. **အဂ္ဂဠေ**တိအာဒီသု တောနိ အဂ္ဂဠာဒီနိ ကပ္ပကတစီဝရေ ပစ္ဆာ အာရောပေတွာ ကပ္ပကရဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ; ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉. ဝိကပ္ပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၇၄. နဝမေ – **တဿ ဝါ အဒိန္န**န္တိ စီဝရသာမိကဿ “ပရိဘုဉ္ဇ ဝါ ဝိဿဇ္ဇေဟိ ဝါ ယထာပစ္စယံ ဝါ ကရောဟီ”တိ ဧဝံ ဝတွာ အဒိန္နံ။ **တဿ ဝါ အဝိဿာသန္တော**တိ ယေန ဝိနယကမ္မံ ကတံ, တဿ အဝိဿာသေန ဝါ။ တေန ပန ဒိန္နံ ဝါ တဿ ဝိဿာသေန ဝါ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ တိံသကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယဝါစတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဝိကပ္ပနသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀. စီဝရာပနိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၇၇-၈၁. ဒသမေ – **အပနိဓေန္တီ**တိ အပနေတွာ နိဓေန္တိ။ **ဟသာပေက္ခော**တိ ဟသာဓိပ္ပာယော။ **အညံ ပရိက္ခာရ**န္တိ ဟဋ္ဌိယာ အနာဂတံ ပတ္တတ္ထဝိကာဒိံ။ **ဓမ္မိံ ကထံ ကတွာ**တိ “သမဏေန နာမ အနိဟိတပရိက္ခာရေန ဘဝိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဧဝံ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ ဒဿာမီတိ နိက္ခိပတော အနာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

စီဝရာပနိဓာနသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန သုရာပါနဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇. သပ္ပါဏကဝဂ္ဂေါ

၁. သဉ္စိစ္စပါဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၈၂. သပ္ပါဏကဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **ဣဿာသော ဟောတီ**တိ ဂိဟိကာလေ ဓနုဂ္ဂဟာစရိယော ဟောတိ။ **ဇီဝိတာ ဝေရောပိတာ**တိ ဇီဝိတာ ဝိယောဇိတာ။

သိက္ခာပဒေပိ **ဝေရောပေယျာ**တိ ဝိယောဇေယျ။ ယသ္မာ ပန ဝေါဟာရမတ္တမေဝေတံ; န ဟေတ္ထ ကိဉ္စိ ဝိယောဇိတေ သီသာလင်္ကာရေ သီသံ ဝိယ ဇီဝိတာ ဝေရောပိတေ ပါဏေပိ ဇီဝိတံ နာမ ဝိသုံ တိဋ္ဌတိ, အညဒတ္ထု အန္တရဓာနမေဝ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ တမတ္ထံ ဒဿေတုံ ပဒဘာဇနေ “ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပစ္ဆိန္ဒတီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဣမသ္မိဉ္စ သိက္ခာပဒေ တိရစ္ဆာနဂတောယေဝ “ပါဏော”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တံ ခုဒ္ဒကမ္ပိ မဟန္တမ္ပိ မာရေန္တဿ အာပတ္တိနာနာကရဏံ နတ္ထိ။ မဟန္တေ ပန ဥပက္ကမမဟန္တတ္တာ အကုသလမဟတ္တံ ဟောတိ။ **ပါဏော ပါဏသညီ**တိ အန္တမသော မဉ္စပီဌံ သောဓေန္တော မင်္ဂုလဗီဇကေပိ ပါဏသညီ နိက္ကာရုဏိကတာယ တံ ဘိန္ဒန္တော အပနေတိ, ပါစိတ္တိယံ။ တသ္မာ ဧဝရူပေသု ဌာနေသု ကာရုညံ ဥပဋ္ဌပေတွာ အပ္ပမတ္တေန ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ သေသံ မနုဿဝိဂ္ဂဟေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ သဒ္ဒိံ သမုဋ္ဌာနာဒီဟီတိ။

သဉ္စိစ္စပါဏသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

၂. သပ္ပါဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၈၇. ဒုတိယေ – **သပ္ပာဏကေ** န္တိ ယေ ဟာဏကာ ပရိဘောဂေန မရန္တိ, တေဟိ ဟာဏကေဟိ သပ္ပာဏကံ, တာဒိသ ဥဒကံ ဇာနံ ပရိဘုဉ္ဇတော ပယောဂေ ပယောဂေ ဟာစိတ္တိယံ။ ပတ္တပူရမ္ပိ အဝိစ္ဆိန္နံ ဝတ္ထာ ဧကပယောဂေန ပိဝတော ဧကော အာပတ္တိ။ တာဒိသေန ဥဒကေန သာမိသံ ပတ္တံ အာဝိဉ္ဆိတ္ဝာ ဓောဝတောပိ တာဒိသေ ဥဒကေ ဥဏှဟယာဂုပတ္တံ နိဗ္ဗာပယတောပိ တံ ဥဒကံ ဟတ္ထေန တ ဥဋ္ဌုဠ္ဌေန တ ဂဟေတွာ နှဟာယတောပိ ပယောဂေ ပယောဂေ ဟာစိတ္တိယံ။ ဥဒကသောဏ္ဍိံ တ ပောက္ခရဏိံ တ ပဝိသိတွာ ဗဟိနိက္ခမနတ္ထာယ ဝီစိံ ဥဋ္ဌာပယတောပိ။ သောဏ္ဍိံ တ ပောက္ခရဏိံ တ သောဓေန္တေဟိ တတော ဂဟိတဥဒကံ ဥဒကေယေဝ အာသိဉ္စိတဗ္ဗံ။ သမီပမှိ ဥဒကေ အသတိ ကပ္ပိယဥဒကသ္မိံ အဋ္ဌ တ ဒသ တ ဃဋေ ဥဒကသဏ္ဌာနကပ္ပဒေသေ အာသိဉ္စိတွာ တတ္ထ အာသိဉ္စိတဗ္ဗံ။ "ပဝင္ဂိတွာ ဥဒကေ ပတိဿတီ"တိ ဥဏှဟဟသာဏော ဥဒကံ နာသိဉ္စိတဗ္ဗံ။ ကပ္ပိယဥဒကေန ပန ဟာသာဏံ နိဗ္ဗာပေတွာ အာသိဉ္စိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ,

ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။ ဧတ္ထ စ ပဋ္ဌဝဟာဏကာနံ ပတနံ ဥတွာပိ သုဒ္ဓစိတ္တတာယ ဒီပဇာလနေ ဝိယ သပ္ပာဏကဘာဝံ ဥတွာပိ ဥဒကသညာယ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတာ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

၃. ဥက္ကောဋနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၉၂. တတိယသိက္ခာပဒေ – **ဥက္ကောဋေန္တီ** တိ တဿ တဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကံ ဂန္တွာ "အကတံ ကမ္မ"န္တိ အာဒီနိ ဝဒန္တာ ဥစ္စာလေန္တိ; ယထာပတိဋ္ဌိတဘာဝေန ပတိဋ္ဌာတုံ န ဒေန္တိ။

၃၉၃. **ယထာဓမ္မ** န္တိ ယော ယဿ အဓိကရဏဿ ဝူပသမနာယ ဓမ္မော ဝုတ္တော, တေနေဝ ဓမ္မေနာတိ အတ္ထော။ **နိဟတာဓိကရဏ** န္တိ နိဟတံ အဓိကရဏံ; သတ္ထာရာ ဝုတ္တဓမ္မေနေဝ ဝူပသမိတံ အဓိကရဏန္တိ အတ္ထော။

၃၉၅. **ဓမ္မကမ္မေ ဓမ္မကမ္မသညီ** တိ ယေန ကမ္မေန တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမိတံ, တဉ္စေ ဓမ္မကမ္မံ ဟောတိ, တသ္မိံ ဓမ္မကမ္မေ အယမ္ပိ ဓမ္မကမ္မသညီ ဟုတွာ ယဒိ ဥက္ကောဋေတိ, ဟာစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဧတေန နယေန သေသပဒါနိပိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန "ကမ္မေသံ စတုန္နံ အဓိကရဏာနံ ကတိ ဥက္ကောဋနာ"တိအာဒိနာ နယေန ပရိဝါရေ ဝုတ္တော။ အဋ္ဌကထာသု တံ သဗ္ဗံ အာဟရိတွာ တဿေဝတ္ထော ဝဏ္ဏိတော။ မယံ ပန တံ တတ္ထေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ ဣဓ အာဟရိတွာ ဝဏ္ဏိယမာနေ ဟိ သုဝိဉ္ဉေယျံ သမ္မောဟော ဘဝေယျာတိ န ဝဏ္ဏယိမှာ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဥက္ကောဋနသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

၄. ဒုဋ္ဌုလ္လသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၉၉. စတုတ္ထေ – **ဒုဋ္ဌုလ္လာ နာမ အာပတ္တီ** တိ ဧတ္ထ စတ္တာရိ ဟာရာဇိကာနိ အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေန ဒဿိတာနိ, သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ ပန အဓိပ္ပေတာ, တံ ဆာဒေန္တဿ ဟာစိတ္တိယံ။ **ဓုရံ နိက္ခိတ္တမတ္တေ** တိ ဓုရေ နိက္ခိတ္တမတ္တေ။ သစေပိ ဓုရံ နိက္ခိပိတွာ ပစ္ဆာ အာရောစေတိ, န ရက္ခတိ; ဓုရံ နိက္ခိတ္တမတ္တေယေဝ ဟာစိတ္တိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သစေ ပန ဇဝံ ဓုရံ နိက္ခိပိတွာ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထမေဝ အညဿ အာရောစေတိ, သောပိ အညဿာတိ ဧ တေနုပာယေန သမဏသတမ္ပိ သမဏသဟဿမ္ပိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိယေဝ တာဝ, ယာဝ ကောဋိ န ဆိဇ္ဇတိ။ ကအာ ပန ကောဋိ ဆိဇ္ဇတီတိ? မဟာသုမတ္ထေရော တာဝ ဝဒတိ – "အာပတ္တိံ အာပန္နော ဧကဿ အာရောစေတိ, သော ပဋိနိဝတ္တိတွာ တဿေဝ အာရောစေတိ; ဧဝံ ကောဋိ ဆိဇ္ဇတီ"တိ။ မဟာပဒုမတ္ထေရော ပနာဟ – "အယဉ္ဟိ ဝတ္ထုပုဂ္ဂလောယေဝ။ အာပတ္တိံ အာပန္နော ပန ဧကဿ ဘိက္ခုနော အာရောစေတိ, အယံ အညဿ အာရောစေတိ, သော ပဋိနိဝ

တ္တိတ္တတ ယေနသ္သ အာရောစိတံ, တသ္သေဝ အာရောစေတိ; ဧဝံ တတိယေန ပုဂ္ဂလေန ဒုတိယသ္သ အာရောစိတေ
ကောဋ္ဌိ ဆိန္နာ ဟောတီ''တိ။

၄၀၀. အဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိ န္တိ အဝသေသေ ပဉ္စာပတ္တိက္ခန္ဓေ။ **အနုပသမ္ပန္နသ္သ ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဝါ အဒုဋ္ဌုလ္လံ ဝါ အဇ္ဈာစာရ**န္တိ ဧတ္ထ အနုပသမ္ပန္နသ္သ သုက္ကဝိသ္သဋ္ဌိ စ ကာယသံသဂ္ဂေါ စာတိ အယံ ဒုဋ္ဌုလ္လအဇ္ဈာစာရော နာမ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။ ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – ကာယဝါစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ , ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဒုဋ္ဌုလ္လသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

၅. ဦနဝီသတိဝဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၀၂. ပဉ္စမသိက္ခာပဒေ – **အင်္ဂုလိယော ဒုက္ခာ ဘဝိဿန္တီ** တိ အက္ခရာနိ လိခန္တဿ အင်္ဂုလိယော ဒုက္ခာ ဘဝိဿန္တီတိ စိန္တေသုံ။ **ဥရဿ ဒုက္ခော** တိ ဂဏနံ သိက္ခန္တေန ဗဟုံ စိန္တေတဗ္ဗံ ဟောတိ, တေနဿ ဥရော ဒုက္ခော ဘဝိဿတီတိ မညိံသု။ **အက္ခီနိ ဒုက္ခာ ဘဝိဿန္တီ** တိ ရူပသုတ္တံ သိက္ခန္တေန ကဟာပဏာ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ပဿိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ, တေနဿ အက္ခီနိ ဒုက္ခာနိ ဘဝိဿန္တီတိ မညိံသု။ ဍံသာဒီသု **ဍံသာ**တိ ပိင်္ဂလမက္ခိကာယော။ **ဒုက္ခာန** န္တိ ဒုက္ခမာနံ။ **တိဗ္ဗာန** န္တိ ဗဟလာနံ။ **ခရာန**န္တိ တိခိဏာနံ။ **ကဋုကာန**န္တိ ဖရုသာနံ; အမနာပတာယ ဝါ ကဋုကရသသဒိသာနံ။ **အသာတာန**န္တိ အမဓုရာနံ။ **ပာဏဟရာန**န္တိ ဇီဝိတဟရာနံ။

၄၀၄. သီမံ သမ္မန္နတီ တိ နဝံ သီမံ ဗန္ဓတိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆိန္နေပိ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ **ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿော**တိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿော; ဂဗ္ဘဝီသောပိ ဟိ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ယထာဟ –

> ''တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ကုမာရကဿပေါ ဂဗ္ဘဝီသော ဥပသမ္ပန္နော ဟောတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော ကုမာရကဿပဿ ဧတဒဟောသိ – 'ဘဂဝတာ ပညတ္တံ, န ဦနဝီသတိဝဿော ပုဂ္ဂလော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗောတိ။ အဟဉ္စမှိ ဂဗ္ဘဝီသော ဥပသမ္ပန္နော။ ဥပသမ္ပန္နော နုခေါမှိ, နနု ခေါ ဥပသမ္ပန္နော'တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ယံ ဘိက္ခဝေ မာတုကုစ္ဆိမှိ ပဌမံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ, ပဌမံ ဝိညာဏံ ပါတုဘူတံ တဒုပါဒါယ သာဝဿ ဇာတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂဗ္ဘဝီသံ ဥပသမ္ပာဒေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၁၂၄)။

တတ္ထ ယော ဒွါဒသမာသေ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဝသိတွာ မဟာပဝါရဏာယ ဇာတော, သော တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဧကူနဝီသတိမေ ဝဿေ မဟာပဝါရဏာ, တံ အတိက္ကမိတွာ ပါဋိပဒေ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ ဧတေနုပါယေန ဟာယနဝဍ္ဎနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပေါရာဏကတ္ထေရာ ပန ဧကူနဝီသတိဝဿံ သာမဏေရံ နိက္ခမနီယပုဏ္ဏမာသိံ အတိက္ကမ္မ ပါဋိပဒဒိဝသေ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ, တံ ကသ္မာတိ? ဝုစ္စတေ – ဧကသ္မိံ ဝဿေ ဆ စာတုဒ္ဒသိကဥပေါသထာ ဟောန္တိ။ ဣတိ ဝီသတိယာ ဝဿေသု စတ္တာရော မာသာ ပရိဟာယန္တိ။ ရာဇာနော တတိယေ တတိယေ ဝဿေ ဝဿံ ဥက္ကဍ္ဎန္တိ။ ဣတိ အဋ္ဌာရသသု ဝဿေသု ဆ မာသာ ဝဍ္ဎန္တိ, တတော ဥပေါသထဝသေန ပရိဟီနေ စတ္တာရော မာသေ အပနေတွာ ဒွေ မာသာ အဝသေသာ ဟောန္တိ, တေ ဒွေ မာသေ ဂဟေတွာ ဝီသတိဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တီတိ နိက္ခမနီယပုဏ္ဏမာသိံ အတိက္ကမ္မ ပါဋိပဒေ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ။ ဧတ္ထ ပန ယော ပဝါရေတွာ ဝီသတိဝဿော ဘဝိဿတိ, တံ သန္ဓာယ ''ဧကူနဝီသတိဝဿ''န္တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ယော မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဒွါဒသမာသေ ဝသိ, သော ဧကဝီသတိဝဿော ဟောတိ။ ယော သတ္တမာသေ ဝသိ, သော သတ္တမာသာဓိကဝီသတိဝဿော။ ဆမာသဇာတော ပန န ဇီဝတိ။

၄၀၆. အနာပတ္တိ ဦနဝီသတိဝဿံ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿသညီ တိ ဇာေတ ကိဥ္စာပိ ဥပသမ္ပာေဒႏၲႆ အနာပတၱိ, ပုဂၢေလာ ပန အႏုပသမ္ပေႏၷာဝ ေဟာတိ။ သေစ ပန ေသာ ဒသဝႆစၥေယန အညံ ဥပသမ္ပာေဒတိ, တဥၥ ေစ မုဥၥိတြာ ဂေဏာ ပူရတိ, သူပသမ္ပေႏၷာ။ ေသာပိ စ ယာဝ န ဇာနာတိ, တာဝႆ ေနဝ သဂၢႏၲရာေယာ န ေမာကၡႏၲရာေယာ, ဥတြာ ပန ပုန ဥပသမ္ပဇၨိတဗၺံ။ ေသသံ ဥတၱာနေမဝ။

တိသမုဋၭာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိေမာကၡံ, သစိတၱကံ, ပဏၰတၱိဝဇၨံ, ကာယကမၼံ,

ဝစီကမၼံ, တိစိတၱံ, တိေဝဒနႏၲိ။

ဦနဝီသတိဝႆသိကၡာပဒံ ပဥၥမံ။

၆. ေထယ်ၵသတ္ထသိကၡာပဒဝဏၰနာ

၄၀၇. ဆေ႒ – **ပဋိယာေလာကန္တိ** သူရိယာေလာကႆ ပဋိမုခံ; ပစၧိမဒိသန္တိ အေတၳာ။ **ကမ္မိယာ** တိ သုငၤ႒ာေန ကမၼိကာ။

၄၀၉. ရာဇာနံ ဝါ ေထယ်ံ ဂစ္ဆန္တီ တိ ရာဇာနံ ဝါ ေထေနတြာ ဝေၪ့တြာ ရေညာ သႏၲကံ ကိဥ္စိ ဂေဟတြာ ကာအနိ န တႆ ဒႆာမာတိ ဂစၧန္တိ။

၄၁၁. ဝိသေင္ေကတေန တိ ကာလဝိသေငၤေကတေန ဒိဝသဝိသေငၤေကတေန စ ဂစၧေတာ အနာပတၱိ။ မဂၢဝိသေငၤေကတေန ပန အဋဝိဝိသေငၤေကတေန ဝါ အာပတၱိေယဝ။ ေသသေမတၳ ဘိကၡဳနိဝဂ္ေဂ ဝုတၱနယတၱာ ဥတၱာနတၳေမဝ။ ေထယ်ၵသတ္ထသမုဋၭာနံ – ကာယစိတၱေတာ ကာယဝါစာစိတၱေတာ စ သမုဋၭာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိေမာကၡံ, သစိတၱကံ, ပဏၰတၱိဝဇၨံ, ကာယကမၼံ, ဝစီကမၼံ, တိစိတၱံ, တိေဝဒနႏၲိ။

ေထယ်ၵသတ္ထသိကၡာပဒံ ဆ႒ံ။

၇. သံဝိဓာနသိကၡာပဒဝဏၰနာ

၄၁၂. သတၱေမ – **ပစၥဳေပႏၷာ နိသီဒီ** တိ ပဗၺဳေယႏၷာ အတၱာနံေယဝ ပရိဘာသေႏၲာ နိသီဒိ။ **နာေယ်ာ ေသာ ဘိကၡဳ မံ နိပၸာေတသီ** တိ အေယ်ၵာ အယံ ဘိကၡဳ မံ န နိကၡာေမသိ; န မံ ဂေဟတြာ အဂမာသီတိ အေတၳာ။ ေသသေမတၳ ဘိကၡဳနိယာ သဒၶႎ သံဝိဓာနသိကၡာပေဒ ဝုတၱနေယေနဝ ေဝဒိတဗၺံ သဒၶႎ သမုဋၭာနာဒီဟီတိ။

သံဝိဓာနသိကၡာပဒံ သတၱမံ။

၈. အရိ႒သိကၡာပဒဝဏၰနာ

၄၁၇. အ႒ေမ – ဂေဒၶ ဗာဓယိံသူတိ ဂဒၶဗာဓိေနာ; ဂဒၶဗာဓိေနာ ပုဗၺပုရိသာ အႆာတိ **ဂဒၶဗာဓိပုေဗၺာ,** တႆ ဂဒၶဗာဓိပုဗၺႆ ဂိဇၩဃာတကကုလပၸသုတႆာတိ အေတၳာ။

သဂၢေမာကၡာနံ အႏၲရာယံ ကေရာႏၲီတိ **အႏၲရာယိကာ** ။ ေတ ကမၼကိေလသဝိပါကဥပဝါဒအာဏာဝီတိကၠမဝေသန ပဥၥဝိဓာ။ တတၳ ပဥၥာနႏၲရိယကမၼာ ကမၼႏၲရာယိကာ နာမ။ တထာ ဘိကၡဳနိဒူသကကမၼံ, တံ ပန ေမာကၡႆေဝ အႏၲရာယံ ကေရာတိ, န သဂၢႆ။ နိယတမိစၧာဒိ႒ိဓမၼာ ကိေလသႏၲရာယိကာ နာမ။ ပဏ္ဍကတိရစၧာနဂတဥဘေတာဗ်ၪၨနကာနံ ပဋိသႏၶိဓမၼာ ဝိပါကႏၲရာယိကာ နာမ။ အရိယူပဝါဒာ ဥပဝါဒႏၲရာယိကာ နာမ, ေတ ပန ယာဝ အရိေယ န ခမာေပႏၲိ တာဝေဒဝ, န တေတာ ပရံ။ သဥၥိစၥ အာပႏၷာ အာပတၱိေယာ အာဏာဝီတိကၠမႏၲရာယိကာ နာမ, တာပိ ယာဝ ဘိကၡဳဘာဝံ ဝါ ပဋိဇာနာတိ, န ဝုဋၭာတိ ဝါ န ေဒေသတိ ဝါ တာဝေဒဝ, န တေတာ ပရံ။

တတ္ထာယံ ဘိက္ခု ဗဟုသ္သုတော ဓမ္မကထိကော သေသန္တရာယိကေ ဇာနာတိ, ဝိနယေ ပန အကောဝိဒတ္တာ ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမန္တရာယိကေ န ဇာနာတိ, တသ္မာ ရဟောဂတော ဧဝံ စိန္တေသိ – ''ဣမေ အာဂါရိကာ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ သောတာပန္နာပိ သကဒာဂါမိနောပိ အနာဂါမိနောပိ ဟောန္တိ, ဘိက္ခူပိ မနာပိကာနိ စက္ခုဝိညေယျာနိ ရူပာနိ ပဿန္တိ။ပေ.။ ကာယဝိညေယျေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဖုသန္တိ, မုဒုကာနိ အတ္ထရဏပါဝုရဏာဒီနိ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, ဧတံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ ဣတ္ထိရူပါ။ပေ.။ ဣတ္ထိဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဧဝ န ဝဋ္ဋန္တိ, ဧတေပိ ဝဋ္ဋန္တီ''တိ။ ဧဝံ ရသေန ရသံ သံသန္ဒိတွာ သစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂဉ္စ နိစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂဉ္စ ဧကံ ကတွာ ထူလတန္တေဟိ သဒ္ဓိံ အတိသုခုမသုတ္တံ ဃဋေန္တော ဝိယ သာသပေန သဒ္ဓိံ သိနေရုံ ဥပသံဟရန္တော ဝိယ ဟပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပာဒေတွာ ''ကိံ ဘဂဝတာ မဟာသမုဒ္ဒံ ဗန္ဓန္တေန ဝိယ မဟတာ ဥဿာဟေန ပဌမပါရာဇိကံ ပညတ္တံ, နတ္ထိ ဧတ္ထ ဒေါသော''တိ သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ ပဋိဝိရုဇ္ဈန္တော ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလာနံ အာသံ ဆိန္ဒန္တော ဇိနဿ အာဏာစက္ကေ ပဟာရမဒါသိ။ တေနာဟ – ''တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမီ''တိအာဒိ။

အဋ္ဌိကင်္ကလူပမာ တိအာဒိမှိ **အဋ္ဌိကင်္ကလူပမာ** အပ္ပဿာဒဋ္ဌေန။ **မံသပေသူပမာ** ဗဟုသာဓာရဏဋ္ဌေန။ **တိဏုက္ကူပမာ** အနုဒဟနဋ္ဌေန။ **အင်္ဂါရကာသူပမာ** မဟာဘိတာပနဋ္ဌေန။ **သုပိနကူပမာ** ဣတ္တရပစ္စုပဋ္ဌာနဋ္ဌေန။ **ယာစိတကူပမာ** တာဝကာလိကဋ္ဌေန။ **ရုက္ခဖလူပမာ** သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂပလိဘဉ္ဇနဋ္ဌေန။ **အသိသူနူပမာ** အဓိကုဋ္ဋနဋ္ဌေန။ **သတ္တိသူလူပမာ** ဝိနိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန။ **သပ္ပသိရူပမာ** သာသင်္ကသပ္ပဋိဘယဋ္ဌေနာတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန ပပဉ္စသူဒနိယံ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယံ (မ. နိ. ၁.၂၃၄ အာဒယော; ၂.၄၂ အာဒယော) ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဧဝံ ဗျာခေါ** တိ ဧဝံ ဝိယ ခေါ။ သေသမေတ္ထ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ။

သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉. ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၄-၅. နဝမေ – **အကဋာနုဓမ္မေနာ** တိ အနုဓမ္မော ဝုစ္စတိ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ တ အပ္ပဋိကမ္မေ တ ဟပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ တ ဓမ္မေန ဝိနယေန သတ္ထုသာသနေန ဥက္ခိတ္တကဿ အနုလောမဝတ္တံ ဒိသွာ ကတာ ဩသာရဏာ; သော ဩသာရဏာသင်္ခါတော အနုဓမ္မော ယဿ န ကတော, အယံ အကဋာနုဓမ္မော နာမ, တာဒိသေန သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော။ တေနေဝဿ ပဒဘာဇနေ ''အကဋာနုဓမ္မော နာမ ဥက္ခိတ္တော အနောသာရိတော''တိ ဝုတ္တံ။

ဒေတိ တ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ တ တိ ဧကပယောဂေန ဗဟုမ္ပိ ဒဒတော တ ဂဏှတော တ ဧကံ ပါစိတ္တိယံ။ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒေန္တဿ စ ဂဏှန္တဿ စ ပယောဂဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာနိ ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀. ကဏ္ဋကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၈. ဒသမေ – **ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္န** န္တိ အရိဋ္ဌဿ ဝိယ တေဿာပိ အယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇန္တဿ ဥပ္ပန္နံ။ **နာသေတူ** တိ ဧတ္ထ တိဝိဓာ နာသနာ – သံဝါသနာသနာ, လိင်္ဂနာသနာ, ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာတိ။ တတ္ထ အာပတ္တိယာ အဒဿနာဒီသု ဥက္ခေပနာ သံဝါသနာသနာ နာမ။ ''ဒူသကော နာသေတဗ္ဗော (ပါရာ. ၆၆) မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထာ''တိ (ပါရာ. ၃၈၄) အယံ လိင်္ဂနာသနာ နာမ။ ''အဇ္ဇတဂ္ဂေ တေ အာဝုသော သမဏုဒ္ဒေသ န စေဝ သော ဘဂဝါ သတ္ထာ အပဒိသိတဗ္ဗော''တိ အယံ ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာ နာမ။ အယံ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။ တေနာဟ – ''ဧဝဉ္စ ပန ဘိက္ခဝေ နာသေ

တဗ္ဗော။ပေ.။ ဝိနသ္သာ’’တိ။ တတ္ထ **စရာတိ** ဂစ္ဆ။ **ပိရေတိ** ပရ အမာမက။ **ဝိနဿာ** တိ နဿ; ယတ္ထ တေ န ပဿာမ, တတ္ထ ဂစ္ဆာတိ။

၄၂၉. **ဥပလာပေယျာ** တိ သင်္ဂဏှေယျ။ **ဥပဋ္ဌာပေယျာ** တိ တေန အတ္တနော ဥပဋ္ဌာနံ ကာရာပေယျ။ သေသံ အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌာနာဒီဟီတိ။

ကဏ္ဋကသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန သပ္ပာဏကဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

၈. သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေါ

၁. သဟဓမ္မိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၃၄. သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **ဧတသ္မိံ သိက္ခာပဒေ** တိ ဧတသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ယံ ဝုတ္တံ, တံ န တာဝ သိက္ခိဿာမိ။ **အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ** တိ ဧတ္ထ ပန တစာယ တစာယ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သိက္ခမာနေန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနာ**တိ သြိတဒံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဗ္ဗတ သိက္ခိတုကာမေနေဝ ဟုတ္ဗတ အာဇာနိတဗ္ဗဉ္စေဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဉ္စ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗဉ္စ။ သေသမေတ္ထ ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဒတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိနိစ္ဆယတော ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

သဟဓမ္မိကသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

၂. ဝိလေခနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၃၈. ဒုတိယေ – **ဝိနယကထံ ကထေတီ**တိ ဝိနယကထာ နာမ ကပ္ပိယာကပ္ပိယအာပတ္တာနာပတ္တိသံဝရပဟာနပဋိသံယုတ္တကထာ, တံ ကထေတိ။ **ဝိနယဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ** တိ ဝိနယဿ ဝဏ္ဏော နာမ ပဉ္စန္နမ္ပိ သတ္တန္နမ္ပိ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ ဝသေန မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ ပဒဘာဇနေန ဝဏ္ဏနာ, တံ ဘာသတိ။ **ဝိနယပရိယတ္တိယာ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ** တိ ဝိနယံ ပရိယာပုဏန္တာနံ ဝိနယပရိယတ္တိမူလကံ ဝဏ္ဏံ ဂုဏံ အာနိသံသံ ဘာသတိ။ ဝိနယဓရော ဟိ ဝိနယပရိယတ္တိမူလကေ ပဉ္စာနိသံသေ ဆာနိသံသေ သတ္တာနိသံသေ အဋ္ဌာနိသံသေ နဝါနိသံသေ ဒသာနိသံသေ ဧကာဒသာနိသံသေ စ လဘတိ တေ သဗ္ဗေ ဘာသတီတိ အတ္ထော။ ကတမေ ပဉ္စာနိသံသေ လဘတီတိ? အတ္တနော သီလက္ခန္ဓသုဂုတ္တိအာဒိကေ ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

> ‘‘ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, အာနိသံသာ ဝိနယဓရေ ပုဂ္ဂလေ – အတ္တနော သီလက္ခန္ဓော သုဂုတ္တော ဟောတိ သုရက္ခိတော, ကုက္ကုစ္စပကတာနံ ပဋိသရဏံ ဟောတိ, ဝိသာရဒေါ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဝေါဟရတိ, ပစ္စတ္ထိကေ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဏှာတိ, သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ ပဋိပန္နော ဟောတီ’’တိ (ပရိ. ၃၂၅)။

ကထမဿ **အတ္တနော သီလက္ခန္ဓော သုဂုတ္တော ဟောတိ သုရက္ခိတော?** ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော **ဆဟာကာရေဟိ အာပဇ္ဇတိ** – အလဇ္ဇိတာ, အညာဏတာ, ကုက္ကုစ္စပကတတာ, အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာ, ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာ, သတိသမ္မောသာတိ။

ကထံ **အလဇ္ဇိတာယ** အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ? အကပ္ပိယဘာဝံ ဇာနန္တောယေဝ မဒ္ဒိတွာ ဝီတိက္ကမံ ကရောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ၊ အာပတ္တိံ ပရိဂူဟတိ။
အဂတိဂမနဥ္စ ဂစ္ဆတိ၊ ဒေိသော ဝုစ္စတိ အလဇ္ဇိပုဂ္ဂလော”တိ။ (ပရိ. ၃၅၉)။

ကထံ **အညာဏတာယ** အာပဇ္ဇတိ? အညာဏပုဂ္ဂလော ဟိ မန္ဒော မောမူဟော ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ အဇာနန္တော အကတ္တဗ္ဗံ ကရောတိ, ကတ္တဗ္ဗံ ဝိရာဓေတိ; ဧဝံ အညာဏတာယ အာပဇ္ဇတိ။

ကထံ **ကုက္ကုစ္စပကတတာယ** အာပဇ္ဇတိ? ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ နိဿာယ ကုက္ကုစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ဝိနယဓရံ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ကပ္ပိယဉ္စေ ကတ္တဗ္ဗံ သိယာ, အကပ္ပိယဉ္စေ န ကတ္တဗ္ဗံ, အယံ ပန “ဝဋ္ဋတီ”တိ မဒ္ဒိတ္ဝာ ဝီတိက္ကမတိယေဝ; ဧဝံ ကုက္ကုစ္စပကတတာယ အာပဇ္ဇတိ။

ကထံ **အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာယ** အာပဇ္ဇတိ? အစ္ဆမံသံ သူကရမံသန္တိ ခာဒတိ, ဒီပိမံသံ မိဂမံသန္တိ ခာဒတိ, အကပ္ပိယဘောဇနံ ကပ္ပိယဘောဇနန္တိ ဘုဉ္ဇတိ, ဝိကာလေ ကာလသညာယ ဘုဉ္ဇတိ, အကပ္ပိယပာနကံ ကပ္ပိယပာနကန္တိ ပိဝတိ; ဧဝံ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာယ အာပဇ္ဇတိ။

ကထံ **ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာယ** အာပဇ္ဇတိ? သူကရမံသံ အစ္ဆမံသန္တိ ခာဒတိ, မိဂမံသံ ဒီပိမံသန္တိ ခာဒတိ, ကပ္ပိယဘောဇနံ အကပ္ပိယဘောဇနန္တိ ဘုဉ္ဇတိ, ကာလေ ဝိကာလသညာယ ဘုဉ္ဇတိ, ကပ္ပိယပာနကံ အကပ္ပိယပာနကန္တိ ပိဝတိ; ဧဝံ ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာယ အာပဇ္ဇတိ။

ကထံ **သတိသမ္မောသာယ** အာပဇ္ဇတိ? သဟသေယ္ယစီဝရဝိပ္ပဝါသဘေသဇ္ဇစီဝရကာလာတိက္ကမနပစ္စယာ အာပတ္တိဥ္စ သတိသမ္မောသာယ အာပဇ္ဇတိ; ဧဝမိဓေကစ္စော ဘိက္ခု ဣမေဟိ **ဆဟာကာရေဟိ အာပတ္တိံ** အာပဇ္ဇတိ။

ဝိနယဓရော ပန ဣမေဟိ **ဆဟာကာရေဟိ အာပတ္တိံ နာပဇ္ဇတိ။** ကထံ **လဇ္ဇိတာယ** နာပဇ္ဇတိ? သော ဟိ “ပဿထ ဘော, အယံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ဇာနန္တောယေဝ ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမံ ကရောတီ”တိ ဣမံ ပရူပဝါဒံ ရက္ခန္တောပိ နာပဇ္ဇတိ; ဧဝံ လဇ္ဇိတာယ နာပဇ္ဇတိ။ သဟသာ အာပန္နမ္ပိ ဒေသနာဂါမိနိံ ဒေသေတွာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိယာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာတိ။ တတော –

“သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ န အာပဇ္ဇတိ၊ အာပတ္တိံ န ပရိဂူဟတိ။
အဂတိဂမနဥ္စ န ဂစ္ဆတိ၊ ဒေိသော ဝုစ္စတိ လဇ္ဇိပုဂ္ဂလော”တိ။ (ပရိ. ၃၅၉)

ဣမသ္မိံ လဇ္ဇိဘာဝေ ပတိဋ္ဌိတောဝ ဟောတိ။

ကထံ **ဉာဏတာယ** နာပဇ္ဇတိ? သော ဟိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ဇာနာတိ, တသ္မာ ကပ္ပိယမေဝ ကရောတိ, အကပ္ပိယံ န ကရောတိ; ဧဝံ ဉာဏတာယ နာပဇ္ဇတိ။

ကထံ **အကုက္ကုစ္စပကတတာယ** နာပဇ္ဇတိ? သော ဟိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ နိဿာယ ကုက္ကုစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ဝတ္ထုံ ဩလောကေတွာ မာတိကံ ပဒဘာဇနံ အန္တရာပတ္တိံ အာပတ္တိံ အနာပတ္တိဥ္စ ဩလောကေတွာ ကပ္ပိယဉ္စေ ဟောတိ ကရောတိ, အကပ္ပိယဉ္စေ န ကရောတိ; ဧဝံ အကုက္ကုစ္စပကတတာယ နာပဇ္ဇတိ။

ကထံ **အကပ္ပိယာဒိသညိတာယ** နာပဇ္ဇတိ? သော ဟိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ဇာနာတိ, တသ္မာ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညီ န ဟောတိ, ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညီ န ဟောတိ; သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ စဿ သတိ ဟောတိ, အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ ဝိကပ္ပေတိ။ ဣတိ ဣမေဟိ ဆဟာကာရေဟိ အာပတ္တိံ နာပဇ္ဇတိ။ အာပတ္တိံ အနာပဇ္ဇန္တော အခဏ္ဍသီလော ဟောတိ ပရိသုဒ္ဓသီလော; ဧဝမဿ အတ္တနော သီလက္ခန္ဓော သုဂုတ္တော ဟောတိ သုရက္ခိတော။

ကထံ **ကုက္ကုစ္စပကတာနံ ပဋိသရဏံ ဟောတိ?** တိရောရဋ္ဌေသု တိရောဇနပဒေသု စ ဥပ္ပန္နကုက္ကုစ္စာ ဘိက္ခူ “အသုကသ္မိံ ကိရ ဝိဟာရေ ဝိနယဓရော ဝသတီ”တိ ဒူရတောပိ တဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ ကုက္ကုစ္စံ ပုစ္ဆန္တိ, သော တေဟိ ကတဿ ကမ္မဿ ဝတ္ထုံ ဩလောကေတွာ အာပတ္တာနာပတ္တိဂရုကလဟုကာဒိဘေဒံ သလ္လက္ခေတွာ

ဒေသနာကမိနိ ဒေသာပေတွာ ဝုဋ္ဌာနကမိနိယာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာပေတိ; ဧဝံ ကုက္ကုစ္စပကတာနံ ပဋိသရဏံ ဟောတိ။

ဝိသာရဒေါ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဝေါဟရတီ တိ အဝိနယဓရဿ ဟိ သင်္ဃမဇ္ဈေ ကထေန္တဿ ဘယံ သာရဇ္ဇံ ဩက္ကမတိ, ဝိနယဓရဿ တံ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? "ဧဝံ ကထေန္တဿ ဒေါသော ဟောတိ; ဧဝံ န ဒေါသော"တိ ဉတွာ ကထနတော။

ပစ္စတ္ထိကေ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဏှာတီ တိ ဧတ္ထ ဒွိဓာ ပစ္စတ္ထိကာ နာမ – အတ္တပစ္စတ္ထိကာ စ သာသနပစ္စတ္ထိကာ စ။ တတ္ထ မေတ္တိယဘုမ္မဇကာ စ ဘိက္ခူ ဝဍ္ဎော စ လိစ္ဆဝိ အမူလကေန အန္တိမဝတ္ထုနာ စောဒေသုံ, ဣမေ အတ္တပစ္စတ္ထိကာ နာမ။ ယေ ဝါ ပနညေပိ ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာ, သဗ္ဗေ တေ အတ္တပစ္စတ္ထိကာ။ ဝိပရီတဒဿနာ ပန အရိဋ္ဌဘိက္ခုကဏ္ဍကသာမဏေရဝေသာလိကဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ပရူပဟာရအညာဏကင်္ခာပရဝိတရဏာဒိဝါဒါ မဟာသင်္ဃိကာဒယော စ အဗုဒ္ဓသာသနံ "ဗုဒ္ဓသာသန"န္တိ ဝတွာ ကတပဂ္ဂဟာ သာသနပစ္စတ္ထိကာ နာမ။ တေ သဗ္ဗေပိ သဟဓမ္မေန သကာရဏေန ဝစနေန ယထာ တံ အသဒ္ဓမ္မံ ပတိဋ္ဌာပေတုံ န သက္ကောန္တိ, ဧဝံ သုနိဂ္ဂဟိတံ ကတွာ နိဂ္ဂဏှာတိ။

သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ ပဋိပန္နော ဟောတီ တိ ဧတ္ထ ပန တိဝိဓော သဒ္ဓမ္မော ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိအဓိဂမဝသေန။ တတ္ထ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ **ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော** နာမ။ တေရသ ဓုတင်္ဂဂုဏာ စုဒ္ဒသ ခန္ဓကဝတ္တာနိ ဒွေအသီတိ မဟာဝတ္တာနီတိ အယံ **ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော** နာမ။ စတ္တာရော မဂ္ဂါ စ ဖလာနိ စာတိ အယံ **အဓိဂမသဒ္ဓမ္မော** နာမ။

တတ္ထ ကေစိ ထေရာ "ယော ဝေါ, အာနန္ဒ, မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော, သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္ထာ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၆) ဣမိနာ သုတ္တေန **"သာသနဿ ပရိယတ္တိ မူလ"** န္တိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ထေရာ "ဣမေ စ သုဘဒ္ဒ ဘိက္ခူ သမ္မာ ဝိဟရေယျုံ, အသုညော လောကော အရဟန္တေဟိ အဿာ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၄) ဣမိနာ သုတ္တေန **"သာသနဿ ပဋိပတ္တိမူလ"** န္တိ ဝတွာ "ယာဝ ပဉ္စ ဘိက္ခူ သမ္မာ ပဋိပန္နာ သံဝိဇ္ဇန္တိ, တာဝ သာသနံ ဌိတံ ဟောတီ"တိ အာဟံသု။ ဣတရေ ပန ထေရာ ပရိယတ္တိယာ အန္တရဟိတာယ သုပ္ပဋိပန္နဿပိ ဓမ္မာဘိသမယော နတ္ထီ"တိ အာဟံသု။ သစေ ပဉ္စ ဘိက္ခူ စတ္တာရိ ပာရာဇိကာနိ ရက္ခဏကာ ဟောန္တိ, တေ သဒ္ဓေ ကုလပုတ္တေ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပစ္စန္တိမေ ဇနပဒေ ဥပသမ္ပာဒေတွာ ဒသဝဂ္ဂံ ဂဏံ ပူရေတွာ မဇ္ဈိမေ ဇနပဒေပိ ဥပသမ္ပဒံ ကရိဿန္တိ, ဧတေနုပာယေန ဝီသတိဝဂ္ဂဂဏံ သင်္ဃံ ပူရေတွာ အတ္တနောပိ အဗ္ဘာနကမ္မံ ကတွာ သာသနံ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ ဂမယိဿန္တိ။ ဧဝမယံ ဝိနယဓရော တိဝိဓဿာပိ သဒ္ဓမ္မဿ စိရဋ္ဌိတိယာ ပဋိပန္နော ဟောတီတိ ဧဝမယံ ဝိနယဓရော ဣမေ တာဝ ပဉ္စာနိသံသေ ပဋိလဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကတမေ ဆ အာနိသံသေ လဘတီတိ? တဿာဓေယျော ဥပေါသထော, ပဝါရဏာ, သင်္ဃကမ္မံ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ, ဥပသမ္ပဒါ, နိဿယံ ဒေတိ သာမဏေရံ ဥပဋ္ဌာပေတိ။

ယေ ဣမေ စာတုဒ္ဒသိကော, ပန္နရသိကော, သာမဂ္ဂိဥပေါသထော, သင်္ဃေ ဥပေါသထော, ဂဏေ ပုဂ္ဂလေ ဥပေါသထော, သုတ္တုဒ္ဒေသော, ပာရိသုဒ္ဓိ, အဓိဋ္ဌာနဥပေါသထောတိ နဝ ဥပေါသထာ, သဗ္ဗေ တေ ဝိနယဓရာယတ္တာ။

ယာပိ စ ဣမာ စာတုဒ္ဒသိကာ ပန္နရသိကာ, သာမဂ္ဂိပဝါရဏာ, သင်္ဃေ ပဝါရဏာ ဂဏေ ပုဂ္ဂလေ ပဝါရဏာ, တေဝါစိကာ, ဒွေဝါစိကာ, သမာနဝဿိကာ ပဝါရဏာတိ နဝ ပဝါရဏာယော, တာပိ ဝိနယဓရာယတ္တာ ဧဝ, တဿ သန္တကာ, သော တာသံ သာမီ။

ယာနိပိ ဣမာနိ အပလောကနကမ္မံ ဉတ္တိကမ္မံ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မန္တိ စတ္တာရိ သင်္ဃကမ္မာနိ, တာနိ ဝိနယဓရာယတ္တာနိ။

ယာပိ စာယံ ဥပဇ္ဈာယေန ဟုတွာ ကုလပုတ္တာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒါ စ ကာတဗ္ဗာ, အယမ္ပိ ဝိနယဓရာယတ္တာဝ။ န ဟိ အညော ဒွိပိဋကဓရောပိ ဧတံ ကာတုံ လဘတိ။ သော ဧဝ နိဿယံ ဒေတိ, သာမဏေရံ ဥပဋ္ဌာပေတိ။ အ

ညော နေဝ နိဿယံ အတုံ လဘတိ, န သာမဏေရံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ။ သာမဏေရုပဋ္ဌာနံ ပစ္စာသီသန္တော ပန ဝိနယဓရဿ သ သန္တိကေ ဥပဇ္ဈံ ကဟာပေတွာ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ သာဒိတုံ လဘတိ။ တွေ့ စ နိဿယအနန္တေဝ သာမဏေရုပဋ္ဌာနဥ္စ ကေမင့်။

ဣတိ ဣမေသု ဆသု အာနိသံသေသု ဧကေန သဒ္ဓိံ ပုရိမာ ပဉ္စ ဆ ဟောန္တိ, ဒုတိယံ သဒ္ဓိံ သတ္တ, တိယံ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌ, စတုတ္ထံ သဒ္ဓိံ နဝ, ပဉ္စမံ သဒ္ဓိံ ဒသ, သဗ္ဗေဟိ ပေတေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကာဒသာတိ ဧဝံ ဝိနယဓရော ပုဂ္ဂလော ပဉ္စ ဆ သတ္တ အဋ္ဌ နဝ ဒသ ဧကာဒသ စ အာနိသံသေ လဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဘဂဝတ ဣမေ အာနိသံသေ ဒဿေန္တော ဝိနယပရိယတ္တိယာ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အာဒိဿ အာဒိဿာ တိ ပုနပ္ပုနံ ဝဝတ္ထပေတွာ ဝိသုံ ဝိသုံ ကတွာ။ **အာယသ္မတော ဥပါလိဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ**တိ ဝိနယပရိယတ္တိံ နိဿာယ ဥပါလိတ္ထေရဿ ဂုဏံ ဘာသတိ ထောမေတိ ပသံသတိ။ ကသ္မာ? အပ္ပေဝ နာမ မမ ဝဏ္ဏနံ သုတွာပိ ဘိက္ခူ ဥပါလိဿ သန္တိကေ ဝိနယံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗံ မညေယျုံ, ဧဝမိဒံ သာသနံ အဒ္ဓနိယံ ဘဝိဿတိ, ပဉ္စဝဿသဟဿာနိ ပဝတ္တိဿတီတိ။

တေစ ဗဟူ ဘိက္ခူ တိ တေ ဣမံ ဘဂဝတော ဝဏ္ဏနံ သုတွာ "ဣမေ ကိရာနိသံသေ နေဝ သုတ္တန္တိကာ န အာဘိဓမ္မိကာ လဘန္တီ"တိ ယထာပရိကိတ္တိတာနိသံသာဓိဂမေ ဥဿာဟဇာတာ ဗဟူ ဘိက္ခူ ထေရာ စ နဝ စ မဇ္ဈိမာ စ အာယသ္မတော ဥပါလိဿ သန္တိကေ ဝိနယံ ပရိယာပုဏန္တီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ဣဏာ**တိ နိပါတမတ္တမေဝ။

၄၃၉-၄၀. **ဥဒ္ဒိဿမာနေ** တိ အာစရိယေန အန္တေဝါသိကဿ ဥဒ္ဒိဿမာနေ, သော ပန ယသ္မာ အာစရိယေ အတ္တနော ရုစိယာ ဥဒ္ဒိသန္တေ တ အာစရိယံ ယာစိတွာ အန္တေဝါသိကေန ဥဒ္ဒိသာပေန္တေ တ ယော နံ ဓာရေတိ, တဿ မိံ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တေ တ ဥဒ္ဒိဿမာနော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ "ဥဒ္ဒိသန္တေ တ ဥဒ္ဒိသာပေန္တေ တ သဇ္ဈာယံ တ ကရောန္တေ"တိ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။ **ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကေဟီ** တိ ခုဒ္ဒကေဟိ စ အနုခုဒ္ဒကေဟိ စ။ **ယာဝဒေဝ**တိ တေသံ သံဝတ္တနမရိယာဒပရိစ္ဆေဒဝစနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တောနိ ဟိ ယေ ဥဒ္ဒိသန္တိ, ဥဒ္ဒိသာပေန္တိ သဇ္ဈာယန္တိ တ, တေသံ တာဝ သံဝတ္တန္တိ ယာဝ "ကပ္ပတိ နု ခော, န ကပ္ပတိ နု ခော"တိ ကုက္ကုစ္စသင်္ခာတော ဝိပ္ပဋိသာရော ဝိဟေသာ ဝိစိကိစ္ဆာသင်္ခာတော မနောဝိလေခော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝ။ အထ တ **ယာဝဒေဝ**တိ အတိသယဝဝတ္ထာပနံ; တဿ သံဝတ္တန္တီတိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော, ကုက္ကုစ္စာယ ဝိဟေသာယ ဝိလေခာယ အတိဝိယ သံဝတ္တန္တိယေဝတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပသမ္ပန္နဿ ဝိနယံ ဝိဝဏ္ဏေတီ** တိ ဥပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ တဿ တသ္မိံ ဝိမတိံ ဥပ္ပာဒေတုကာမော ဝိနယံ ဝိဝဏ္ဏေတိ နိန္ဒတိ ဂရဟတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဝိလေခနသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

၃. မောဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၄၄. တတိယေ – **အန္ဝဒ္ဓမာသ** န္တိ အနုပဋိပာဋိယာ အဒ္ဓမာသေ အဒ္ဓမာသေ; ယသ္မာ ပန သော ဥပောသထဒိဝသေ ဥဒ္ဒိသိယတိ, တသ္မာ "အနုပောသထိက"န္တိ ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တံ။ **ဥဒ္ဒိဿမာနေ** တိ ဥဒ္ဒိသိယမာနေ ။ ယသ္မာ ပန သော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေ ဥဒ္ဒိသန္တေ ဥဒ္ဒိသိယမာနော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ "ဥဒ္ဒိသန္တေ"တိ ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တံ။ **ယဥ္စ တတ္ထ အာပတ္တိံ အာပန္နော** တိ တသ္မိံ အနာစာရေ စိဏ္ဏေ ယံ အာပတ္တိံ အာပန္နော။ **ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော**တိ အညာဏေန အာပန္နတ္တာ တဿာ အာပတ္တိယာ မောက္ခော နတ္ထိ, ယထာ ပန ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဌိတော, တထာ ကာရေတဗ္ဗော။ ဒေသနာကမိနိဥ္စေ အာပန္နော ဟောတိ, ဒေသာပေတဗ္ဗော, ဝုဋ္ဌာနကမိနိဥ္စေ, ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **သာဓုက**န္တိ သုဋ္ဌု။ **အဋ္ဌိံကတွာ** တိ အတ္ထိကဘာဝံ ကတွာ; အတ္ထိကော ဟုတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၄၇. **ဓမ္မကမ္မေ** တိအာဒီသု မောဟာရောပနကမ္မံ အဓိပ္ပေတံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

မောဟနသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

၄. ပဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၄၉. စတုတ္ထေ – **ပဟာရံ ဒေန္တိ** တိ “အာဝုသော ပိဋ္ဌိံ ပဉ္စေထ, ဟဒဓောဝနံ အာဟရထာ”တိအာဒီနိ ဝတွာ တထာ အကရောန္တာနံ ပဟာရံ ဒေန္တိ။

၄၅၀. **ပဟာရံ ဒေတိ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ** တိ ဧတ္ထ ပဟရိတုကာမတာယ ပဟာရေ ဒိန္နေ သစေပိ မရတိ ပာစိတ္တိယမေဝ။ ပဟာရေန ဟတ္ထော ဝါ ပါဒော ဝါ ဘိဇ္ဇတိ, သီသံ ဝါ ဘိန္နံ ဟောတိ, ပာစိတ္တိယမေဝ။ “ယထာယံ သင်္ဃမဇ္ဈေ န ဝိရောစတိ, တထာ နံ ကရောမီ”တိ ဧဝံ ဝိရူပကရဏာဓိပ္ပာယေန ကဏ္ဏံ ဝါ နာသံ ဝါ ဆိန္ဒတိ, ဒုက္ကဋံ။

၄၅၂. **အနုပသမ္ပန္နဿာ** တိ ဂဟဋ္ဌဿ ဝါ ပဗ္ဗဇိတဿ ဝါ ဣတ္ထိယာ ဝါ ပုရိသဿ ဝါ အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတဿာပိ ပဟာရံ ဒေတိ, ဒုက္ကဋံ။ သစေ ပန ရတ္တစိတ္တော ဣတ္ထိံ ပဟရတိ, သင်္ဃာဒိသေသော။

၄၅၃. **ကေနစိ ဝိဟေဋ္ဌိယမာနော**တိ မနုဿေန ဝါ တိရစ္ဆာနဂတေန ဝါ ဝိဟေဋ္ဌိယမာနော။ **မောက္ခာဓိပ္ပာယော** တိ တတော အတ္တနော မောက္ခံ ပတ္ထယမာနော။ **ပဟာရံ ဒေတီ**တိ ကာယကာယပဋိဗဒ္ဓနိဿဂ္ဂိယာနံ အညတရေန ပဟာရံ ဒေတိ, အနာပတ္တိ။ သစေပိ အန္တရာမဂ္ဂေ စောရံ ဝါ ပစ္စတ္ထိကံ ဝါ ဝိဟေဌေတုကာမံ ဒိသွာ “ဥပာသက, ဧတ္ထေဝ တိဋ္ဌ, မာ အာဂမီ”တိ ဝတွာ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ အာဂစ္ဆန္တံ “ဂစ္ဆ ရေ”တိ မုဂ္ဂရေန ဝါ သတ္ထကေန ဝါ ပဟရိတွာ ယာတိ, သော စေ တေန ပဟာရေန မရတိ, အနာပတ္တိယေဝ။ ဝါဠမိဂေသုပိ ဧသေဝ နယော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ ပန ပဌမပါရာဇိကသဒိသာနိ, ဣဒံ ပန ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ပဟာရသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

၅. တလသတ္တိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၄. ပဉ္စမေ – **တလသတ္တိကံ ဥဂ္ဂိရန္တီ** တိ ပဟာရဒါနာကာရံ ဒဿေတွာ ကာယမ္ပိ ကာယပဋိဗဒ္ဓမ္ပိ ဥစ္စာရေန္တိ။ **တေ ပဟာရသမုစ္စိတာ ရောဒန္တီ** တိ တေ ပဟာရပရိစိတာ ပုဗ္ဗေပိ လဒ္ဓပဟာရတ္တာ ဣဒါနိ စ ပဟာရံ ဒဿန္တီတိ မညမာနာ ရောဒန္တီတိ အတ္ထော။ “ပဟာရဿ မုစ္စိတာ”တိပိ သဇ္ဈာယန္တိ, တတ္ထ “ပဟာရဿ ဘီတာ”တိ အတ္ထော။

၄၅၇. **ဥဂ္ဂိရတိ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ** တိ ဧတ္ထ သစေ ဥဂ္ဂိရိတွာ ဝိရဒ္ဓော ပဟာရံ ဒေတိ, အဝဿံ ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တဿ ပဟာရော သဟသာ ပတတိ, န ပဟရိတုကာမတာယ ဒိန္နတ္တာ ဒုက္ကဋံ။ တေန ပဟာရေန ဟတ္ထာဒီသု ယံကိဉ္စိ ဘိဇ္ဇတိ, ဒုက္ကဋမေဝ။

၄၅၈. **မောက္ခာဓိပ္ပာယော တလသတ္တိကံ ဥဂ္ဂိရတီ** တိ ဧတ္ထ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေသု ဝတ္ထူသု ပုရိမနယေနေဝ တလသတ္တိကံ ဥဂ္ဂိရန္တဿ အနာပတ္တိ။ သစေပိ ဝိရဇ္ဈိတွာ ပဟာရံ ဒေတိ, အနာပတ္တိယေဝ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌာနာဒီဟီတိ။

တလသတ္တိကသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

၆. အမူလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၉. ဆဋ္ဌေ – **အနုဒ္ဒိသေန္တီ** တိ တေ ကိရ သယံ အာကိဏ္ဏဒောသတ္တာ ''ဧဝံ ဘိက္ခူ အမှေဟ နေဝ စောဒေသ္ သန္တိ, န သာရေဿန္တီ''တိ အတ္တပရိတ္တာဏံ ကရောန္တာ ပဋိကစ္စေဝ ဘိက္ခူ အမူလကေန သင်္ဃာဒိသေသေန စော ဒေန္တိ။ သေသမေတ္ထ တေရသကမ္ပိ အမူလကသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

အမူလကသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

၇. သဉ္စိစ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၆၇. သတ္တမေ – **ဥပဒဟန္တီ** တိ ဥပ္ပာဒေန္တိ။ **ကုက္ကုစ္စံ ဥပဒဟတိ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ** တိ တစာယ တစာယ အာပတ္တိ။ **အနုပသမ္ပန္နဿ** တိ သာမဏေရဿ ။ မာတုကမေန သဒ္ဓိံ ရဟော မညေ တယာ နိသိန္နံ နိပန္နံ ဘုတ္တံ ပီတံ, သင်္ဃမဇ္ဈေ ဣဒ္ဓိဒဉ္စ ကတန္တိအာဒိနာ နယေန ကုက္ကုစ္စံ ဥပဒဟတိ, တစာယ တစာယ ဒုက္ကဋံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိပိ အမူလကသဒိသာနေဝါတိ။

သဉ္စိစ္စသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၈. ဥပဿုတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၁. အဋ္ဌမေ – **အဓိကရဏဇာတာနန္တိ** ဧတေဟိ ဘဏ္ဍနာဒီဟိ ဥပ္ပန္နဝိဝါဒာဓိကရဏာနံ။ **ဥပဿုတိ** န္တိ သုတိ သမီပံ; ယတ္ထ ဌတွာ သက္ကာ ဟောတိ တေသံ ဝစနံ သောတုံ, တတ္ထာတိ အတ္ထော။ **ဂစ္ဆတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ**တိ ဧတ္ထ ပဒတရေ ပဒတရေ ဒုက္ကဋံ။ **မန္တေန္တေ** န္တိ အညေန သဒ္ဓိံ အညသ္မိံ မန္တယမာနေ; ''မန္တေန္ တေ''တိ တ ဟဍော, အယမေဝတ္တော။

၄၇၃. **ဝူပသမိဿာမိ** တိ ဥပသမံ ဂမိဿာမိ, ကလဟံ န ကရိဿာမိ။ **အတ္တာနံ ပရိမောစေဿာမိ** တိ မမ အကာ ရကဘာဝံ ကထေတွာ အတ္တာနံ မောစေဿာမိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, သိယာ ကိရိယံ သောတု ကာမတာယ ဂမနဝသေန, သိယာ အကိရိယံ ဌိတဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ မန္တယမာနာနံ အဇာနာပနဝသေန, ရူပိယံ အညတဒကံ ဥပဿုတိတိ ဣမာနိ ဟိ တီဏိ သိက္ခာပဒါနိ ဧကပရိစ္ဆေဒါနိ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဥပဿုတိသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉. ကမ္မပဋိဗာဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၄. နဝမေ – **သစေ စ မယံ ဇာနေယျာမ** တိ သစေ မယံ ဇာနေယျာမ; စကာရော ပန နိပါတမတ္တမေဝ။ **ဓမ္မိကာနန္တိ** ဓမ္မေန ဝိနယေန သတ္ထုသာသနေန ကတတ္တာ ဓမ္မာ ဧတေသု အတ္ထီတိ ဓမ္မိကာနိ; တေသံ ဓမ္မိကာနံ စတုန္နံ သင်္ဃကမ္မာနံ။ **ခိယ္ယတိ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ** တိ ဧတ္ထ တစာယ တစာယ ပာစိတ္တိယံ ။ သေသံ ဥတ္တာန မေဝ။ တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ကမ္မပဋိဗာဟနသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀. ဆန္ဒံအဒတွာဂမနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၈၁. ဒသမေ – **ဝတ္တု တ အာရောစိတ**န္တိ စောဒကေန စ စုဒိတကေန စ အတ္တနော ကထာ ကထိတာ, အနုဝိဇ္ဇကော သမ္မတော, တွေ့ာဝတာပိ ဝတ္ထုမေဝ အာရောစိတံ ဟောတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ခုရနိကွေပသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ , အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဆန္ဒံ အဒတွ္ဂတ ဂမနသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။

၁၁. ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၈၄. ကောဒသမေ – **ယထာမိတ္တတာ** တိ ယထာမိတ္တတာယ; ယော ယော မိတ္တော, တဿ တဿ ဒေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေ နယော သဗ္ဗပဒေသု။ သေသံ ဥဇ္ဈာပနကာဒီသု ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပဒံ ကောဒသမံ။

၁၂. ပရိဏာမနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၈၉. ဒ္ဒတဒသမေ – ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ တိံသကေ ပရိဏာမနသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယမေဝ။ အယမေဝ ဟိ ဝိသေသော – တတ္ထ အတ္တနော ပရိဏာမိတတ္တာ နိဿဂ္ဂိယံ ဟာစိတ္တိယံ, ဣဓ ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏာမိတတ္တာ သုဒ္ဓိကဟာစိတ္တိယန္တိ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပရိဏာမနသိက္ခာပဒံ ဒ္ဒတဒသမံ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

၉. ရတနဝဂ္ဂေါ

၁. အန္တေပုရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၉၄. ရာဇဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **ဩရကောတိ** ပရိတ္တကော။ **ဥပရိဟာသာဒဝရဂတောတိ** ဟာသာဒဝရဿ ဥပရိဂတော။ **အယ္ယာနံ တဟာသာ** တိ အယ္ယာနံ ကာရဏာ; တေဟိ ဇာနာပိတတ္တာ ဇာနာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၉၇. **ပိတရံ ပတ္တေတီ** တိ အန္တရံ ပဿိတွ္ဂတ ဃာတေတုံ ဣစ္ဆတိ။ **ရာဇန္တေပုရံ ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒ** န္တိအာဒီသု ဟတ္ထိဟိ သမ္မဒ္ဒော တွောတိ **ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒံ;** ဟတ္ထိသမ္မာဓန္တိ အတ္ထော။ **အဿရထသမ္မဒ္ဒပဒေ** ပိ ဧသေဝ နယော။ "သမ္မတ္တ"န္တိ ကေစိ ပဌန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ "ရညော အန္တေပုရေ ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒ"န္တိပိ ဟဌော, တတ္ထ ဟတ္ထီနံ သမ္မဒ္ဒံ ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒန္တိ အတ္ထော, ရညော အန္တေပုရေ ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒော အတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေ နယော သေသပဒေသုပိ။ **ရဇနီယာနီ**တိ တသ္မိံ အန္တေပုရေ ဒိသာနိ ရူပာဒီနိ။

၄၉၈. **မုဒ္ဓာဝသိတ္တဿာ** တိ မုဒ္ဓနိ အဝသိတ္တဿ။ အနိက္ခန္တော ရာဇာ ဣတောတိ အနိက္ခန္တရာဇကံ, တသ္မိံ **အနိက္ခန္တရာဇကေ;** သယနိဃရေတိ အတ္ထော။ ရတနံ ဝုစ္စတိ မဟေသီ, နိဂ္ဂတန္တိ နိက္ခန္တံ, အနိဂ္ဂတံ ရတနံ

ဣတောတိ အနိဂ္ဂတရတနကံ, တသ္မိံ **အနိဂ္ဂတရတနကေ;** သယနိဃရေတိ အတ္ထော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

အန္တေပုရသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

၂. ရတနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၂-၃. ဒုတိယေ – **ဝိဿရိတွာ** တိ ပမုဿိတွာ။ **ပုဏ္ဏပတ္တံ** နာမ သတတော ပဉ္စ ကဟာပဏာ။ **ဣဿာပံ က ရိဿာမီ**တိ ကိံ အပံ ကရိဿာမိ။ **အာဘရဏံ ဩမုဉ္စိတွာ** တိ မဟာလတံ နာမ နဝကောဋိအဂ္ဃနကံ အလင်္ကာရံ အပ နေတွာ။

၅၀၄. အန္တေဝါသီ တိ ပရိစာရကော။

၅၀၆. အပရိက္ခိတ္တဿ ဥပစာရော တိ ဧတ္ထ ဥပစာရော နာမ အာရာမဿ ဒွေ လေဍ္ဍုပာတာ – ''အာဝသထ ဿ ပန သုပ္ပပာတော ဝါ မုသလပာတော ဝါ''တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ **ဥဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ** တိ ဧတ္ထ ဇာတရူပရဇတံ အတ္တနော အတ္ထာယ ဥဂ္ဂဏှန္တဿ ဝါ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တဿ ဝါ နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္ တိယံ, သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလစေတိယနဝကမ္မာနံ အတ္ထာယ ဒုက္ကဋံ, အဝသေသံ မုတ္တာဒိရတနံ အတ္တနော ဝါ သင်္ဃာဒီနံ ဝါ အတ္ထာယ ဥဂ္ဂဏှန္တဿ ဝါ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တဿ ဝါ ဒုက္ကဋံ။ ကပ္ပိယဝတ္ထုံ ဝါ အကပ္ပိယဝတ္ထုံ ဝါ ဟောတု, အန္တမသော မာတု ကဏ္ဏပိဠန္ဓနတာဠပဏ္ဏမ္ပိ ဂိဟိသန္တကံ ဘဏ္ဍာဂါရိကသီသေန ပဋိသာမေန္တဿ ပာစိတ္တိ ယမေဝ။

သစေ ပန မာတာပိတူနံ သန္တကံ အဝဿံ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဟောတိ, အတ္တနော အတ္ထာယ ဂဟေတွာ ဝါ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ။ ''ဣဒံ ပဋိသာမေတွာ ဒေဟီ''တိ ဝုတ္တေ ပန ''န ဝဋ္ဋတီ''တိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ သစေ ''ပဋိသာမေ ဟီ''တိ ပာတေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ပလိဗောဓော နာမ ဟောတိ, ပဋိသာမေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိဟာရေ ကမ္မံ ကရောန္တာ ဝဍ္ဎကီ အာဒယော ဝါ ရာဇဝလ္လဘာ ဝါ အတ္တနော ဥပကရဏဘဏ္ဍံ ဝါ သယနဘဏ္ဍံ ဝါ ''ပဋိသာမေတွာ ဒေထာ''တိ ဝဒန္တိ, ဆန္ဒေနပိ ဘယေနပိ န ကာတဗ္ဗမေဝ, ဂုတ္တဋ္ဌာနံ ပန ဒဿေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဗလက္ကာရေန ပာတေတွာ ဂတေသု စ ပဋိ သာမေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အဇ္ဈာရာမေ ဝါ အဇ္ဈာဝသထေ ဝါ တိ ဧတ္ထ သစေ မဟာဝိဟာရသဒိသော မဟာရာမော ဟောတိ, တတ္ထ ပာကာ ရပရိက္ခိတ္တေ ပရိဝေဏေ ယတ္ထ ဘိက္ခူဟိ ဝါ သာမဏေရေဟိ ဝါ ဂဟိတံ ဘဝိဿတီတိ သင်္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာဒိ သေ ဧဝ ဌာနေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဝါ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ ဝါ ဌပေတဗ္ဗံ။ မဟာဗောဓိဒွာရကောဋ္ဌကအမ္ဗင်္ဂဏသဒိသေ သု ပန မဟာဇနသမ္ဗဇ္ဈရဏဋ္ဌာနေသု န ဂဟေတဗ္ဗံ, ပလိဗောဓော န ဟောတိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန ဝုတ္တံ ''ဧကော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္ တော နိမနုဿဋ္ဌာနေ ကိဉ္စိ ဘဏ္ဍံ ပဿတိ, အာကိဏ္ဏမနုဿေပိ ဇာတေ မနုဿာ တမေဝ ဘိက္ခုံ အာသင်္ကန္ တိ, တသ္မာ မဂ္ဂာ ဩက္ကမ္မ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ သာမိကေသု အာဂတေသု တံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ သစေ သာမိကေ န ပဿတိ ပတိရူပံ ကရိဿတီ''တိ။

ရူပေန ဝါ နိမိတ္တေန ဝါ သညာဏံ ကတွာ တိ ဧတ္ထ ရူပံ နာမ အန္တောဘဏ္ဍိကာယ ဘဏ္ဍံ; တသ္မာ ဘဏ္ဍိကံ မုဉ္စိတွာ ဂဏေတွာ ဧတ္တကာ ကဟာပဏာ ဝါ ဇာတရူပရဇတံ ဝါတိ သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ။ **နိမိတ္တ** န္တိ လဉ္ဆနာဒိ; တသ္မာ လဉ္ဆိတာယ ဘဏ္ဍိကာယ မတ္တိကာလဉ္ဆနန္တိ ဝါ လာခါလဉ္ဆနန္တိ ဝါ နီလပိလောတိကာယ ဘဏ္ဍိကာ ကတာတိ ဝါ သေတပိလောတိကာယ ကတာတိ ဝါ ဧဝမာဒိ သဗ္ဗံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ။

ဘိက္ခု ပတိရူပ တိ လဇ္ဇိနော ကုက္ကုစ္စကာ။ လောလဇာတိကာနဉှိ ဟတ္ထေ ဌပေတုံ န လဘတိ။ ယော ပန နေဝ ဝါ မှာ အာဂတော ပက္ကမတိ, န သာမိကေ ပဿတိ, တေနာပိ အတ္တနော စီဝရာဒိမူလံ န ကာတဗ္ဗံ; ထာဝရံ ပန သေနာသနံ

တ စေတိယံ တ ဟေက္ခရဏီ တ ကာရေတဗ္ဗာ။ သစေ ဒီဃသ္သ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန သာမိကော အာဂစ္ဆတိ, ‘‘ဥပာသက တဝ သန္တကေန ဣဒံ နာမ ကတံ, အနုမောဒာဟီ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ သစေ အနုမောဒတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ; နော စေ အနုမောဒတိ, ‘‘မမ ဓနံ ဒေထာ’’တိ စောဒေတိယေဝ, အညံ သမာဒပေတ္ဝာ ဒာတဗ္ဗံ။

၅၀၇. **ရတနသမ္မတံ ဝိဿာသံ ဂဏ္ဟာတီ** တိအာဒီသု အာမာသမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အနာမာသံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ရတနသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

၃. ဝိကာလဂာမပ္ပဝိသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၈. တတိယေ – **တိရစ္ဆာနကထ** န္တိ အရိယမဂ္ဂဿ တိရစ္ဆာနဘူတံ ကထံ။ **ရာဇကထ**န္တိ ရာဇပဋိသံယုတ္တကထံ။ **စောရကထာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

၅၁၂. **သန္တံ ဘိက္ခု** န္တိ ဧတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ စာရိတ္တသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တမေဝ။ သစေ သမ္ဗဟုလာ ကေနစိ ကမ္မေန ဂာမံ ပဝိသန္တိ, ‘‘ဝိကာလေ ဂာမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆာမီ’’တိ သဗ္ဗေဟိ အညမညံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ တသ္မိံ ဂာမေ တံ ကမ္မံ န သမ္ပဇ္ဇတီတိ အညံ ဂာမံ ဂစ္ဆန္တိ, ကမသတမ္ပိ ဟောတု, ပုန အာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထိ။ သစေ ပန ဥဿာဟံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တာ အန္တရာ အညံ ဂာမံ ပဝိသိတုကာမာ ဟောန္တိ, ပုန အာပုစ္ဆိတဗ္ဗမေဝ။

ကုလဃရေ ဝါ အာသနသာလာယ ဝါ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ တေလဘိက္ခာယ ဝါ သပ္ပိဘိက္ခာယ ဝါ စရိတုကာမော ဟောတိ, သစေ ပဿေ ဘိက္ခု အတ္ထိ, အာပုစ္ဆိတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ အသန္တေ နတ္ထီတိ ဂန္တဗ္ဗံ။ ဝီထိံ ဩတရိတွာ ဘိက္ခုံ ပဿတိ, အာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထိ, အနာပုစ္ဆိတွာပိ စရိတဗ္ဗမေဝ။ ဂာမမဇ္ဈေန မဂ္ဂေါ ဟောတိ, တေန ဂစ္ဆန္တဿ တေလာဒိဘိက္ခာယ စရိဿာမီတိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ သစေ ပဿေ ဘိက္ခု အတ္ထိ, အာပုစ္ဆိတွာ စရိတဗ္ဗံ။ မဂ္ဂါ အနောက္ကမ္မ ဘိက္ခာယ စရန္တဿ ပန အာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထိ, အပရိက္ခိတ္တဿ ဂါမဿ ဥပစာရော အဒိန္နာဒါနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅၁၅. **အန္တရာရာမ** န္တိအာဒီသု န ကေဝလံ အနာပုစ္ဆာ ကာယဗန္ဓနံ အဗန္ဓိတွာ သင်္ဃာဋိံ အပါရုပိတွာ ဂစ္ဆန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။ **အာပဒါသူ**တိ သီဟော ဝါ ဗျဂ္ဃော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, မေဃော ဝါ ဥဋ္ဌေတိ, အညော ဝါ ကောစိ ဥပဒ္ဒဝေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အနာပတ္တိ။ ဧဝရူပါသု အာပဒါသု ဗဟိဂါမတော အန္တောဂါမံ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယဝါစတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဝိကာလဂာမပ္ပဝိသနသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

၄. သူစိဃရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၁၇-၂၀. စတုတ္ထေ – ဘေဒနမေဝ ဘေဒနကံ; တံ အဿ အတ္ထီတိ ဘေဒနကမေဝ။ **အရဏိကေ**တိ အရဏိဓနုကေ။ **ဝိဓေ**တိ ဝေဓကေ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

သူစိဃရသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

၅. မဉ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၂. ပဥ္စမေ – **ဆေဒနကံ** ဝုတ္တနယမေဝ။

၅၂၅. ဆဋ္ဌိတ္တတ ပရိဘုဥ္ဇတီ တိ ဧတ္ထ သစေ န ဆဋ္ဌိတုကာမော ဟောတိ, ဘူမိယံ နိခဏိတ္တွာ ပမာဏံ ဥပရိ ဒဿေတိ, ဥတ္တာနံ တ ကတ္တွာ ပရိဘုဥ္ဇတိ, ဥက္ခိပိတ္တွာ တ တုလာသင်္ဃာဋ္ဋေ ဌပေတ္တွာ အင်္ဂ ကတ္တွာ ပရိဘုဥ္ဇတိ, သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ။

မဉ္စသိက္ခာပဒံ ပဥ္စမံ။

၆. တူလောနဒ္ဓသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၆. ဆဋ္ဌေ – တူလံ ဩနဒ္ဓမေတ္ထာတိ **တူလောနဒ္ဓံ;** တူလံ ပက္ခိပိတ္တွာ ဥပရိ စိမိလိကာယ ဩနဒ္ဓန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ။

တူလောနဒ္ဓသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

၇. နိသီဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၃၁-၄. သတ္တမေ – **နိသီဒနံ အနုညာတံ ဟောတီ**တိ ကတ္ထ အနုညာတံ? စီဝရက္ခန္ဓကေ ပဏီတဘောဇနဝတ္ထုသ္မိံ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ တတ္ထ – ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဂုတ္တိယာ စီဝရဂုတ္တိယာ သေနာသနဂုတ္တိယာ နိသီဒန''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၃)။ **သေယ္ယထာပိ ပုရာဏာသိကောဋ္ဌော** တိ ယထာ နာမ ပုရာဏစမ္မကာရောတိ အတ္ထော။ ယထာ ဟိ စမ္မကာရော စမ္မံ ဝိတ္ထတံ ကရိဿာမီတိ ဣတော စိတော စ သမဥ္ဆတိ, ကဍ္ဎတိ; ဧဝံ သောပိ တံ နိသီဒနံ။ တေန တံ ဘဂဝတာ ဧဝမာဟ – **''နိသီဒနံ နာမ သဒသံ ဝုစ္စတီ''** တိ သန္ထတသဒိသံ သန္ထရိတ္တွာ ဧကသ္မိံ အန္တေ သုဂတဝိဒတ္ထိယာ ဝိဒတ္ထိမတ္တေ ပဒေသေ ဒွီသု ဌာနေသု ဖာလေတ္တွာ တိဿော ဒသာ ကရီယန္တိ, တာဟိ ဒသာဟိ သဒသံ နာမ ဝုစ္စတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ။

နိသီဒနသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၈. ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၃၇. အဋ္ဌမေ – **ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ အနုညာတာ ဟောတီ** တိ ကတ္ထ အနုညာတာ? စီဝရက္ခန္ဓကေ ဗေလဋ္ဌသီသဝတ္ထုသ္မိံ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ တတ္ထ – ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယဿ ကဏ္ဍု ဝါ ပိဠကာ ဝါ အဿာဝေါ ဝါ ထုလ္လကစ္ဆု ဝါ အာဗာဓော တဿ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၄)။

၅၃၉. ယဿ အဓောနာဘိ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလ န္တိ ယဿ ဘိက္ခုနော နာဘိယာ ဟေဋ္ဌာ ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ ဥပရိ။ **ကဏ္ဍူ** တိ ကစ္ဆု။ **ပိဠကာ**တိ လောဟိတတုဏ္ဍိကာ သုခုမပိဠကာ။ **အဿာဝေါ** တိ အရိသဘဂန္ဒရမဓုမေဟာဒီနံ ဝသေန အသုစိပဂ္ဃရဏကံ။ **ထုလ္လကစ္ဆု ဝါ အာဗာဓော** တိ မဟာပိဠကာဗာဓော ဝုစ္စတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ။

ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၉. ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၄၂. နဝမေ – **ဝဿိကသာဋိကာ အနုညာတာ ဟောတီ** တိ ကတ္ထ အနုညာတာ? စီဝရက္ခန္ဓကေ ဝိသာခါဝတ္ထုသ္မိံ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ တတ္ထ – ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿိကသာဋိက''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၂)။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ။

ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၁၀. နဟာနပေါရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၄၇. ဒသမေ – **စတုရင်္ဂုလောမကော** တိ စတူဟိ အင်္ဂုလေဟိ ဦနကပ္ပမာဏော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ။

နဟာနပေါရသိက္ခာပဒံ ဒသမံ။

သမတ္တော ဝဏ္ဏနာက္ကမေန ရတနဝဂ္ဂေါ နဝမော။

ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခေါ တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။

သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ

ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ပါစိတ္တိယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၆. ပာဋိဒေသနီယကဏ္ဍံ

၁. ပဌမပာဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

ပာဋိဒေသနီယာ ဓမ္မာ၊ ခုဒ္ဒကာနံ အနန္တရာ။
ဌပိတာ ယေ အယံ အနိ၊ တေသံ ဘဝတိ ဝဏ္ဏနာ။

၅၅၂. ပဌမပာဋိဒေသနီယေ တာဝ **ပဋိက္ကမနကာလေ** တိ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ ပဋိအာဂမနကာလေ။ **သဗ္ဗေဝ အဂ္ဂဟေသီ**တိ သဗ္ဗမေဝ အဂ္ဂဟေသိ။ **ပဝေဓေန္တီ** တိ ကမ္ပမာနာ။ **အပေဟီ**တိ အပဂစ္ဆ။

၅၅၃-၅. **ကရဏီယံ အာဝုသော**တိအာဒိ ပဋိဒေသေတဗ္ဗာကာရဒဿနံ။ **ရထိကာ**တိ ရစ္ဆာ။ **ဗျူဟ** န္တိ အနိဗ္ဗိဇ္ဈိတ္ဝာ ဌိတာ ဂတပစ္စာဂတရစ္ဆာ။ **သိင်္ဃာဋက** န္တိ စတုက္ကောဏံ ဝါ တိကောဏံ ဝါ မဂ္ဂသမောဓာနဋ္ဌာနံ။ **ဃရ** န္တိ ကုလဃရံ။ ဧတေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌတ္ဝာ ဂဏှန္တဿ ဂဟဏေ ဒုက္ကဋံ, အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရဂဏနာယ ပာဋိဒေသနီယံ။ ဟတ္ထိသာလာဒီသု ဂဏှန္တဿာပိ ဧသေဝ နယော။ ဘိက္ခုနီ ရထိကာယ ဌတ္ဝာ ဒေတိ, ဘိက္ခု သစေပိ အန္တရာရာမာဒီသု ဌတ္ဝာ ဂဏှာတိ, အာပတ္တိယေဝ။ "အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌာယာ"တိ ဟိ ဝစနတော ဘိက္ခုနိယာ အန္တရဃရေ ဌတ္ဝာ ဒဒမာနာယ ဝသေနေတ္ထ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဘိက္ခုဿ ဌိတဋ္ဌာနံ ပန အပ္ပမာဏံ။ တသ္မာ သစေပိ ဝီထိအာဒီသု ဌိတော ဘိက္ခု အန္တရာရာမာဒီသု ဌတ္ဝာ ဒဒမာနာယ ဘိက္ခုနိယာ ဂဏှာတိ, အနာပတ္တိယေဝ။

ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ အာဟာရတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ ။ **အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ** တိ ဣဒံ အာမိသေန အသမ္ဘိန္နံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, သမ္ဘိန္နေ ပန ဧကရသေ ပာဋိဒေသနီယမေဝ။ **ဧကတော ဥပသမ္ပန္နာယာ** တိ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာယ။ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာယ ပန ယထာဝတ္ထုကမေဝ။

၅၅၆. **အပေတိ န ဒေတီ**တိ အညာတိကာ အညေန ကေနစိ အပေတိ တံ ဂဏှန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ဥပနိက္ခိပိတ္ဝာ ဒေတီ**တိ ဘူမိယံ ဌပေတ္ဝာ "ဣဒံ အယျ တုမှာကံ ဒမ္မီ"တိ ဒေတိ, ဧဝံ ဒိန္နံ "သာဓု ဘဂိနီ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝာ တာယ ဧဝ ဝါ ဘိက္ခုနိယာ အညေန ဝါ ကေနစိ ပဋိဂ္ဂဟာပေတ္ဝာ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သိက္ခမာနာယ သာမဏေရိယာ**တိ ဧတာသံ ဒဒမာနာနံ ဂဏှန္တဿ အနာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဌမပာဋိဒေသနီယံ။

၂. ဒုတိယပာဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅၈. ဒုတိယေ – **အပသက္က တာဝ ဘဂိနီ** တိအာဒိ အပသာဒေတဗ္ဗာကာရဒဿနံ။

၅၆၁. **အတ္တနော ဘတ္တံ အပေတိ န ဒေတီ** တိ ဧတ္ထ သစေပိ အတ္တနော ဘတ္တံ ဒေတိ, ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိယေဝ, ပုရိမသိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ။ **အညေသံ ဘတ္တံ ဒေတိ န အပေတီ** တိ ဧတ္ထ သစေပိ အပေယျ, ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ ဘဝေယျ။ ဒေန္တိယာ ပန နေဝ ဣမိနာ န ပုရိမေန အာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။
ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒုတိယပာဋိဒေသနီယံ။

၃. တတိယပဟင္ဒိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၆၂. တတိယေ – **ဥဘတောပသန္န** န္တိ ဒ္ဝီဟိ ပသန္နံ ဥပာသကေနပိ ဥပာသိကာယပိ။ တသ္မိံ ကိရ ကုလေ ဥဘောပိ တေ သောတာပန္နာယေဝ။ **ဘောဂေန ဟာယတီ**တိ ဒေဒိသဥ္ဆာဟိ ကုလံ သစေပိ အသီတိကောဋိဓနံ ဟောတိ, ဘောဂေဟိ ဟာယတိယေဝ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ တတ္ထ နေဝ ဥပာသိကာ န ဥပာသကော ဘောဂေ ရက္ခတိ။

၅၆၉. **ဃရတော နီဟရိတ္ဝာ ဒေန္တီ** တိ အာသနသာလံ ဝါ ဝိဟာရံ ဝါ အာနေတ္ဝာ ဒေန္တိ။ သစေပိ အနာဂတေ ဘိက္ခုမှိ ပဌမံယေဝ နီဟရိတ္ဝာ ဒ္ဝါရေ ဌပေတ္ဝာ ပစ္ဆာ သမ္ပတ္တဿ ဒေန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ ဘိက္ခုံ ပန ဒိသ္ဝာ အန္တောဂေဟတော နီဟရိတ္ဝာ ဒိယျမာနံ န ဝဋ္ဋတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ ။ ဋ္ဌေကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

တတိယပဟင္ဒိဒေသနီယံ။

၄. စတုတ္ထပဟင္ဒိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၇၀. စတုတ္ထေ – **အဝရုဒ္ဓာ ဟောန္တီ** တိ ပဋိဝိရုဒ္ဓါ ဟောန္တိ။

၅၇၃. **ပဉ္စန္နံ ပဋိသံဝိဒိတ** န္တိ ပဉ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ယံကိဉ္စိ ပေသေတွာ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ အာဟရိဿာမာတိ ပဋိသံဝိဒိတံ ကတမ္ပိ အပ္ပဋိသံဝိဒိတမေဝါတိ အတ္ထော။ **အာရာမံ အာရာမူပစာရံ ဌပေတွာ**တိ အာရညကသေနာသနာရာမဥ္စ တဿ ဥပစာရဥ္စ ဌပေတွာ; ဥပစာရတော နိက္ခန္တံ အန္တရာမဂ္ဂေ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ ဝါ ကမံ အာဂတဿ ဝါ ပဋိသံဝိဒိတံ ကတမ္ပိ အပ္ပဋိသံဝိဒိတမေဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သစေ သာသင်္ကံ ဟောတိ သာသင်္ကန္တိ အာစိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ ကသ္မာ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ? အာရာမေ စောရေ ဝသန္တေ အမှာကံ နာရောစေန္တီတိ ဝစနပဋိမောစနတ္ထံ။ **စောရာ ဝတ္တဗ္ဗာ မနုဿာ ဣဓူပစရန္တီ**တိ ကသ္မာ ဝတ္တဗ္ဗံ? အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကေဟိ အမှေ ဂဏှာပေန္တီတိ ဝစနပဋိမောစနတ္ထံ။

ယာဂုယာ ပဋိသံဝိဒိတေ တဿာ ပရိဝါရော အာဟရိယတီ တိ ယာဂုယာ ပဋိသံဝိဒိတံ ကတ္ဝာ ''ကိံ သုဒ္ဓယာဂုယာ ဒိန္နာယ ပူဝဘတ္တာဒီနိပိ ဧတိဿာ ယာဂုယာ ပရိတရံ ကတ္ဝာ ဒဿာမာ''တိ ဧဝံ ယံ ကိဉ္စိ အာဟရန္တိ, သဗ္ဗံ ပဋိသံဝိဒိတမေဝ ဟောတိ။ **ဘတ္တေန ပဋိသံဝိဒိတေ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အသုကံ နာမ ကုလံ ပဋိသံဝိဒိတံ ကတ္ဝာ ခါဒနီယာဒီနိ ဂဟေတ္ဝာ ဂစ္ဆတီတိ သုတ္ဝာ အညာနိပိ တေန သဒ္ဓိံ အတ္တနော ဒေယျဓမ္မံ အာဟရန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ ယာဂုယာ ပဋိသံဝိဒိတံ ကတ္ဝာ ပူဝံ ဝါ ဘတ္တံ ဝါ အာဟရန္တိ, ဧတမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။

၅၇၅. **ဂိလာနဿာ** တိ အပ္ပဋိသံဝိဒိတေပိ ဂိလာနဿ အနာပတ္တိ။ **ပဋိသံဝိဒိတေ ဝါ ဂိလာနဿ ဝါ သေသက** န္တိ ဧကဿတ္ထာယ ပဋိသံဝိဒိတံ ကတ္ဝာ အာဟဋံ, တဿ သေသကံ အညဿာပိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ စတုန္နံ ပဉ္စန္နံ ဝါ ပဋိသံဝိဒိတံ ကတ္ဝာ ဗဟုံ အာဟဋံ ဟောတိ, အညေသမ္ပိ အတုံ ဣစ္ဆန္တိ, ဧတမ္ပိ ပဋိသံဝိဒိတသေသကမေဝ, သဗ္ဗေသမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ အထ အဓိကမေဝ ဟောတိ, သန္နိဓိံ မောစေတ္ဝာ ဌပိတံ ဒုတိယဒိဝသေပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဂိလာနဿ အာဟဋာဝသေသေပိ ဧသေဝ နယော။ ယံ ပန အပ္ပဋိသံဝိဒိတမေဝ ကတ္ဝာ အာဘတံ, တံ ဗဟိအာရာမံ ပေသေတ္ဝာ ပဋိသံဝိဒိတံ ကာရေတ္ဝာ အာဟရာပေတဗ္ဗံ, ဘိက္ခုနာပိ ဝါ ဂန္တ္ဝာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယမ္ပိ ဝိဟာရမဇ္ဈေန ဂစ္ဆန္တာ ဝါ ဝနစရကာဒယော ဝါ ဝနတော အာဟရိတ္ဝာ ဒေန္တိ, ပုရိမနယေနေဝ ပဋိသံဝိဒိတံ ကာရေတဗ္ဗံ။ **တတ္ထဇာတက** န္တိ အာရာမေ ဇာတကမေဝ; မူလခါဒနီယာဒိံ အညေန ကပ္ပိယံ ကတ္ဝာ ဒိန္နံ ပရိဘုဉ္ဇတော အနာပတ္တိ။ သစေ ပန တံ ကမံ ဟရိတ္ဝာ ပစိတ္ဝာ အာဟရန္တိ, န ဝဋ္ဋတိ။ ပဋိသံဝိဒိတံ ကာရေတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

စတုတ္ထပဟင္ဒိဒေသနီယံ ။

သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ

ဟင္ဒိဒေသနိယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟင္ဒိဒေသနိယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၇. သေခိယကဏ္ဍံ

၁. ပရိမဏ္ဍလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

ယာနိ သိက္ခိတသိက္ခေန, **သေခိယာနီ**တိ တာဒိနာ။
ဘာသိတာနိ အယံ ဒါနိ, တေသမ္ပိ ဝဏ္ဏနာက္ကမော။

၅၇၆. တတ္ထ **ပရိမဏ္ဍလ**န္တိ သမန္တတော မဏ္ဍလံ။ **နာဘိမဏ္ဍလံ ဇာဏုမဏ္ဍလ**န္တိ ဥဒ္ဓံ နာဘိမဏ္ဍလံ အဓော ဇာဏုမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေန ဇာဏုမဏ္ဍလဿ ဟေဋ္ဌာ ဇင်္ဃဋ္ဌိကတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တံ နိဝါသနံ ဩတာရေတွာ နိဝါသေတဗ္ဗံ, တတော ပရံ ဩတာရေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ နိသိန္နဿ ဇာဏုမဏ္ဍလတော ဟေဋ္ဌာ စတုရင်္ဂုလမတ္တံ ပဋိစ္ဆန္နံ ဟောတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ; ဧဝံ နိဝါသေန္တဿ ပန နိဝါသနံ ပမာဏိကံ ဝဋ္ဋတိ။ တတြိဒံ ပမာဏံ – ဒီဃတော မုဋ္ဌိပဉ္စကံ, တိရိယံ အဍ္ဎတေယျဟတ္ထံ။ တာဒိသဿ ပန အလာဘေ တိရိယံ ဒွိဟတ္ထပမာဏမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ဇာဏုမဏ္ဍလပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ, နာဘိမဏ္ဍလံ ပန စီဝရေနာပိ သက္ကာ ပဋိစ္ဆာဒေတုန္တိ။ တတ္ထ ဧကပဋ္ဋစီဝရံ ဧဝံ နိဝတ္ထမ္ပိ နိဝတ္ထဋ္ဌာနေ န တိဋ္ဌတိ, ဒုပဋ္ဋံ ပန တိဋ္ဌတိ။

ဩလမ္ဗေန္တော နိဝါသေတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ ဧတ္ထ န ကေဝလံ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဩလမ္ဗေတွာ နိဝါသေန္တဿေဝ ဒုက္ကဋံ, ယေ ပနညေ "တေန ခော ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ဂိဟိနိဝတ္ထံ နိဝါသေန္တိ ဟတ္ထိသောဏ္ဍကံ မစ္ဆဝါလကံ စတုက္ကဏ္ဏကံ တာလဝဏ္ဋကံ သတဝလိကံ နိဝါသေန္တီ"တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၂၈၀) နယေန ခန္ဓကေ နိဝါသနဒောသာ ဝုတ္တာ, တထာ နိဝါသေန္တဿာပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ တေ သဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေန္တဿ န ဟောန္တိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပန တတ္ထေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အသဉ္စိစ္စာတိ ပုရတော ဝါ ပစ္ဆတော ဝါ ဩလမ္ဗေတွာ နိဝါသေဿာမီတိ ဧဝံ အသဉ္စိစ္စ; အထ ခော ပရိမဏ္ဍလံယေဝ နိဝါသေဿာမီတိ ဝိရဇ္ဈိတွာ အပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေန္တဿ အနာပတ္တိ။ **အဿတိယာ**တိ အညဝိဟိတဿာပိ တထာ နိဝါသေန္တဿ အနာပတ္တိ။ **အဇာနန္တဿာ**တိ ဧတ္ထ နိဝါသနဝတ္တံ အဇာနန္တဿ မောက္ခော နတ္ထိ။ နိဝါသနဝတ္တဉှိ သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, တဿ အနုဂ္ဂဟဏမေဝဿ အနာဒရိယံ။ တံ ပန သဉ္စိစ္စ အနုဂ္ဂဏှန္တဿ ယုဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဥဂ္ဂဟိတဝတ္တောပိ ယော အာရုဠှဘာဝံ ဝါ ဩရုဠှဘာဝံ ဝါ န ဇာနာတိ, တဿ အနာပတ္တိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန "ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတုံ အဇာနန္တဿ အနာပတ္တီ"တိ ဝုတ္တံ။ ယော ပန သုက္ခဇင်္ဃော ဝါ မဟာပိဏ္ဍိကမံသော ဝါ ဟောတိ, တဿ သာရုပ္ပတ္ထာယ ဇာဏုမဏ္ဍလတော အဋ္ဌင်္ဂုလာဓိကမ္ပိ ဩတာရေတွာ နိဝါသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဂိလာနဿာတိ ဇင်္ဃာယ ဝါ ပါဒေ ဝါ ဝဏော ဟောတိ, ဥက္ခိပိတွာ ဝါ ဩတာရေတွာ ဝါ နိဝါသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အာပဒါသူ**တိ ဝါဠမိဂါ ဝါ စောရာ ဝါ အနုဗန္ဓန္တိ, ဧဝရူပါသု အာပဒါသု အနာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။ ဖုဿဒေဝတ္ထေရော "အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, တိဝေဒန"န္တိ အာဟ။ ဥပတိဿတ္ထေရော ပန "အနာဒရိယံ ပဋိစ္စာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ "လောကဝဇ္ဇံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒန"န္တိ အာဟ။

၅၇၇. **ပရိမဏ္ဍလံ ပါရုပိတဗ္ဗ**န္တိ "တေန ခော ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ဂိဟိပါရုတံ ပါရုပန္တီ"တိ (စူဠဝ. ၂၈၀) ဧဝံ ဝုတ္တံ အနေကပ္ပကာရံ ဂိဟိပါရုပနံ အပါရုပိတွာ ဣဓ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥဘော ကဏ္ဏေ သမံ ကတွာ ပါရုပနဝတ္တံ ပူရေန္တေန ပရိမဏ္ဍလံ ပါရုပိတဗ္ဗံ။ ဣမာနိ စ ဒွေ သိက္ခာပဒါနိ အဝိသေသေန ဝုတ္တာနိ။ တသ္မာ ဝိဟာရေပိ အန္တရဃရေပိ ပရိမဏ္ဍလမေဝ နိဝါသေတဗ္ဗဉ္စ ပါရုပိတဗ္ဗဉ္စာတိ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ ပဌမသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ သဒ္ဓိံ ထေရဝါဒေန။

၅၇၈. ကာယံ ဝိဝရိတွာတိ ဇတ္တုမ္ပိ ဥရမ္ပိ ဝိဝရိတွာ။ **သုပ္ပဋိစ္ဆန္နေနာ** တိ န သသီသံ ပာရုတေန; အထ ခော ဂဏ္ဌိကံ ပဋိမုဉ္စိတွာ အနုဝါတန္တေန ဂီဝံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဥဘော ကဏ္ဏေ သမံ ကတွာ ပဋိသံဟရိတွာ ယာဝ မဏိဗန္ဓံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အန္တရဃရေ ဂန္တဗ္ဗံ။ ဒုတိယသိက္ခာပဒေ – ဂလဝါဋကတော ပဋ္ဌာယ သီသံ မဏိဗန္ဓတော ပဋ္ဌာယ ဟတ္ထေ ပိဏ္ဍိကမံသတော စ ပဋ္ဌာယ ပါဒေ ဝိဝရိတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ။

၅၇၉. ဝါသူပဂတဿာ တိ ဝါသတ္ထာယ ဥပဂတဿ ရတ္တိဘာဂေ ဝါ ဒိဝသဘာဂေ ဝါ ကာယံ ဝိဝရိတွာပိ နိသီဒတော အနာပတ္တိ။

၅၈၀. သုသံဝုတောတိ ဟတ္ထံ ဝါ ပါဒံ ဝါ အကီဠာပေန္တော; သုဝိနီတောတိ အတ္ထော။

၅၈၂. ဩက္ခိတ္တစက္ခု တိ ဟေဋ္ဌာ ခိတ္တစက္ခု ဟုတွာ။ **ယုဂမတ္တံ ပေက္ခမာနော** တိ ယုဂယုတ္တကော ဟိ ဒန္တော အာဇာနေယျော ယုဂမတ္တံ ပေက္ခတိ, ပုရတော စတုဟတ္ထပ္ပမာဏံ ဘူမိဘာဂံ; ဣမိနာပိ ဧတ္တကံ ပေက္ခန္တေန ဂန္တဗ္ဗံ။ **ယော အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ တဟံ တဟံ ဩလောကေန္တော** တိ ယော တံတံဒိသာဘာဂံ ပါသာဒံ ကူဋာဂါရံ ဝီထိံ ဩလောကေန္တော ဂစ္ဆတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဧကသ္မိံ ပန ဌာနေ ဌတွာ ဟတ္ထိအဿာဒိပရိဿယာဘာဝံ ဩလောကေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ နိသီဒန္တေနာပိ ဩက္ခိတ္တစက္ခုနာဝ နိသီဒိတဗ္ဗံ။

၅၈၄. ဥက္ခိတ္တကာယာ တိ ဥက္ခေပေန; ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ ကရဏဝစနံ ဧကတော ဝါ ဥဘတော ဝါ ဥက္ခိတ္တစီဝရော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ အန္တောဣန္ဒခီလတော ပဋ္ဌာယ န ဧဝံ ဂန္တဗ္ဗံ။ နိသိန္နကာလေ ပန ဓမကရဏံ နီဟရန္တေနာပိ စီဝရံ အနုက္ခိပိတွာဝ နီဟရိတဗ္ဗန္တိ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

၂. ဥဇ္ဇဂ္ဃိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၈၆. ဥဇ္ဇဂ္ဃိကာယာ တိ မဟာဟသိတံ ဟသန္တော။ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ ကရဏဝစနံ။

၅၈၈. အပ္ပသဒ္ဒေါ အန္တရဃရေ တိ ဧတ္ထ ကိတ္တာဝတာ အပ္ပသဒ္ဒေါ ဟောတိ? ဒွါဒသဟတ္ထေ ဂေဟေ အာဒိမှိ သင်္ဃတ္ထေရော, မဇ္ဈေ ဒုတိယတ္ထေရော, အန္တေ တတိယတ္ထေရောတိ ဧဝံ နိသိန္နေသု သင်္ဃတ္ထေရော ဒုတိယေန သဒ္ဓိံ မန္တေတိ, ဒုတိယတ္ထေရော တဿ သဒ္ဒဉ္စေဝ သုဏာတိ, ကထဉ္စ ဝဝတ္ထပေတိ။ တတိယတ္ထေရော ပန သဒ္ဒမေဝ သုဏာတိ, ကထံ န ဝဝတ္ထပေတိ။ ဧတ္တာဝတာ အပ္ပသဒ္ဒေါ ဟောတိ။ သစေ ပန တတိယတ္ထေရော ကထံ ဝဝတ္ထပေတိ, မဟာသဒ္ဒေါ နာမ ဟောတိ။

၅၉၀. ကာယံ ပဂ္ဂဟေတွာ တိ နိစ္စလံ ကတွာ ဥဇုကေန ကာယေန သမေန ဣရိယာပထေန ဂန္တဗ္ဗဉ္စေဝ နိသီဒိတဗ္ဗဉ္စ။

၅၉၂. ဗာဟုံ ပဂ္ဂဟေတွာ တိ နိစ္စလံ ကတွာ။

၅၉၄. သီသံ ပဂ္ဂဟေတွာ တိ နိစ္စလံ ဥဇုံ ဌပယိတွာ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၃. ခမ္ဘကတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၉၆-၈. ခမ္ဘကတော နာမ ကဋိယံ ဟတ္ထံ ဌပေတွာ ကတခမ္ဘော။ **ဩဂုဏ္ဌိတော** တိ သသီသံ ပာရုတော။

၆၀၀. **ဥက္ကုဋိကာယာ** တိ ဧတ္ထ ဥက္ကုဋိကာ ဝုစ္စတိ ပဏှိယော ဥက္ခိပိတွာ အဂ္ဂပါဒေဟိ တ, အဂ္ဂပါဒေ တ ဥက္ခိပိတွာ ပဏှီဟိယေဝ တ ဘူမိံ ဖုသန္တဿ ဂမနံ။ ကရဏဝစနံ ပနေတ္ထ ဝုတ္တလက္ခဏမေဝ။

၆၀၁. **ဒုဿပလ္လတ္ထိကာယာ** တိ ဧတ္ထ အာယောဂပလ္လတ္ထိကာပိ ဒုဿပလ္လတ္ထိကာ ဧဝ။

၆၀၂. **သက္ကစ္စ** န္တိ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။

၆၀၃. **အာကိရန္တေပီ** တိ ပိဏ္ဍပါတံ ဒေန္တေပိ။ **ပတ္တသညီ** တိ ပတ္တေ သညံ ကတွာ။

၆၀၄. **သမသူပကော** နာမ ယတ္ထ ဘတ္တဿ စတုတ္ထဘာဂပ္ပမာဏော သူပေါ ဟောတိ။ **မုဂ္ဂသူပေါ မာသသူပေါ** တိ ဧတ္ထ ကုလတ္ထာဒီဟိ ကတသူပါပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ **ရသရသေ** တိ ဧတ္ထ ဌပေတွာ ဒွေ သူပေ အဝသေသာနိ ဩလောဏီသာကသူပေယျမစ္ဆရသမံသရသာဒီနိ ရသရသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တံ ရသရသံ ဗဟုမ္ပိ ဂဏှန္တဿ အနာပတ္တိ။

၆၀၅. **သမတိတ္တိက** န္တိ သမပုဏ္ဏံ သမဘရိတံ။ **ထူပီကတံ ပိဏ္ဍပါတံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ** တိ ဧတ္ထ ထူပီကတော နာမ ပတ္တဿ အန္တောမုခဝဋ္ဋိလေခံ အတိက္ကမိတွာ ကတော; ပတ္တေ ပက္ခိတ္တော ရစိတော ပူရိတောတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ကတံ အဂဟေတွာ အန္တောမုခဝဋ္ဋိလေခာသမပ္ပမာဏော ဂဟေတဗ္ဗော။

တတ္ထ ထူပီကတံ နာမ “ပဉ္စဟိ ဘောဇနေဟိ ကတ”န္တိ အဘယတ္ထေရော အာဟ။ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော ပန “ပိဏ္ဍပါတော နာမ ယာဂုပိ ဘတ္တမ္ပိ ခါဒနီယမ္ပိ စုဏ္ဏပိဏ္ဍောပိ ဒန္တကဋ္ဌမ္ပိ ဒသိကသုတ္တမ္ပီ”တိ ဣဒံ သုတ္တံ ဝတွာ ဒသိကသုတ္တမ္ပိ ထူပီကတံ န ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ။ တေသံ တဒံ သုတွာ ဘိက္ခူ ရောဟဏံ ဂန္တွာ စူဠသုမနတ္ထေရံ ပုစ္ဆိံသု – “ဘန္တေ ထူပီကတပိဏ္ဍပါတော ကေန ပရိစ္ဆိန္နော”တိ? တေသဉ္စ ထေရာနံ တဒံ အာရောစေသုံ။ ထေရော သုတွာ အာဟ – “အဟော, စူဠနာဂေ သာသနတော ဘဋ္ဌော, အဟံ ဧတဿ သတ္တက္ခတ္တုံ ဝိနယံ တစေန္တော န ကဒါစိ ဧဝံ အဝစံ, အယံ ကုတော လဘိတွာ ဧဝံ ဝဒသီ”တိ။ ဘိက္ခူ ထေရံ ယာစိံသု – “ကထေထ ဒါနိ, ဘန္တေ, ကေန ပရိစ္ဆိန္နော”တိ? “ယာဝကာလိကေနာဝုသော”တိ ထေရော အာဟ။ တသ္မာ ယံကိဉ္စိ ယာဂုဘတ္တံ တ ဖလာဖလံ တ အာမိသဇာတိကံ သမတိတ္တိကမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တဉ္စ ခော အဓိဋ္ဌာနုပဂေန ပတ္တေန, ဣတရေန ပန ထူပီကတမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ယာမကာလိကသတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကာနိ ပန အဓိဋ္ဌာနုပဂပတ္တေပိ ထူပီကတာနိ ဝဋ္ဋန္တိ။ ဒွီသု ပတ္တေသု ဘတ္တံ ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ ပူရေတွာ ဝိဟာရံ ပေသေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ပန ဝုတ္တံ။ ယံ ပတ္တေ ပက္ခိပိယမာနံ ပူဝဥစ္ဆုခဏ္ဍဖလာဖလာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဩရောဟတိ, တံ ထူပီကတံ နာမ န ဟောတိ။ ပူဝဝဋံသကံ ဌပေတွာ ပိဏ္ဍပါတံ ဒေန္တိ, ထူပီကတမေဝ ဟောတိ။ ပုပ္ဖဝဋံသကတက္ကောလကဋုကဖလာဒိဝဋံသကေ ပန ဌပေတွာ ဒိန္နံ ထူပီကတံ န ဟောတိ။ ဘတ္တဿ ဥပရိ ထာလကံ တ ပတ္တံ တ ဌပေတွာ ပူရေတွာ ဂဏှာတိ, ထူပီကတံ နာမ န ဟောတိ။ ကုရုန္ဒိယမ္ပိ ဝုတ္တံ – “ထာလကေ တ ပဏ္ဏေ တ ပက္ခိပိတွာ တံ ပတ္တမတ္ထကေ ဌပေတွာ ဒေန္တိ, ပါဋေက္ကဘာဇနံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။

ဣဓ အနာပတ္တိယံ ဂိလာနော န အာဂတော, တသ္မာ ဂိလာနဿပိ ထူပီကတံ န ဝဋ္ဋတိ။ သဗ္ဗတ္ထ ပန ပဋိဂ္ဂဟေတုမေဝ န ဝဋ္ဋတိ။ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပန သုပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

တတိယော ဝဂ္ဂေါ။

၄. သက္ကစ္စဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၀၆. **သက္ကစ္စ** န္တိ ဧတ္ထာပိ အသက္ကစ္စံ ပဋိဂ္ဂဟဏေယေဝ အာပတ္တိ, ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပန သုပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ။ သက္ကစ္စန္တိ စ ပတ္တသညီတိ စာတိ ဥဘယံ ဝုတ္တနယမေဝ။

၆၀၇. **သပအာန** န္တိ တတ္ထ တတ္ထ ဩဓိံ အကတွာ အနုပဋိပါဋိယာ။ **သမသူပကေ** ဝတ္တဗ္ဗံ ဝုတ္တမေဝ။

၆၁၀. ထူပကတောတိ မတ္တကတော; ဝေမဇ္ဈတောတိ အတ္ထော။

၆၁၁. ပဋ္ဋိစ္ဆာဒေတ္ဗတ ဒေန္တိ တိ မာဃာတသမယာဒီသု ပဋိစ္ဆန္နံ ဗုဒ္ဓနံ ကတ္ဗတ ဒေန္တိ။ ဝိညတ္တိယံ ဝတ္တ ဗ္ဗံ နတ္ထိ။

၆၁၄. ဉဇ္ဈာနသညီ သိက္ခာပဒေပိ ဂိလာနော န မုစ္စတိ။

၆၁၅. နာတိမဟန္တော ကဗဠော တိ မယူရဏ္ဍံ အတိမဟန္တံ, ကုက္ကုဋဏ္ဍံ အတိခုဒ္ဒကံ, တေသံ ဝေမဇ္ဈပ္ပမာဏော။ **ခဇ္ဇကေ** တိ ဧတ္ထ မူလခာဒနီယာဒိ သဗ္ဗံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

စတုတ္ထော ဝဂ္ဂေါ။

၅. ကဗဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၁၇. အနာဟဋေတိ အနာဟရိတေ; မုခဒ္ဗာရံ အသမ္ပာပိတေတိ အတ္ထော။

၆၁၈. သဗ္ဗံ ဟတ္ထ န္တိ သကလဟတ္ထံ။

၆၁၉. သကဗဠေနာတိ ဧတ္ထ ဓမ္မံ ကထေန္တော ဟရီတကံ ဝာ လဋ္ဌိမဓုကံ ဝာ မုခေ ပက္ခိပိတ္ဗာ ကထေတိ။ ယတ္တကေန ဝစနံ အပရိပုဏ္ဏံ န ဟောတိ, တတ္တကေ မုခမ္ဟိ သန္တေ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၆၂၀. ပိဏ္ဍုက္ခေပက န္တိ ပိဏ္ဍံ ဥက္ခိပိတ္ဗာ ဥက္ခိပိတ္ဗာ။

၆၂၁. ကဗဠာဝစ္ဆေဒက န္တိ ကဗဠံ အဝစ္ဆိန္ဒိတ္ဗာ အဝစ္ဆိန္ဒိတ္ဗာ။

၆၂၂. အဝဂဏ္ဍကာရက န္တိ မက္ကဋော ဝိယ ဂဏ္ဍေ ကတ္ဗာ ကတ္ဗာ။

၆၂၃. ဟတ္ထနိဒ္ဓုနက န္တိ ဟတ္ထံ နိဒ္ဓုနိတ္ဗာ နိဒ္ဓုနိတ္ဗာ။

၆၂၄. သိတ္ထာဝကာရက န္တိ သိတ္ထာနိ အဝကိရိတ္ဗာ အဝကိရိတ္ဗာ။

၆၂၅. ဇိဝှာနိစ္ဆာရက န္တိ ဇိဝှံ နိစ္ဆာရေတ္ဗာ နိစ္ဆာရေတ္ဗာ။

၆၂၆. စပုစပုကာရကန္တိ စပု စပူတိ ဧဝံ သဒ္ဒံ ကတ္ဗာ ကတ္ဗာ။

ပဉ္စမော ဝဂ္ဂေါ။

၆. သုရုသုရုဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၂၇. သုရုသုရုကာရကန္တိ သုရုသုရူတိ ဧဝံ သဒ္ဒံ ကတ္ဗာ ကတ္ဗာ။ **ဒဝေ**တိ ပရိဟာသဝစနံ; တံ ယေန ကေနစိ ပရိယာယေန "ကိံ ဗုဒ္ဓော , သီလကဗုဒ္ဓော, ပဋိဗုဒ္ဓော; ကိံ ဓမ္မော, ဂေါဓမ္မော, အဇဓမ္မော; ကိံ သင်္ဃော, မိဂသင်္ဃော, ပသုသင်္ဃော"တိအာဒိနာ နယေန တီဏိ ရတနာနိ အာရဗ္ဘ န ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၆၂၈. ဟတ္ထနိလ္လေဟက န္တိ ဟတ္ထံ နိလ္လေဟိတ္ဗာ နိလ္လေဟိတ္ဗာ။ ဘုဉ္ဇန္တေန ဟိ အင်္ဂုလိမတ္တမ္ပိ နိလ္လေဟိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဃနယာဂုဖာဏိတပါယာသာဒိကေ ပန အင်္ဂုလီဟိ ဂဟေတ္ဗာ အင်္ဂုလိယော မုခေ ပဝေသေတ္ဗာ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပတ္တနိလ္လေဟကဩဋ္ဌနိလ္လေဟကေသု** ပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မာ ဧကင်္ဂုလိယာပိ ပတ္တော န နိ

လ္လေပဟိတဗ္ဗော, ကေသြဋ္ဌောပိ ဇိဝှာဟာယ န နိလ္လေပဟိတဗ္ဗော, သြဋ္ဌမံသေဟိ ဧဝ ပန ဂဟေတ္ဝာ အန္တော ပဝေ သေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၆၃၁. ကောကနဒေတိ ဇေံနာမကေ။ **ကောကနဒန္တိ** ပဒုမံ ဝုစ္စတိ, သော စ ဟသာအော ပဒုမသဏ္ဌာနော, တေနသ္သ ကောကနအောတေ္ဝဝ နာမံ အကံသု။ **န သာမိသေန ဟတ္ထေန ပာနီယထာလက** န္တိ တော် ပဋိက္ကူလဝသေန ပဋိက္ခိတ္တံ, တသ္မာ သင်္ခကမ္ပိ ပုဂ္ဂလိကမ္ပိ ဂိဟိသန္တကမ္ပိ အတ္တနော သန္တကမ္ပိ သင်္ခမ္ပိ သရာဝမ္ပိ ထာလကမ္ပိ န ဂဟေ တဗ္ဗမေဝ, ဂဏှာဟန္တသ္သ ဒုက္ကဋံ။ သစေ ပန ဟတ္ထသ္သ ကေဒေသော အာမိသမက္ခိတော န ဟောတိ, တေန ပဒေ သေန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၆၃၂. ဥဒ္ဓရိတွာ ဝါ တိ သိတ္ထာနိ ဥဒကတော ဥဒ္ဓရိတွာ ကေသ္မိံ ဌာနေ ရာသိံ ကတွာ ဥဒကံ ဆဍ္ဍေတိ။ **ဘိန္ဒိ တွာ ဝါ** တိ သိတ္ထာနိ ဘိန္ဒိတွာ ဥဒကဂတိကာနိ ကတွာ ဆဍ္ဍေတိ။ **ပဋိဂ္ဂဟေ ဝါ** တိ ပဋိဂ္ဂဟေန ပဋိစ္ဆန္တော နံ ပ ဋိဂ္ဂဟေ ဆဍ္ဍေတိ။ **နီဟရိတွာ** တိ ဗဟိ နီဟရိတွာ ဆဍ္ဍေတိ; ဧဝံ ဆဍ္ဍေန္တသ္သ အနာပတ္တိ။

၆၃၄. သေတစ္ဆတ္တ န္တိ ဝတ္ထပလိဂုဏ္ဌိတံ ပဏ္ဍုရစ္ဆတ္တံ။ **ကိလဉ္ဇစ္ဆတ္တ** န္တိ ဝိလီဝစ္ဆတ္တံ။ **ပဏ္ဏ စ္ဆတ္တ** န္တိ တာလပဏ္ဏာဒီဟိ ယေဟိ ကေဟိစိ ကတံ။ **မဏ္ဍလဗဒ္ဓံ သလာကဗဒ္ဓ** န္တိ ဣဒံ ပန တိဏ္ဏမ္ပိ ဆတ္တာနံ ပဉ္ဇ ရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တာနိ ဟိ မဏ္ဍလဗဒ္ဓာနိ စေဝ ဟောန္တိ သလာကဗဒ္ဓာနိ စ။ ယမ္ပိ တတ္ထဇာတကဒဏ္ဍကေ န ကတံ ဧကပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ ဟောတိ, တမ္ပိ ဆတ္တမေဝ။ ဧတေသု ယံကိဉ္စိ ဆတ္တံ ဟတ္ထေ ဟတ္ထိ အဿာတိ **ဆတ္တ ပါဏိ**။ သော တံ ဆတ္တံ ဓာရယမာနော ဝါ အံသေ ဝါ ကတွာ ဥရုမှိ ဝါ ဌပေတွာ ယာဝ ဟတ္ထေန န မုစ္စတိ, တာဝ ဿ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဒေသေန္တဿ ဝုတ္တနယေန ဒုက္ကဋံ။ သစေ ပနဿ အညော ဆတ္တံ ဓာရေတိ, ဆ တ္တပါဒုကာယ ဝါ ဌိတံ ဟောတိ, ဟတ္ထတော အပဂတမတ္တေ ဆတ္တပါဏိ နာမ န ဟောတိ။ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေ တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဓမ္မပရိစ္ဆေအော ပနေတ္ထ ပဒသောဓမ္မေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆၃၅. ဒဏ္ဍပါဏိဿာ တိ ဧတ္ထ ဒဏ္ဍော နာမ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ စတုဟတ္ထပ္ပမာဏော ဒဏ္ဍပါဏိဘာ ဝေ ပနဿ ဆတ္တပါဏိမှိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆၃၆. သတ္ထပါဏိမှိ ပိ ဧသေဝ နယော။ အသိံ သန္နဟိတွာ ဌိတောပိ ဟိ သတ္ထပါဏိသင်္ချံ န ဂစ္ဆတိ။

၆၃၇. အာဝုဓပါဏိဿာ တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ – ''အာဝုဓံ နာမ စာပေါ ကောဒဏ္ဍော''တိ, အထ ခေါ သဗ္ဗာ ပိ ဓနုဝိကတိ သဒ္ဓိံ သရဝိကတိယာ အာဝုဓန္တွေ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မာ သဒ္ဓိံ ဝါ သရေန ဓနုံ ဂဟေတွာ သုဒ္ဓဓနုံ ဝါ သုဒ္ဓ သရံ ဝါ သဇိယဓနုံ ဝါ နိဇ္ဇိယဓနုံ ဝါ ဂဟေတွာ ဌိတဿ ဝါ နိသိန္နဿ ဝါ ဓမ္မော ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပနဿ ဓနုံ ကဏ္ဌေပိ ပဋိမုက္ကံ ဟောတိ, ယာဝ ဟတ္ထေန န ဂဏှာတိ, တာဝ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ။

ဆဋ္ဌော ဝဂ္ဂေါ။

၇. ပါဒုကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၃၈. အက္ကန္တဿာ တိ ဆတ္တဒဏ္ဍကေ အင်္ဂုလန္တရံ အပ္ပဝေသေတွာ ကေဝလံ ပါဒုကံ အက္ကမိတွာ ဌိ တဿ။ **ပဋိမုက္ကဿာ** တိ ပဋိမုဉ္စိတွာ ဌိတဿ။ ဥပါဟနာယပိ ဧသေဝ နယော။ **သြမုက္ကော** တိ ပနေတ္ထ ပဏှိ ကဗဒ္ဓံ သြမုဉ္စိတွာ ဌိတော ဝုစ္စတိ။

၆၄၀. ယာနဂတဿာ တိ ဧတ္ထ သစေပိ ဒွီဟိ ဇနေဟိ ဟတ္ထသင်္ဃာဋေန ဂဟိတော, သာဋကေ ဝါ ဌပေတွာ ဝံ သေန ဝယှတိ, အယုတ္တေ ဝါ ဝယှာဒိကေ ယာနေ, ဝိသင်္ခရိတွာ ဝါ ဌပိတေ စက္ကမတ္တေပိ နိသိန္နော ယာနဂ တောတေ္ဝဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ သစေ ပန ဒွေပိ ဧကယာနေ နိသိန္နာ ဟောန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ ဝိသုံ နိသိန္နေသုပိ ဥစ္စေ ယာ နေ နိသိန္နေန နီစေ နိသိန္နဿ ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ, သမပ္ပမာဏေပိ ဝဋ္ဋတိ။ ပုရိမေ ယာနေ နိသိန္နေန ပစ္ဆိမေ နိသိန္န ဿ ဝဋ္ဋတိ။ ပစ္ဆိမေ ပန ဥစ္စတရေပိ နိသိန္နေန ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၆၄၁. သယနဂတဿာ တိ အန္တမသော ကဋ္ဌသာရကေပိ ပကတိဘူမိယမ္ပိ နိပန္နဿ ဥစ္စေပိ မဉ္စပီဌေ တ ဘူမိပ ဒေသေ တ ဌိတေန နိသိန္နေန တ ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သယနဂတေန ပန သယနဂတဿ ဥစ္စတရေ တ သမပ္ပမာဏေ တ နိပန္နေန ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ နိပန္နေန စ ဌိတဿ တ နိသိန္နဿ တ ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ, နိသိန္နေနာပိ ဌိတဿ တ နိသိန္နဿ တ ဝဋ္ဋတိ။ ဌိတေန ဌိတဿေဝ ဝဋ္ဋတိ။

၆၄၂. ပလ္လတ္ထိကာယာ တိ အာယောဂပလ္လတ္ထိကာယ တ ဟတ္ထပလ္လတ္ထိကာယ တ ဒုဿပလ္လတ္ထိ ကာယ တ ယာယ ကာယစိ ပလ္လတ္ထိကာယ နိသိန္နဿ အဂိလာနဿ ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၆၄၃. ဝေဌိတသီသဿာ တိ ဒုဿဝေဌနေန တ မောဠိအာဒီဟိ တ ယထာ ကေသန္တော န ဒိဿတိ; ဧဝံ ဝေဌိတသီ သဿ။

၆၄၄. ဩဂုဏ္ဌိတသီသဿာ တိ သသီသံ ပာရုတဿ။

၆၄၅. ဆမာယံ နိသိန္နေနာ တိ ဘူမိယံ နိသိန္နေန။ **အာသနေ နိသိန္နဿာ** တိ အန္တမသော ဝတ္ထမ္ပိ တိဏာနိပိ သ န္ထရိတွာ နိသိန္နဿ။

၆၄၇. ဆပကဿာ တိ စဏ္ဍာလဿ။ **ဆပကီ**တိ စဏ္ဍာလီ။ **နိလီနော**တိ ပဋိစ္ဆန္နော ဟုတွာ။ **ယတြ ဟိ နာမာ** တိ ယော ဟိ နာမ။ **သဗ္ဗမိဒံ စရိမံ ကတန္တိ တတ္ထေဝ ပရိပတိ** တိ "သဗ္ဗော အယံ လောကော သင္ကရံ ဂတော နိမ္မရိယာ ဒော"တိ ဣမံ ဝစနံ ဝတွာ တတ္ထေဝ တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ အန္တရာ ရုက္ခတော ပတိတော။ ပတိတွာ စ ပန ဥဘိန္နမ္ပိ ပုရ တော ဌတွာ ဣမံ ဂာထံ အဘာသိ –

"ဥဘော အတ္ထံ န ဇာနန္တိ။ပေ.။ အသ္မာ ကုမ္ဘမိဝာဘိဒာ"တိ။

တတ္ထ **ဥဘော အတ္ထံ န ဇာနန္တိ** တိ ဒွေပိ ဇနာ ပာဠိယာ အတ္ထံ န ဇာနန္တိ။ **ဓမ္မံ န ပဿရေ** တိ ပာဠိံ န ပဿ န္တိ။ ကတမေ တေ ဥဘောတိ? **"ယော စာယံ မန္တံ တစေတိ, ယော စာဓမ္မေနဓီယတီ"** တိ။ ဧဝံ ဗြာဟ္မဏဉ္စ ရာဇာန ဉ္စ ဥဘောပိ အဓမ္မိကဘာဝေ ဌပေသိ။

တတော ဗြာဟ္မဏော **သာလီနန္တိ** ကထမာဟ။ တဿတ္ထော – ဇာနာမဟံ ဘော "အယံ အဓမ္မော"တိ; အပိ စ ခေါ မယာ ဒီဃရတ္တံ သပုတ္တဒာရပရိဇနေန ရညော သန္တကော သာလီနံ ဩဒနော ဘုတ္တော။ **သုစိမံသူပသေစနော**တိ နာနပ္ပကာရဝိကတိသမ္ပာဒိတံ သုစိမံသူပသေစနံ မိဿီကရဏမဿာတိ **သုစိမံသူပသေစနော။ တသ္မာ ဓမ္မေ န ဝတ္တာမီ**တိ ယသ္မာ ဧဝံ မယာ ရညော ဩဒနော ဘုတ္တော, အညေ စ ဗဟူ လာဘာ လဒ္ဓါ, တသ္မာ ဓမ္မေ အဟံ န ဝတ္တာ မိ ဥဒရေ ဗဒ္ဓေါ ဟုတွာ, န ဓမ္မံ အဇာနန္တော။ အယဉှိ ဓမ္မော အရိယေဟိ ဝဏ္ဏိတော ပသတ္ထော ထောမိတောတိ ဇာနာမိ။

အထ နံ ဆပကော **"ဓိရတ္ထု"** တိအာဒိနာ ကထာဒွယေန အဇ္ဈဘာသိ။ တဿတ္ထော – ယော တယာ ဓနလာ ဘော စ ယသလာဘော စ လဒ္ဓေါ, ဓိရတ္ထု တံ ဓနလာဘံ ယသလာဘဉ္စ ဗြာဟ္မဏ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ အယံ တယာ လ ဒ္ဓေါ လာဘော အာယတိံ အပာယေသု ဝိနိပါတနဟေတုနာ သမ္ပတိ စ အဓမ္မစရဏေန ဝုတ္တိ နာမ ဟောတိ။ ဧဝရူပါ ယာ ဝုတ္တိ အာယတိံ ဝိနိပါတေန ဣဓ အဓမ္မစရဏေန တ နိပ္ပဇ္ဇတိ, ကိံ တာယ ဝုတ္တိယာ? တေန ဝုတ္တံ –

"ဓိရတ္ထု တံ ဓနလာဘံ၊ ယသလာဘဉ္စ ဗြာဟ္မဏ။
ယာ ဝုတ္တိ ဝိနိပါတေန၊ အဓမ္မစရဏေန တ"တိ။

ပရိဗ္ဗဇ မဟာဗ္ရဟ္မေ တိ မဟာဗြာဟ္မဏ ဣတော ဒိသာ သီဃံ ပလာယဿု။ **ပစန္တညေပိ ပာဏိနော** တိ အညေ ပိ သတ္တာ ပစန္တိ စေဝ ဘုဉ္ဇန္တိ စ; န ကေဝလံ တွဉ္စေဝ ရာဇာ စ။ **မာ တွံ အဓမ္မော အာစရိတော အသ္မာ ကုမ္ဘမိ**

တာဘိအာတိ သစေ ဟိ တဝ္ံ ဣတော အပရိဗ္ဗဇိတ္ဝာ ဣမံ အဓမ္မံ အာစရိဿသိ, တတော တဝ္ံ သော အဓမ္မော ဧဝံ အာစရိတော ယထာ ဥဒကကုမ္ဘံ ဟသာဏော ဘိန္ဒေယျ; ဧဝံ ဘေစ္ဆတိ, တေန မယံ တံ ဝဒာမ –

''ပရိဗ္ဗဇ မဟာဗ္ရဟ္မေ၊ ပစန္တညေပိ ဟာဏိနော။
မာ တဝ္ံ အဓမ္မော အာစရိတော၊ အသ္မာ ကုမ္ဘမိဝါဘိဒါ''တိ။

ဥစ္စေ အာသနေ တိ အန္တမသော ဘူမိပ္ပဒေသေပိ ဥန္နတဋ္ဌာနေ နိသိန္နဿ ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၆၄၈. န ဌိတော နိသိန္နဿာ တိ သစေပိ ထေရုပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဌိတံ ဒဟရဘိက္ခုံ အာသနေ နိသိန္နော မဟာထေရော ပဉှံ ပုစ္ဆတိ, န ကထေတဗ္ဗံ။ ကရဝေန ပန ထေရံ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပုစ္ဆထာတိ ဝတ္တုံ န သက္ကာ, ပဿေ ဌိတဘိက္ခုဿ ကထေမီတိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၆၄၉. န ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တေနာ တိ တွေ သစေ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တံ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ, န ကထေတဗ္ဗံ။ ပစ္ဆိမဿ ဘိက္ခုနော ကထေမီတိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သဒ္ဓိံ ဥဂ္ဂဟိတဓမ္မံ ပန သဇ္ဈာယိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သမဓုရေန ဂစ္ဆန္တဿ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၆၅၀. န ဥပ္ပထေနာ တိ တွောပိ သစေ ဒွေပိ သကဋပထေ ဧကေကစက္ကပထေန တ ဥပ္ပထေန တ သမဓုရံ ဂစ္ဆန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။

၆၅၁. အသဉ္စိစ္စာ တိ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တဿ သဟသာ ဥစ္စာရော တ ပဿာဝေ တ နိက္ခမတိ, အသဉ္စိစ္စ ကတော နာမ အနာပတ္တိ။

၆၅၂. န ဟရိတေတိ တွေ ယမ္ပိ ဇီဝရုက္ခဿ မူလံ ပထဝိယံ ဒိဿမာနံ ဂစ္ဆတိ, သာခါ တ ဘူမိလဂ္ဂါ ဂစ္ဆတိ, သဗ္ဗံ ဟရိတသင်္ခါတမေဝ။ ခန္ဓေ နိသီဒိတွာ အပ္ပဟရိတဋ္ဌာနေ ဟာတေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အပ္ပဟရိတဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တဿေဝ သဟသာ နိက္ခမတိ, ဂိလာနဋ္ဌာနေ ဌိတော ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိ။ **အပ္ပဟရိတေ ကတော**တိ အပ္ပဟရိတံ အလဘန္တေန တိဏဏ္ဍုပကံ တ ပလာလဏ္ဍုပကံ တ ဌပေတွာ ကတောပိ ပစ္ဆာ ဟရိတံ ဩတ္ထရတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ခေဠေန စေတ္ထ သိင်္ဃာဏိကာပိ သင်္ဂဟိတာတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

၆၅၃. န ဥဒကေတိ ဧတံ ပရိဘောဂဥဒကမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဝစ္စကုဋိသမုဒ္ဒာဒိဥဒကေသု ပန အပရိဘောဂေသု အနာပတ္တိ။ ဒေဝေ ဝဿန္တေ သမန္တတော ဥဒကောဃော ဟောတိ, အနုဒကဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တဿေဝ နိက္ခမတိ, ဝဋ္ဋတိ။ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ – ''ဧတာဒိသေ ကာလေ အနုဒကဋ္ဌာနံ အလဘန္တေန ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သေသံ သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

သတ္တမော ဝဂ္ဂေါ။

သမုဋ္ဌာနာဒိဒီပနတ္ထာယ ပနေတ္ထ ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ – ဥဇ္ဇဂ္ဃိကဥစ္စာသဒ္ဒပဋိသံယုတ္တာနိ စတ္တာရိ, သကဗဠေန မုခေန ဗျာဟရဏံ ဧကံ, ဆမာနိစာသနဋ္ဌာနပစ္ဆတောဂမနဥပ္ပထဂမနပဋိသံယုတ္တာနိ ပဉ္စာတိ ဣမာနိ ဒသ သိက္ခာပဒါနိ သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနာနိ ကာယဝါစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌဟန္တိ, ကိရိယာနိ, သညာဝိမောက္ခာနိ, သစိတ္တကာနိ, လောကဝဇ္ဇာနိ, ကာယကမ္မဝစီကမ္မာနိ, အကုသလစိတ္တာနိ, ဒုက္ခဝေဒနာနီတိ။

သူပောဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပဒံ ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ ကာယစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဆတ္တပာဏိဒဏ္ဍပာဏိသတ္ထပာဏိအာဝုဓပာဏိပါဒုကဥပာဟနယာနသယနပလ္လတ္ထိကဝေဌိတဩဂုဏ္ဌိတနာမကာနိ ဧကာဒသ သိက္ခာပဒါနိ ဓမ္မဒေသနသမုဋ္ဌာနာနိ ဝါစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌဟန္တိ, ကိရိယာကိရိယာနိ, သညာဝိမောက္ခာနိ, သစိတ္တကာနိ, လောကဝဇ္ဇာနိ, ဝစီကမ္မာနိ, အကုသလစိတ္တာနိ, ဒုက္ခဝေဒနာနီတိ။

အဝသေသာနိ တေပဏ္ဏာသ သိက္ခာပဒာနိ ပဉ္စမဟာရာဇိကသမုဋ္ဌာနာနီတိ။

သဗ္ဗသေခိယေသု အာဗာဓပစ္စယာ အနာပတ္တိ, ထူပိကတပိဏ္ဍပာတေ သူပဗျဉ္ဇနေန ပဋိစ္ဆာဒနေ ဥဇ္ဈာနသညိမ္ဟီတိ တီသု သိက္ခာပဒေသု ဂိလာနော နတ္ထီတိ။

သေခိယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သေခိယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၈. သတ္တာဓိကရဏသမထာ

၆၅၅. အဓိကရဏသမထေသု – **သတ္တာ** တိ တေသံ ဓမ္မာနံ သင်္ချာပရိစ္ဆေဒေါ။ စတုဗ္ဗိဓံ အဓိကရဏံ သမေန္တိ ဝူပသမေန္တီတိ **အဓိကရဏသမထာ**။ တေသံ ဝိတ္ထာရော ခန္ဓကေ စ ပရိဝါရေ စ ဝုတ္တော, တသ္မာ တတ္ထ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ

ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနန္တရာယေန ယထာ၊ နိဋ္ဌိတာ ဝဏ္ဏနာ အယံ။
အနန္တရာယေန တထာ၊ သန္တိံ ပပ္ပောန္တု ပါဏိနော။

စိရံ တိဋ္ဌတု သဒ္ဓမ္မော၊ ကာလေ ဝဿံ စိရံ ပဇံ။
တပ္ပေတု ဒေဝေါ ဓမ္မေန၊ ရာဇာ ရက္ခတု မေဒနိန္တိ။

မဟာဝိဘင်္ဂေါ နိဋ္ဌိတော။

॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ

၁. ဟာရာဇိကကဏ္ဍံ (ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ)

ယော ဘိက္ခူနံ ဝိဘင်္ဂဿ၊ သင်္ဂဟိတော အနန္တရံ။
ဘိက္ခုနီနံ ဝိဘင်္ဂဿ၊ တဿ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော။

ပတ္တော ယတော တတော တဿ၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနံ။
ကာတုံ ဟာရာဇိကေ တာဝ၊ ဟောတိ သံဝဏ္ဏနာ အယံ။

၁. ပဌမဟာရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၅၆. **တေန သမယေန ဗုဒ္ဓော ဘဂဝတ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ။ပေ။ သာဠှော မိကာရနတ္တာ**တိ ဧတ္ထ **သာဠှော**
ဟောတိ တဿ နာမံ; မိကာရမာတုယာ ပန နတ္တာ ဟောတိ, တေန ဝုတ္တံ – “မိကာရနတ္တာ”တိ။ **နဝကမ္မိက**န္တိ နဝက
မ္မာဓိဋ္ဌာယိကံ။ **ပဏ္ဍိတာ**တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတာ။ **ဗျတ္တာ**တိ ဝေယျတ္တိကေန သမန္နာဂတာ။ **မေဓာဝိနီ**တိ
ဟာဠိဂ္ဂဟဏေ သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယ အတ္ထဂ္ဂဟဏေ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ သတိယာ သမန္နာဂတာ။ **ဒက္ခာ**တိ ဆေ
ကာ; အဝိရဇ္ဈိတွာ သီဃံ ကတ္တဗ္ဗကာရိနီတိ အတ္ထော။ **အနလသာ**တိ အာလသိယဝိရဟိတာ။ **တတြုပာယာယာ**တိ
တေသု တေသု ကမ္မေသု ဥပာယဘူတာယ။ **ဝီမံသာယာ**တိ ကတ္တဗ္ဗကမ္မူပပရိက္ခာယ ။ **သမန္နာဂတာ**တိ သမ္ပယုတ္
တာ။ **အလံ ကာတု**န္တိ သမတ္ထာ တံ တံ ကမ္မံ ကာတုံ။ **အလံ သံဝိဓာတု**န္တိ ဧဝဉ္စ ဧဝဉ္စ ကတ္တဗ္ဗံ ဟောတူတိ ဧဝံ သံဝိဒဟိ
တုမ္ပိ သမတ္ထာ။ **ကတာကတံ ဇာနိတု**န္တိ ကတဉ္စ အကတဉ္စ ဇာနိတုံ။ **တေ**တိ တေ ဥဘော; သာ စ သုန္ဒရီနန္ဒာ သော
စ သာဠှောတိ အတ္ထော။ **ဘတ္တဂ္ဂေ**တိ ပရိဝေသနဋ္ဌာနေ။ **နိကူဋေ**တိ ကောဏသဒိသံ ကတွာ ဒဿိတေ ဂမ္ဘီရေ။
ဝိဿရော မေ ဘဝိဿတီတိ ဝိရူပေါ မေ သရော ဘဝိဿတိ; ဝိပ္ပကာရသဒ္ဒော ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။ **ပတိမာ
နေန္တီ**တိ အပေက္ခမာနာ။ **ကျာဟ**န္တိ ကိံ အဟံ။ **ဇရာဒုဗ္ဗလာ**တိ ဇရာယ ဒုဗ္ဗလာ။ **စရဏဂိလာနာ**တိ ဟာဒရောဂေန သ
မန္နာဂတာ။

၆၅၇-၈. **အဝဿုတာ**တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန အဝဿုတာ; တိန္တာ ကိလိန္နာတိ အတ္ထော။ ပဒဘာဇနေ ပနဿ
သ တမေဝ ရာဂံ ဂဟေတွာ “သာရတ္တာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သာရတ္တာ**တိ ဝတ္ထံ ဝိယ ရင်္ဂဇာတေန ကာယသံ
သဂ္ဂရာဂေန သုဋ္ဌု ရတ္တာ။ **အပေက္ခဝတီ**တိ တဿေဝ ရာဂဿ ဝသေန တသ္မိံ ပုရိသေ ပဝတ္တာယ အပေက္ခာယ
သမန္နာဂတာ။ **ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ**တိ တေန ရာဂေန တသ္မိံ ပုရိသေ ဗန္ဓိတွာ ဌပိတစိတ္တာ ဝိယ။ ဧသ နယော ဒုတိယပဒဝိ
ဘင်္ဂေပိ။ **ပုရိသပုဂ္ဂလဿာ**တိ ပုရိသသင်္ခါတဿ ပုဂ္ဂလဿ။ **အဓက္ခက**န္တိ အက္ခကာနံ အဓော။ **ဥဗ္ဘဇာဏုမ
ဏ္ဍလ**န္တိ ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ ဥပရိ။ ပဒဘာဇနေ ပန ပဒပဋိပါဋိယာ ဧဝ “ဟေဋ္ဌက္ခကံ ဥပရိဇာဏုမဏ္ဍလ”န္တိ ဝုတ္တံ။
ဧတ္ထ စ ဥဗ္ဘကပ္ပရမ္ပိ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလေနေဝ သင်္ဂဟိတံ။ သေသံ မဟာဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပု
ရိမာယော ဥပဟအာယာ**တိ သာဓာရဏဟာရာဇိကေဟိ ဟာရာဇိကာယော စတဿော ဥပဟအာယာတိ အတ္ထော။ **ဥဗ္ဘဇာဏုမ
ဏ္ဍလိကာ**တိ ဣဒံ ပန ဣမိဿာ ဟာရာဇိကာယ နာမမတ္တံ, တသ္မာ ပဒဘာဇနေ န ဝိစာရိတံ။

၆၅၉. ဧဝံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသိက္ခာပဒံ ပဒာနုက္ကမေန ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ အဝဿုတာဒိဘေဒေန အာပတ္တိဘေဒံ ဒဿေတုံ
“ဥဘတောအဝဿုတေ”တိအာဒိမာဟ။ **တတ္ထ ဥဘတောအဝဿုတေ**တိ ဥဘတောအဝဿဝေ; ဘိက္ခုနိယာ စေဝ ပု
ရိသဿ စ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန အဝဿုတဘာဝေ သတီတိ အတ္ထော။ **ကာယေန ကာယံ အာမသတီ**တိ ဘိက္ခုနီ ယ
ထာပရိစ္ဆိန္နေန ကာယေန ပုရိသဿ ယံကိဉ္စိ ကာယံ ပုရိသော တ ယေန ကေနစိ ကာယေန ဘိက္ခုနိယာ ယထာပရိစ္ဆိန္န
ံ ကာယံ အာမသတိ, ဥဘယထာပိ ဘိက္ခုနိယာ ဟာရာဇိကံ။ **ကာယေန ကာယပဋိဗဒ္ဓ**န္တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ အတ္တနော
ကာယေန ပုရိသဿ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ။ **အာမသတီ**တိ ဧတ္ထ သယံ တ အာမသတု, တဿ တ အာမသနံ သာဒိယတု, ထုလ္လ
စ္စယမေဝ။ **ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ကာယ**န္တိ အတ္တနော ဝုတ္တပ္ပကာရကာယပဋိဗဒ္ဓေန ပုရိသဿ ကာယံ။ **အာမသတီ**
တိ ဣဓာပိ သယံ တ အာမသတု, တဿ တ အာမသနံ သာဒိယတု, ထုလ္လစ္စယမေဝ။ အဝသေသပဒေသုပိ ဣမိနာဝ န
ယေန ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သစေ ပန ဘိက္ခု စေဝ ဘိက္ခုနီ စ ဟောတိ, တတ္ထ စေ ဘိက္ခုနီ အာမသတိ, ဘိက္ခု နိစ္စလော ဟုတ္ဝာ စိတ္တေန သာဒိယတိ, ဘိက္ခု အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗော။ သစေ ဘိက္ခု အာမသတိ, ဘိက္ခုနီ နိစ္စလာ ဟုတ္ဝာ စိတ္တေနေဝ အဓိဝာသေတိ, ကာယင်္ဂံ အစောပယမာနာပိ ပါရာဇိကက္ခေတ္တေ ပါရာဇိကေန, ထုလ္လစ္စယက္ခေတ္တေ ထုလ္လစ္စယေန, ဒုက္ကဋက္ခေတ္တေ ဒုက္ကဋေန ကာရေတဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? ''ကာယသံသဂ္ဂံ သာဒိယေယျာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ အယံ အဋ္ဌကထာသု ဝိနိစ္ဆယော။ ဧဝံ ပန သတိ ကိရိယာသမုဋ္ဌာနတာ န ဒိဿတိ, တသ္မာ တဗ္ဗဟုလနယေန သာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၆၆၀. **ဥဗ္ဘက္ခက** န္တိ အက္ခကာနံ ဥပရိ။ **အဓောဇာဏုမဏ္ဍလ** န္တိ ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ ဟေဋ္ဌာ။ ဧတ္ထ စ အဓောကပ္ပရမ္ပိ အဓောဇာဏုမဏ္ဍလေနေဝ သင်္ဂဟိတံ။

၆၆၂. **ကေဝလာအဝဿုတေ** တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ကေဝလာတိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ, တထာပိ ဘိက္ခုနိယာ ဧဝ အဝဿုတေ သတိ အယံ အာပတ္တိဘေဒော ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ရာယံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝိနိစ္ဆယော – ဘိက္ခုနီ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန အဝဿုတာ, ပုရိသောပိ တထေဝ။ အဓက္ခကေ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလေ ကာယပ္ပဒေသေ ကာယသံသဂ္ဂသာဒိယနေ သတိ ဘိက္ခုနိယာ ပါရာဇိကံ။ ဘိက္ခုနိယာ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ, ပုရိသဿ မေထုနရာဂေ ဝါ ဂေဟဿိတပေမေ ဝါ သုဒ္ဓစိတ္တေ ဝါ ဟောတု, ထုလ္လစ္စယမေဝ။ ဘိက္ခုနိယာ မေထုနရာဂေ, ပုရိသဿ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ ဝါ မေထုနရာဂေ ဝါ ဂေဟဿိတပေမေ ဝါ သုဒ္ဓစိတ္တေ ဝါ ဟောတု, ဒုက္ကဋံ။ ဘိက္ခုနိယာ ဂေဟဿိတပေမေ, ပုရိသဿ ဝုတ္တေသု စတူသု ယံ ဝါ တံ ဝါ ဟောတု, ဒုက္ကဋမေဝ။ ဘိက္ခုနိယာ သုဒ္ဓစိတ္တေ, ပုရိသဿ ဝုတ္တေသု စတူသု ယံ ဝါ တံ ဝါ ဟောတု, အနာပတ္တိ။

သစေ ပန ဘိက္ခု စေဝ ဟောတိ ဘိက္ခုနီ စ ဥဘိန္နံ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ, ဘိက္ခုဿ သင်္ဃာဒိသေသော, ဘိက္ခုနိယာ ပါရာဇိကံ။ ဘိက္ခုနိယာ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ, ဘိက္ခုဿ မေထုနရာဂေ ဝါ ဂေဟဿိတပေမေ ဝါ, ဘိက္ခုနိယာ ထုလ္လစ္စယံ, ဘိက္ခုဿ ဒုက္ကဋံ။ ဥဘိန္နံ မေထုနရာဂေ ဝါ ဂေဟဿိတပေမေ ဝါ, ဥဘိန္နမ္ပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ ယဿ ယတ္ထ သုဒ္ဓစိတ္တံ, တဿ တတ္ထ အနာပတ္တိ။ ဥဘိန္နမ္ပိ သုဒ္ဓစိတ္တံ, ဥဘိန္နမ္ပိ အနာပတ္တိ။

၆၆၃. **အနာပတ္တိ အသဉ္စိစ္စာ** တိအာဒီသု ဝိရဇ္ဈိတ္ဝာ ဝါ အာမသန္တိယာ အညဝိဟိတာယ ဝါ ''အယံ ပုရိသော ဝါ ဣတ္ထီ ဝါ''တိ အဇာနန္တိယာ ဝါ တေန ဖုဋ္ဌာယပိ တံ ဖဿံ အသာဒိယန္တိယာ ဝါ အာမသနေပိ သတိ အနာပတ္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ ။

ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒ္ဝိဝေဒနန္တိ။

ပဌမပါရာဇိကံ။

၂. ဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၆၄. ဒုတိယေ ပါရာဇိကေ – **ကစ္စိ နော သာ** တိ ကစ္စိ နု သာ။ **အဝဏ္ဏော**တိ အဂုဏော။ **အကိတ္တိ** တိ နိန္ဒာ။ **အယသော**တိ ပရိဝါရဝိပတ္တိ; ပရမ္မုခဂရဟာ ဝါ။

၆၆၅. **ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာ** တိ ဣဒမ္ပိ ဣမိဿာ ပါရာဇိကာယ နာမမတ္တမေဝ, တသ္မာ ပဒဘာဇနေ န ဝိစာရိတံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

၆၆၆. **သာ ဝါ အာရောစေတီ**တိ ယာ ပါရာဇိကံ အာပန္နာ, သာ သယံ အာရောစေတိ။ **အဋ္ဌန္နံ ပါရာဇိကာနံ အညတရန္တိ** ဘိက္ခူဟိ သာဓာရဏာနံ စတုန္နံ အသာဓာရဏာနဉ္စ စတုန္နမေဝ အညတရံ။ ဣဒဉ္စ ပါရာဇိကံ ပစ္ဆာ ပညတ္တံ, တသ္မာ ''အဋ္ဌန္န''န္တိ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တံ။ ပုရိမေန ပန သဒ္ဓိံ ယုဂဠတ္တာ ဣမသ္မိံ ဩကာသေ ဌပိတန္တိ ဝေဒိတ

ဗ္ဗံ။ **ခုရံ နိက္ခိတ္တမတ္တေ** တိ ခုရေ နိက္ခိတ္တမတ္တေ။ ဝိတ္ထာရကထာ ပနေတ္ထ သဟ္ပာဏကဝဂ္ဂမှိ ဒုဋ္ဌုလ္လ သိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ရ ဟိ ပာစိတ္တိယံ, ဣဓ ပာရာဇိကန္တိ အယမေဝ ဝိသေသော။ သေသံ တာဒိသမေဝ။ **ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာ** တိ ဣဒမ္ပိ ဣမိဿာ ပာရာဇိကာယ နာမမတ္တမေဝ, တသ္မာ ပဒဘာဇနေ န ဝိစာရိတံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ခုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဒုတိယပာရာဇိကံ။

၃. တတိယပာရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၆၉. တတိယေ – **ခမ္မေနာ**တိ ဘူတေန ဝတ္ထုနာ။ **ဝိနယေနာ**တိ စောဒေတွာ သာရေတွာ။ ပဒဘာဇနံ ပနဿ ''ယေန ခမ္မေန ယေန ဝိနယေန ဥက္ခိတ္တော သုဥက္ခိတ္တော ဟောတီ''တိ ဣမံအဓိပ္ပာယမတ္တံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **သတ္ထုသာသနေနာ** တိ ဉတ္တိသမ္ပဒာယ စေဝ အနုသာဝနသမ္ပဒာယ စ။ ပဒဘာဇနေ ပနဿ ''ဇိနသာသနေန ဗုဒ္ဓသာသ နေနာ''တိ ဝေဝစနမတ္တမေဝ ဝုတ္တံ။ **သင်္ဃံ တ ဂဏံ တ** တိအာဒီသု ယေန သင်္ဃေန ကမ္မံ ကတံ, တံ သင်္ဃံ တ တတ္ထ သမ္ဗဟုလပုဂ္ဂလသင်္ခာတံ ဂဏံ တ, ဧကပုဂ္ဂလံ တ တံ ကမ္မံ တ န အာဒိယတိ, န အနုဝတ္တတိ, န တတ္ထ အာဒရံ ဇနေ တီတိ အတ္ထော။ **သမာနသံဝါသကာ ဘိက္ခူ ဝုစ္စန္တိ သဟာယာ, သော တေဟိ သဒ္ဓိံ နတ္ထီ** တိ ဧတ္ထ ''ဧကကမ္မံ ဧ ကုဒ္ဒေသော သမသိက္ခတာ''တိ အယံ တာဝ သံဝါသော; သမာနော သံဝါသော ဧတေသန္တိ **သမာနသံဝါသကာ**။ဝေရူပ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုဿ တသ္မိံ သံဝါသေ သဟ အယနဘာဝေန **သဟာယာ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဣဒာနိ ယေန သံဝါသေန တေ သ မာနသံဝါသကာတိ ဝုတ္တာ, သော သံဝါသော တဿ ဥက္ခိတ္တကဿ တေဟိ သဒ္ဓိံ နတ္ထိ။ ယေဟိ စ သဒ္ဓိံ တဿ သော သံဝါသော နတ္ထိ, န တေန တေ ဘိက္ခူ အတ္တနော သဟာယာ ကတာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ ''သမာနသံဝါသကာ ဘိက္ခူ ဝုစ္စန္တိ သဟာယာ, သော တေဟိ သဒ္ဓိံ နတ္ထိ, တေန ဝုစ္စတိ အကတသဟာယော''တိ။ သေသံ သင်္ဃဘေဒ သိက္ခာပအာဒီသု ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောက ဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

တတိယပာရာဇိကံ။

၄. စတုတ္ထပာရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၇၅. စတုတ္ထေ – **အဝဿုတာ** တိ လောကဿာဒမိတ္တသန္ထဝဝသေန ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန အဝဿုတာ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံ တ** တိအာဒီသု ပန ယံ ပုရိသပုဂ္ဂလေန ဟတ္ထေ ဂဟ ဏံ ကတံ, တံ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏန္တိ ဝုတ္တံ။ ဧသေဝ နယော **သင်္ဃာဋိကဏ္ဏဂ္ဂဟဏေပိ။ ဟတ္ထဂ္ဂ ဂဟဏန္တိ** ဧတ္ထ စ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏဉ္စ အညမ္ပိ အပာရာဇိကက္ခေတ္တေ ဂဟဏဉ္စ ဧကဇ္ဈံ ကတွာ ဟတ္ထဂ္ဂဟ ဏန္တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝဿ ပဒဘာဇနေ ''ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံ တ သာဒိယေယျာတိ ဟတ္ထော နာမ ကပ္ ပရံ ဥပာဒာယ ယာဝ အဂ္ဂနခါ, ဧတဿ အသဒ္ဓမ္မဿ ပဋိသေဝနတ္ထာယ ဥဗ္ဘက္ခကံ အဓောဇာဏုမဏ္ဍလံ ဂဟ ဏံ သာဒိယတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ''တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ **အသဒ္ဓမ္မော** တိ ကာယသံသဂ္ဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, န မေထုနဓမ္မော။ န ဟိ မေထုနဿ သာမန္တာ ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ။ ''ဝိညူ ပဋိဗလော ကာယသံသဂ္ဂံ သမာပဇ္ဇိတုန္ တိ ဝစနမ္ပိ စေတ္ထ သာဓကံ။

''တိဿိတ္ထိယော မေထုနံ တံ န သေဝေ၊
တယော ပုရိသေ တယော စ အနရိယပဏ္ဍကေ။
န စာစရေ မေထုနံ ဗျဉ္ဇနသ္မိံ၊

ဆေဇ္ဇာ သိယာ မေထုနဓမ္မပစ္စယာ။
ပဉ္စဟာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ''တိ။ (ပရိ. ၄၈၁)။

ဣမာယ ပရိတရေ ဝုတ္တာယ သေဒမောစကကထာယ ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န; မေထုနဓမ္မဿ ပုဗ္ဗဘာဂတ္တာ။ ပရိတရေယေဝ ဟိ ''မေထုနဓမ္မဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဇာနိတဗ္ဗော''တိ ''ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏော ကာယသံသဂ္ဂေ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာ အတ္တကာမပာရိစရိယာဂမနုပ္ပာဒန''န္တိ ဧဝံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒီနိ ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ မေထုနဓမ္မဿ ပုဗ္ဗဘာဂေတိ ဝုတ္တာနိ။ တသ္မာ ကာယသံသဂ္ဂေ မေထုနဓမ္မဿ ပုဗ္ဗဘာဂတ္တာ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဣတိ **ဆေဇ္ဇာ သိယာ မေထုနဓမ္မပစ္စယာ**တိ ဧတ္ထ ဣမိနာ ပရိယာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတေနုပာယေန သဗ္ဗပဒေသု ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစ ''သင်္ကေတံ တ ဂစ္ဆေယျာ''တိ ဧတဿ ပဒဘာဇနေ **''ဣတ္ထန္နာမံ အာဂစ္ဆာ''** တိ။ ဧဝံနာမကံ ဌာနံ အာဂစ္ဆာတိ အတ္ထော။

၆၇၆. အဋ္ဌမံ ဝတ္ထုံ ပရိပူရေန္တီ အဿမဏီ ဟောတီ တိ အနုလောမတော ဝါ ပဋိလောမတော ဝါ ဧကန္တရိကာယ ဝါ ယေန ဝါ တေန ဝါ နယေန အဋ္ဌမံ ဝတ္ထုံ ပရိပူရေန္တီယေဝ အဿမဏီ ဟောတိ။ ယာ ပန ဧကံ ဝါ ဝတ္ထုံ သတ္တ ဝါ ဝတ္ထူနိ သတက္ခတ္တုမ္ပိ ပူရေတိ, နေဝ အဿမဏီ ဟောတိ။ အာပန္နာ အာပတ္တိယော ဒေသေတ္ဗာ မုစ္စတိ။ အပိစေတ္ထ ဂဏနူပိကာ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ''အတ္ထာပတ္တိ ဒေသိတာ ဂဏနူပိကာ, အတ္ထာပတ္တိ ဒေသိတာ န ဂဏနူပိကာ''တိ။ တတြာယံ ဝိနိစ္ဆယော – ဣဒါနိ နာပဇ္ဇိဿာမီတိ ဓုရနိက္ခေပံ ကတွာ ဒေသိတာ ဂဏနူပိကာ ဒေသိတဂဏနံ ဥပေတိ ပာရာဇိကဿ အင်္ဂံ န ဟောတိ။ တသ္မာ ယာ ဧကံ အာပန္နာ ဓုရနိက္ခေပံ ကတွာ ဒေသေတွာ ပုန ကိလေသဝသေန အာပဇ္ဇတိ, ပုန ဒေသေတိ, ဧဝံ အဋ္ဌ ဝတ္ထူနိ ပူရေန္တီပိ ပာရာဇိကာ န ဟောတိ။ ယာ ပန အာပဇ္ဇိတွာ ပုနပိ အညံ ဝတ္ထုံ အာပဇ္ဇိဿာမီတိ သဉ္ဆာဟာဝ ဒေသေတိ, တဿာ သာ အာပတ္တိ နဂဏနူပိကာ, ဒေသိတာပိ အဒေသိတာ ဟောတိ, ဒေသိတဂဏနံ န ဂစ္ဆတိ, ပာရာဇိကဿေဝ အင်္ဂံ ဟောတိ။ အဋ္ဌမေ ဝတ္ထုမှိ ပရိပုဏ္ဏမတ္တေ ပာရာဇိကာ ဟောတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – ကာယဝါစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒွိဝေဒနန္တိ။

စတုတ္ထပာရာဇိကံ။

ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခေါ အယျာယော အဋ္ဌ ပာရာဇိကာ ဓမ္မာ တိ ဘိက္ခုနီ အာရဗ္ဘ ပညတ္တာ သာဓာရဏာ စတ္တာရော ဣမေ စ စတ္တာရောတိ ဧဝံ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသမဂ္ဂေန ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခေါ အယျာယော အဋ္ဌ ပာရာဇိကာ ဓမ္မာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သေသံ မဟာဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ

ပာရာဇိကကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပာရာဇိကကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၂. သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍံ (ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ)

၁. ပဌမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

ဟရာဇိကာနန္တရဿ ၊ အယံ အနိ ဘဝိဿတိ။
သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍဿ၊ အနုတ္တာနတ္ထဝဏ္ဏနာ။

၆၇၈. **ဥဒေသိတန္တိ** ဘဏ္ဍာသာလာ။ **မာယျော ဇဝံ အဝစာ** တိ အယျော မာ ဇဝံ အဝစ။ **အပိနာယျာ** တိ အပိနု အယျာ။ **အစ္စာဝဒထာ** တိ အတိက္ကမိတွာ ဝဒထ; အက္ကောသထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၆၇၉. **ဥဿယဝာဒိကာ** တိ မာနုဿယဝသေန ကောဓုဿယဝသေန ဝိဝဒမာနာ။ ယသ္မာ ပန သာ အတ္တတော အ ဋ္ဋကာရိကာ ဟောတိ, တသ္မာ "ဥဿယဝာဒိကာ နာမ အဍ္ဍကာရိကာ ဝုစ္စတီ"တိ ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ **အဍ္ဍ ဧဘာ**တိ ဝေါဟာရိကဝိနိစ္ဆယော ဝုစ္စတိ, ယံ ပဗ္ဗဇိတာ "အဓိကရဏ"န္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ဒုတိယံ ဝာ ပရိယေသတီ**တိ သက္ခိံ ဝာ သဟာယံ ဝာ ပရိယေသတိ, ဒုက္ကဋံ။ **ဂစ္ဆတိ ဝာ** တိ ဥပဿယော ဝာ ဟောတု ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂေါ ဝာ, ယတ္ထ ဌိ တာယ "အဍ္ဍံ ကရိဿာမီ"တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတော ဝေါဟာရိကာနံ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တိယာ ပဒေပဒေ ပဒေပဒေ ဒုက္ကဋံ။ **ဧကဿ အာရောစေတီ** တိ ဒွိဝိသု ဇနေသု ယဿ ကဿစိ ဧကဿ ကထံ ယော ကောစိ ဝေါဟာရိကာနံ အာ ရောစေတိ။ **ဒုတိယဿ အာရောစေတီ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

အယံ ပနေတ္ထ အသမ္မောဟတ္ထာယ ဝိတ္ထာရကထာ – ယတ္ထ ကတ္ထစိ အန္တမသော ဘိက္ခုနုပဿယံ အာဂ တေပိ ဝေါဟာရိကေ ဒိသွာ ဘိက္ခုနီ အတ္တနော ကထံ အာရောစေတိ, ဘိက္ခုနိယာ ဒုက္ကဋံ။ ဥပာသကော အတ္တနော ကထံ အာရောစေတိ, ဘိက္ခုနိယာ ထုလ္လစ္စယံ။ ပဌမံ ဥပာသကော အတ္တနော ကထံ အာရောစေတိ , ဘိက္ခုနိယာ ဒုက္ကဋံ။ အထ သာ အတ္တနော ကထံ အာရောစေတိ, ထုလ္လစ္စယံ။ ဘိက္ခုနီ ဥပာသကံ ဝဒတိ – "မမ စ တဝ စ ကထံ တွံယေဝ အာရောစေ ဟီ"တိ, သော အတ္တနော ဝာ ကထံ ပဌမံ အာရောစေတု ဘိက္ခုနိယာ ဝာ, ပဌမာရောစနေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယာရောစနေ ထုလ္လ စ္စယံ။ ဥပာသကော ဘိက္ခုနိံ ဝဒတိ – "မမ စ တဝ စ ကထံ တွံယေဝ အာရောစေဟီ"တိ, ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

ဘိက္ခုနီ ကပ္ပိယကာရကေန ကထာပေတိ, တတ္ထ ကပ္ပိယကာရကော ဝါ ဘိက္ခုနိယာ ကထံ ပဌမံ အာရောစေတု, ဣတ ရော ဝါ အတ္တနော ကထံ, ကပ္ပိယကာရကော ဝါ ဥဘိန္နမ္ပိ ကထံ, ဣတရော ဝါ ဥဘိန္နမ္ပိ ကထံ အာရောစေတု, ယထာ ဝါ တထာ ဝါ အာရောစိယမာနေ ပဌမေ အာရောစနေ ဘိက္ခုနိယာ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယေ ထုလ္လစ္စယံ။ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ အာ ရောစိတံ ပန ဥဘိန္နမ္ပိ ကထံ သုတွာ ဝေါဟာရိကေဟိ ဝိနိစ္ဆယေ ကတေ အဍ္ဍပရိယောသာနံ နာမ ဟောတိ, တသ္မိံ အ ဍ္ဍပရိယောသာနေ ဘိက္ခုနိယာ ဇယေပိ ပရာဇယေပိ သင်္ဃာဒိသေသော။ သစေ ပန ဂတိဂတံ အဓိကရဏံ ဟောတိ, သုတပု ဗ္ဗံ ဝေါဟာရိကေဟိ။ အထ တေ ဘိက္ခုနိဉ္စ အဍ္ဍကာရကဉ္စ ဒိသွာဝ "တုမှာကံ ကထနကိစ္စံ နတ္ထိ, ဇာနာမ မယံ ဧတ္ထ ပဝတ္တိ"န္တိ သယမေဝ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ ဒေန္တိ, ဧဝရူပေ အဍ္ဍပရိယောသာနေပိ ဘိက္ခုနိယာ အနာပတ္တိ။

ပဌမံ အာပတ္တိ ဧတဿာတိ ပဌမာပတ္တိကော; ဝီတိက္ကမက္ခဏေယေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော, တံ ပ ဌမာပတ္တိကံ။ ပဒဘာဇနေ ပန အဓိပ္ပာယမတ္တံ ဒဿေတုံ "သဟ ဝတ္ထုဇ္ဈာစာရာ အာပဇ္ဇတိ အသမနုဘာသနာ ယာ"တိ ဝုတ္တံ။ အယဉှေတ္ထ အတ္ထော – သဟ ဝတ္ထုဇ္ဈာစာရာ ယံ ဘိက္ခုနီ အာပဇ္ဇတိ, န တတိယာယ သမနုဘာ သနာယ, အယံ ပဌမမေဝ သဟ ဝတ္ထုဇ္ဈာစာရေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ ပဌမာပတ္တိကောတိ။ ဘိက္ခုနိသင်္ဃတော နိဿ သာရေတီတိ နိဿာရဏီယော; တံ **နိဿာရဏီယံ** ။ ပဒဘာဇနေ ပန အဓိပ္ပာယမတ္တံ ဒဿေတုံ "သင်္ဃမှာ နိဿ သာရီယတီတိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယံ အာပန္နာ ဘိက္ခုနီ သင်္ဃတော နိဿာရီယတိ, သော နိဿာရဏီယောတိ ဧဝမတ္ ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ န ဟိ သော ဧဝ ဓမ္မော သင်္ဃမှာ ကေနစိ နိဿာရီယတိ။ တေန ပန ဓမ္မေန ဘိက္ခုနီ နိဿာရီယတိ, တသ္မာ သော နိဿာရေတီတိ နိဿာရဏီယော။

အာကမိုယမာနာ ဂစ္ဆတီ တိ အဍ္ဍကာရကမနုဿေဟိ သယံ ဝါ အာဂန္တွာ ဒူတံ ဝါ ပေသေတွာ ဖေဟီတိ ဝုစ္စ မာနာ ဝေါဟာရိကာနံ သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ, တတော အဍ္ဍကာရကော အတ္တနော ဝါ ကထံ ပဌမံ အာရောစေတု ဘိက္ခုနိယာ

တ, နေဝ ပဌမာရောစနေ ဒုက္ကဋံ, န ဒုတိယာရောစနေ ထုလ္လစ္စယံ။ အမစ္စေဟိ ဝိနိစ္ဆိနိတွတ ကတေ အဍ္ဍပရိယော သာနေပိ အနာပတ္တိယေဝ။ သစေပိ အဍ္ဍကာရကော ဘိက္ခုနိံ ဝဒတိ "မမ စ တဝ စ ကထံ တွဝမေဝ ကထေဟီ"တိ; က ထေန္တိယာပိ ကထံ သုတွတ ကတေ အဍ္ဍပရိယောသာနေပိ အနာပတ္တိယေဝ။

ရက္ခံ ယာစတီတိ ဓမ္မိကံ ရက္ခံ ယာစတိ, အနာပတ္တိ။ ဣဒါနိ ယထာယာစိတာ ရက္ခာ ဓမ္မိကာ ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ **အနောဒိဿ အာစိက္ခတီ** တိ အာဟ။ တတ္ထ အတီတံ အာရဗ္ဘ အတ္ထိ ဩဒိဿအာစိက္ခနာ, အတ္ထိ အနော ဒိဿအာစိက္ခနာ, အနာဂတံ အာရဗ္ဘာပိ အတ္ထိ ဩဒိဿအာစိက္ခနာ, အတ္ထိ အနောဒိဿအာစိက္ခနာ။

ကထံ အတီတံ အာရဗ္ဘ ဩဒိဿအာစိက္ခနာ ဟောတိ? ဘိက္ခုနုပဿယေ ကမအရကာ ဓုတ္တာဒယော တ ယေ ကေစိ အနာစာရံ ဝါ အာစရန္တိ, ရုက္ခံ ဝါ ဆိန္ဒန္တိ, ဖလာဖလံ ဝါ ဟရန္တိ, ပရိက္ခာရေ ဝါ အစ္ဆိန္ဒန္တိ။ ဘိက္ခုနီ ဝေ ဟာရိကေ ဥပသင်္ကမိတွတ "အမှာကံ ဥပဿယေ ဣဒံ နာမ ကတ"န္တိ ဝဒတိ။ "ကေနာ"တိ ဝုတ္တေ "အသုကေန စ အသုကေန စာ"တိ အာစိက္ခတိ။ ဧဝံ အတီတံ အာရဗ္ဘ ဩဒိဿအာစိက္ခနာ ဟောတိ, သာ န ဝဋ္ဋတိ။ တဉ္စေ သုတွတ ဝေ ဝေဟာရိကာ ဝေသံ ဒဏ္ဍံ ကရောန္တိ, သဗ္ဗံ ဘိက္ခုနိယာ ဂီဝ ဟောတိ။ ဒဏ္ဍံ ဂဏှာပိဿန္တီတိ အဓိပ္ပာယေပိ သတိ ဂီဝယေဝ ဟောတိ။ သစေ ပန ဝဿ ဒဏ္ဍံ ဂဏှာထာတိ ဝဒတိ, ပဉ္စမာသကမတ္တေ ဂဟိတေ ပာရာဇိကံ ဟော တိ။

"ကေနာ"တိ ဝုတ္တေ ပန "အသုကေနာတိ ဝတ္တုံ အမှာကံ န ဝဋ္ဋတိ, တုမှေဟယေဝ ဇာနိဿထ။ ကေဝလဉှိ မယံ ရက္ခံ ယာစာမ, တံ နော ဒေထ, အဝဟဋဘဏ္ဍဉ္စ အာဟရာပေထာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ အနောဒိဿ အာစိက္ခနာ ဟောတိ, သာ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ သစေပိ ဝေ ဝေဟာရိကာ ကာရကေ ဂဝေသိတွတ ဝေသံ ဒဏ္ဍံ ကရောန္တိ, သဗ္ဗံ သာပတေယျမ္ပိ ဂဟိတံ ဘိက္ခုနိယာ, နေဝ ဂီဝ န အာပတ္တိ။

ပရိက္ခာရံ ဟရန္တေ ဒိသွတ ဝေသံ အနတ္ထကာမတာယ စောရော စောရောတိ ဝတ္တုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ဟိ ယံ ဝေသံ ဒဏ္ဍံ ကရောန္တိ, သဗ္ဗမ္ပိ ဘိက္ခုနိယာ ဂီဝ ဟောတိ။ အတ္တနော ဝစနကရံ ပန "ဣမိနာ မေ ပရိက္ခာရော ဂ ဟိတော, တံ အာဟရာပေဟိ, မာ စဿ ဒဏ္ဍံ ကရောဟီ"တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဿအဿီတပိအာဒီနံ အတ္ထာယ အဍ္ဍံ ကရောန္တိ, အယံ အကပ္ပိယအဍ္ဍော နာမ, န ဝဋ္ဋတိ။

ကထံ အနာဂတံ အာရဗ္ဘ ဩဒိဿအာစိက္ခနာ ဟောတိ? ဝုတ္တနယေနေဝ ပရေဟိ အနာစာရာဒီသု ကတေသု ဘိက္ခုနီ ဝေဟာရိကေ ဧဝံ ဝဒတိ "အမှာကံ ဥပဿယေ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကရောန္တိ, ရက္ခံ နော ဒေထ အာယတိံ အကရ ဏတ္ထာယာ"တိ။ "ကေန ဧဝံ ကတ"န္တိ ဝုတ္တေ စ "အသုကေန အသုကေန စာ"တိ အာစိက္ခတိ။ ဧဝံ အနာဂတံ အာရဗ္ဘ ဩဒိဿအာစိက္ခနာ ဟောတိ, သာပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝေသဉှိ ဒဏ္ဍေ ကတေ ပုရိမနယေနေဝ သဗ္ဗံ ဘိက္ခုနိယာ ဂီဝ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

သစေ ပန ဝေဟာရိကာ "ဘိက္ခုနုပဿယေ ဧဝရူပံ အနာစာရံ ကရောန္တာနံ ဣမံ နာမ ဒဏ္ဍံ ကရောမာ"တိ ဘေရိံ စရာပေတွတ အာဏာယ အတိဋ္ဌမာနေ ပရိယေသိတွတ ဒဏ္ဍံ ကရောန္တိ, ဘိက္ခုနိယာ နေဝ ဂီဝ န အာပတ္တိ။

ယော စာယံ ဘိက္ခုနီနံ ဝုတ္တော, ဘိက္ခူနမ္ပိ ဧသေဝ နယော။ ဘိက္ခုနောပိ ဟိ ဩဒိဿအာစိက္ခနာ န ဝဋ္ဋတိ။ ယံ တထာ အာစိက္ခိတေ ဒဏ္ဍံ ကရောန္တိ, သဗ္ဗံ ဂီဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တနယေနေဝ ဒဏ္ဍံ ဂဏှာပေန္တဿ ပာရာဇိကံ။ ယော ပန "ဒဏ္ဍံ ကရိဿန္တီ"တိ ဇာနန္တောပိ အနောဒိဿ ကထေတိ, ဝေ စ ပရိယေသိတွတ ဒဏ္ဍံ ကရောန္တိယေ ဝ, န ဒေသော။ ဝိဟာရသီမာယ ရုက္ခာဒီနိ ဆိန္ဒန္တာနံ ဝာသိဖရသုအာဒီနိ ဂဟေတွတ ဟသာဏေဟိ ကောဋ္ဋေန္တိ, န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ဓာရာ ဘိဇ္ဇတိ, ကာရာပေတွတ အာတဗ္ဗာ။ ဥပဓာဝိတွတ ဝေသံ ပရိက္ခာရေ ဂဏှာန္တိ, တမ္ပိ န ကာတဗ္ဗံ, လဟုပရိဝတ္တဉှိ စိတ္တံ, ထေယျစေတနာယ ဥပ္ပန္နာယ မူလစ္ဆေဇ္ဇမ္ပိ ဂစ္ဆေယျ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္ တံ, တိဝေဒနန္တိ။

သတ္တရသကေ ပဌမသိက္ခာပဒံ။

၂. ဒုတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၈၂. ဒုတိယေ – **ဝရဘဏ္ဍ**န္တိ မုတ္တာမဏိဝေဠုရိယာဒိ မဟဂ္ဃဘဏ္ဍံ။

၆၈၃. **အနုပလောကေတွာ**တိ အနာပုစ္ဆိတွာ။ **ဂဏံ ဝါ**တိ မလ္လဂဏဘဋိပုတ္တဂဏာဒိကံ။ **ပူဂ**န္တိ ဓမ္မဂဏံ။ **သေဏိ**န္တိ ဂန္ဓိကသေဏိဒုဿိကသေဏိအာဒိကံ။ ယတ္ထ ယတ္ထ ဟိ ရာဇာနော ဂဏာဒီနံ ကမနိဂမေ နိယျာတေန္တိ “တုမ္ဟေဝ ဧတ္ထ အနုသာသထာ”တိ, တတ္ထ တတ္ထ တေ ဧဝ ဣဿရာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ တေ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ ရာဇာနံ ဝါ ဂဏာဒိကေ ဝါ အာပုစ္ဆိတွာပိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော အာပုစ္ဆိတဗ္ဗောဝ။ **ဌပေတွာ ကပ္ပ**န္တိ တိတ္ထိယေသု ဝါ အညဘိက္ခုနီသု ဝါ ပဗ္ဗဇိတပုဗ္ဗံ ကပ္ပဂတိကံ ဌပေတွာတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာနံ – ကေနစိ ကရဏီယေန ပက္ကန္တာသု ဘိက္ခုနီသု အဂန္တွာ ခဏ္ဍသီမံ ယထာနိသိန္နဋ္ဌာနေယေဝ အတ္တနော နိဿိတကပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ ဝါစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, ခဏ္ဍသီမံ ဝါ နဒိံ ဝါ ဂန္တွာ ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ ကာယဝါစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, အနာပုစ္ဆာ ဝုဋ္ဌာပနဝသေန ကိရိယာကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒံ။

၃. တတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၉၂. တတိယေ – **ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေန္တိယာ**တိ ဧတ္ထ ဧကံ ပါဒံ အတိက္ကာမေန္တိယာ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုတိယေန အတိက္ကန္တမတ္တေ သင်္ဃာဒိသေသော။ **အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဥပစာရ**န္တိ ဧတ္ထ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနံ ဧကေန ပါဒေန အတိက္ကမတိ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုတိယေန အတိက္ကန္တမတ္တေ သင်္ဃာဒိသေသော။ အပိစေတ္ထ သကကာမတော နိက္ခမန္တိယာ ကမန္တရပစ္စယာ အနာပတ္တိ, နိက္ခမိတွာ ပန ကမန္တရံ ဂစ္ဆန္တိယာ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ ဒုက္ကဋံ, ဧကေန ပါဒေန ဣတရဿ ကမဿ ပရိက္ခေပေ ဝါ ဥပစာရေ ဝါ အတိက္ကန္တမတ္တေ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုတိယေန အတိက္ကန္တမတ္တေ သင်္ဃာဒိသေသော။ တတော နိက္ခမိတွာ ပုန သကကာမံ ပဝိသန္တိယာပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ ပန ခဏ္ဍပါကာရေန ဝါ ဝတိဆိဒ္ဒေန ဝါ ဘိက္ခုနိဝိဟာရဘူမိယေဝ သက္ကာ ဟောတိ ပဝိသိတုံ, ဧဝံ ပဝိသမာနာယ ကပ္ပိယဘူမိံ နာမ ပဝိဋ္ဌာ ဟောတိ, တသ္မာ ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ ဟတ္ထိပိဋ္ဌိအာဒီဟိ ဝါ ဣဒ္ဓိယာ ဝါ ပဝိသတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ပဒသာ ဂမနမေဝ ဟိ ဣဓာဓိပ္ပေတံ။ တေနေဝ “ပဌမံ ပါဒံ အတိက္ကာမေန္တိယာ”တိအာဒိမာဟ။

ဒွေဝ ကမာ ဘိက္ခုနိဝိဟာရေန သမ္ဗဒ္ဓဝတိကာ ဟောန္တိ, ယသ္မိံ ကမေ ဘိက္ခုနိဝိဟာရော, တတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပုန ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ သစေ ဝိဟာရမဇ္ဈေန ဣတရဿ ကမဿ မဂ္ဂေါ အတ္ထိ, ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတော ပန ကမတော တေနေဝ မဂ္ဂေန ပစ္စာဂန္တုံ။ သစေ ကမဒွါရေန နိက္ခမိတွာ အာဂစ္ဆတိ, ပုရိမနယေနေဝ အာပတ္တိဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သကကာမတော ကေနစိ ကရဏီယေန ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခန္တာယ ပုန ပဝိသနကာလေ ဟတ္ထိ ဝါ မုစ္စတိ, ဥဿာရဏာ ဝါ ဟောတိ, ဣတရာ ဘိက္ခုနိယော သဟသာ ကမံ ပဝိသန္တိ, ယာဝ အညာ ဘိက္ခုနီ အာဂစ္ဆတိ, တာဝ ဗဟိကမဒွါရေ ဌာတဗ္ဗံ။ သစေ န အာဂစ္ဆတိ, ဒုတိယိကာ ဘိက္ခုနီ ပက္ကန္တာ နာမ ဟောတိ, ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပုဗ္ဗေ မဟာကမော ဟောတိ, မဇ္ဈေ ဘိက္ခုနိဝိဟာရော။ ပစ္ဆာ တံ ကမံ စတ္တာရော ဇနာ လဘိတွာ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝတိ ပရိက္ခေပံ ကတွာ ဝိဘဇိတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ, ဝိဟာရတော ဧကံ ကမံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတော အပရံ ကမံ ဒွါရေန ဝါ ဝတိဆိဒ္ဒေန ဝါ ပဝိသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ပုန ဝိဟာရမေဝ ပစ္စာဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ? ဝိဟာရဿ စတုကမသာဓာရဏတ္တာ။

အန္တရတသကော တေမိယတီတိ ယတ္ထ ယထာ တိမဏ္ဍလပဋိစ္ဆာဒနံ ဟောတိ; ဧဝံ နိဝတ္ထာယ ဘိက္ခုနိယာ ဝသ္သကာလေ တိတ္ထေန ဝါ အတိတ္ထေန ဝါ ဩတရိတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥတ္တရန္တိယာ ကေဒွဝင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ အန္တရတသကော တေမိယတိ။ သေသံ နဒီလက္ခဏံ နဒီနိမိတ္တကထာယ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ဧဝရူပံ နဒိံ တိတ္ထေန ဝါ

အတိတ္တေန တ ဩတရိတ္တ ဥတ္တရဏကာလေ ပဌမံ ဟဒံ ဥဒ္ဓရိတ္တ တီရေ ဌပေန္တိယာ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုတိယဟဒုဒ္ဓာရေ သင်္ဃာဒိသေသော။ သေတုနာ ဂစ္ဆတိ, အနာပတ္တိ။ ပဒသာ ဩတရိတ္တ ဥတ္တရဏကာလေ သေတုံ အာရောဟိတ္တ ဥတ္တရန္တိယာပိ အနာပတ္တိ။ သေတုနာ ပန ဂန္တွာ ဥတ္တရဏကာလေ ပဒသာ ဂစ္ဆန္တိယာ အာပတ္တိယေဝ။ ယာနနာ တအာကာသဂမနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဩရိမတီရတော ပန ပရတီရမေဝ အက္ကမန္တိယာ အနာပတ္တိ။ ရဇနကမ္မတ္ထံ ဂန္တွာ အရုသင်္ကမုနာဒိကိစ္စေန ဒွေဝ တိသ္သော ဥဘယတီရေသု ဝိစရန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပနေတ္ထ ကာစိ ကလဟံ ကတွာ ဣတရံ တီရံ ဂစ္ဆတိ, အာပတ္တိ။ ဒွေဝ ဧကတော ဥတ္တရန္တိ, ဧကာ မဇ္ဈေ နဒိယာ ကလဟံ ကတွာ နိဝတ္တိတွာ ဩရိမတီရမေဝ အာဂစ္ဆတိ, အာပတ္တိ။ ဣတရိဿာ ပန အယံ ပက္ကန္တဋ္ဌာနေ ဌိတာ ဟောတိ, တသ္မာ ပရတီရံ ဂစ္ဆန္တိယာပိ အနာပတ္တိ။ နှာယိတုံ ဝါ ပါတုံ ဝါ ဩတိဏ္ဏာ တမေဝ တီရံ ပစ္စုတ္တရတိ, အနာပတ္တိ။

သဟ အရုဏုဂ္ဂမနာ တိ ဧတ္ထ သစေ သဇ္ဈာယံ ဝါ ပဓာနံ ဝါ အညံ ဝါ ကိဉ္စိ ကမ္မံ ကုရုမာနာ ပုရေအရုဏေယေဝ ဒုတိယိကာယ သန္တိကံ ဂမိဿာမီတိ အာဘောဂံ ကရောတိ, အဇာနန္တိယာ ဧဝ စဿာ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, အနာပတ္တိ။ အထ ပန "ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ ဣဓေဝ ဘဝိဿာမီ"တိ ဝါ အနာဘောဂေန ဝါ ဝိဟာရဿ ဧကဒေသေ အစ္ဆတိ, ဒုတိယိကာယ ဟတ္ထပာသံ န ဩတရတိ, အရုဏုဂ္ဂမနေ သင်္ဃာဒိသေသော။ ဟတ္ထပာသောယေဝ ဟိ ဣဓ ပမာဏံ, ဟတ္ထပာသာတိက္ကမေ ဧကဂဗ္ဘောပိ န ရက္ခတိ။

အကမဧ အရညေတိ ဧတ္ထ "နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာ သဗ္ဗမေတံ အရည"န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တလက္ခဏမေဝ အရညံ။ တံ ပနေတံ ဧကဝလံ ကမာဘာဝေန "အကမက"န္တိ ဝုတ္တံ, န ဝိဇ္ဇာဋ္ဌဝိသဒိသတာယ။ တာဒိသေ အရညေ ဩက္ကန္တေ ဒဿနူပစာရေ ဝိဇဟိတေ သစေပိ သဝနူပစာရော အတ္ထိ, အာပတ္တိ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ "သစေ ဘိက္ခုနီသု မဟာဗောဓိအင်္ဂဏံ ပဝိသန္တီသု ဧကာ ဗဟိ တိဋ္ဌတိ, တဿာပိ အာပတ္တိ။ လောဟပာသာဒံ ပဝိသန္တီသုပိ ပရိဝေဏံ ပဝိသန္တီသုပိ ဧသေဝ နယော။ မဟာစေတိယံ ဝန္ဒမာနာသု ဧကာ ဥတ္တရဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ဂစ္ဆတိ, တဿာပိ အာပတ္တိ။ ထူပာရာမံ ပဝိသန္တီသု ဧကာ ဗဟိ တိဋ္ဌတိ, တဿာပိ အာပတ္တီ"တိ။ ဧတ္ထ စ ဒဿနူပစာရော နာမ ယတ္ထ ဌိတံ ဒုတိယိကာ ပဿတိ။ သစေ ပန သာဏိပာကာရန္တရိကာပိ ဟောတိ, ဒဿနူပစာရံ ဝိဇဟတိ နာမ။ သဝနူပစာရော နာမ ယတ္ထ ဌိတာ မဂ္ဂမူဠှသဒ္ဒေန ဝိယ ဓမ္မသဝနာရောစနသဒ္ဒေန ဝိယ စ "အယျေ"တိ သဒ္ဒာယန္တိယာ သဒ္ဒံ သုဏာတိ။ အဇ္ဈောကာသေ ဒူရေပိ ဒဿနူပစာရော နာမ ဟောတိ။ သော ဧဝရူပေ သဝနူပစာရေ ဝိဇဟိတေ န ရက္ခတိ, ဝိဇဟိတမတ္တေဝ အာပတ္တိ သင်္ဃာဒိသေသဿ။

ဧကာ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တီ ဩဟီယတိ။ သဉဿာဟာ စေ ဟုတွာ ဣဒါနိ ဟာပုဏိဿာမီတိ အနုဗန္ဓတိ, အနာပတ္တိ။ သစေ ပုရိမာယော အညေန မဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တိ, ပက္ကန္တာ နာမ ဟောန္တိ, အနာပတ္တိယေဝ။ ဒွိန္နံ ဂစ္ဆန္တီနံ ဧကာ အနုဗန္ဓိတုံ အသက္ကောန္တီ "ဂစ္ဆတု အယ"န္တိ ဩဟီယတိ, ဣတရာပိ "ဩဟီယတု အယ"န္တိ, ဂစ္ဆတိ, ဒွိန္နမ္ပိ အာပတ္တိ။ သစေ ပန ဂစ္ဆန္တီသု ပုရိမာပိ အညံ မဂ္ဂံ ဂဏှာတိ, ပစ္ဆိမာပိ အညံ, ဧကာ ဧကိဿာ ပက္ကန္တဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ, ဒွိန္နမ္ပိ အနာပတ္တိ။

၆၉၃. ပက္ခသင်္ကန္တာ ဝါ တိ တိတ္ထာယတနံ သင်္ကန္တာ, သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

တတိယသိက္ခာပဒံ။

၄. စတုတ္ထသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၉၄-၈. စတုတ္ထေ – **ဟဒပီဌံ** နာမ ဓောတဟာဒဌပနကံ။ **ဟာဒကဌလိကာ** နာမ အဓောတဟာဒဌပနကံ ။ **အနညာယ ဂဏဿ ဆန္ဒန္တိ** တဿေဝ ကာရကဂဏဿ ဆန္ဒံ အဇာနိတွာ။ **ဝတ္တေ ဝတ္တန္တိ** န္တိ တေစတ္တာလီသပ္ပဘေဒေ နေတ္ထာရဝတ္တေ ဝတ္တမာနံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ခုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ ,
လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ။

၅. ပဥ္စမသဥ္စာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၀၁. ပဥ္စမေ – **ကေတော အဝဿုတေ** တိ ဧတ္ထ ‘‘ဘိက္ခုနိယာ အဝဿုတဘာဝေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော’’တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပနေတံ န ဝုတ္တံ, တံ ပဋိယာ သမေတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒွိဝေဒနန္တိ။

ပဥ္စမသိက္ခာပဒံ။

၆. ဆဋ္ဌသဥ္စာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၀၅-၆. ဆဋ္ဌေ – **ယတော တွံ** ယသ္မာ တွံ။ **ဥယျောဇေတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ** တိအာဒိကာ သင်္ဃာဒိသေသပရိယောသာနာ အာပတ္တိယော ကဿာ ဟောန္တီတိ? ဥယျောဇိကာယ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ပရိဝါရေပိ –

‘‘န ဒေတိ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ၊ ပဋိဂ္ဂဟော တေန န ဝိဇ္ဇတိ။
အာပဇ္ဇတိ ဂရုကံ န လဟုကံ၊ တဉ္စ ပရိဘောဂပစ္စယာ။
ပဉှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ’’တိ။ (ပရိ. ၄၈၁)။

အယဉှိ ကထာ ဣမံ ဥယျောဇိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ ဣတရိဿာ ပန အာပတ္တိဘေဒော ပဉ္စမသိက္ခာပဒေ ဝိဘတ္တောတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ။

၇. သတ္တမသဥ္စာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၀၉. သတ္တမေ – **ယာဝတတိယက**ပဒတ္ထော မဟာဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

သတ္တမသိက္ခာပဒံ။

၈. အဋ္ဌမသဥ္စာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၁၅. အဋ္ဌမေ – **ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ အဓိကရဏေ** တိ စတုန္နံ အညတရသ္မိံ။ ပဒဘာဇနေ ပန ကေဝလံ အဓိကရဏဝိဘာဂံ ဒဿေတုံ ‘‘အဓိကရဏံ နာမ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနိ’’တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌာနာဒီဟီတိ။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ။

၉. နဝမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၂၃. နဝမေ – **သံသဋ္ဌာ** တိ မိဿီဘူတာ။ **အနနုလောမိကေနာ**တိ ပဗ္ဗဇိတာနံ အနနုလောမေန ကာယိကဝါစသိကေန။ **သံသဋ္ဌာ** တိ ဂိဟီနံ ကောဋ္ဋနပစနဂန္ဓပိသနမာလာဂန္ထနာဒိနာ ကာယိကေန သာသနပဋိသာသနာဟရဏသဉ္စရိတ္တာဒိနာ ဝါစသိကေန စ သံသဋ္ဌာ။ ဟပေ ကိတ္တိသဒ္ဒော ဧတာသန္တိ **ဟပသဒ္ဒာ** ။ ဟပေ အာဇီဝသင်္ခါတော သိလောကော ဧတာသန္တိ **ဟပသိလောကာ**။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌာနာဒီဟီတိ။

နဝမသိက္ခာပဒံ။

၁၀. ဒသမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၂၇. ဒသမေ – **ဧဝါစာရာ**တိ ဧဝံအာစာရာ။ ယာဒိသော တုမှာကံ အာစာရော, တာဒိသာ အာစာရာတိ အတ္ထော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ဥညာယာ**တိ အဝညာယ နီစံ ကတွာ ဇာနနာယ။ **ပရိဘဝေနာ**တိ ကိံ ဣမာ ကရိဿန္တီတိ ဧဝံ ပရိဘဝိတွာ ဇာနနေန။ **အက္ခန္တိယာ** တိ အသဟနတာယ; ကောပေနာတိ အတ္ထော။ **ဝေဘဿိယာ** တိ ဗလဝဘဿဘာဝေန; အတ္တနော ဗလပ္ပကာသနေန သမုတ္တရသနေနာတိ အတ္ထော။ **ဒုဗ္ဗလျာ** တိ တုမှာကံ ဒုဗ္ဗလဘာဝေန။ သဗ္ဗတ္ထ ဥညာယ စ ပရိဘဝေန စာတိ ဧဝံ သမုစ္စယတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဝိဝိစ္စထာ** တိ ဝိနာ ဟောထ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌာနာဒီဟီတိ။

ဒသမသိက္ခာပဒံ။

ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခော အယျာယော သတ္တရသ သင်္ဃာဒိသေသာ တိ ဧတ္ထ ဆန္နံ ပဌမာပတ္တိကာနံ အနန္တရာ သဉ္စရိတ္တံ, ဒွေဝ ဒုဋ္ဌဒေါသာတိ ဣမာနိ တီဏိ သိက္ခာပဒါနိ မဟာဝိဘင်္ဂတော ပက္ခိပိတွာ **နဝ ပဌမာပတ္တိကာ,** စတုန္နံ ယာဝတတိယကာနံ အနန္တရာ မဟာဝိဘင်္ဂတောပိ စတ္တာရော ယာဝတတိယကေ ပက္ခိပိတွာ **အဋ္ဌ ယာဝတတိယကာ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ သဗ္ဗေပိ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသမဂ္ဂေန ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခော အယျာယော သတ္တရသ သင်္ဃာဒိသေသာ ဓမ္မာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ အညတြ ပက္ခမာနတ္တာ။ တံ ပန ခန္ဓကေ ဝိတ္ထာရေန ဝဏ္ဏယိဿာမာတိ။

သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ

သတ္တရသကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၃. နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍံ (ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ)

ပဌမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

တိံသ နိဿဂ္ဂိယာ ဓမ္မာ၊ ဘိက္ခုနီနံ ပကာသိတာ။
ယေ တေသံ အနိ ဘဝတိ၊ အယံ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော။

၇၃၃. **အာမတ္တိကာပဏ** န္တိ အမတ္တာနိ ဝုစ္စန္တိ ဘာဇနာနိ; တာနိ ယေ ဝိက္ကိဏန္တိ, တေ ဝုစ္စန္တိ အာမတ္တိကာ; တေသံ အာပဏော **အာမတ္တိကာပဏော;** တံ တ ပသာရေဿန္တီတိ အတ္ထော။

၇၃၄. **ပတ္တသန္နိစယံ ကရေယျာ** တိ ပတ္တသန္နိဓိံ ကရေယျ; ဧကာဟံ အနဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ တ အဝိကပ္ပေတ္ဝာ တ ပတ္တံ ဌပေယျာတိ အတ္ထော။ သေသံ မဟာဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယမေဝ ဟိ ဝိသေသော – တတ္ထ ဒသာဟံ ပရိဟာရော, ဣဓ ဧကာဟမ္ပိ နတ္ထိ။ သေသံ တာဒိသမေဝ။

ဣဒမ္ပိ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, အကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဌမသိက္ခာပဒံ။

ဒုတိယနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၃၈. ဒုတိယေ – **ဒုစ္စောဠာ** တိ ဝိရူပစောဠာ; ဇိဏ္ဏစောဠာတိ အတ္ထော။ **အပယျာဟိ** တိ အပိ အယျာဟိ။

၇၄၀. **အာဒိဿ ဒိန္နံ** န္တိ သမ္ပတ္တာ ဘာဇေန္တူတိ ဝတွာပိ ဣဒံ ဂဏဿ ဣဒံ တုမှာကံ ဒမ္မီတိ ဝတွာ တ အ တုကမျတာယ ပာဒမူလေ ဌပေတွာ တ ဒိန္နမ္ပိ အာဒိဿ ဒိန္နံ နာမ ဟောတိ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ အကာလစီဝရံ။ **အယျာယ ဒမ္မီ** တိ ဧဝံ ပဋိလဒ္ဓံ ပန ယထာဒါနေယေဝ ဥပနေတဗ္ဗံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒံ။

တတိယနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၄၃-၅. တတိယေ – **ဟန္ဒာ** တိ ဂဏှ။ **သယံ အစ္ဆိန္နတိ** တိ ဧကံ ဒတွာ ဧကံ အစ္ဆိန္နန္တိယာ ဧကံ နိဿဂ္ဂိယံ, ဗဟူသု ဗဟူနိ။ သစေ သံဟရိတွာ ဌပိတာနိ ဧကတော အစ္ဆိန္ဒတိ, ဝတ္ထုဂဏနာယ အာပတ္တိယော။ ဗန္ဓိတွာ ဌပိတေသု ပန ဧကာဝ အာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

တတိယသိက္ခာပဒံ။

စတုတ္ထနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၄၈. စတုတ္ထေ – **ကယေနာတိ** မူလေန။ **န မေ အာဝုသော သပ္ပိနာ အတ္ထော; တေလေန မေ အတ္ထော**တိ ဣဒံ ကိရ သာ အာဟဋ္ဌသပ္ပိံ ဒတွာ တေလမ္ပိ အာဟရိဿတီတိ မညမာနာ အာဟ။ **ဝိညာပေတွာ**တိ ဇာနာပေတွာ; ဣဒံ နာမ အာဟရာတိ ယာစိတွာ တ။

၇၅၂. **တညေဝ ဝိညာပေတီ**တိ ယံ ပဌမံ ဝိညတ္တံ တံ ထောကံ နပ္ပဟောတိ, တသ္မာ ပုန တညေဝ ဝိညာပေတီတိ အတ္ထော။ **အညဉ္စ ဝိညာပေတီ**တိ သစေ ပဌမံ သပ္ပိဝိညတ္တံ, ယမကံ ပစိတဗ္ဗန္တိ စ ဝေဇ္ဇေန ဝုတ္တတ္တာ တေလေန အတ္ထော ဟောတိ, တတော တေလေနာပိ မေ အတ္ထောတိ ဧဝံ အညဉ္စ ဝိညာပေတိ။ **အာနိသံသံ ဒဿေတွာ**တိ သစေ ကဟာပဏဿ သပ္ပိ အာဘတံ ဟောတိ, ဣမိနာ မူလေန ဒိဂုဏံ တေလံ လဗ္ဘတိ, တေနာပိ စ ဣဒံ ကိစ္စံ နိပ္ဖဇ္ဇတိ, တသ္မာ တေလံ အာဟရာတိ ဧဝံ အာနိသံသံ ဒဿေတွာ ဝိညာပေတီတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ။

ပဉ္စမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၅၃. ပဉ္စမေ – **န မေ သိက္ခမာနေ**တိ ဣဒံ ကိရ သာ ကုလဓီတာ ''အယံ အတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တာ ဣဒံ တေလံ ဌပေတွာ သပ္ပိမ္ပိ မေ အတ္တနော ကုလဃရာ အာဟရိဿတီ''တိ မညမာနာ အာဟ။ **စေတာပေတွာ**တိ ဇာနာပေတွာ ဣစ္ဆေဝ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ စတုတ္ထသဒိသမေဝါတိ။

ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ။

ဆဋ္ဌနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၅၈. ဆဋ္ဌေ – **ဆန္ဒကန္တိ** ''ဣဒံ နာမ ဓမ္မကိစ္စံ ကရိဿာမ, ယံ သက္ကောထ; တံ ဒေထာ''တိ ဧဝံ ပရေသံ ဆန္ဒဉ္စ ရုစိဉ္စ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂဟိတပရိက္ခာရဿေတံ အဓိဝစနံ။ **အညဒတ္ထိကေနာ**တိ အညဿတ္ထာယ ဒိန္နေန။ **အညုဒ္ဒိသိကေနာ**တိ အညံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဒိန္နေန။ **သင်္ဃိကေနာ**တိ သင်္ဃဿ ပရိစ္စတ္တေန။

၇၆၂. **သေသကံ ဥပနေတီ**တိ ယဒတ္ထာယ ဒိန္နော, တံ စေတာပေတွာ အဝသေသံ အညဿတ္ထာယ ဥပနေတိ။ **သာမိကေ အပလောကေတွာ**တိ ''တုမှေဟိ စီဝရတ္ထာယ ဒိန္နော, အမှာကဉ္စ စီဝရံ အတ္ထိ, တေလာဒီဟိ ပန အတ္ထော''တိ ဧဝံ အာပုစ္ဆိတွာ ဥပနေတိ။ **အာပဒာသူ**တိ တထာရူပေသု ဥပဒ္ဒဝေသု; ဘိက္ခုနိယော ဝိဟာရံ ဆဍ္ဍေတွာ ပက္ကမန္တိ, ဧဝရူပာသု အာပဒာသု ယံ ဝါ တံ ဝါ စေတာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ။

သတ္တမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၆၄. သတ္တမေ – **သညာစိကေနာ**တိ သယံ ယာစိတကေန။ ဧတဒေဝေတ္ထ နာနာကရဏံ။ သေသံ ဆဋ္ဌသဒိသမေဝါတိ။

သတ္တမသိက္ခာပဒံ။

အဋ္ဌမနိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၆၉. အဋ္ဌမေ – **မဟာဇနိကေနာ**တိ ဂဏဿ ပရိစ္စတ္တေန။ ဧတဒေဝေတ္ထ နာနာကရဏံ။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ။

နဝမနိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၇၄. နဝမသိက္ခာပဒေ – **သညာစိကေနာ**တိ ဣဒံ ပဒံ ဣတော အဓိကတရံ။

နဝမသိက္ခာပဒံ။

ဒသမနိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၇၈. ဒသမေ – **ပရိဝေဏံ ဥန္ဒြိယတီ**တိ ပရိဝေဏံ ဝိနဿတိ; ပရိပတတီတိ အတ္ထော။ ဣဒမ္ပိ ပဒံ **ပုဂ္ဂလိကေန သညာစိကေနာ**တိ ဣဒမ္ပိ ဧတ္တကမေဝ နာနာကရဏံ။ သေသံ ပုဗ္ဗသဒိသမေဝါတိ။

ဒသမသိက္ခာပဒံ။

ဧကာဒသမနိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၈၄. ဧကာဒသမေ – **ဂရုပါဝုရဏ**န္တိ သီတကာလေ ပါဝုရဏံ။ **စတုက္ကံသပရမ**န္တိ ဧတ္ထ ကံသော နာမ စတုက္ကဟာပဏိကော ဟောတိ; တသ္မာ ပဒဘာဇနေ "သောဠသကဟာပဏဂ္ဃနက"န္တိ ဝုတ္တံ။

ဧကာဒသမသိက္ခာပဒံ။

ဒွါဒသမနိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၈၉. ဒွါဒသမေ – **လဟုပါဝုရဏ**န္တိ ဥဏှကာလေ ပါဝုရဏံ။ သေသံ သိက္ခာပဒဒွယေပိ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒွါဒသမသိက္ခာပဒံ။

ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခော အယျာယော တိံသ နိဿဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာ ဓမ္မာတိ ဧတ္ထ မဟာဝိဘင်္ဂေ စီဝရဝဂ္ဂတော ဓောဝနဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စာတိ ဒွေ သိက္ခာပဒါနိ အပနေတွာ အကာလစီဝရံ ကာလစီဝရန္တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဘာဇိတ သိက္ခာပဒေန စ ပရိဝတ္တေတွာ အစ္ဆိန္နစီဝရေန စ ပဌမဝဂ္ဂေါ ပူရေတဗ္ဗော။ ပုန ဧဠကလောမဝဂ္ဂဿ အာဒိတော သတ္တ သိက္ခာပဒါနိ အပနေတွာ သတ္တ အညဒတ္ထိကာနိ ပက္ခိပိတွာ ဒုတိယဝဂ္ဂေါ ပူရေတဗ္ဗော။ တတိယဝဂ္ဂတော ပဌမပတ္တံ ဝဿိကသာဋိကံ အာရညကသိက္ခာပဒန္တိ ဣမာနိ တီဏိ အပနေတွာ ပတ္တသန္နိစယဂရုပါဝုရဏလဟုပါဝုရဏသိက္ခာပဒေဟိ တတိယဝဂ္ဂေါ ပူရေတဗ္ဗော။ ဣတိ ဘိက္ခုနီနံ ဒွါဒသ သိက္ခာပဒါနိ ဧကတောပညတ္တာနိ, အဋ္ဌာရသ ဥဘတောပညတ္တာနီတိ ဧဝံ သဗ္ဗေပိ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသမဂ္ဂေန "ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခော အယျာယော တိံသ နိဿဂ္ဂိယာ ပါစိတ္တိယာ ဓမ္မာ"တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ

တိံသကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၄. ဟာစိတ္တိယကဏ္ဍံ (ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ)

၁. လသုဏဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမလသုဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

တိံသကာနန္တရံ ဓမ္မာ၊ ဆသဋ္ဌိသတသင်္ဂဟာ။
သင်္ဂီတာ ယေ အယံ အနိ၊ ဟောတိ တေသမ္ပိ ဝဏ္ဏနာ။

၇၉၃. တတ္ထ လသုဏဝဂ္ဂဿ တာဝ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **ဒွေ တယော ဘဏ္ဍိကေ** တိ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ဟေဋ္ဌု
ဋ္ဌလိကေ; သမ္ပုဏ္ဏမိဉ္ဇာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **န မတ္တံ ဇာနိတ္ဝာ** တိ ပမာဏံ အဇာနိတ္ဝာ ခေတ္တပာလဿ တရေန္တ
ဿ ဗဟုံ လသုဏံ ဟရာပေသိ။

အညတရံ ဟံသယောနိန္တိ သုဝဏ္ဏဟံသယောနိံ။ **သော တာသံ ဧကေကန္တိ** သော ဟံသော ဇာတိဿရော အဟော
သိ, အထ ပုဗ္ဗသိနေဟေန အာဂန္တွာ တာသံ ဧကေကံ ပတ္တံ ဒေတိ, တံ တာပနတာလနစ္ဆေဒနက္ခမံ သုဝဏ္ဏမေဝ ဟော
တိ။

၇၉၅. **မာဂဓကေန္တိ** မဂဓေသု ဇာတံ။ မဂဓရဋ္ဌေ ဇာတလသုဏမေဝ ဟိ ဣဓ လသုဏန္တိ အဓိပ္ပေတံ, တမ္ပိ ဘဏ္ဍိ
ကလသုဏမေဝ, န ဧကဒွိတိမိဉ္ဇကံ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန ဇာတဒေသံ အဝတွာ "မာဂဓကံ နာမ ဘဏ္ဍိကလသုဏ"န္တိ ဝုတ္
တံ။ **အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ** တိ ဧတ္ထ သစေ ဒွေ တယော ဘဏ္ဍိကေ ဧကတောယေဝ သင်္ခါဒိတွာ အဇ္ဈော
ဟရတိ, ဧကံ ပါစိတ္တိယံ။ ဘိန္ဒိတွာ ဧကေကံ မိဉ္ဇံ ခါဒန္တိယာ ပန ပယောဂဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာနီတိ။

၇၉၇. **ပလဏ္ဍုကာ** ဒီနံ ဝဏ္ဏေန တ မိဉ္ဇာယ တ နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဝဏ္ဏေန တာဝ ပလဏ္ဍုကော ပဏ္ဍု
ဝဏ္ဏော ဟောတိ။ ဘဉ္ဇနကော လောဟိတဝဏ္ဏော။ ဟရိတကော ဟရိတပဏ္ဏဝဏ္ဏော။ မိဉ္ဇာယ ပန ပလဏ္ဍုကဿ
ဧကာ မိဉ္ဇာ ဟောတိ, ဘဉ္ဇနကဿ ဒွေ, ဟရိတကဿ တိဿော။ စာပလသုဏော အမိဉ္ဇကော, အင်္ကုရမတ္တမေဝ
ဟိ တဿ ဟောတိ။ မဟာပစ္စရိယာဒီသု ပန "ပလဏ္ဍုကဿ တီဏိ မိဉ္ဇာနိ, ဘဉ္ဇနကဿ ဒွေ, ဟရိတကဿ
ဧကာ"န္တိ ဝုတ္တံ ။ ဧတေ ပလဏ္ဍုကာဒယော သဘာဝေနေဝ ဝဋ္ဋန္တိ။ သူပသမ္ပာကာဒီသု ပန မာဂဓကမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ တဉှိ
ပစ္စမာနေသု မုဂ္ဂသူပါဒီသု တ မစ္ဆမံသဝိကတိယာ တ တေလာဒီသု တ ဗဒရသာဠဝတာဒီသု တ အမ္ဗိလသာကာဒီသု တ
ဥတ္တရိဘင်္ဂေသု တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အန္တမသော ယာဂုဘတ္တေပိ ပက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာန
မေဝ။

ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိ
ဝေဒနန္တိ။

လသုဏသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၉၉. ဒုတိယေ – **သမ္ဗာဓေ** တိ ပဋိစ္ဆန္နောကာသေ။ တဿ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ ပန "ဥဘော ဥပကစ္ဆကာ မုတ္တ
ကရဏ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဧကမ္ပိ လောမန္တိ** ကတ္တရိယာ တ သဏ္ဍာသကေန တ ခုရေန တ ယေန ကေနစိ ဧကပယောဂေန
တ နာနာပယောဂေန တ ဧကံ တ ဗဟူနိ တ သံဟရာပေန္တိယာ ပယောဂဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာနိ, န လောမဂဏနာယ။

၈၀၁. **အာဗာဓပစ္စယာ** တိ ကဏ္ဍုကစ္ဆုအာဒိအာဗာဓပစ္စယာ သံဟရာပေန္တိယာ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေ
ဝ။ စတုသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော ကာယတစတော ကာယစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ,
နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒံ။

၃. တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၀၃-၄. တတိယေ – **တလဃာတကေ**တိ မုတ္တကရဏတလဃာတနေ။ **အန္တမသော ဥပ္ပလပတ္တေနာပိ** တိ ဧတ္ထ ပတ္တံ တာဝ မဟန္တံ, ကေသရေနာပိ ပဟာရံ ဒေန္တိယာ အာပတ္တိယေဝ။

၈၀၅. အာဗာဓပစ္စယာတိ ဂဏ္ဍံ တ ဝဏံ တ ပဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

တတိယသိက္ခာပဒံ။

၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၀၆. စတုတ္ထေ – **ပုရာဏရာဇောရောဓာ**တိ ပုရာဏေ ဂိဟိဘာဝေ ရညော ဩရောဓာ။ **စိရာစိရံ ဂစ္ဆတီ** တိ စိရေန စိရေန ဂစ္ဆတိ။ **ဓာရေထာ**တိ သက္ကောထ။ **ကဿိဒံ ကမ္မ** န္တိ ဝုတ္တေ အနာရောစိတေပိ ဧတာ မယိ အာသင်္ကံ ကရိဿန္တီတိ မညမာနာ ဧဝမာဟ – ‘‘မယှိဒံ ကမ္မ’’န္တိ။

၈၀၇. ဇတုမဋ္ဌကေ တိ ဇတုနာ ကတေ မဋ္ဌဒဏ္ဍကေ။ ဝတ္ထုဝသေနေဝေတံ ဝုတ္တံ, ယံကိဉ္စိ ပန ဒဏ္ဍကံ ပဝေသေန္တိယာ အာပတ္တိယေဝ။ တေနာဟ – ‘‘အန္တမသော ဥပ္ပလပတ္တမ္ပိ မုတ္တကရဏံ ပဝေသေတီ’’တိ။ ဧတမ္ပိ စ အတိမဟန္တံ, ကေသရမတ္တမ္ပိ ပန ပဝေသေန္တိယာ အာပတ္တိ ဧဝ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ တလဃာတကေ ဝုတ္တသဒိသာနေဝါတိ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ။

၅. ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၁၀. ပဉ္စမေ – **အတိဂမ္ဘီရံ ဥဒကသုဒ္ဓိကံ အာဒိယန္တီ** တိ အတိအန္တော ပဝေသေတွာ ဥဒကေန ဓောဝနံ ကုရုမာနာ။

၈၁၂. ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတိက္ကာမေတီ တိ ဝိတ္ထာရတော တတိယံ တ စတုတ္ထံ တ အင်္ဂုလံ ဂမ္ဘီရတော ဒွိန္နံ ပဗ္ဗာနံ ဥပရိ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ပဝေသေန္တိယာ ပာစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ မဟာပစ္စရိယံ – ‘‘ဧကိဿာ အင်္ဂုလိယာ တီဏိ ပဗ္ဗာနိ အာဒာတုံ န လဗ္ဘတိ, တိဏ္ဏံ တ စတုန္နံ တ ဧကေကမ္ပိ ပဗ္ဗံ အာဒာတုံ န လဗ္ဘတီ’’တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိပိ တလဃာတကေ ဝုတ္တသဒိသာနေဝါတိ။

ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ။

၆. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၁၅. ဆဋ္ဌေ – **ဘတ္တဝိဿဂ္ဂ** န္တိ ဘတ္တကိစ္စံ။ **ပာနီယေန စ ဝိဓူပနေန စ ဥပတိဋ္ဌိတွာ** တိ ဧကေန ဟတ္ထေန ပာနီယထာလကံ ဧကေန ဗီဇနိံ ဂဟေတွာ ဗီဇမာနာ သမီပေ ဌတွာတိ အတ္ထော။ **အစ္စာဝဒတီ** တိ ပုဗ္ဗေပိ တုမှေ ဧဝံ ဘုဉ္ဇထ, အဟံ ဧဝံ ဥပဋ္ဌာနံ ကရောမီ’’တိ ပဗ္ဗဇိတစာရိတ္တံ အတိက္ကမိတွာ ဂေဟဿိတကထံ ကထေတီတိ အတ္ထော။

၈၁၇. ယံကိဉ္စိ ပာနီယ န္တိ သုဒ္ဓဥဒကံ တ ဟောတု, တက္ကဒဓိမတ္ထုရသခီရာဒီနံ တ အညတရံ။ **ယာ ကာစိ ဗီဇနီ**တိ အန္တမသော စီဝရကဏ္ဏောပိ။ **ဟတ္ထပါသေ တိဋ္ဌတိ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ** တိ ဣဓ ဌာနပစ္စယာဝ ပာစိတ္တိ

ယံ ဝုတ္တံ။ ပဟာရပစ္စယာ ပန ခန္ဓကေ ဒုက္ကဋံ ပညတ္တံ။

၈၁၉. **ဒေတိ အပေတီ**တိ ဟနီယံ တ သူဟဒိ တ ဣမံ ပိဝထ, ဣမိနာ ဘုဥ္ဇထာတိ ဒေတိ; တာလဝဏ္ဋံ ဣမိနာ ဗီဇန္တာ ဘုဥ္ဇထာတိ ဒေတိ; အညေန တ ဥဘယမ္ပိ အပေတိ, အနာပတ္တိ။ **အနုပသမ္ပန္နံ အာဏာပေတီ** တိ ဥပတိဌန္တထံ သာမ ဏေရံ အာဏာပေတိ, အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဋ္ဌေကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိ ဝေဒနန္တိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ။

၇. သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၂၂. သတ္တမေ – **ဘုဥ္ဇိတ္တုကာမီတိ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ** တိ ဣဒံ ပယောဂဒုက္ကဋံ နာမ, တသ္မာ န ကေဝလံ ပဋိဂ္ဂဟဏေယေဝ ဟောတိ, ပဋိဂ္ဂဏှိတွာ ပန အရညတော အာဟရဏေပိ သုက္ခာပနေပိ ဝဒ္ဓလိဒိဝ သေ ဘဇ္ဇနတ္ထာယ ဥဒ္ဓနသဇ္ဇနေပိ ကပလ္လသဇ္ဇနေပိ ဒဗ္ဗိသဇ္ဇနေပိ အရူနိ အာအာယ အဂ္ဂိကရဏေပိ ကပလ္လမှ ဟိ ခေပပက္ခိပနေပိ ဒဗ္ဗိယာ သင်္ဃဋ္ဋနေသုပိ ကောဋ္ဋနတ္ထံ ဥဒုက္ခလမုသလာဒိသဇ္ဇနေသုပိ ကောဋ္ဋနပပ္ဖောဋနခော ဝနာဒီသုပိ ယာဝ မုခေ ဌပေတ္ဝာ အဇ္ဈောဟရဏတ္ထံ ဒန္တေဟိ သင်္ခါဒတိ, တာဝ သဗ္ဗပယောဂေသု ဒုက္ကဋာနိ, အဇ္ဈောဟရဏကာလေ ပန အဇ္ဈောဟရဏဂဏနာယ ပာစိတ္တိယာနိ။ ဧတ္ထ စ ဝိညတ္တိ စေဝ ဘောဇနဥ္စ ပမာဏံ။ တသ္မာ သယံ ဝိညာပေတွာ အညာယ ဘဇ္ဇနကောဋ္ဋနပစနာနိ ကာရာပေတွာ ဘုဥ္ဇန္တိယာပိ အာပတ္တိ။ အညာယ ဝိညာပေတွာ သယံ ဘဇ္ဇနာဒီနိ ကတွာ ဘုဥ္ဇန္တိယာပိ အာပတ္တိ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန ဝုတ္တံ – “ဣဒံ အာမကဓညံ နာမ မာတရမ္ပိ ဝိညာပေတွာ ဘုဥ္ဇန္တိယာ ပာစိတ္တိယမေဝ, အဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓံ သယံ ဘဇ္ဇနာဒီနိ ကတွာ တ ကာရာပေတွာ တ ဘုဥ္ဇန္တိယာ ဒုက္ကဋံ။ အညာယ ဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓံ သယံ တ ဘဇ္ဇနာဒီနိ ကတွာ တာယ တ ကာရာပေတွာ အညာ ယ တ ကာရာပေတွာ ဘုဥ္ဇန္တိယာပိ ဒုက္ကဋမေဝ”တိ။ ပုနပိ ဝုတ္တံ “အညာယ ဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓံ, သယံ ဘဇ္ဇနာဒီ နိ ကတွာ ဘုဥ္ဇန္တိယာ ပာစိတ္တိယမေဝ။ ဘဇ္ဇနာဒီနိ ကာရာပေတွာ ဘုဥ္ဇန္တိယာ ပန ဒုက္ကဋ”န္တိ။ တံ ပုဗ္ဗာပရဝိ ရုဒ္ဓံ ဟောတိ, န ဟိ ဘဇ္ဇနာဒီနံ ကရဏေ တ ကာရာပနေ တ ဝိသေသော အတ္ထိ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန “အညာယ ဝိည တ္တံ ဘုဥ္ဇန္တိယာ ဒုက္ကဋ”န္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။

၈၂၃. **အာဗာဓပစ္စယာ**တိ သေဒကမ္မာဒီနံ အတ္ထာယ ဓညဝိညတ္တိယာ အနာပတ္တိ။ “အဝိညတ္တိယာ လဗ္ဘမာနံ ပန နဝကမ္မတ္ထာယ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ **အပရဏ္ဏံ ဝိညာပေတီ** တိ ဌပေတွာ သတ္တ ဓ ညာနိ မုဂ္ဂမာသာဒိံ တ လာဗုကုမ္ဘဏ္ဍာဒိံ တ အညံ ယံကိဉ္စိ ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနေ ဝိညာပေန္တိယာ အနာပတ္တိ။ အာမကဓညံ ပန ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနေ န ဝဋ္ဋတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

စတုသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော ကာယဝါစတော ကာယစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

သတ္တမသိက္ခာပဒံ။

၈. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၂၄. အဋ္ဌမေ – နိဗ္ဗိဋ္ဌော ရာဇဘဋ္ဌော ရညော ဘတိ ကေဏိ တေနာတိ **နိဗ္ဗိဋ္ဌရာဇဘဋ္ဌော,** ကေဲ ဌာနန္တရံ ကေ ဏိယာ ဂဟေတွာ တတော လဒ္ဓဥဒယောတိ အတ္ထော။ **တညေဝ ဘဋ္ဌပထံ ယာစိဿာမီ** တိ ရညော ကေဏိံ ဒတွာ ပုန တံယေဝ ဌာနန္တရံ ယာစိဿာမီတိ စိန္တေန္တော။ **ပရိဘာသီ**တိ တာ ဘိက္ခုနိယော “မာ ပုန ဧဝံ ကရိတ္ထာ”တိ သန္တဇ္ဇေသိ။

၈၂၆. သယံ ဆဍ္ဍေတီ တိ စတ္တာရိပိ ဝတ္ထူနိ ဧကပယောဂေန ဆဍ္ဍေန္တိယာ ဧကာဝ အာပတ္တိ, ပါဋေက္ကံ ဆဍ္ဍေန္တိယာ ဝတ္ထုဂဏနာယ အာပတ္တိယော။ အာဏတ္တိယမ္ပိ ဧသေဝ နယော။ ဒန္တကဋ္ဌဆဍ္ဍနေပိ ဘိက္ခုနိယာ ပါစိတ္တိယမေဝ။ ဘိက္ခုဿ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၃၀-၂. နဝမေ – ယံ မနုဿာနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂံ ရောပိမ န္တိ ခေတ္တံ ဝါ ဟောတု နာဠိကေရာဒိအာရာမော ဝါ, ယတ္ထ ကတ္ထစိ ရောပိမဟရိတဋ္ဌာနေ ဧတာနိ ဝတ္ထူနိ ဆဍ္ဍေန္တိယာ ပုရိမနယေနေဝ အာပတ္တိဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ခေတ္တေ ဝါ အာရာမေ ဝါ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇမာနာ ဥစ္ဆုအာဒီနိ ဝါ ခါဒန္တီ; ဂစ္ဆမာနာ ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒကစလကာဒီနိ ဟရိတဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍေတိ, အန္တမသော ဥဒကံ ပိဝိတွာ မတ္ထကစ္ဆိန္နနာဠိကေရမ္ပိ ဆဍ္ဍေတိ, ပါစိတ္တိယမေဝ။ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ။ ကသိတဋ္ဌာနေ ပန နိက္ခိတ္တဗီဇေ ယာဝ အင်္ကုရံ န ဥဋ္ဌဟတိ, တာဝ သဗ္ဗေသံ ဒုက္ကဋံ ။ အနိက္ခိတ္တဗီဇေသု ခေတ္တကောဏာဒီသု ဝါ အသဉ္ဇာတရောပိမေသု ခေတ္တမရိယာဒာဒီသု ဝါ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မနုဿာနံ ကစဝရဆဍ္ဍနဋ္ဌာနေပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ဆဍ္ဍိတခေတ္တေ** တိ မနုဿေသု သဿံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂတေသု ဆဍ္ဍိတခေတ္တံ နာမ ဟောတိ, တတ္ထ ဝဋ္ဋတိ။ ယတ္ထ ပန လာယိတမ္ပိ ပုဗ္ဗဏ္ဏာဒိ ပုန ဥဋ္ဌဟိဿတီတိ ရက္ခန္တိ, တတ္ထ ယထာဝတ္ထုကမေဝ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယာကိရိယံ။ပေ.။ တိဝေဒနန္တိ။

နဝမသိက္ခာပဒံ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၃၅. ဒသမေ – ယံကိဉ္စိ နစ္စ န္တိ နဋာဒယော ဝါ နစ္စန္တု သောဏ္ဍာ ဝါ, အန္တမသော မောရသုဝမက္ကဋာဒယောပိ, သဗ္ဗမ္ပေတံ နစ္စမေဝ။ **ယံကိဉ္စိ ဂီတ** န္တိ ယံကိဉ္စိ နဋာဒီနံ ဝါ ဂီတံ ဟောတု, အရိယာနံ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ရတနတ္တယဂုဏူပသံဟိတံ သာဓုကီဠိတဂီတံ ဝါ အသံယတဘိက္ခူနံ ဓမ္မဘာဏကဂီတံ ဝါ, သဗ္ဗမ္ပေတံ ဂီတမေဝ။ **ယံကိဉ္စိ ဝါဒိတ** န္တိ တန္တိဗဒ္ဓါဒိဝါဒနီယဘဏ္ဍဝါဒိတံ ဝါ ဟောတု, ကုဋဘေရိဝါဒိတံ ဝါ, အန္တမသော ဥဒကဘေရိဝါဒိတမ္ပိ, သဗ္ဗမ္ပေတံ ဝါဒိတမေဝ။

၈၃၆. ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ တိ ပဒဝါရဂဏနာယ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ **ယတ္ထ ဌိတာ ပဿတိ ဝါ သုဏာတိ ဝါ** တိ ဧကပယောဂေန ဩလောကေန္တီ ပဿတိ, တေသံယေဝ ဂီတဝါဒိတံ သုဏာတိ, ဧကမေဝ ပါစိတ္တိယံ။ သစေ ပန ဧကံ ဒိသံ ဩလောကေတွာ နစ္စံ ပဿတိ, ပုန အညတော ဩလောကေတွာ ဂါယန္တေ ပဿတိ အညတော ဝါဒေန္တေ, ပါဋေက္ကာ အာပတ္တိယော။ ဘိက္ခုနီ သယမ္ပိ နစ္စိတုံ ဝါ ဂါယိတုံ ဝါ ဝါဒိတုံ ဝါ န လဘတိ, အညေ "နစ္စ, ဂါယ, ဝါဒေဟီ"တိ ဝတ္တုမ္ပိ န လဘတိ။ "စေတိယဿ ဥပဟာရံ ဒေထ, ဥပါသကာ"တိ ဝတ္တုမ္ပိ "တုမှာကံ စေတိယဿ ဥပဋ္ဌာနံ ကရောမာ"တိ ဝုတ္တေ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုမ္ပိ န လဘတိ။ သဗ္ဗတ္ထ ပါစိတ္တိယန္တိ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ။ "တုမှာကံ စေတိယဿ ဥပဋ္ဌာနံ ကရောမာ"တိ ဝုတ္တေ ပန "ဥပဋ္ဌာနကရဏံ နာမ သုန္ဒရ"န္တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

၈၃၇. အာရာမေ ဌိတာတိ အာရာမေ ဌတွာ အန္တရာရာမေ ဝါ ဗဟိအာရာမေ ဝါ နစ္စာဒီနိ ပဿတိ ဝါ သုဏာတိ ဝါ, အနာပတ္တိ။ **သတိ ကရဏီယေ**တိ သလာကဘတ္တာဒီနံ ဝါ အတ္ထာယ အညေန ဝါ ကေနစိ ကရဏီယေန ဂန္တွာ ဂတဋ္ဌာနေ ပဿတိ ဝါ သုဏာတိ ဝါ, အနာပတ္တိ။ **အာပဒါသူ**တိ တာဒိသေန ဥပဒ္ဒဝေန ဥပဒ္ဒုတာ သမဇ္ဇဋ္ဌာနံ ပဝိသတိ, ဧဝံ ပဝိသိတွာ ပဿန္တိယာ ဝါ သုဏန္တိယာ ဝါ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဌေကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒသမသိက္ခာပဒံ။

လသုဏဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. အန္ဓကာရဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၃၉. အန္ဓကာရဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **အပ္ပဒီပေ**တိ ပဒီပစန္ဒသူရိယအဂ္ဂီသု ဧကေနာပိ အနောဘာသိတေ။ တေနေဝဿ ပဒဘာဇနေ ''အနာလောကေ''တိ ဝုတ္တံ။ **သလ္လပေယျ ဝါ** တိ ဂေဟဿိတကထံ ကထေယျ။

၈၄၁. အရဟောပေက္ခာ အညဝိဟိတာ တိ န ရဟောအဿာဒပေက္ခာ ရဟောအဿာဒတော အညဝိဟိတာဝ ဟုတွာ ဉာတိံ ဝါ ပုစ္ဆတိ, အနေ ဝါ ပူဇာယ ဝါ မန္တေတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ထေယျသတ္ထသမုဋ္ဌာနံ – ကာယစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒွိဝေဒနန္တိ။

ပဌမသိက္ခာပဒံ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၄၂. ဒုတိယေ – **ပဋိစ္ဆန္နေ ဩကာသေ** တိ ဣဒမေဝ နာနံ။ သေသံ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသမေဝါတိ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒံ။

၃. တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၄၆. တတိယေ – **အဇ္ဈောကာသေ** တိ နာနံ, သေသံ သဗ္ဗံ တာဒိသမေဝါတိ။

တတိယသိက္ခာပဒံ။

၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၅၀-၃. စတုတ္ထေ – **နိကဏ္ဏိက** န္တိ ကဏ္ဏမူလံ ဝုစ္စတိ; ကဏ္ဏမူလေ ဇပ္ပေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သတိ ကရဏီယေ**တိ သလာကဘတ္တာဒီနံ အာဟရဏတ္ထာယ ဝိဟာရေ ဝါ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ ပဋိသာမနတ္ထာယ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ ပုရိမသဒိသာနေဝါတိ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ။

၅. ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၅၄. ပဉ္စမေ – **ဃရံ သောဓေန္တော** တိ တေသံ ကိရ ဧတဒဟောသိ – ''ထေရိယာ ကောစိ ကာယိကတစသိကော ဝီတိက္ကမော န ဒိဿတိ, ဃရမ္ပိ တာဝ သောဓေမာ''တိ, တတော ဃရံ သောဓေန္တော နံ အဒ္ဒသံသု။

၈၅၆. အနောဝဿကံ အတိက္ကာမေန္တိယာ တိ ပဌမံ ဟာဒံ အတိက္ကာမေန္တိယာ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယံ အတိက္ကာမေန္တိယာ ပာစိတ္တိယံ, ဥပစာရာတိက္ကမေ ဧသေဝ နယော။

၈၅၈. ဂိလာနာယာတိ ယာ တာဒိသေန ဂေလညေန အာပုစ္ဆိတုံ န သက္ကောတိ။ **အာပဒာသူ**တိ ဃရေ အဂ္ဂိ ဝါ ဥဋ္ဌိတော ဟောတိ, စောရာ ဝါ; ဧဝရူပေ ဥပဒ္ဒဝေ အနာပုစ္ဆာ ပက္ကမတိ, အနာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ။

၆. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၆၀. ဆဋ္ဌေ – **အဘိနိသီဒေယျာ** တိ နိသီဒေယျ။ နိသီဒိတွာ ဂစ္ဆန္တိယာ ဧကော အာပတ္တိ, အနိသီဒိတွာ နိပဇ္ဇိတွာ ဂစ္ဆန္တိယာ ဧကော, နိသီဒိတွာ နိပဇ္ဇိတွာ ဂစ္ဆန္တိယာ ဒွေ။

၈၆၃. ဓုဝပညတ္တေ တိ ဘိက္ခုနီနံ အတ္ထာယ နိစ္စပညတ္တေ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ။ပေ.။ တိဝေဒနန္တိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ။

၇. သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၆၄. သတ္တမေပိ – သဗ္ဗံ ဆဋ္ဌေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သတ္တမသိက္ခာပဒံ။

၈. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၆၉. အဋ္ဌမေ – သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၇၅. နဝမေ – **အဘိသပေယျာ** တိ သပထံ ကရေယျ။ **နိရယေန အဘိသပတိ** နာမ ''နိရယေ နိဗ္ဗတ္တာမိ, အဝီစိမှိ နိဗ္ဗတ္တာမိ, နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတု, အဝီစိမှိ နိဗ္ဗတ္တတူ''တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန အက္ကောသတိ။ **ဗြဟ္မစရိယေန အဘိသပတိ** နာမ ''ဂိဟိနီ ဟောမိ, ဩဒာတဝတ္ထာ ဟောမိ, ပရိဗ္ဗာဇိကာ ဟောမိ, ဣတရာ ဝါ ဧဒိသာ ဟောတူ''တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန အက္ကောသတိ; ဝါစာယ ဝါစာယ ပာစိတ္တိယံ။ ဌပေတွာ ပန နိရယဉ္စ ဗြဟ္မစရိယဉ္စ ''သုနခီ သူကရီ ကာဏာ ကုဏီ''တိအာဒိနာ နယေန အက္ကောသန္တိယာ ဝါစာယ ဝါစာယ ဒုက္ကဋံ။

၈၇၈. အတ္ထပုရေက္ခာရာယာ တိ အဋ္ဌကထံ ကထေန္တိယာ။ **ဓမ္မပုရေက္ခာရာယာ** တိ ပာဠိံ ဝါစေန္တိယာ။ **အနုသာသနိပုရေက္ခာရာယာ**တိ ''ဣဒာနိပိ တွံ ဧဒိသာ, သာဓု ဝိရမဿု, နော စေ ဝိရမသိ, အဒ္ဓာ ပုန ဧဝရူပါနိ ကမ္မာနိ ကတွာ နိရယေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿသိ, တိရစ္ဆာနယောနိယာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿသီ''တိ ဧဝံ အနုသာသနိယံ ဌတွာ ဝဒန္တိယာ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

နဝမသိက္ခာပဒံ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၇၉. ဒသမေ – သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ ခုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစာစိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလကမ္မံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဒသမသိက္ခာပဒံ။

အန္ဓကာရဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. နဂ္ဂဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၈၃-၆. နဂ္ဂဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **ဗ္ရဟ္မစရိယံ စိဏ္ဏေနာ** တိ ဗ္ရဟ္မစရိယေန စိဏ္ဏေန; အထ တ ဗ္ရဟ္မစရိယဿ စရဏေနာတိ; ဧဝံ ကရဏတ္တေ တ သာမိအတ္တေ တ ဥပယောဂဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အစ္ဆိန္နစီဝရိကာယာ** တိ ဣဒံ ဥဒကသာဋိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န အညံ စီဝရံ။ တသ္မာ ဥဒကသာဋိကာယ အစ္ဆိန္နာယ တ နဋ္ဌာယ တ နဂ္ဂါယ န္ဟာယန္တိယာ အနာပတ္တိ။ သစေပိ ဥဒကသာဋိကစီဝရံ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ, န သက္ကာ နိဝတ္ထေတ္တတ ဗဟိ ဂန္တုံ, ဧဝမ္ပိ နဂ္ဂါယ န္ဟာယိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဌမသိက္ခာပဒံ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၈၇. ဒုတိယေ – သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒံ။

၃. တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၉၃-၄. တတိယေ – **အနန္တရာယိကိနီ**တိ ဒသသု အန္တရာယေသု ဧကေနပိ အန္တရာယေန အနန္တရာယာ။ **ဓုရံ နိက္ခိတ္တမတ္တေ**တိ ဓုရံ နိက္ခိပိတ္တတ သစေပိ ပစ္ဆာ သိဗ္ဗတိ, အာပတ္တိယေဝာတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

တတိယသိက္ခာပဒံ။

၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၉၈-၉. စတုတ္ထေ – ပဉ္စ အဟာနိ ပဉ္စာဟံ, ပဉ္စာဟမေဝ **ပဉ္စာဟိကံ**။ သင်္ဃာဋိနံ စာရော **သင်္ဃာဋိစာရော;** ပရိဘောဂဝသေန ဝါ ဩတာပနဝသေန ဝါ သင်္ဃာဋိတဒ္ဓေန သင်္ဃာဋီတိ လဒ္ဓနာမာနံ ပဉ္စန္နံ စီဝရာနံ ပရိဝတ္တနန္တိ အတ္ထော။ တသ္မာယေဝ ပဒဘာဇနေ "ပဉ္စမံ ဒိဝသံ ပဉ္စ စီဝရာနီ"တိအာဒိမာဟ။ **အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ**တိ ဧတ္ထ စ ကေသိဉ္စိ စီဝရေ ကော အာပတ္တိ; ပဉ္စသု ပဉ္စ။

၉၀၀. အာပဒါသူတိ မဟဂ္ဃံ စီဝရံ, န သက္ကာ ဟောတိ စောရဘယာဒီသု ပရိဘုဉ္ဇိတုံ; ဧဝရူပေ ဥပဒ္ဒဝေ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ။

၅. ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၀၃. ပဉ္စမေ – **စီဝရသင်္ကမနီယ**န္တိ သင်္ကမေတဗ္ဗံ စီဝရံ; အညဿ သန္တကံ အနာပုစ္ဆာ ဂဟိတံ ပုန ပဋိဒာတဗ္ဗစီဝရန္တိ အတ္ထော။

၉၀၆. အာပဒါသူတိ သစေ အပာရုတံ ဝါ အနိဝတ္ထံ ဝါ စောရာ ဟရန္တိ, ဧဝရူပာသု အာပဒါသု ဓာရေန္တဿ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ။

၆. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၀၉-၁၀. ဆဋ္ဌေ – **အညံ ပရိက္ခာရ**န္တိ ယံကိဉ္စိ ထာလကာဒီနံ ဝါ သပ္ပိတေလာဒီနံ ဝါ အညတရံ။ **အာနိသံသ**န္တိ "ကိတ္တကံ အဂ္ဃနကံ အတုကာမတ္ထာ"တိ ပုစ္ဆတိ, "ဧတ္တကံ နာမာ"တိ ဝဒန္တိ, "အာဂမေထ တာဝ, ဣဒါနိ ဝတ္ထံ မဟဂ္ဃံ, ကတိပာဟေန ကပ္ပာသေ အာဂတေ သမဂ္ဃံ ဘဝိဿတီ"တိ ဧဝံ ဝတ္ထေ နိတရေန္တိယာ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ။

၇. သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၁၁. သတ္တမေ – **ပက္ကမိံသု**တိ အညာသမ္ပိ အာဂမနံ အာဂမေန္တိ "အဒ္ဓာ အမှာကမ္ပိ အာဂမေဿတီ"တိ တတ္ထ တတ္ထ အဂမံသု။ **ပဋိဗာဟေယျာ**တိ ပဋိသေဓေယျ။

၉၁၅. အာနိသံသန္တိ "ဧကိဿာ ဧကံ သာဋကံ နပ္ပဟောတိ, အာဂမေထ တာဝ, ကတိပာဟေန ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တတော ဘာဇေဿာမီ"တိ ဧဝံ အာနိသံသံ ဒဿေတွာ ပဋိဗာဟန္တိယာ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

သတ္တမသိက္ခာပဒံ။

၈. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၁၆-၈. အဋ္ဌမေ – **နဠာ** နာမ ယေ နာဠမယံ နာဠေန္တိ။ **နဠကာ** နာမ ယေ နစ္စန္တိ။ **လင္ဃကာ** နာမ ယေ ဝံသဝရတ္တာဒီသု လင္ဃနကမ္မံ ကရောန္တိ။ **သောကဇ္ဈာယိကာ** နာမ မာယာကာရာ။ **ကုမ္ဘထူဏိကာ** နာမ ဃဋကေန ကီဠနကာ; ဗိမ္ဗိသကဝာဒကာတိပိ ဝဒန္တိ။ **ဒေတိ အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ** တိ ဧတ္ထ စီဝရဂဏနာယ အာပတ္တိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၂၁-၄. နဝမေ – **ဒုဗ္ဗလစီဝရပစ္စာသာယာတိ** ဒုဗ္ဗလာယ စီဝရပစ္စာသာယ။ **အာနိသံသန္တိ** ကိဉ္စာပိ ''န မယံ အယ္ယေ သက္ကောမာ''တိ ဝဒန္တိ, ''ဣတအနိ ပန တေသံ ကပ္ပာသော အာဂမိဿတိ , သဒ္ဓော ပသန္နော ပုရိသော အာဂမိဿတိ, အဇ္ဇ ဒဿတီ''တိ ဧဝံ အာနိသံသံ ဒဿေတ္ဝာ နိဝာရေန္တိယာ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

နဝမသိက္ခာပဒံ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၂၇. ဒသမေ – **ကထိနုဒ္ဓာရံ န ဒဿန္တီ** တိ ကီဒိသော ကထိနုဒ္ဓာရော အတဗ္ဗော, ကီဒိသော န အတဗ္ဗောတိ? ယဿ အတ္ထာရမူလကော အာနိသံသော မဟာ, ဥဗ္ဘာရမူလကော အပ္ပော, ဧဝရူပော န အတဗ္ဗော။ ယဿ ပန အတ္ထာရမူလကော အာနိသံသော အပ္ပော, ဥဗ္ဘာရမူလကော မဟာ, ဧဝရူပော အတဗ္ဗော။ သမာနိသံသောပိ သဒ္ဓာပရိပာလနတ္ထံ အတဗ္ဗောဝ။

၉၃၁. အာနိသံသန္တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဇိဏ္ဏစီဝရော, ကထိနာနိသံသမူလကော မဟာလာဘောတိ ဧဝရူပံ အာနိသံသံ ဒဿေတ္ဝာ ပဋိဗာဟန္တိယာ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒသမသိက္ခာပဒံ။

နဂ္ဂဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၃၃. တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **တုဝဋ္ဋေယျုန္တိ** နိပဇ္ဇေယျုံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဌမသိက္ခာပဒံ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၃၇. ဒုတိယေ – ဧကံ အတ္ထရဏဉ္စေဝ ပာဝုရဏဉ္စ တေသန္တိ **ဧကတ္ထရဏပာဝုရဏာ;** သံဟာရိမာနံ ပာတရဏ ထရဏကဋ္ဌသာရကာဒီနံ ဧကံ အန္တံ အတ္ထရိတ္ဝာ ဧကံ ပာရုပိတ္ဝာ တုဝဋ္ဋေန္တီနမေတံ အဓိဝစနံ။

၉၄၀. **ဝဝတ္ထာနံ ဒဿေတ္ဝာ** တိ မဇ္ဈေ ကာသာဝံ ဝာ ကတ္တရယဋ္ဌိံ ဝာ အန္တမသော ကာယဗန္ဓနမ္ပိ ဌပေတ္ဝာ နိပဇ္ဇန္တီနံ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒံ။

၃. တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၄၁. တတိယေ – **ဥဇ္ဈာရသမ္ဘာဝိတာ**တိ ဥဇ္ဈာရကုလာ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ဂုဏေဟိ စ ဥဇ္ဈာရတ္တာ ဥဇ္ဈာရာတိ သမ္ဘာဝိတာ။ **ကလ္လာပကတာ** တိ ကလ္လာယ အပကတာ; အဘိဘူတာတိ အတ္ထော။ သညတ္တိ ဗဟုလာ တေသန္တိ **သညတ္တိဗဟုလာ;** ဒိဝသံ မဟာဇနံ သညာပယမာနာတိ အတ္ထော။ ဝိညတ္တိ ဗဟုလာ တေသန္တိ **ဝိညတ္တိဗဟုလာ** ။ **ဝိညတ္တီ** တိ ဟေတုဒာဟရဏာဒီဟိ ဝိဝိဓေဟိ နယေဟိ ဉာပနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ယာစနာ။

၉၄၃. စင်္ကမနေ နိဝတ္တနဂဏနာယ အာပတ္တိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တိဋ္ဌတိ ဝာ** တိအာဒီသု ပယောဂဂဏနာယ။ **ဥဒ္ဒိသတိ ဝာ**တိအာဒီသု ပဒါဒိဂဏနာယ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယာကိရိယံ , သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

တတိယသိက္ခာပဒံ။

၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၄၉. စတုတ္ထေ – **သတိ အန္တရာယေ** တိ ဒသဝိဓေ အန္တရာယေ သတိ။ **ပရိယေသိတ္ဝာ န လဘတီ**တိ အညံ ဥပဋ္ဌာယိကံ န လဘတိ။ **ဂိလာနာယာ**တိ သယံ ဂိလာနာယ။ **အာပဒါသူ**တိ တထာရူပေ ဥပဒ္ဒဝေ သတိ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ။

၅. ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၅၂. ပဉ္စမေ – **အညံ အာဏာပေတီ**တိ တွေ သစေ နိက္ကမာတိ အာဏတ္တာ ဧကပယောဂေန ဗဟူနိပိ ဒွါရာနိ အတိက္ကာမေတိ, ဧကာ အာပတ္တိ။ အထ ကမေန ဉဇ္ဇဏ္ဏ ဒွါရံ အတိက္ကာမေဟီတိ ဝုတ္တာ အာဏတ္တာ အတိက္ကာမေတိ, ဒွါရဂဏနာယ အာပတ္တိယော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ။

၆. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၅၅. ဆဋ္ဌေ – သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမနုဘာသနသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ။

၇-၈-၉. သတ္တမအဋ္ဌမနဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၆၁. သတ္တမအဋ္ဌမနဝမေသု သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ သဗ္ဗာနိ ဧဋကလောမသမုဋ္ဌာနာနိ, ကိရိယာနိ, နောသညာဝိမောက္ခာနိ, အစိတ္တကာနိ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနိ, ကာယကမ္မာနိ, တိစိတ္တာနိ တိဝေဒနာနီတိ။

သတ္တမအဋ္ဌမနဝမသိက္ခာပဒာနိ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၇၃. ဒသမေ – **အာဟုန္ဒရိကာ** တိ သမ္ဗာဓာ။

၉၇၅. ဓုရံ နိက္ခိတ္တမတ္တေ တိ သစေပိ ဓုရံ နိက္ခိပိတ္ွာ ပစ္ဆာ ပက္ကမတိ, အာပတ္တိယေဝာတိ အတ္ထော။ ပတရေတ္ွာ ပဉ္စ ယောဇနာနိ ဂစ္ဆန္တိယာပိ အနာပတ္တိ။ ဆသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ သစေ ပန တိဏ္ဏံ ဂန္တွာ တေနေဝ မဂ္ဂေန ပစ္စာဂစ္ဆတိ, န ဝဋ္ဋတိ။ အညေန မဂ္ဂေန အာဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

၉၇၆. အန္တရာယေ တိ ဒသဝိဓေ အန္တရာယေ – ပရံ ဂစ္ဆိဿာမီတိ နိက္ခန္တာ, နဒီပူရော ပန အာဂတော, စောရာ တ မဂ္ဂေ ဟောန္တိ, မေဃော တ ဥဋ္ဌာတိ, နိဝတ္တိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဒသမသိက္ခာပဒံ။

တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. စိတ္တာဂါရဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၇၈. စိတ္တာဂါရဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **ရာဇာဂါရ**န္တိ ရညော ကီဠနဃရံ။ **စိတ္တာဂါရ** န္တိ ကီဠနစိတ္တသာလံ။ **အာရာမ**န္တိ ကီဠနဥပဝနံ။ **ဥယျာန** န္တိ ကီဠနုယျာနံ။ **ပေါက္ခရဏီ** န္တိ ကီဠနပေါက္ခရဏိံ။ တသ္မာယေဝ ပဒဘာဇနေ "ယတ္ထ ကတ္ထစိ ရညော ကီဠိတု"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဒဿနာယ ဂစ္ဆတိ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ** တိ ဧတ္ထ ပဒဝါရဂဏနာယ ဒုက္ကဋံ။ **ယတ္ထ ဌိတာ ပဿတီ** တိ ဧတ္ထ ပန သစေ ဧကသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဌိတာ ပဒံ အနုဒ္ဓရမာနာ ပဉ္စပိ ပဿတိ, ဧကမေဝ ပါစိတ္တိယံ။ တံ တံ ဒိသာဘာဂံ ဩလောကေတွာ ပဿန္တိယာ ပန ပာဋေက္ကာ အာပတ္တိယော။ ဘိက္ခုဿ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋံ။

၉၈၁. အာရာမေ ဌိတာတိ အဇ္ဈာရာမေ ရာဇာကရာဒီနိ ကရောန္တိ, တာနိ ပဿန္တိယာ အနာပတ္တိ။ **ဂစ္ဆန္တီ တ အာဂစ္ဆန္တီ တ**တိ ပိဏ္ဍာယ ပဟတ္ထာဒီနံ အတ္တာယ ဂစ္ဆန္တိယာ မဂ္ဂေ ဟောတိ, တာနိ ပဿတိ, အနာပတ္တိ။ **သတိ ကရဏီယေ ဂန္တွာ**တိ ရညော သန္တိကံ ကေနစိ ကရဏီယေန ဂန္တွာ ပဿတိ, အနာပတ္တိ။ **အာပဒာသူ**တိ ကေနစိ ဥပဒ္ဒုတာ ပဝိသိတွာ ပဿတိ, အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆ္ဓေကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဌမသိက္ခာပဒံ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၈၂. ဒုတိယေ – အဘိနိသီဒနာဘိနိပဇ္ဇနေသု ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆ္ဓေကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒံ။

၃. တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၈၈. တတိယေ – **ဥဇ္ဇဝုဇ္ဇဝေ**တိ ယတ္တကံ ဟတ္ထေန အဉ္ဆိတံ ဟောတိ, တသ္မိံ တက္ကမ္ဟိ ဝေဌိတေ ဧကာ အာပတ္တိ။ ကန္တနတော ပန ပုဗ္ဗေ ကပ္ပာသဝိစိနနံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗပယောဂေသု ဟတ္ထတရဂဏနာယ ဒုက္ကဋံ။

၉၈၉. ကန္တိတသုတ္တန္တိ ဒသိကသုတ္တာဒိံ သင်္ဃာဋေတွာ ကန္တတိ, ဒုက္ကဋ္ဌိတံ တ ပဋိကန္တတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆ္ဓေကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

တတိယသိက္ခာပဒံ။

၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၉၂. စတုတ္ထေ – **ယာဂုံ တ**တိအာဒီသု တဏ္ဍုလကောဋ္ဋနံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေသု ပုဗ္ဗပယောဂေသု ပယောဂဂဏနာယ ဒုက္ကဋံ။ ယာဂုဘတ္တေသု ဘာဇနဂဏနာယ, ခာဒနီယာဒီသု ရူပဂဏနာယ ပာစိတ္တိယာနိ။

၉၉၃. ယာဂုပာနေတိ မနုဿေဟိ သင်္ဃဿတ္ထာယ ကရိယမာနေ ယာဂုပာနေ တ သင်္ဃဘတ္တေ တ စေတိယပူဇာယ သဟာယိကာဘာဝေန ယံကိဉ္စိ ပစန္တိယာ အနာပတ္တိ။ စေတိယပူဇာယ သဟာယိကာ ဟုတွာ ဂန္ဓာဒီနိ ပူဇေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ **အတ္တနော ဝေယျာဝစ္စကရဿာ**တိ သစေပိ မာတာပိတရော အာဂစ္ဆန္တိ, ယံကိဉ္စိ ဗီဇနိံ တ သမ္မုဉ္ဇနိဒဏ္ဍကံ တ ကာရာပေတွာ ဝေယျာဝစ္စကရဋ္ဌာနေ ဌပေတွာဝ ယံကိဉ္စိ ပစိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ တတိယသဒိသာနေဝါတိ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ။

၅. ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၉၆. ပဉ္စမေ – **အသတိ အန္တရာယေ** တိ ဒသဝိဓေ အန္တရာယေ အသတိ။ **ခုရံ နိက္ခိပိတ္ဝာ** ပဏ္ဍာ ဝိနိစ္ဆိနန္တိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတ္ဝာဝ ဝိနိစ္ဆိနာတိ။

၉၉၈. ပရိယေသိတ္ဝာ န လဘတီတိ သဟာယိကာ ဘိက္ခုနိယော န လဘတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ခုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ။

၆. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၉၉. ဆဋ္ဌေ – သဗ္ဗံ နဂ္ဂဝဂ္ဂေ အာကရိကသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ ပန ဝိသေသော, တံ ဆသမုဋ္ဌာနံ။ ဣဒံ ''သဟတ္ထာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ။

၇. သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၀၇. သတ္တမေ – **ပုန ပရိယာယေနာ**တိ ပုနတရေ။ **အာပအသု**တိ မဟာဋ္ဌစိဝရံ သရီရတော မောစေတ္ဝာ သုပဋ္ဌိသာမိတမ္ပိ စောရာ ဟရန္တိ, ဧဝရူပသု အာပအသု အနိဿဇ္ဇိတ္ဝာ နိတသေန္တိယာ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေတတိ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတစတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

သတ္တမသိက္ခာပဒံ။

၈. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၀၈. အဋ္ဌမေ – **အနိဿဇ္ဇိတ္ဝာ** တိ ရက္ခဏတ္ထာယ အဒတ္ဝာ; ''ဣမံ ဇဂ္ဂေယျာသီ''တိ ဧဝံ အနာပုစ္ဆိတ္ဝာတိ အတ္တော။

၁၀၁၂. ပရိယေသိတ္ဝာ န လဘတီတိ ပဋိဇဂ္ဂိကံ န လဘတိ။ **ဂိလာနာယာ**တိ ဝစီဘေဒံ ကာတုံ အသမတ္ထာယ။ **အာပအသု**တိ ရဋ္ဌေ ဘိဇ္ဇန္တေ အာတသေ ဆဋ္ဌေတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝရူပာသု အာပအသု အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ အနန္တရသိက္ခာပဒသဒိသာနေဝါတိ။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၁၅-၆. နဝမေ – **ဗာဟိရကံ အနတ္ထသံဟိတ** န္တိ ဟတ္ထိအဿရထဓနုထရုသိပ္ပအာထဗ္ဗဏခီလနဝသီကရဏသောသာပနမန္တာဂဒပ္ပယောဂါဒိဘေဒံ ပရူပဃာတကရံ။ **ပရိတ္တ** န္တိ ယက္ခပရိတ္တနာဂမဏ္ဍလာဒိဘေဒံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနံ – တစတော တစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

နဝမသိက္ခာပဒံ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၁၈. ဒသမေ **တစေယ္ယာ** တိ ပဒံ ဝိသေသော, သေသံ နဝမေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌာနာဒီဟီတိ။

ဒသမသိက္ခာပဒံ။

စိတ္တာကရဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၆. အာရာမဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၂၅. အာရာမဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေန္တိယာ, ဥပစာရံ ဩက္កမန္တိယာ** တိ ဧတ္ထ ပဌမပဒေ ဒုက္កဋံ, ဒုတိယပဒေ ပာစိတ္တိယံ။

၁၀၂၇. သီသာနုလောကိကာတိ ပဌမံ ပဝိသန္တီနံ ဘိက္ခုနီနံ သီသံ အနုလောကေန္တီ ပဝိသတိ, အနာပတ္တိ။ **ယတ္ထ ဘိက္ခုနိယော**တိ ယတ္ထ ဘိက္ခုနိယော ပဌမတရံ ပဝိသိတ္ဝာ သဇ္ဈာယစေတိယဝန္ဒနာဒီနိ ကရောန္တိ, တတ္ထ တာသံ သန္တိကံ ဂစ္ဆာမီတိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အာပဒာသူ**တိ ကေနစိ ဥပဒ္ဒုတာ ဟောတိ, ဧဝရူပာသု အာပဒာသု ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယာကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဌမသိက္ခာပဒံ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၂၈. ဒုတိယေ – **အာယသ္မာ ကပ္ပိတကော** တိ အယံ ဇဋိလသဟဿဗ္ဘန္တရော ထေရော။ **သံဟရီ**တိ သင္ကာမေသိ။ **သံဟဋော**တိ သင္ကာမိတော။ **ကာသာဝဋ္ဋော**တိ န္ဟာပိတာ ကာသာဝံ နိဝာသေတွာ ကမ္မံ ကရောန္တိ, တံ သန္ဓာယ ဟံသု။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒံ။

၃. တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၃၆. တတိယေ – **အနုသာသနိပုရေက္ခာရာယာ** တိ က္လအနိပိ တွံ ဗာလာ အဗျတ္တာတိအာဒိနာ နယေန အနုသာသနိပက္ခေ ဌတွာ ဝဒန္တိယာ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ အနန္တရသိက္ခာပဒသဒိသာနေဝါတိ။

တတိယသိက္ခာပဒံ။

၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၃၇. စတုတ္ထေ – သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ စတုသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော ကာယဝါစတော ကာယစိတ္တတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ။ နိမန္တိတာယ အနာပုစ္ဆာ ဘုဉ္ဇန္တိယာ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော သိယာ ကိရိယာကိရိယံ, ပဝါရိတာယ ကပ္ပိယံ ကာရေတွာပိ အကာရေတွာပိ ဘုဉ္ဇန္တိယာ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော သိယာ ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ။

၅. ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၄၃. ပဉ္စမေ – ကုလေ မစ္ဆရော ကုလမစ္ဆရော, ကုလမစ္ဆရော ဧတိဿာ အတ္ထီတိ **ကုလမစ္ဆရိနီ** ကုလံ ဝါ မစ္ဆရာယတီတိ **ကုလမစ္ဆရိနီ**။ **ကုလဿ အဝဏ္ဏ**န္တိ တံ ကုလံ အဿဒ္ဓံ အပ္ပသန္နန္တိ။ **ဘိက္ခုနီနံ အဝဏ္ဏ**န္တိ ဘိက္ခုနိယော ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာတိ။

၁၀၄၅. သန္တံယေဝ အာဒီနဝန္တိ ကုလဿ ဝါ ဘိက္ခုနီနံ ဝါ သန္တံ အဂုဏံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ။

၆. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၄၈. ဆဋ္ဌေ – **ဩဝဒအာယာ**တိ ဂရုဓမ္မတ္ထာယ။ **သံဝါသာယာ**တိ ဥပောသထပဝါရဏာပုစ္ဆနတ္ထာယ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန ဘိက္ခုနောဝါဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တောယေဝ။

ဧဠကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ။

၇. သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၅၃. သတ္တမေ – **ပရိယေသိတ္ဗွာ န လဘတီ**တိ ဘိက္ခုနိံ န လဘတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမဿာပိ ဝိတ္ထာရော ဘိက္ခုနောဝါဒကေ ဝုတ္တောယေဝ။

ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

သတ္တမသိက္ခာပဒံ။

၈. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၅၆. အဋ္ဌမေ – **ဧကေကမ္မ**န္တိအာဒီဟိ ဥပောသထပဝါရဏာယေဝ ဝုတ္တာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမဿာပိ ဝိတ္ထာရော ဘိက္ခုနောဝါဒကေ ဝုတ္တောယေဝ။

ပဉ္စမဟာရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၅၈. နဝမေ – သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမဿာပိ ဝိတ္ထာရော ဘိက္ခုနောတဒနေ ဝုတ္တောယေဝ။

ခုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

နဝမသိက္ခာပဒံ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၆၂. ဒသမေ – **ပသာခေ**တိ အဓောကာယေ။ အဓောကာယော ဟိ ယသ္မာ တတော ရုက္ခဿ သာခာ ဝိယ ဥဘော ဦရူ ပဘိဇ္ဇိတွာ ဂတာ, တသ္မာ ပသာခောတိ ဝုစ္စတိ။

၁၀၆၅. ဘိန္ဒာ တိအာဒီသု သစေ ''ဘိန္ဒ, ဖာလေဟီ''တိ သဗ္ဗာနိ အာဏာပေတိ, သော စ တထေဝ ကရောတိ, ဆ အာဏတ္တိဒုက္ကဋာနိ ဆ စ ပာစိတ္တိယာနိ အာပဇ္ဇတိ။ အထာပိ ဧဝံ အာဏာပေတိ – ''ဥပာသက, ယံကိဉ္စိ ဧတ္ထ ကာတဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ ကရောဟီ''တိ, သော စ သဗ္ဗာနိပိ ဘေဒနာဒီနိ ကရောတိ; ဧကေတဝာစာယ ဆ ဒုက္ကဋာနိ ဆ ပာစိတ္တိယာနီတိ ဒွါဒသ အာပတ္တိယော။ သစေ ပန ဘေဒနာဒီသုပိ ဧကံယေဝ ဝတွာ ''ဣဒံ ကရောဟီ''တိ အာဏာပေတိ, သော စ သဗ္ဗာနိ ကရောတိ, ယံ အာဏတ္တံ, တဿေဝ ကရဏေ ပာစိတ္တိယံ။ သေသေသု အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒသမသိက္ခာပဒံ။

အာရာမဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇. ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၆၉. ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **အာပန္နသတ္တာ** တိ ကုစ္ဆိပဝိဋ္ဌသတ္တာ။

ပဌမသိက္ခာပဒံ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၇၃-၄. ဒုတိယေ – **ပာယန္တိ** န္တိ ထညံ ပာယမာနံ။ **မာတာ ဝါ ဟောတီ**တိ ယံ အရကံ ပာယေတိ, တဿ မာတာ ဝါ ဟောတိ ဓာတိ ဝါ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥဘယမ္ပိ တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒံ။

၃. တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၇၇. တတိယေ – **သိက္ခာသမ္မုတိံ အတု** န္တိ ကသ္မာ အာပေသိ? ‘‘မာတုကာမော နာမ လောလော ဟောတိ ဒွေဝ ဝသ္သာနိ ဆသု ဓမ္မေသု အသိက္ခိတ္ဝာ သိလာနိ ပူရယမာနော ကိလမတိ, သိက္ခိတ္ဝာ ပန ပဏ္ဍာ န ကိလမိဿတိ, နိတ္ထရိဿတီ’’တိ အာပေသိ။

၁၀၇၉. ဟဏ္ဏာတိဟာတာ ဝေရမဏ္ဏိံ ဒွေဝ ဝဿာနိ အဝီတိက္ကမ္မ သမာအာနံ သမာဒိယာမိ တိ ယံ တံ ဟဏ္ဏာတိဟာတာ ဝေရမဏီတိ ပညတ္တံ သိက္ခာပဒံ, တံ ဟဏ္ဏာတိဟာတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ ဒွေဝ ဝဿာနိ အဝီတိက္ကမိတဗ္ဗသမာအာနံ ကတ္ဝာ သမာဒိယာမီတိ အတ္ထော။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ဣမာ ဆ သိက္ခာယော သဋ္ဌိဝဿာယပိ ပဗ္ဗဇိတာယ အာတဗ္ဗာယေဝ, န တောသု အသိက္ခိတာ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗာ။

တတိယသိက္ခာပဒံ။

၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၈၄. စတုတ္ထေ – သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ သစေ ပန ပဌမံ ဝုဋ္ဌာနသမ္မုတိ န ဒိန္နာ ဟောတိ, ဥပသမ္ပဒမာဠကေပိ အာတဗ္ဗာယေဝ။ ဣမာ ဒွေဝပိ မဟာသိက္ခမာနာ နာမ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ။

၅. ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၉၀. ပဉ္စမေ – ကိဉ္စာပိ ဦနဒ္ဝါဒသဝဿံ ပရိပုဏ္ဏသညာယ ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ အနာပတ္တိ, သာ ပန အနုပသမ္ပန္နာဝ ဟောတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ။

၆. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၉၅. ဆဋ္ဌေ – ဒသဝဿာယ ဂိဟိဂတာယ သိက္ခာသမ္မုတိံ ဒတ္ဝာ ပရိပုဏ္ဏဒ္ဝါဒသဝဿံ ဥပသမ္ပာဒေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ။

၇. သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၀၁. သတ္တမေ – သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိပိ သဗ္ဗေသု ဒုတိယေ ဝုတ္တသဒိသာနေဝ။ အယံ ပန ဝိသေသော – ယတ္ထ သမ္မုတိ အတ္ထိ, တတ္ထ ကိရိယာကိရိယံ ဟောတီတိ။

သတ္တမသိက္ခာပဒံ။

၈. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၀၈. အဋ္ဌမေ – **န အနုဂ္ဂဏ္ဟာပေယ္ယာ** တိ ‘‘ဣမိဿာ အယ္ယေ ဥဒ္ဒေသာဒီနိ ဒေဟီ’’တိ ဧဝံ ဥဒ္ဒေသာဒီဟိ န အနုဂ္ဂဏ္ဟာပေယ္ယ။

၁၁၁၀. ပရိယေသိတ္တတတိ အညံ ပရိယေသိတ္ဝာ န လဘတိ, သယံ ဂိလာနာ ဟောတိ, န သက္ကောတိ ဥဒ္ဒေသာဒီနိ အတုံ, တသ္မာ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၃. နဝမေ – **န ဥပဋ္ဌဟေယျာ** တိ စုဏ္ဏေန မတ္တိကာယ ဒန္တကဋ္ဌေန မုခေါဒကေနာတိ ဧဝံ တေန တေန ကရဏီယေန န ဥပဋ္ဌဟေယျ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဌမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

နဝမသိက္ခာပဒံ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၆. ဒသမေ – **နေဝ ဝူပကာသေယျာ** တိ န ဂဟေတွာ ဂစ္ဆေယျ။ **န ဝူပကာသာပေယျာ** တိ ''ဣမံ အယျေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာ''တိ အညံ န အာဏာပေယျ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဓုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – အကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ , သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

ဒသမသိက္ခာပဒံ။

ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

၈. ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂေါ

၁-၂-၃. ပဌမဒုတိယတတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၉. ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂဿ ပဌမဒုတိယတတိယသိက္ခာပဒာနိ တီဏိ တီဟိ ဂိဟိဂတသိက္ခာပဒေဟိ သဒိသာနိ။ ယာ ပန တာ သဗ္ဗပဌမာ ဒွေ မဟာသိက္ခမာနာ, တာ အတိက္ကန္တဝီသတိဝဿာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တာ ဂိဟိဂတာ ဝါ ဟောန္တု အဂိဟိဂတာ ဝါ, သိက္ခမာနာ ဣစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗာ, ဂိဟိဂတာတိ ဝါ ကုမာရိဘူတာတိ ဝါ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဂိဟိဂတာယ ဒသဝဿကာလေ သိက္ခာသမ္မုတိံ ဒတွာ ဒွါဒသဝဿကာလေ ဥပသမ္ပဒါ ကာတဗ္ဗာ။ ဧကာဒသဝဿကာလေ ဒတွာ တေရသဝဿကာလေ ကာတဗ္ဗာ, ဒွါဒသတေရသစုဒ္ဒသပန္နရသသောဠသသတ္တရသအဋ္ဌာရသဝဿကာလေ သမ္မုတိံ ဒတွာ ဝီသတိဝဿကာလေ ဥပသမ္ပဒါ ကာတဗ္ဗာ။ အဋ္ဌာရသဝဿကာလတော ပဋ္ဌာယ စ ပနာယံ ဂိဟိဂတာတိပိ ကုမာရိဘူတာတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ကုမာရိဘူတာ ပန ဂိဟိဂတာတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ, ကုမာရိဘူတာ ဣစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗာ။ မဟာသိက္ခမာနာ ပန ဂိဟိဂတာတိပိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, ကုမာရိဘူတာတိပိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, သိက္ခာသမ္မုတိဒါနဝသေန ပန တိဿောပိ သိက္ခမာနာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပဌမဒုတိယတတိယာနိ။

၄-၅-၆. စတုတ္ထပဉ္စမဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၃၆. စတုတ္ထပဉ္စမဆဋ္ဌေသု သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ သဗ္ဗာနိ တိသမုဋ္ဌာနာနိ စတုတ္ထံ ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။ ပဉ္စမံ ကိရိယာကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ , ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။ ယဉ္စေတ္ထ သဋ္ဌေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ, တဿ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ဆဋ္ဌံ ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ,

ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။ ယံ ပနေတ္ထ ‘‘ပရိစ္ဆိန္နိတ္တတ’’တိ ဝုတ္တံ, တဿ ဥပပရိက္ခိတ္ွတတိ အတ္ထော။

စတုတ္ထပဥ္စမဆဋ္ဌသိက္ခာပဒာနိ

၇. သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၅၀. သတ္တမေ – သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ ခုရနိက္ခေပသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, လောကဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, အကုသလစိတ္တံ, ဒုက္ခဝေဒနန္တိ။

သတ္တမသိက္ခာပဒံ။

၈. အဋ္ဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၅၄. အဋ္ဌမေပိ – သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိပိ အနန္တရသဒိသာနေဝါတိ။

အဋ္ဌမသိက္ခာပဒံ။

၉. နဝမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၅၈. နဝမေ – **သောကာဝါသန္တိ** သင်္ကေတံ ကတ္ွတ အဂစ္ဆမာနာ ပုရိသာနံ အန္တော သောကံ ပဝေသေတီတိ သောကာဝါသာ, တံ သောကာဝါသံ။ တေနေဝါဟ – ‘‘သောကာဝါသာ နာမ ပရေသံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေတီ’’တိ။ အထ ဝါ ဃရံ ဝိယ ဃရသာမိကာ, အယမ္ပိ ပုရိသသမာဂမံ အလဘမာနာ သောကံ အာဝိသတိ။ ဣတိ ယံ အာဝိသတိ, သွာဿာ အာဝါသော ဟောတီတိ သောကာဝါသာ။ တေနာဟ – ‘‘သောကံ အာဝိသတီ’’တိ။ **အဇာနန္တီ** တိ ဒေသော အယန္တိ အဇာနမာနာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

နဝမသိက္ခာပဒံ။

၁၀. ဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၆၄. ဒသမေ – **အနာပုစ္ဆာ** တိ အနာပုစ္ဆိတ္ွတ။ ဘိက္ခုနီဟိ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ – ပဗ္ဗဇ္ဇာကာလေ စ ဥပသမ္ပဒာကာလေ စ, ဘိက္ခူနံ ပန သကိံ အာပုစ္ဆိတေပိ ဝဋ္ဋတိ။

၁၁၆၅. **အဇာနန္တီ** တိ မာတာဒီနံ အတ္ထိဘာဝံ အဇာနန္တီ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣဒံ အပုဗ္ဗသမုဋ္ဌာနသီသံ။ စတုသမုဋ္ဌာနံ – တစတော ကာယတစတော တစာစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ။ ကထံ? အဗ္ဘာနကမ္မာဒီသု ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ခဏ္ဍသီမာယံ နိသိန္နာ ‘‘ပက္ကောသထ သိက္ခမာနံ, ဣဓေဝ နံ ဥပသမ္ပာဒေဿာမာ’’တိ ဥပသမ္ပာဒေတိ; ဧဝံ တစတော သမုဋ္ဌာတိ။ ဥပဿယတော ပဋ္ဌာယ ဥပသမ္ပာဒေဿာမီတိ ဝတ္ွတ ခဏ္ဍသီမံ ဂစ္ဆန္တိယာ ကာယတစတော သမုဋ္ဌာတိ။ ဒ္ဝီသုပိ ဌာနေသု ပဏ္ဏတ္တိဘာဝံ ဇာနိတ္ွတဝ ဝီတိက္ကမံ ကရောန္တိယာ တစာစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ။ အနနုဇာနာပေတ္ွတ ဥပသမ္ပာဒနတော ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒသမသိက္ခာပဒံ။

၁၁. ဧကာဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၆၇-၈. ကောဒသမေ – **ဟရိတသိကဆန္ဒအနေနာ** တိ ဟရိတသိယေန ဆန္ဒအနေန။ တတ္ထ စတုဗ္ဗိဓံ ဟရိတသိယံ – ပရိသဟရိတသိယံ , ရတ္တိဟရိတသိယံ, ဆန္ဒဟရိတသိယံ, အဇ္ဈာသယဟရိတသိယန္တိ။ တတ္ထ ပရိသဟရိတသိယံ နာမ ဘိက္ခု ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ, အထ မေဃော တ ဥဋ္ဌာတိ, ဥဿာရဏာ တ ကရိယတိ, မနုဿာ တ အဇ္ဈောတ္ထရန္တာ အာဂစ္ဆန္တိ, ဘိက္ခူ “အနောကာသာ မယံ အညတ္ရ ဂစ္ဆာမာ”တိ ဆန္ဒံ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ ဣဒံ ပရိသဟရိတသိယံ။ ကိဉ္စာပိ ပရိသဟရိတသိယံ, ဆန္ဒဿ ပန အဝိဿဋ္ဌတ္တာ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပုန ဘိက္ခူ “ဥပေါသထာဒီနိ ကရိဿာမာ”တိ ရတ္တိံ သန္နိပတိတွာ “ယာဝ သဗ္ဗေ သန္နိပတန္တိ, တာဝ ဓမ္မံ သုဏိဿာမာ”တိ ဧကံ အဇ္ဈေသန္တိ, တသ္မိံ ဓမ္မကထံ ကထေန္တေယေဝ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ သစေ “စာတုဒ္ဒသိကံ ဥပေါသထံ ကရိဿာမာ”တိ နိသိန္နာ “ပန္နရသော”တိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန္နရသိကံ ကာတုံ နိသိန္နာ ပာဋိပဒေ အနုပေါသထေ ဥပေါသထံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အညံ ပန သင်္ဃကိစ္စံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒံ ရတ္တိဟရိတသိယံ နာမ။

ပုန ဘိက္ခူ “ကိဉ္စိဒေဝ အဗ္ဘာနာဒိသင်္ဃကမ္မံ ကရိဿာမာ”တိ နိသိန္နာ ဟောန္တိ, တတြေကော နက္ခတ္တပာဌကော ဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒတိ – “အဇ္ဇ နက္ခတ္တံ အရုဏံ, မာ ဣမံ ကမ္မံ ကရောထာ”တိ။ တေ တဿ ဝစနေန ဆန္ဒံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တတ္ထေဝ နိသိန္နာ ဟောန္တိ။ အထညော အာဂန္တွာ “နက္ခတ္တံ ပဋိမာနေန္တံ အတ္ထော ဗာလံ ဥပစ္စဂါ”တိ (ဇာ. ၁.၁.၄၉) ဝတွာ “ကိံ နက္ခတ္တေန ကရောထာ”တိ ဝဒတိ။ ဣဒံ ဆန္ဒဟရိတသိယဉ္စေဝ အဇ္ဈာသယဟရိတသိယဉ္စ။ ဧတသ္မိံ ဟရိတသိယေ ပုန ဆန္ဒဟရိယံ အနာနေတွာ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယာ တိ ဆန္ဒံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ကာယေန တ တစာယ တ ဆန္ဒဝိဿဇ္ဇနမတ္တေနေဝ တ ဥဋ္ဌိတာယ ပရိသာယ။

၁၁၆၉. အနာပတ္တိ အဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယာ တိ ဆန္ဒံ အဝိဿဇ္ဇေတွာ အဝုဋ္ဌိတာယ အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ တိသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, သညာဝိမောက္ခံ, သစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ , ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ကောဒသမသိက္ခာပဒံ။

၁၂. ဒွါဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၇၀. ဒွါဒသမေ – **ဥပဿယော န သမ္မတီ** တိ ဝသနောကာသော နပ္ပဟောတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ အနန္တရသဒိသာနေဝါတိ။

ဒွါဒသမသိက္ခာပဒံ။

၁၃. တေရသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၇၅. တေရသမေ – **ဧကံ ဝဿံ ဒွေဝ** တိ ဧကန္တရိကေ ဧကသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ ဒွေဝ ဝုဋ္ဌာပေတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိပိ ဝုတ္တသဒိသာနေဝါတိ။

တေရသမသိက္ခာပဒံ။

ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

၉. ဆတ္တုပါဟနဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၈၁. ဆတ္တဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ – **သကိမ္ပိ ဓာရေတိ အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယဿာ** တိ မဂ္ဂမနေ ဧက ပယောဂေနေဝ ဒိဝသမ္ပိ ဓာရေတိ, ဧကာဝ အာပတ္တိ။ သစေ ကဒ္ဒမာဒီနိ ပတ္ဝာ ဥဟာဟနာ ဩမုဥ္စိတ္ဝာ ဆတ္တမေဝ ဓာ ရေန္တီ ဂစ္ဆတိ, ဒုက္ကဋံ။ အထာပိ ဂစ္ဆာဒီနိ ဒိသ္ဝာ ဆတ္တံ အပနာမေတ္ဝာ ဥဟာဟနာရုဠ္ဟာဝ ဂစ္ဆတိ, ဒုက္ကဋမေ ဝ။ သစေ ဆတ္တမ္ပိ အပနာမေတ္ဝာ ဥဟာဟနာပိ ဩမုဥ္စိတ္ဝာ ပုန ဓာရေတိ, ပုန ဟစိတ္တိယံ။ ဧဝံ ပယောဂဂဏနာယ အာ ပတ္တိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဋ္ဌကလောမသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပ ဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ပဌမသိက္ခာပဒံ။

၂. ဒုတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၈၄. ဒုတိယေ – **ယာနေန ယာယန္တီ** တိ ဧတ္ထာပိ ဩရောဟိတ္ဝာ ပုနပ္ပုနံ အဘိရုဟန္တိယာ ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ပဌမေ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ဒုတိယသိက္ခာပဒံ။

၃. တတိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၉၀. တတိယေ – **ဝိပ္ပကိရိယိံသူ** တိ မဏယော ဝိပ္ပကိဏ္ဏာ။ ဣဓာပိ ဩမုဥ္စိတ္ဝာ ဓာရေန္တိယာ ပယောဂဂဏ နာယ အာပတ္တိယော။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ ဝုတ္တနယာနေဝ။ ကေဝလံ ဣဓ အကုသလစိတ္တံ ဟောတီတိ။

တတိယသိက္ခာပဒံ။

၄. စတုတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၉၄. စတုတ္ထေ – သီသူပကာဒိသု ယံ ယံ ဓာရေတိ, တဿ တဿ ဝသေန ဝတ္ထုဂဏနာယ အာပတ္တိယော ဝေဒိ တဗ္ဗာ။ သေသံ တတိယေ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

စတုတ္ထသိက္ခာပဒံ။

၅. ပဉ္စမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၉၉. ပဉ္စမေ – **ဂန္ဓဝဏ္ဏကေနာ**တိ ဂန္ဓေန စ ဝဏ္ဏကေန စ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ တတိယသဒိသာ နေဝါတိ။

ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ။

၆. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၀၂. ဆဋ္ဌေ – သဗ္ဗံ ပဉ္စမေ ဝုတ္တသဒိသမေဝါတိ။

ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ။

၇. သတ္တမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၀၈-၉. သတ္တမေ – **ဥမ္မဒ္ဒာပေတိ အာပတ္တိ ဟစိတ္တိယဿာ** တိ ဧတ္ထ ဟတ္ထံ အမောစေတ္ဝာ ဥမ္မဒ္ဒနေ ဧကာဝ အာပတ္တိ, မောစေတ္ဝာ မောစေတ္ဝာ ဥမ္မဒ္ဒနေ ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိယော။ **သမ္ဗာဟနေပိ** ဧသေဝ န

ယော။ **ဂိလာနာယာ**တိ အန္တမသော မဂ္ဂဂမနပရိဿမေနာပိ သာဇာဓာယ။ **အာပဒာသူ**တိ စောရဘယာဒီဟိ သရီရကမ္ပနာဒီသု။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ တတိယသဒိသာနေဝါတိ။

သတ္တမသိက္ခာပဒံ။

၈-၉-၁၀. အဋ္ဌမနဝမဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၁၀. အဋ္ဌမာဒီသု တီသု သိက္ခာပဒေသု သာမဏေရိယာ, ဂိဟိနိယာတိ ဣဒမေဝ နာနာကရဏံ, သေသံ သတ္တမေ ဝုတ္တသဒိသမေဝါတိ။

အဋ္ဌမနဝမဒသမသိက္ခာပဒါနိ။

၁၁. ကောဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၁၄. ကောဒသမေ – **ဘိက္ခုဿ ပုရတော** တိ အဘိမုခမေဝါတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ပန ဥပစာရံ သန္ဓာယ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော ကာယဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ကောဒသမသိက္ခာပဒံ။

၁၂. ဒွါဒသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၁၉-၂၃. ဒွါဒသမေ – **အနောကာသကတန္တိ** အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ ပုစ္ဆာမီတိ ဧဝံ အကတဩကာသံ။ တေနေ တဟ – ''အနောကာသကတန္တိ အနာပုစ္ဆာ''တိ ။ **အနောဒိဿာ** တိ အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ ပုစ္ဆာမီတိ ဧဝံ အနိယမေတွာ ကေဝလံ ''ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ အတ္ထိ, ပုစ္ဆာမိ အယျာ''တိ ဧဝံ ဝတွာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာနံ – ဝါစတော ဝါစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယာကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဒွါဒသမသိက္ခာပဒံ။

၁၃. တေရသမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၂၆. တေရသမေ – **ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေန္တိယာ** တိ ဧကေန ပါဒေန အတိက္ကန္တေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယေန ပါစိတ္တိယံ။ ဥပစာရေပိ ဧသေဝ နယော။

၁၂၂၇. အစ္ဆိန္နစီဝရိကာယာ တိအာဒီသု သင်္ကစ္စိကစီဝရမေဝ စီဝရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာပဒာသူ**တိ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ သင်္ကစ္စိကံ, ပါရုပိတွာ ဂစ္ဆန္တိယာဝ ဥပဒ္ဒဝေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝရူပါသု အာပဒါသု အနာပတ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဆသမုဋ္ဌာနံ – ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

တေရသမသိက္ခာပဒံ။

ဆတ္တုပါဟနဝဂ္ဂေါ နဝမော။

ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခော အယျာယော ဆသဋ္ဌိသတံ ပါစိတ္တိယာ ဓမ္မာ တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗာနေဝ ဘိက္ခုနီနံ ခုဒ္ဒကေသု ဆန္နဝုတိ, ဘိက္ခူနံ ဒွေနဝုတီတိ အဋ္ဌာသီတိသတံ သိက္ခာပဒါနိ, တတော သကလံ ဘိက္ခုနီဝဂ္ဂံ, ပရမ္ပရဘောဇနံ, အနတိရိတ္တ

တဘောဇနံ, အနတိရိတ္တေန အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရဏံ, ပဏီတဘောဇနဝိညတ္တိ, အစေလကသိက္ခာပဒံ, ဒုဋ္ဌုလ္လပဋိစ္ဆာဒနံ, ဦနဝီသတိဝဿုပသမ္ပာဒနံ, မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ အဒ္ဓာနဂမနံ, ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနံ, သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသနံ, နိသီဒနံ ဝဿိကသာဋိကန္တိ ဣမာနိ ဒွါဝီသတိ သိက္ခာပဒါနိ အပနေတွာ သေသာနိ သတံ ဆသဋ္ဌိ စ သိက္ခာပဒါနိ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသမဂ္ဂေန ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တေနာဟ – “ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခော အယျာယော ဆသဋ္ဌိသတံ ပါစိတ္တိယာ ဓမ္မာ။ပေ.။ ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ”တိ။

တတြာယံ သင်္ခေပတော သမုဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယော – ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇံ, စိတ္တာဂါရသိက္ခာပဒံ, သင်္ဃာဏိ, ဣတ္ထာလင်္ကာရော, ဂန္ဓဝဏ္ဏကော, ဝါသိတကပိညာကော, ဘိက္ခုနီအာဒီဟိ ဥမ္မဒ္ဒနပရိမဒ္ဒနာနီတိ ဣမာနိ ဒသ သိက္ခာပဒါနိ အစိတ္တကာနိ လောကဝဇ္ဇာနိ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ဝိနာပိ စိတ္တေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ အစိတ္တကာနိ, စိတ္တေ ပန သတိ အကုသလေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ လောကဝဇ္ဇာနိ။ အဝသေသာနိ အစိတ္တကာနိ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနေဝ။ စောရီဝုဋ္ဌာပနံ, ဂါမန္တရံ, အာရာမသိက္ခာပဒံ ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သတ္တ, ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပဥ္စ, ပုရိသသံသဋ္ဌံ ပာရိဝာသိယဆန္ဒဒါနံ, အနုဝဿဝုဋ္ဌာပနံ, ဧကန္တရိကဝုဋ္ဌာပနန္တိ ဣမာနိ ဧကူနဝီသတိ သိက္ခာပဒါနိ သစိတ္တကာနိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနိ, အဝသေသာနိ သစိတ္တကာနိ လောကဝဇ္ဇာနေဝါတိ။

သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ

ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါစိတ္တိယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၅. ဟဋ္ဌိဒေသနီယကဏ္ဍံ (ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ)

ဟဋ္ဌိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

ဟဋ္ဌိဒေသနီယာ နာမ၊ ခုဒ္ဒကာနံ အနန္တရာ။
ယေ ဓမ္မာ အဋ္ဌ အာရုဠှာ၊ သင်္ခေပေနေဝ သင်္ဂဟံ။
တေသံ ပဝတ္တတေ ဧသော၊ သင်္ခေပေနေဝ ဝဏ္ဏနာ။

၁၂၂၈. ယာနိ ဟိ ဧတ္ထ ဟဋ္ဌိယံ သပ္ပိတေလာဒီနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ, တာနိယေဝ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တိယာ ဟဋ္ဌိဒေသနီယာ။ ဟဋ္ဌိဝိနိမုတ္တကေသု ပန သဗ္ဗေသု ဒုက္ကဋံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အဋ္ဌဝိဓမ္ပိ ပနေတံ ဟဋ္ဌိဒေသနီယံ စတုသမုဋ္ဌာနံ – ကာယတော ကာယတစတော ကာယစိတ္တတော ကာယတစာစိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတိ, ကိရိယံ နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မံ, ဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

ဟဋ္ဌိဒေသနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟဋ္ဌိဒေသနီယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

သေခိယာ ပန ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ ယေ ဓမ္မာ ပဉ္စသတ္တတိ။
တေသံ အနန္တရာယေဝ၊ သတ္တာဓိကရဏာဝှယာ။

မဟာဝိဘင်္ဂေ ယော ဝုတ္တော၊ တေသံ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော။
ဘိက္ခုနီနံ ဝိဘင်္ဂေပိ၊ တာဒိသံယေဝ တံ ဝိဒူ။

ယသ္မာ တသ္မာ ဝိသုံ တေသံ၊ ဓမ္မာနံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။
န ဝုတ္တာ တတ္ထ ယာ ဝုတ္တာ၊ ဝုတ္တာယေဝ ဟိ သာ ဣဓာတိ။

သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဗ္ဗာသဝပဟံ ဧသာ၊ နိဋ္ဌိတာ ဝဏ္ဏနာ ယထာ။
သဗ္ဗာသဝပဟံ မဂ္ဂံ၊ ပတွာ ပဿန္တု နိဗ္ဗုတိန္တိ။

ဥဘတောဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။